

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

**ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ-ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Παρατηρήσεις διαλεκτικών φαινομένων στα ροδιακά γλωσσικά
ιδιώματα της Σαλάκου και των Απολλώνων**

Σεβαστή Γ.Λογοθέτη

Επιβλέπουσα: Αικατερίνη Φραντζή (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια)

**ΡΟΔΟΣ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 2017**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Παρατηρήσεις διαλεκτικών φαινομένων στα ροδιακά γλωσσικά ιδιώματα της
Σαλάκου και των Απολλώνων

Σεβαστή Γ.Λογοθέτη

A.M.: 4312013071

**ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Αικατερίνη Φραντζή (Αναπληρώτρια
Καθηγήτρια)**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Έχοντας υπόψιν την ιδιαίτερη γλωσσική ποικιλομορφία που επικρατεί στην Ελλάδα γενικότερα, αλλά και σε κάθε περιοχή της Ελλάδας ειδικότερα, κατανοούμε τη σημασία στη μελέτη και καταγραφή των γλωσσικών ποικιλιών. Πολλές φορές, μάλιστα, καθίσταται επιτακτική, αφού έχει παρατηρηθεί σε κάποιες περιπτώσεις μια σταδιακή ή έντονη εξασθένηση των γλωσσικών αυτών ποικιλιών. Το παρακάτω εγχείρημα αφορά στην περιοχή της Δωδεκανήσου, μια περιοχή η οποία εμφανίζει μια αρκετά έντονη διατήρηση των διαλεκτικών της στοιχείων. Ειδικότερα, αναφέρεται στο νησί της Ρόδου με κύριο άξονα εστίασης τη συγχρονική καταγραφή και μελέτη των ροδιακών ιδιωμάτων δύο γειτονικών χωριών, της Σαλάκου και των Απολλώνων. Δύο χωριά, τα οποία τοποθετούνται γεωγραφικά περίπου στο κέντρο – μέση του νησιού, στους πρόποδες του βουνού Προφήτης Ηλίας, απέχουν μεταξύ τους λίγα μόλις χιλιόμετρα αλλά πολύ περισσότερα από την πόλη της Ρόδου. Η παρακάτω πτυχιακή εργασία στοχεύει τόσο στη συλλογή και απομαγνητοφώνηση πρωτογενούς υλικού των τοπικών ιδιωμάτων των δύο χωριών, όσο και στη μελέτη και ανάλυση ορισμένων φαινομένων τα οποία αντλούνται και επιβεβαιώνονται από το συλλεχθέν γλωσσικό υλικό, και αφορούν τα επίπεδα ανάλυσης της γλώσσας όπως τη φωνολογία, τη μορφοφωνολογία, τη μορφολογία και τη σύνταξη, δείχνοντας ταυτόχρονα, βάσει των φαινομένων αυτών, ορισμένες ομοιότητες αλλά και διαφορές που καθιστούν τα δύο αυτά ροδιακά ιδιώματα ιδιαίτερα και ξεχωριστά.

Θεματική περιοχή: Γλωσσολογία – Διαλεκτολογία

Λέξεις κλειδιά: Ρόδος, ιδιώματα, Σάλακος, Απόλλωνα, γλωσσικό υλικό, Δωδεκάνησος

Abstract

Notes on linguistic phenomena in the Rhodian dialectal varieties of Salakos and Apollona.

Taking into consideration the special linguistic diversity in Greece, the importance of studying and collecting material of these linguistic varieties has become apparent. Sometimes, though, it is crucial, as it is been noticed that many varieties become weaken and weaken day by day. The following thesis focuses on the area of Dodecanese (south-eastern Greece), which presents a quite intense conservation of dialect features. Especially, it is been referred to the island of Rhodes and focuses on the simultaneous recording and study of two neighboring Rhodian varieties of the villages Salakos and Apollona. Two villages that are located geographically almost in the center – middle of the island, on the foothills of mountain Profitis Ilias and they are far from the town of Rhodes. The following dissertation aims to collect and transcribe the authentic recorded material of these two varieties, presenting at the same time some of the typical dialectal features – phenomena, which are met and confirmed by the collected linguistic material and are been reffered to the field of phonology, morphophonology, morphology and syntax, showing at the same time, through these phenomena, some similarities and differences of both villages, which make those two Rhodian varieties special and unique.

Subject area: Linguistics – Dialectology

Keywords: Rhodes, idioms, Salakos, Apollona, linguistic material, Dodecanese

ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ

Θα ήθελα να αφιερώσω το εγχείρημα αυτό σε όλους/ες όσους/ες βοήθησαν στη συλλογή αυθεντικού υλικού και κυρίως σε όλους/ες τους/τις συνεντευξιμένους/ες που χωρίς αυτούς/ές δεν θα μπορούσε να εκπονηθεί.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα Φραντζή, καθώς και στην κα Νικολού για την πολύτιμη βοήθεια και συνδρομή τους στην εργασία αυτή, όπως επίσης και σε όλους/ες τους καθηγητές/τριες για τις γνώσεις που μου μετέδωσαν όλο τον καιρό της φοίτησής μου στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και ιδιαίτερα τον αγαπημένο μου Στέφανο για τη στήριξη και την πολύτιμη βοήθειά του.

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
1 Δωδεκάνησα και Ρόδος: διαλεκτική κατάταξη και λοιπές παρατηρήσεις 11	
1.1 Δωδεκανησιακά γλωσσικά ιδιώματα	11
1.2 Κατάταξη των ροδιακών ιδιωμάτων στον χάρτη των νεοελληνικών διαλέκτων: εσωτερική ταξινόμηση και βασικά γνωρίσματα	13
1.3 Γενικές πληροφορίες για τα δύο μελετώμενα χωριά και διαλεκτική τοποθέτηση αυτών.....	17
2 Μεθοδολογία και προβλήματα στη συλλογή και οργάνωση του γλωσσικού υλικού της Σαλάκου και των Απολλώνων	21
2.1 Συλλογή και οργάνωση γλωσσικού υλικού.....	21
2.2 Προβλήματα κατά τη συλλογή και απομαγνητοφώνηση του γλωσσικού υλικού.....	25
3 Παρατηρήσεις στη Φωνητική – Φωνολογία και Μορφοφωνολογία.....	27
3.1 Το φωνηεντικό και το συμφωνικό σύστημα των δύο ιδιωμάτων	28
3.2 Φωνολογικά φαινόμενα.....	29
3.2.1 Τσιτακισμός (προσθίωση των υπερωικών και προστριβοποίηση)	29
3.2.2 Τροπή του υπερωικού /x/	31
3.2.3 Μακρά (διπλά) σύμφωνα	32
3.2.4 Διατήρηση του ληκτικού –v	34
3.3 Μορφοφωνολογικά φαινόμενα – διαδικασίες	35
3.3.1 Αφομοιωτικές διαδικασίες που εμπλέκουν το ληκτικό –v	35
3.3.2 Το φαινόμενο του ‘τσιτακισμού’ στα όρια λέξεων.....	39
3.3.3 Επένθεση του -ε-.....	41
3.3.4 Οι πραγματώσεις των μορίων της άρνησης, του μέλλοντα και της υποτακτικής	41
4 Παρατηρήσεις στη Μορφολογία.....	45
4.1 Καταλήξεις γ’ πληθυντικού προσώπου ενεργητικής φωνής παροντικού χρόνου σε -ουσι(v), -ου(v)(ε) και παρελθοντικών σε -ασι(v), -α(v)(ε).....	45
4.2 Διατήρηση της χρονικής/ συλλαβικής αύξησης	49
5 Παρατηρήσεις στη Σύνταξη.....	50
5.1 Η εκφορά του έμμεσου αντικειμένου.....	50
5.2 Μεταρηματική θέση των ασθενών τύπων των αντωνυμιών (κλιτικών)	50

6	Συμπεράσματα και προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	52
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	54
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	58
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	60
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.....	62
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	63
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V.....	101

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί για μένα έναν στόχο – έναν ‘καρπό’ αν μου επιτρέπετε – περίπου δύο χρόνων, όταν στο πανεπιστήμιο ξεκινήσαμε με την κα Νικολού το μάθημα της Διαλεκτολογίας. Όσο περνούσε ο καιρός τόσο το ενδιαφέρον μου μεγάλωνε για να κάνω αυτή την απόπειρα καταγραφής, ή μάλλον καλύτερα αυτήν τη προσπάθεια συγχρονικής περιγραφής και μελέτης διαλεκτικών φαινομένων των ροδιακών ιδιωμάτων των χωριών της Σαλάκου και των Απολλώνων.

Η επιλογή αυτών των δύο ιδιωμάτων ανάμεσα σε όλα αυτά που συναντάμε στη Ρόδο δεν ήταν τυχαία. Οι λόγοι ήταν πιο βαθιοί και προσωπικοί, καθώς κατά το ήμισυ της καταγωγής μου έχω ρίζες από αυτά τα δύο χωριά. Γι’ αυτό το λόγο το να προσφέρω κάτι σαν αυτό στον τόπο μου μόνο χαρά και ευχαρίστηση θα μπορούσε να μου προσφέρει.

Ωστόσο, τόσο η φωνητική καταγραφή (ηχογράφηση) και απομαγνητοφώνηση όσο και η επιλογή των ομιλητών/τριών δεν ήταν κάτι εύκολη υπόθεση. Δεν ήταν εύκολο να βρεθούν ομιλητές/τριες οι οποίοι/ες να μιλούν το αυθεντικό ιδίωμα του κάθε χωριού, και πόσο μάλλον υπό συνθήκες μαγνητοσκόπησης ή αλλιώς «κατασκοπίας» της κάθε τους λέξης και κίνησης. Γι’ αυτό το λόγο το υλικό το οποίο συγκεντρώθηκε προέρχεται κυρίως από άτομα του οικογενειακού μου περιβάλλοντος (αναφέρεται παρακάτω στην εργασία).

Για ακόμα μια φορά θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους στήριξαν αυτή την προσπάθεια την οποία υπόσχομαι πως θα συνεχίσω και θα προσπαθήσω σε επόμενες μελέτες να αναπτύξω περαιτέρω. Ιδιαίτερες ευχαριστίες για την σημαντική συνδρομή τους στην επίτευξη αυτού του προσωπικού μου στόχου θα ήθελα να δώσω τόσο στην κα Φραντζή, όσο και στην κα Νικολού, η δεύτερη εκ των οποίων ήταν η αιτία να γνωρίσω τον φανταστικό κόσμο της φωνητικής-φωνολογίας αλλά κυρίως της διαλεκτολογίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα διάφορα ιδιώματα που συναντάμε κατά τόπους σε όλη την Ελλάδα, αλλά ειδικότερα στη Δωδεκάνησο και την περιοχή του νοτιοανατολικού Αιγαίου, φαίνεται πως μέχρι σήμερα διατηρούν τα δικά τους χαρακτηριστικά, κάνοντάς τα να ξεχωρίζουν από την Κοινή Νέα Ελληνική (στο εξής ΚΝΕ). Τα ροδιακά ιδιώματα, ιδιαίτερα εκείνα που συναντώνται σε περιοχές έξω από την πόλη της Ρόδου, διαθέτουν και διασώζουν όλα τα συστατικά στοιχεία μιας τυπικής δωδεκανησιακής ποικιλίας. Η παρούσα εργασία ασχολείται με τη συγχρονική περιγραφή και παρουσίαση διαλεκτικών φαινομένων δύο γειτονικών ροδιακών ιδιωμάτων, αυτό της Σαλάκου και αυτό των Απολλώνων. Το ιδίωμα της Σαλάκου συναντάται στη δυτική πλευρά και κέντρο του νησιού και αυτό των Απολλώνων στο κέντρο του νησιού, τοποθεσίες οι οποίες βρίσκονται σε ιδιαίτερο γεωγραφικό σημείο και παρουσιάζουν ενδιαφέροντα γλωσσικά φαινόμενα σε όλα τα επίπεδα ανάλυσης. Ειδικότερα, τοποθετούνται πάνω στη νοητή γραμμή η οποία χωρίζει διαλεκτικά το νησί σε δύο ζώνες, γεγονός που ίσως επηρεάζει γλωσσικά τα δύο ιδιώματα ως προς την υιοθέτηση γλωσσικών στοιχείων και δομών. Πιο συγκεκριμένα, η εργασία αυτή παρουσιάζει δομές και στοιχεία τα οποία αποκλίνουν από την ΚΝΕ, τόσο σε φωνολογικό, όσο και σε μορφοφωνολογικό, μορφολογικό και συντακτικό επίπεδο, φέρνοντας παράλληλα στο φως και ορισμένα νέα στοιχεία στις ήδη υπάρχουσες μελέτες και βιβλιογραφία.

Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας γίνεται μια σύντομη παρουσίαση των γεωγραφικών αλλά κυρίως των γλωσσικών – διαλεκτικών χαρακτηριστικών και μελετών που αφορούν τη Δωδεκάνησο και τη Ρόδο με έμφαση στα δύο χωριά που μελετώνται. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία και τα προβλήματα κατά τη συλλογή και οργάνωση του γλωσσικού υλικού της Σαλάκου και των Απολλώνων. Στα κεφάλαια 3, 4 και 5, παρουσιάζονται τα επιλεγμένα φαινόμενα που μελετήθηκαν, συνοδευόμενα από παραδείγματα για τους τομείς της φωνολογίας, μορφοφωνολογίας, μορφολογίας και σύνταξης. Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο δίνονται τα συμπεράσματα της παρούσας μελέτης και κατευθύνσεις για περαιτέρω έρευνα στο μέλλον.

1 Δωδεκάνησα και Ρόδος: διαλεκτική κατάταξη και λοιπές παρατηρήσεις

Η περιοχή της Δωδεκανήσου γενικότερα και της Ρόδου ειδικότερα έχουν αποτελέσει σημεία ενδιαφέροντος για αρκετούς/ές ερευνητές/τριες. Στο παρόν κεφάλαιο, παρουσιάζονται ορισμένα γενικά στοιχεία από έρευνες που αφορούν στα γλωσσικά στοιχεία και παρατηρήσεις της περιοχής των Δωδεκανήσων, αλλά κυρίως της πρωτεύουσας αυτών, της Ρόδου.

1.1 Δωδεκανησιακά γλωσσικά ιδιώματα

Τα Δωδεκάνησα, κοιτώντας ένα χάρτη βρίσκονται σε ένα ιδιαίτερο γεωγραφικό σημείο, το οποίο ήδη από την αρχαιότητα αποτελούσε και συνεχίζει να αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς κατακτητές. Ιδιαίτερα η πρωτεύουσα αυτών, η Ρόδος, βρίσκεται σε τέτοιο σημείο στρατηγικής στη λεκάνη της Μεσογείου, καθώς την καθιστά σημείο ένωσης τριών ηπείρων, της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής, δείχνοντας έτσι τη στενή σχέση με τη Δύση και με την Ανατολή. Βέβαια, θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι, όσον αφορά στο γλωσσικό αλλά κυρίως στο λεξιλογικό κομμάτι, πολλές φορές παρατηρούνται στοιχεία που δεν ανήκουν στην ελληνική γλώσσα, όπως π.χ. λέξεις της τουρκικής και της ιταλικής. Αυτό, διότι, τόσο η μακραίωνη οθωμανική κυριαρχία όσο και η ιταλική κατοχή, οι πιέσεις και οι υποχρεώσεις των κατοίκων της Δωδεκανήσου επηρέασαν τα γλωσσικά ιδιώματα της περιοχής, καθώς αυτά (Δωδεκάνησα) ήταν το τελευταίο τμήμα της Ελλάδας που προσαρτήθηκε στο ελληνικό κράτος το 1947. Στην παρούσα εργασία δε θα γίνει περαιτέρω αναφορά στο τελευταίο θέμα, διότι η μελέτη της επιρροής της τουρκικής και ιταλικής όχι μόνο στα δωδεκανησιακά αλλά και στα ροδιακά ιδιώματα αποτελεί από μόνη της μια μεγάλη και σημαντική έρευνα.

Σχετικά με την περίπτωση των δωδεκανησιακών ποικιλιών, ο Hatzidakis (1892), βάσει γλωσσικών κριτηρίων που αφορούν στο επίπεδο της φωνητικής-φωνολογίας, τις κατατάσσει στα ιδιώματα και όχι στις διαλέκτους. Ειδικότερα, εντάσσονται στη ζώνη των νοτίων ιδιωμάτων (Hatzidakis, 1892:342-346· Τριανταφυλλίδης, 1993:67· Παπαχριστοδούλου, 1958:10), λόγω του ότι δεν παρουσιάζουν τα φαινόμενα (Hatzidakis, 1892:342-346· Τριανταφυλλίδης, 1993:67):

α) της στένωσης/ανύψωσης των άτονων ε/αι [e], ο/ω[o] αντίστοιχα σε ι/η/υ/ου/ει [i], ου [u], και

β) της αποβολής των άτονων ι/η/υ/ου/ει [i] και ου [u].

Επίσης, ο Τριανταφυλλίδης (1993:66,67) αναφέρει μια ακόμα κατάταξη στον διαλεκτικό χάρτη της νεοελληνικής γλώσσας, αυτή των ανατολικών και δυτικών ιδιωμάτων. Ειδικότερα, τα δωδεκανησιακά ιδιώματα, μαζί με τα ιδιώματα άλλων νησιών του Αιγαίου, της Χίου, της Ικαρίας, της Νάξου όπως και της Κύπρου και της Μικράς Ασίας εντάσσονται στα ανατολικά ιδιώματα, καθώς παρουσιάζουν τα φαινόμενα :

α) της διατήρησης του τελικού -ν,

β) της τροπής του χ σε παχύ σ όταν ακολουθούν τα ε/αι [e] ή ι/η/υ/ει/οι [i], (ή αλλιώς της μετατροπής του άηχου υπερωικού χ [x] σε άηχο μεταφατνιακό (ουρανοφατνιακό) τριβόμενο σ [ʃ]/άηχο φατνουρανικό τριβόμενο σ [ç] όταν ακολουθούν τα πρόσθια φωνήεντα ι/η/υ/οι/ει [i], ε/αι [e]) και,

γ) της επίταξης της άτονης προσωπικής αντωνυμίας.

Μια ακόμα κατανομή που σημειώνεται από τον Τριανταφυλλίδη (1993) αφορά στο κριτήριο της διατήρησης ή όχι της συλλαβικής αλλά και χρονικής αύξησης, σύμφωνα με το οποίο διαχωρίζει την Ελλάδα σε τρεις περιοχές:

α) την ηπειρωτική ή βορειοκεντρική, στην οποία η συλλαβική αλλά και χρονική αύξηση έπαψαν να υφίστανται,

β) τη νησιωτική ή περιφερειακή, στην οποία διατηρήθηκε η συλλαβική αύξηση, και

γ) τη νοτιανατολική, η οποία αποτελεί μέρος της περιφερειακής και στην οποία διατηρήθηκε και η χρονική αύξηση. Συγκεκριμένα, τα δωδεκανησιακά ιδιώματα μαζί με αυτά των Επτανήσων, της Κρήτης, της Κύπρου, μερικών άλλων νησιών του Αιγαίου αλλά και της Πελοποννήσου και νότιας Ρούμελης εντάσσονται τόσο στην περιοχή της νησιωτικής ή περιφερειακής όσο και στη νοτιανατολική περιοχή, μαζί με τα ιδιώματα της Χίου και ορισμένων νησιών των Κυκλάδων (67, 68).

Αργότερα ο Contossopoulos (1983-4), στη μελέτη του για την κατάταξη των νεοελληνικών διαλέκτων και των τοπικών ιδιωμάτων με βάση το κριτήριο της ερωτηματικής αντωνυμίας 'τι', εντάσσει τα Δωδεκάνησα (πλην της Ρόδου) στην ζώνη του 'είντα' (151-2), παρουσιάζοντας ταυτόχρονα ορισμένα γνωρίσματα της ζώνης αυτής (δηλαδή του 'είντα') όπως π.χ. η πραγμάτωση του τσιτακισμού, η ανάπτυξη του επενθετικού γ [ɣ] στην ρηματική κατάληξη -εύω, η διατήρηση του φωνήεντος ο [o] στην ρηματική κατάληξη του α' πληθυντικού προσώπου σε -ομεν κ.ά.

Τέλος, ο Trudgill (2003), έχοντας ως βάση την εξαμελή κατανομή των ελληνικών διαλέκτων του Newton (1972), προτείνει μια νέα κατηγοριοποίηση δεκαπέντε ομάδων. Πιο συγκεκριμένα, για την περίπτωση των ιδιωμάτων των Δωδεκανήσων, με βάση το κριτήριο της ουρανικοποίησης ή μη των υπερωικών συμφώνων, ο Trudgill εντάσσει τα ιδιώματα των νησιών: της Ρόδου, της Κάσου, του Καστελλόριζου, της Καρπάθου, της Κω, της Λέρου, της Πάτμου μαζί με την κυπριακή διάλεκτο στη νοτιοανατολική ομάδα, ενώ τα ιδιώματα των υπολοίπων νησιών της Δωδεκανήσου, δηλαδή: της Σύμης, της Νισύρου, της Τήλου, της Ικαρίας, της Καλύμνου, της Χίου όπως και κάποιων περιοχών της Μικράς Ασίας στην ανατολική ομάδα.

Όσον αφορά στις μελέτες-έργα που έχουν γίνει στα νησιά της Δωδεκανήσου, είτε μελετημένα (τα νησιά) κατά μόνας είτε σε σύγκριση με άλλες περιοχές της Ελλάδας, παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον, καθώς ασχολούνται με γλωσσικά, λεξιλογικά, λαογραφικά θέματα, νοταριακά έγγραφα και συμβολαιογραφικές πράξεις, τοπωνυμικές μελέτες κάθε νησιού¹, κ.ά. Ωστόσο, υπάρχουν κάποια νησιά, κυρίως τα

¹ Ενδεικτικά: Tsopanakis 1940· Παπαχριστοδούλου 1957, 1958, 1959 και 1960, 1962, 1969, 1972, 1986· Μηνάς 2002, 2004· Διακοσάββας 2005· Υπουργείο Μακεδονίας – Θράκης, 2006· Χαστάλης 2014 κ.ά.

μεγαλύτερα σε έκταση, στα οποία έχουν εστιάσει περισσότερο οι ερευνητές/τριες, κι αυτό φαίνεται από τον όγκο της δημοσιευμένης βιβλιογραφίας. Για παράδειγμα, η Ρόδος, η Κάρπαθος και η Κάλυμνος φαίνεται ότι κέντριζαν αλλά και κεντρίζουν ακόμα το ενδιαφέρον αρκετών μελετητών/τριών. Αξιοσημείωτες είναι και οι συγκριτικές μελέτες με την Κύπρο, τις περιοχές της Μικράς Ασίας αλλά και αυτές με ορισμένα βόρεια ιδιώματα. Στην παρούσα μελέτη δεν θα επεκταθούμε σε περαιτέρω αναφορές σε έργα και μελέτες που αφορούν γενικά τη Δωδεκάνησο, αλλά κυρίως σε εκείνες που εστιάζουν στο νησί της Ρόδου.

1.2 Κατάταξη των ροδιακών ιδιωμάτων στον χάρτη των νεοελληνικών διαλέκτων: εσωτερική ταξινόμηση και βασικά γνωρίσματα

Όπως όλες οι διάλεκτοι και τα ιδιώματα της νέας ελληνικής πλην της τσακωνικής, η οποία προέρχεται από την αρχαία δωρική διάλεκτο της Λακωνίας (Τριανταφυλλίδης 1993· Κοντοσόπουλος 2006· Κατσώχης 2008), έτσι και τα ροδιακά αλλά και δωδεκανησιακά ιδιώματα προέρχονται από την Ελληνιστική Κοινή και Μεσαιωνική (Τζιτζιλής 2010). Ο Tsorpanakis (1940, Τσοπανάκης 1992) αναφέρει ότι αυτή η επίδραση της Κοινής ή καλύτερα η μετάβαση από τη διάλεκτο στην Κοινή δεν πραγματοποιήθηκε αμέσως αλλά σταδιακά, εφ'όσον η διάλεκτος άρχισε να προσαρμόζει με αργό ρυθμό τους παλιούς (δικούς της) τύπους στα νέα δεδομένα και το αντίστροφο, υιοθετώντας δηλαδή τύπους από την Κοινή κυρίως στον μορφολογικό και συντακτικό τομέα και λιγότερο στους τομείς της φωνητικής/φωνολογίας και του λεξιλογίου. Αυτό παρατηρείται μέχρι και σήμερα, καθώς δεν είναι λίγα τα ροδιακά ιδιώματα, όπως θα δούμε εν συνεχεία, τα οποία συνεχίζουν να διατηρούν αρκετούς αρχαιοπρεπείς τύπους. Ιδιαίτερα, τα ιδιώματα που βρίσκονται σε υψώματα και γενικότερα αυτά που είναι απομακρυσμένα από την πόλη της Ρόδου και τα όποια άλλα ξένα – νέα στοιχεία, όπως π.χ. ο τουρισμός, η τεχνολογία κλπ., διατηρούν σε μεγαλύτερο βαθμό τα διαλεκτικά τους χαρακτηριστικά τα οποία τα καθιστούν ξεχωριστά.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω για τα ιδιώματα των Δωδεκανήσων, τα ροδιακά ιδιώματα εντάσσονται, βάσει της πρόσφατης ταξινόμησης των νεοελληνικών διαλεκτικών ποικιλιών που έχει προταθεί από τον Trudgill (2003), στα ιδιώματα της νοτιοανατολικής ομάδας. Πέρα, όμως, από αυτή τη γενική διαλεκτική τοποθέτηση της Ρόδου, τόσο ο Tsorpanakis στο έργο του «Essai sur la phonétique des parlers de Rhodes» (1940), όσο και ο Παπαχριστοδούλου στο έργο του «Μορφολογία των Ροδίτικων Ιδιωμάτων» (1958) παρουσιάζουν τόσο τα βασικά χαρακτηριστικά των ροδιακών ιδιωμάτων και την ομοιότητά τους με αντίστοιχα άλλων περιοχών ή και νησιών, όσο και την κατανομή αυτών (ιδιωμάτων) στον διαλεκτικό χάρτη της Ρόδου.

Αρχικά, τα βασικά και πιο χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ιδιωμάτων της ροδιακής διαλέκτου, όπως αναφέρει ο Tsorpanakis (Tsorpanakis 1940· Τσοπανάκης 1992) είναι τα εξής:

α) η διατήρηση του τελικού –v,

- β) η αποβολή αρκτικών φωνηέντων από τα ρηματικά θέματα,
- γ) η συλλαβική αύξηση ε-,
- δ) η ημιφωνοποίηση των -ε/αι [e] και -ι/η/υ/ει/οι [i] πριν από φωνήεντα μεγαλύτερου ανοίγματος,
- ε) το ευφωνικό -ε- στον σχηματισμό φράσεων, και
- στ) τα διπλά σύμφωνα.

Σύμφωνα με τον Παπαχριστοδούλου (1958:10), στα ροδιακά ιδιώματα παρατηρούνται τα παρακάτω φαινόμενα:

- α) η παρουσία της αιτιατικής του οριστικού αρσενικού άρθρου ‘τους’ ως ‘τους’ ή ‘τις’,
- β) η διατήρηση της συλλαβικής αύξησης ε- ακόμα και σε ρήματα που ξεκινούν από φωνήεν,
- γ) η διατήρηση της χρονικής αύξησης η-/ει- σε ορισμένα ρήματα (π.χ. έχω, βλέπω, έρχομαι κλπ),
- δ) η διατήρηση των καταλήξεων -εις και -ει αντίστοιχα για το β’ και γ’ πρόσωπο Ενεστώτα ενεργητικής φωνής των περισπώμενων ρημάτων (π.χ. πατώ, πατείς/ καλώ, καλείς κλπ).

Βέβαια, και οι δύο μελετητές σημειώνουν ότι αυτά τα παραπάνω γνωρίσματα σε συνδυασμό με άλλα επιβεβαιώνουν τις γλωσσικές σχέσεις και ομοιότητες της ροδιακής ποικιλίας με άλλες διαλέκτους όπως την κυπριακή, τη τσακωνική, την κρητική (ελάχιστα) και ιδιώματα όπως αυτό της Κωνσταντινούπολης, της Χίου, της Μικράς Ασίας, κ.ά. Μάλιστα, λίγο νωρίτερα ο Παντελίδης (1929), στο βιβλίο του «Φωνητική των Νεοελληνικών ιδιωμάτων Κύπρου, Δωδεκανήσου και Ικαρίας», σημειώνει τα κοινά χαρακτηριστικά της Κύπρου, των νησιών της Δωδεκανήσου και της Ικαρίας, δείχνοντας έτσι τη στενή διαλεκτική τους σχέση.

Πιο συγκεκριμένα, η ροδιακή διάλεκτος μοιράζεται πλήθος όμοιων γραμματικών φαινομένων με την κυπριακή (Παντελίδης, 1929:1’ Tsoranakis, 1940:41,42· Παπαχριστοδούλου, 1958:10,60· Τσοπανάκης, 1992:41,42), όπως π.χ. το φαινόμενο της διατήρησης του τελικού -ν, τα διπλά σύμφωνα, η διατήρηση αρχαιοπρεπών ρηματικών καταλήξεων σε -ουσι(ν), -ασι(ν), η διατήρηση της χρονικής αύξησης η-/ε-, η εξέλιξη-τροπή των συμφωνικών συμπλεγμάτων ρβ [rv], ργ [rɣ], βδ [vð], γδ [ɣð], ρδ [rð] στα αντίστοιχα βκ [vk] (και φκ [fk]), ρκ [rk], βτ [vt] (και φτ [ft]), γτ [ɣt] (και χτ [xt]), ρτ [rt], η αποβολή των φθόγγων β [v], γ [ɣ], δ [ð] σε μεσοφωνηεντικές θέσεις, η επένθεση του φθόγγου -γ- [ɣ] στην ρηματική κατάληξη -εω, κλπ, σημειώνοντας, επιπλέον, μεγάλες ομοιότητες και στο λεξιλογικό επίπεδο.

Αναφορικά με τις ομοιότητες της ροδιακής με τη τσακωνική διάλεκτο, ο Tsoranakis (1940) επισημαίνει επίσης ορισμένα κοινά σημεία, όπως π.χ. την ύπαρξη των διπλών συμφώνων με την παρουσία έντονης δάσυνσης ειδικά στα άηχα κλειστά κ [k], π [p], τ [t], την αποβολή των φθόγγων β [v], γ [ɣ], δ [ð] σε μεσοφωνηεντικές θέσεις, όπως επίσης και τη διατήρηση της ασυνίζητης κατάληξης -ια που συναντάται σε ορισμένα χωριά της Ρόδου. Για τις ομοιότητες με την κρητική διάλεκτο, ο Tsoranakis αναφέρει ότι δεν υπήρχε κάποια στενή σχέση και ομοιότητα ως προς τη

γλώσσα, παρά μόνο η χρήση της κατάληξης – υποκοριστικού σε –ακης/-ακι για την ονοματοδοσία των οικογενειακών επιθέτων. Αντιθέτως, ο Παπαχριστοδούλου (1958) αναφέρει ότι υφίστανται ομοιότητες με την Κρήτη, ενώ ο Κοντοσόπουλος (2008) σημειώνει ότι η πραγμάτωση του τσιτακισμού – ‘ιδιότυπου παχύ κ’ – που εμφανίζεται σε πολλά από τα Δωδεκάνησα, όπως και στη Ρόδο, είναι κοινή με την κρητική πραγμάτωση του φθόγγου (44).

Σε σχέση με τις ομοιότητες της ροδιακής με τα υπόλοιπα ιδιώματα, ο Tsorpanakis (47) σημειώνει ότι η εξέλιξη της αρχαίας δοτικής σε αιτιατική αποτελεί ένα συντακτικό φαινόμενο, όμοιο με το ιδίωμα της Κωνσταντινούπολης, ενώ η μετατροπή του ουρανικού κ σε τσ (τσιτακισμός) και του χ σε σ φαίνεται ότι αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό πολλών γειτονικών νησιών (Χίος, νησιών της Δωδεκανήσου - πλην εξαιρέσεων) αλλά και της Μικράς Ασίας.

Σχετικά με τη διαλεκτική κατάταξη των ροδιακών ιδιωμάτων βάσει κριτηρίων (Tsorpanakis 1940· Τσοπανάκης 1992): α) φωνολογικών: π.χ. η ασυνίζητη κατάληξη -ια, β) μορφολογικών: π.χ. οι αρχαϊζοντες ή νεότεροι τύποι στην κλίση των ρημάτων, και γ) συντακτικών: π.χ. η χρήση αιτιατικής ή γενικής του αδύνατου τύπου ως έμμεσο αντικείμενο ρημάτων, κλπ, το νησί της Ρόδου χωρίζεται σε δύο μεγάλες ζώνες – τμήματα (Tsorpanakis 1940· Παπαχριστοδούλου 1958· Τσοπανάκης 1992): την νοτιοδυτική ή νότια ζώνη – τμήμα (στο εξής νότια ζώνη), και την βορειοανατολική ή βόρεια ζώνη – τμήμα (στο εξής βόρεια ζώνη)².

Αναφορικά με την πρώτη ζώνη, τη νότια, αυτή περιλαμβάνει όλα τα νότια χωριά ξεκινώντας από την Κρητηνία (Κάστελλος), Έμπωνα, Μαλώνα κι εκτείνεται μέχρι το νοτιότερο άκρο του νησιού, παρουσιάζοντας ιδιαίτερα φωνητικά φαινόμενα. Το ανατολικό τμήμα της ζώνης αυτής, όπως αναφέρεται, διατηρεί, ακόμα, αρκετά αρχαιοπρεπή στοιχεία, καθώς η παραμονή των κατοίκων στις ορεινές και μη προσβάσιμες περιοχές του νησιού – η αποστασιοποίησή τους, δηλαδή, από τα υπόλοιπα χωριά συνετέλεσε στη μέχρι τώρα διατήρηση ενός αρχαιοπρεπούς χρώματος. Η δεύτερη ζώνη, η βόρεια, περιλαμβάνει το βόρειο τμήμα του νησιού, ξεκινώντας λίγο έξω από την πόλη της Ρόδου, δηλαδή από την Ιαλυσό, Κρεμαστή, Παστίδα κι εκτείνεται μέχρι τη Σάλακο, Απόλλωνα και Πλατάνια (βλ. Παράρτημα Ι). Τα ιδιώματα που ανήκουν στις παραπάνω ζώνες εμφανίζουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά, όπως αυτά που παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες από τις μελέτες των Tsorpanakis (1940) και Παπαχριστοδούλου (1958):

² Ο Παπαχριστοδούλου (1958:71) προσθέτει σ’αυτή τη διάκριση μια ακόμα ζώνη, η οποία περιλαμβάνει την πόλη της Ρόδου, καθώς ορισμένοι ρηματικοί τύποι παρουσιάζουν αποκλίσεις στην πραγμάτωσή τους σε σχέση με αυτούς των άλλων δύο ζωνών.

Βορειοανατολική Ζώνη (Βόρεια)	Νοτιοδυτική Ζώνη (Νότια)
εξέλιξη των διαλεκτικών ρηματικών τύπων – υιοθέτηση τύπων της KNE	διατήρηση των αρχαιοπρεπών τύπων – ρηματικές κατάληξεις σε -ουσι(v), -ασι(v), κλπ
διατήρηση των φθόγγων β, γ, δ σε μεσοφωνηεντικές θέσεις (πλην του γ και εν μέρει του β)	αποβολή των φθόγγων β, γ, δ σε μεσοφωνηεντικές θέσεις
εξέλιξη των αρχαίων ρηματικών κατάληξεων –ευω, -πτω, -φω σε –ευjω	εξέλιξη των αρχαίων ρηματικών κατάληξεων –ευω, -πτω, -φω σε –ευγω ³
εξέλιξη της αρχαίας δοτικής σε αιτιατική (έμμεσο αντικείμενο)	εξέλιξη της αρχαίας δοτικής σε γενική (έμμεσο αντικείμενο)
τροπή κ σε τσ (τσιτακισμός) και χ σε σ	συναίρεση όμοιων συμφώνων, σθένωση των ε και ι πριν ή μετά από φωνήεντα μεγαλύτερου ανοίγματος, συναίρεση ανόμοιων φωνηέντων

Πίνακας I: κύρια διαλεκτικά γνωρίσματα των δύο διαλεκτικών ζωνών σύμφωνα με τον Tsoranakis (1940)

Βορειοανατολικό Τμήμα	Νοτιοδυτικό Τμήμα
α' πληθυντικό πρόσωπο Ενεστώτα ενεργητικής φωνής σε –ουμε(v) ⁴	α' πληθυντικό πρόσωπο Ενεστώτα ενεργητικής φωνής σε –ομε(v)
α' ενικό πρόσωπο Ενεστώτα παθητικής φωνής σε –ομαι	α' ενικό πρόσωπο Ενεστώτα παθητικής φωνής σε –ομαι
γ' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο Παρατατικού παθητικής φωνής σε –ουντο(v)	γ' ενικό πρόσωπο Παρατατικού παθητικής φωνής σε –ετο(v) ⁵
α' πληθυντικό πρόσωπο παθητικού Αορίστου σε –θημαν	α' πληθυντικό πρόσωπο παθητικού Αορίστου σε –θημεν (πολλές φορές χρησιμοποιείται η κατάληξη –θηκαμεν)
Παρατατικός παθητικής φωνής: γ' ενικό πρόσωπο σε –ουτο, α' πληθυντικό πρόσωπο σε –ούμαστο, β' πληθυντικό πρόσωπο σε –ουστο	Παρατατικός παθητικής φωνής: γ' ενικό πρόσωπο σε –ετο, α' πληθυντικό πρόσωπο σε –ούμεστο, β' πληθυντικό πρόσωπο σε –ουστο ⁶

³ α) Υφίστανται και χωριά της νότιας ζώνης που χρησιμοποιούν την πραγμάτωση της βόρειας ζώνης (Tsoranakis, 1940:XXXI, Τσοπανάκης, 1992:31),

β) Οι πραγματώσεις της κατάληξης –ευjω ποικίλλουν, ανάλογα με την περιοχή καθώς το ημίφωνο j διαφοροποιείται τοπικά κι έτσι αλλάζει σε συνδυασμό με το φθόγγο [v] που προηγείται (Παπαχριστοδούλου 1958:77).

⁴ Πολλές φορές στα α' και γ' προσώπα πληθυντικού ενεργητικής ή παθητικής φωνής Ενεστώτα και Παρατατικού διατηρείται το έρρινο ληκτικό στοιχείο της κατάληξής τους (-v) με περισσότερη ένταση όταν ακολουθεί άλλο γλωσσικό στοιχείο, ενώ όταν δεν ακολουθεί διατηρείται μια ελαφρά μορφή ερρινότητας (Παπαχριστοδούλου, 1958:91).

⁵ Για την πόλη της Ρόδου ο Παπαχριστοδούλου (1958) σημειώνει τη χρήση της ρηματικής κατάληξης –ουτο(v) για το γ' ενικό πρόσωπο παρατατικού παθητικής φωνής.

εξέλιξη της αρχαίας δοτικής σε αιτιατική (έμμεσο αντικείμενο) – πολλές φορές εμφανίζεται και εμπρόθετα με την πρόθεση σε + την αιτιατική πτώση του άρθρου όπου προκύπτουν οι τύποι στον, στην, στο κλπ	εξέλιξη της αρχαίας δοτικής σε γενική (έμμεσο αντικείμενο)
	χρήση του τύπου ‘έναι’ αλλά και ‘είναι’

Πίνακας II: ορισμένα μορφολογικά χαρακτηριστικά των δύο διαλεκτικών τμημάτων σύμφωνα με τον Παπαχριστοδούλου (1958)

Πέρα από αυτή τη μεγάλη διάκριση των δύο ζωνών - τμημάτων (Tsoranakis 1940· Παπαχριστοδούλου 1958· Τσοπανάκης 1992· Κοντοσόπουλος 2008) (στο εξής ‘ζωνών’), ο Tsoranakis παρουσιάζει μια πιο συγκεκριμένη ενδο-ζωνική ομαδοποίηση των ιδιωμάτων με βάση τις ομοιότητές τους ως προς μερικά φαινόμενα. Ειδικότερα, ομαδοποιεί τα ιδιώματα των χωριών σε επτά (7) ομάδες (1940:32,33):

- α) Λίνδος, Κάλαθος, Μάσαρη, Μαλώνα,
- β) Κρητηνία (Κάστελλος), Έμπωνα, Άγιος Ισίδωρος, Σιάννα, Απολακκιά, Κατταβιά,
- γ) Βάτι, Αρνίθθα, Ασκληπειό, Ίστριος, Προφύλια,
- δ) Γεννάδι, Λαχανιά, Μεσαναγρός,
- ε) Καλαβάρδα, Σορωνή, Φάνες, Θεολόγος (Θολός), Παραδείσι, Κρεμαστή,
- στ) Διμυλιά, Πλατάνια, Αρχίπολη, Ψίνθος, Δαματριά, Παστίδα, Μαριτσία, Αφάντου,
- ζ) Άγιος Ισίδωρος, Προφύλια, Ίστριος, Μονόλιθος.

Περιπτώσεις ιδιαίτερου ενδιαφέροντος αποτελούν τα ιδιώματα της Αρχαγγέλου και των Απολλώνων. Σύμφωνα με τον Tsoranakis αποτελούν «γλωσσικές νησίδες» ιδιαίτερου ενδιαφέροντος ως προς το φωνητικό/φωνολογικό και μορφοφωνολογικό τους σύστημα (1940:33), το τελευταίο εκ των δύο χωριών (των Απολλώνων) παρουσιάζεται αναλυτικότερα στα προσεχή κεφάλαια.

1.3 Γενικές πληροφορίες για τα δύο μελετώμενα χωριά και διαλεκτική τοποθέτηση αυτών

Πριν περάσουμε στην παρουσίαση των γλωσσικών φαινομένων που διέπουν τα δύο ροδιακά ιδιώματα, είναι σημαντικό να γίνει μια σύντομη αναφορά στα γενικά χαρακτηριστικά των δύο μελετώμενων χωριών, γεωγραφικού αλλά και ιστορικού περιεχομένου.

Λαμβάνοντας ως πρώτη περίπτωση το χωριό της Σαλάκου, αυτό βρίσκεται περίπου σε απόσταση 40 χλμ από την πόλη της Ρόδου, στους πρόποδες του βουνού Προφήτη Ηλία (800μ) σε υψόμετρο περίπου 300μ. Συνορεύει με τα χωριά Απόλλωνα, Έμπωνα και Διμυλιά. Είναι ένα εύφορο και καταπράσινο χωριό, αρκετά πεδινό αλλά

⁶ Παράλληλα χρησιμοποιούνται και οι τύποι -ουταν, -ουνταν, -ούμασταν, -ουνταν (Παπαχριστοδούλου, 1958:71).

συνάμα με υψώματα και πλούσιο σε νερό, καθώς από εκεί πηγάζει η γνωστή πηγή 'Νύμφη', η οποία μαζί με την κοιλάδα αποτελούν τον βιότοπο των πεταλούδων στο χωριό Θεολόγος. Ως προς το όνομα του χωριού, ο Παπαχριστοδούλου (1958, 1958-60, 1972, 1996) αναφέρει την παρακάτω ερμηνεία, ότι προέρχεται δηλαδή από το οικογενειακό επώνυμο 'Σάλακος, (ο)' – οικογένεια που βρισκόταν στην περιοχή και είχε στην κατοχή της μεγάλες εκτάσεις, πράγμα που παρατηρείται και στα τοπωνύμια π.χ. 'Σαλακόμαντρες = του Σαλάκου οι μάντρες', 'Σαλακόβουνο', 'Σαλακόμυτη' (Παπαχριστοδούλου, 1972:40· Παπαχριστοδούλου, 1996:187,188). Ο Μηνάς (2004:220,221), σημειώνει ακόμα μία ερμηνεία για την προέλευση του ονόματος του χωριού της Σαλάκου, η οποία προκύπτει από την εξέλιξη ενός επιθέτου 'σιαλικός' (σίαλον+-ικός) / 'σιαλιακός' > 'σαλίγκαρος' / 'σάλιαγκας', δηλαδή το σαλιγκάρι, καθώς παρόμοιες ερμηνείες σημειώνονται στα τοπωνύμια της Χίου, της Πάρου και Αντιπάρου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της επίσημης ιστοσελίδας του Δήμου Ρόδου, η Σάλακος απαρτίζεται από περίπου 600 κατοίκους, οι οποίοι/ες ασχολούνται τόσο με τον αγροτικό τομέα, π.χ. κτηνοτροφία και γεωργία όσο και με τον τομέα του τουρισμού. Βέβαια, να σημειώσουμε εδώ ότι, οι δυσκολίες της καθημερινότητας αλλά και εύρεσης εργασίας, αναγκάζουν τους/τις 'Σαλακενούς,-ές' (εθνικό τοπικό) (Παπαχριστοδούλου 1996:200) να μετακινούνται στο κέντρο της πόλης, χωρίς αυτό, όμως, να σημαίνει ότι το ιδιαίτερο γλωσσικό στοιχείο εκλείπει. Τόσο οι νέοι/ες του χωριού όσο και τα μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα που κατοικούν στο χωριό διατηρούν, όσο μπορούν, την ντοπιολαλιά τους – την ξεχωριστή γλωσσική τους ταυτότητα. Παρ'όλες τις δυσκολίες, το χωριό είναι αρκετά δραστήριο, καθώς διαθέτει αθλητικό σύλλογο ('Ασπίς Σαλάκου') και πολιτιστικό σύλλογο ('Το Σπήλαιο'), οι οποίοι (σύλλογοι) διεξάγουν διάφορα γεγονότα με πιο γνωστό τη γιορτή του 'γιαπρακιού' (γιαπράκι=ντολμαδάκι).

Το δεύτερο μελετώμενο χωριό, τα Απόλλωνα ή αλλιώς «Πόλλ(ντ)ωνα» βρίσκεται σε απόσταση περίπου 55 χλμ από την πόλη της Ρόδου, στη νοτιοανατολική πλευρά του βουνού Προφήτη Ηλία (800μ) σε υψόμετρο περίπου 400μ. Το χωριό των Απολλώνων συνορεύει με τα χωριά Σάλακος, Έμπωνα και Πλατάνια. Είναι αρκετά εύφορο με πλούσια βλάστηση, παρά το υψόμετρο στο οποίο βρίσκεται και τα ορεινά του σημεία. Το όνομά του χωριού προέρχεται από το θεό Απόλλωνα προστάτη των Ροδίων και φημιολογείται η ύπαρξη ιερού προς τιμήν του θεού στο χωριό, όπως και σε άλλα σημεία της Ρόδου (Παπαχριστοδούλου 1994:13· Παπαχριστοδούλου, 1996:40). Ο Παπαχριστοδούλου (1972, 1996), επίσης, αναφέρει μια επιγραφή που βρέθηκε κοντά στην περιοχή των Απολλώνων, η οποία αποδίδεται σε έναν ιερέα του «Απόλλωνος εις Κάμυndon», δείχνοντας έτσι την εγγύτητα, ίσως, της αρχαίας πόλης της «Καμύνδου» - κέντρου του αρχαίου «Δήμου Καμυνδίων».

Σύμφωνα με τα στοιχεία της επίσημης ιστοσελίδας του Δήμου Ρόδου, το χωριό των Απολλώνων απαρτίζεται από περίπου 1000 κατοίκους, οι οποίοι/ες ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και άλλες αγροτικές ασχολίες. Δεν είναι λίγοι, βέβαια, εκείνοι/ες που ασχολούνται με τον τομέα του τουρισμού. Ωστόσο, όπως αναφέραμε και για το χωριό της Σαλάκου, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν

καθημερινά οι κάτοικοι του χωριού τόσο στον τομέα της εύρεσης εργασίας, όσο και της καθημερινής ζωής τους αναγκάζουν να μετακινούνται στο κέντρο της πόλης, χωρίς, όμως, να χάνεται το ιδιαίτερο γλωσσικό στοιχείο του χωριού. Νέοι και νέες αλλά και μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα που κατοικούν στο χωριό, όσο μπορούν, διατηρούν την ιδιαίτερη γλωσσική τους ταυτότητα. Παρ'όλες τις δυσκολίες, οι 'Απολλωνιάτες,-ισσες' (ή 'Πολλ(ντ)ωνιάτες,-ισσες') (Παπαχριστοδούλου, 1996:40) είναι αρκετά δραστήριοι,-ες, διαθέτοντας ενεργούς συλλόγους (πολιτιστικούς: 'Νέοι Ορίζοντες') και συνεταιρισμούς (Αγροτικός συνεταιρισμός, Αθλητικός συνεταιρισμός).

Σχετικά με την κατάταξη των δύο αυτών ιδιωμάτων στον διαλεκτικό χάρτη της Ρόδου, είναι αρκετά δύσκολο να τοποθετηθούν με ακρίβεια. Παρατηρώντας αυτόν (βλ.Παράρτημα Ι), φαίνεται ότι και τα δύο χωριά βρίσκονται στο σημείο εκείνο όπου η μία ζώνη συναντά την άλλη. Ειδικότερα, όπως σημειώνουν οι Tsoranakis (1940, Τσοπανάκης 1992) και Παπαχριστοδούλου (1958), το χωριό της Σαλάκου βρίσκεται σε τέτοια θέση κι έτσι αποτελεί τον συνδετικό κρίκο της βόρειας ζώνης με τη νότια ζώνη, με αποτέλεσμα το σαλακενό ιδίωμα να εμφανίζει γλωσσικά στοιχεία άλλοτε της βόρειας κι άλλοτε της νότιας ζώνης.

Ο Tsoranakis (1940:54) σημειώνει ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που εμφανίζεται στο ιδίωμα της Σαλάκου. Αυτό σχετίζεται με την εξέλιξη της πραγμάτωσης των διφθόγγων της αρχαίας ελληνικής. Πιο συγκεκριμένα, στο σαλακενό μόνο ιδίωμα, οι αρχαίες δίφθογγοι 'αυ', 'ευ' κ.ά τρέπονται σε 'αβ/αφ', 'εβ/εφ' κλπ. Ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση και ακολουθία φθόγγων για να επιτευχθεί το γλωσσικό αυτό στοιχείο είναι η ύπαρξη ηχηρού συμφώνου έπειτα από το ημίφωνο ου [w]. Το φαινόμενο, ωστόσο, τείνει να εξαφανισθεί λόγω της επιρροής που ασκούν οι γλωσσικοί τύποι της ΚΝΕ.

Από την άλλη, το χωριό των Απολλώνων, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη ενότητα, χαρακτηρίζεται από τον Tsoranakis (1940, Τσοπανάκης 1992: Κοντοσόπουλος 2008), ως «γλωσσική νησίδα» (όπως και η περίπτωση της Αρχαγγέλου), η οποία διαθέτει ιδιαίτερα γλωσσικά στοιχεία και από τη βόρεια αλλά και από τη νότια ζώνη, καθώς και συμφωνικά και φωνηεντικά φαινόμενα όπως (Tsoranakis, 1940:XXXIII: Τσοπανάκης 1992):

α) η τροπή των άηχων φ [f], χ [x], θ [θ] στα αντίστοιχα ηχηρά β [v], γ [ɣ], δ [ð] στα συμφωνικά συμπλέγματα που σχηματίζονται με τα ρ [r], λ [l], ν [n], δηλαδή τα φρ [fr], φλ [fl], φν [fn], χρ [xr], χλ [xl], χν [xn], θρ [θr], θλ [θl], θν [θn] τρέπονται αντίστοιχα σε βρ [vr], βλ [vl], βν [vn], γρ [ɣr], γλ [ɣl], γν [ɣn], δρ [ðr], δλ [ðl], δν [ðn] (1940:121,122) και,

β) η εξέλιξη των φωνηεντικών ακολουθιών α+ε και α+ι σε εϊ, α+ο και α+ου σε ου, όσο και η εξέλιξη της ακολουθίας: σύμφωνο+ου+άλλο φωνήεν σε σύμφωνο+β+άλλο φωνήεν. Για παράδειγμα, «λέι» αντί λάδι («λάι») (1940:59), «λόους» αντί λαγός («λάος») (1940:52), «κοπελβά» αντί κοπελλούδα («κοπελλούα») (1940:55).

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό, το οποίο σημειώνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, είναι αυτό της πραγμάτωσης της φωνηεντικής ακολουθίας 'ο+α' (Tsoranakis, 1940:42). Πιο συγκεκριμένα, ο Tsoranakis (1940:42), αναφέρει ότι με βάση αυτό το γλωσσικό

χαρακτηριστικό, το χωριό των Απολλώνων αποτελεί το κέντρο μιας γλωσσικής ομάδας που περιλαμβάνει τα χωριά: Μάσαρι, Μαλώνα, Έμπωνα, Κρητηνία, Απολακκιά και Σιάννα, καθώς το φωνήεν ‘ο’ πραγματώνεται σχετικά πιο μακρό και πιο κλειστό. Αντιθέτως, το χωριό της Σαλάκου, παρά την κοντινή του απόσταση με τα χωριά της παραπάνω ομάδας και την άμεσή του σχέση με την Έμπωνα (μετά την εγκατάσταση οικογενειών στο χωριό της Σαλάκου), δεν εντάσσεται άμεσα στην ομάδα αυτή. Έτσι, στο συγκεκριμένο φαινόμενο, πιθανολογείται ότι αρχικά το φωνήεν ‘ο’ ήταν πιο μακρό και πιο κλειστό, αλλά εν συνεχεία εξελίχθηκε σε ανοιχτό ‘ο’, καθώς έπαψε να δέχεται επιρροές από το χωριό της Έμπωνας.

Κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι στην παρούσα μελέτη δεν εξετάζονται αναλυτικά οι παραπάνω συμφωνικές, αλλά κυρίως φωνηεντικές παρατηρήσεις που έχουν σημειωθεί από τον Tsopanakis (1940)⁷. Αντιθέτως, ερευνήθηκαν και παρουσιάζονται επιλεκτικά ορισμένα από τα διαλεκτικά φαινόμενα που συναντάμε στα δύο αυτά ιδιώματα, συνοδευόμενα από παραδείγματα που προέρχονται από το απομαγνητοφωνημένο πρωτογενές υλικό, το οποίο έχει συλλεχθεί για τους σκοπούς αυτής της εργασίας.

⁷ Πιθανολογούμε ότι, ίσως, έχουν εξασθενήσει ή μάλλον δεν υφίστανται πλέον, καθώς στο απομαγνητοφωνημένο υλικό των δύο χωριών δεν παρατηρήθηκαν τέτοιου είδους φαινόμενα, τα οποία να επιβεβαιώνουν τα παραπάνω.

2 Μεθοδολογία και προβλήματα στη συλλογή και οργάνωση του γλωσσικού υλικού της Σαλάκου και των Απολλώνων

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της εργασίας, η οργάνωση του γλωσσικού υλικού, καθώς και οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά τη συλλογή και απομαγνητοφώνησή του.

2.1 Συλλογή και οργάνωση γλωσσικού υλικού

Η συλλογή του διαλεκτικού υλικού για το παρόν εγχείρημα, το οποίο προέρχεται από φυσικούς ομιλητές/τριες των δύο χωριών, πραγματοποιήθηκε αρχικά με επιτόπιες έρευνες-επισκέψεις και ηχογραφήσεις στα δύο μελετώμενα χωριά. Για το χωριό της Σαλάκου πραγματοποιήθηκε σε δύο διαφορετικές περιόδους: α) τον Απρίλιο του 2016 και β) τον Φεβρουάριο του 2017, και για το χωριό των Απολλώνων τον Απρίλιο του 2016. Ειδικότερα, για το χωριό της Σαλάκου οι ηχογραφήσεις έλαβαν χώρα στο σπίτι ενός από τους συνεντευξιαζομένους και στην πλατεία του χωριού. Αντίστοιχα, στο χωριό των Απολλώνων πραγματοποιήθηκαν στην αυλή και το σαλόνι του σπιτιού της μίας από τους συνεντευξιαζομένους/ες. Η ηχογράφηση έγινε με τη χρήση ενός κινητού τηλεφώνου (Samsung Galaxy S4 mini) χωρίς κάποιο ιδιαίτερο λογισμικό επεξεργασίας και αποθήκευσης των αρχείων.

Σχετικά με το γλωσσικό υλικό, αυτό αποτελείται από ηχογραφήσεις στις οποίες συμμετέχουν συνολικά δεκαπέντε άτομα (μαζί με την ερευνήτρια που κάνει τις ερωτήσεις ο συνολικός αριθμός ατόμων που συμμετέχουν στις ηχογραφήσεις είναι δεκαέξι). Οι ομιλητές/τριες προέρχονται από οικεία πρόσωπα του οικογενειακού μου κύκλου, λόγω του ότι υπήρχαν συγγενείς και στα δύο χωριά, κάνοντας έτσι λίγο πιο εύκολη την όλη διαδικασία, καθώς με γνώριζαν προσωπικά και ήταν εξοικωμένοι/ες μαζί μου. Λαμβάνοντας υπόψιν ότι ο κύριος στόχος της μελέτης αυτής δεν αφορούσε τόσο στην κοινωνιολογική διάσταση αλλά κυρίως τη μελέτη των γραμματικών χαρακτηριστικών των δύο ιδιωμάτων, το κοινό-δείγμα το οποίο κλήθηκε να μιλήσει απαρτιζόταν από άτομα κυρίως μεγαλύτερης ηλικίας, δηλαδή άνδρες και γυναίκες ηλικίας 45-85 ετών.

Ειδικότερα, το γλωσσικό υλικό αποτελείται από ηχογραφήσεις επτά συμμετεχόντων/ουσών ηλικιακού εύρους 65-84 χρονών για το χωριό της Σαλάκου, πέντε συμμετεχόντων/ουσών ηλικιακού εύρους 50-75 χρονών και τριών ακόμα ατόμων ηλικίας 18-30 χρονών για το χωριό των Απολλώνων. Πιο συγκεκριμένα, το πλήθος των ατόμων που έλαβε μέρος στις ηχογραφήσεις για το χωριό της Σαλάκου, αποτελούνταν από δύο γυναίκες και πέντε άντρες κάτοικοι Σαλάκου (ένας εκ των οποίων είχε καταγωγή από τη Διμυλιά αλλά κατοικεί στη Σάλακο εδώ και τριάντα χρόνια, και ακόμη ένας με καταγωγή από το νησί της Τήλου αλλά κάτοικο της πόλης Ρόδου). Για το χωριό των Απολλώνων, το πλήθος των ατόμων που έλαβε μέρος στις ηχογραφήσεις αποτελούνταν από πέντε γυναίκες και τρεις άντρες κάτοικοι

Απολλώνων (οι δύο εκ των οποίων κατάγονται από τα Απόλλωνα αλλά είναι κάτοικοι Καλυθιών)⁸.

Η μέθοδος που ακολουθήθηκε για τη συλλογή του υλικού ήταν οι ελεύθερες συνεντεύξεις οι οποίες περιελάμβαναν αφηγήσεις (προσωπικές), ή/και συνομιλίες μεταξύ των συνεντευξιζομένων σε διάφορα θέματα και ερωτήσεις που τους είχαν τεθεί. Ειδικότερα, οι ερωτήσεις που κατασκευάστηκαν ήταν απλές και αφορούσαν στην περιγραφή της καθημερινής ζωής των ανθρώπων πριν από πολλά χρόνια, τα επαγγέλματα που υπήρχαν παλιότερα, τα χρόνια της παιδικής/ σχολικής τους ηλικίας, τα χρόνια της Γερμανικής/ Ιταλικής κατοχής του νησιού, τα έθιμα των Χριστουγέννων και του Πάσχα, τα έθιμα άλλων τοπικών εορτών ή σημαντικών γεγονότων όπως ο γάμος και η βάφτιση, περιγραφή συνταγών κλπ, όπως:

- *Πως ήταν οι ζωές στα παλιά χρόνια;*
- *Με τι επαγγέλματα ασχολούνταν ο κόσμος τότε;*
- *Τι θυμάστε από τα παιδικά σας χρόνια;*
- *Πως περνούσε ο κόσμος όταν ήταν στο νησί οι Γερμανοί κι οι Ιταλοί; Θυμάστε την ενσωμάτωση;*
- *Τι φαγητά και γλυκά φτιάχνετε για τα Χριστούγεννα/ Πάσχα;*
- *Πως ήταν οι γάμοι και οι βαφτίσεις παλιά; Υπήρχαν συγκεκριμένα έθιμα;*
- *Υπάρχει κάποιο τοπικό έδεσμα; Πως το φτιάχνετε;*

Όλες οι ερωτήσεις είχαν στόχο να «ξυπνήσουν» μνήμες και συναισθήματα και κατ' επέκταση να κάνουν τον/την ομιλητή/τρια να «ξεχαστεί» ώστε να εκμαιευθεί ο αυθεντικός λόγος που αναζητάται. Όπως αναφέρθηκε και στην αρχή της εργασίας αυτής, είναι δύσκολο να αντληθεί ο καθαρός διαλεκτικός λόγος γιατί οι ίδιοι οι άνθρωποι θα πρέπει να νιώσουν οικεία με το άτομο στο οποίο δίνουν την συνέντευξη, καθώς επίσης να εξοικιωθούν με την ιδέα ότι κάθε τους κίνηση και λέξη καταγράφεται από ένα μηχάνημα και βρίσκεται στο επίκεντρο της μελέτης.

Βέβαια, οι παραπάνω ερωτήσεις δεν ήταν απόλυτες και δεν χρησιμοποιήθηκαν όλες, καθώς κατά τη διάρκεια της συζήτησης, ο/η ομιλητής/τρια συχνά «ανέσυρε» από τη μνήμη του/της ιστορίες και άλλα στιγμιότυπα που του/της προκαλούσαν διάφορα συναισθήματα και νέες σκέψεις με αποτέλεσμα να ξεφεύγει από το θέμα της βασικής ερώτησης. Ουσιαστικά, ο/η ίδιος/α ο/η συνεντευξιζόμενος/η κατηύθυνε τη ροή της συζήτησης, εφ' όσον τα στοιχεία αυτά που έφερνε στο νου, τον/την έκαναν να ξεχάσει ότι «κάτι τον παρακολουθεί», προάγοντας έτσι τον φυσικό και αυθεντικό λόγο, ο οποίος κατά την απομαγνητοφώνηση και εν τέλει τη δημιουργία του διαλεκτικού αυτού γλωσσικού υλικού – έστω και μικρού – ήταν η βάση για να στηριχθεί η έρευνα αυτή.

Ένα δεύτερο επίπεδο της έρευνας και εξίσου σημαντικό με την συλλογή του υλικού ήταν η διαδικασία απομαγνητοφώνησης του διαλεκτικού λόγου και κατασκευή του γλωσσικού υλικού. Η διαδικασία αυτή έγινε σε υπολογιστή σε αρχεία Doc με τη χρήση ελληνικών και λατινικών χαρακτήρων. Όλοι οι ειδικοί χαρακτήρες

⁸ Αναλυτικότερα στοιχεία των συνεντευξιζομένων παρατίθενται στο Παράρτημα III σε μορφή πίνακα.

και οι αντιστοιχίες τους στο Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο (International Phonetic Alphabet, IPA στο εξής), δίνονται στο Παράρτημα ΙΙ.

Το γλωσσικό υλικό, μαζί με εκείνο που έχει συλλεγεί στο πλαίσιο του μαθήματος «Επεξεργασία Σωμάτων Κειμένων» (χειμερινό εξάμηνο 2016-2017)⁹ εκτείνεται στις 10.019 λέξεις (10.668 λέξεις μαζί με το λόγο της ερευνήτριας) για το χωριό της Σαλάκου και 9.915 λέξεις (10.130 λέξεις μαζί με το λόγο της ερευνήτριας) για το χωριό των Απολλώνων¹⁰. Ωστόσο, για την εκπόνηση της εργασίας αυτής και την παρουσίαση των φαινομένων και των παραδειγμάτων που ακολουθούν στα επόμενα κεφάλαια, δεν χρησιμοποιήθηκε όλο αυτό το απομαγνητοφωνημένο υλικό. Ειδικότερα, εξαιρέθηκε το γλωσσικό υλικό των ομιλητών/τριών: Γ.Λ (άνδρα) και Σ.Τ (γυναίκα) για το χωριό της Σαλάκου, και Σ.Κ (άνδρα), Χ.Κ (άνδρα) για το χωριό των Απολλώνων, όπως επίσης και της ερευνήτριας Σ.Λ, λόγω του ότι διαμένουν σε περιοχές εκτός των δύο μελετώμενων χωριών.

Στο σημείο αυτό, παρατίθενται δύο πίνακες αντιστοιχιών συμμετεχόντων/ουσών και λέξεων ανά συμμετέχοντα/ουσα και αρχείο:

Συμμετέχων/ουσα	Χωριό	Αρχείο	Αριθμός λέξεων (ανά αρχείο ηχογράφησης)
Τ.Τ (άνδρας)	Σάλακος	salakos 1	1.454
Σ.Π (άνδρας)	Σάλακος	salakos 1	3.330
Μ.Σ (άνδρας)	Σάλακος	salakos 1	234
Μ.Π (άνδρας)	Σάλακος	salakos 1	1.328
Χ.Σ (γυναίκα)	Σάλακος	salakos 1	139
Σ.Λ (ερευνήτρια)	Σάλακος	salakos 1	577
Σύνολο λέξεων		salakos 1	7.062
Τ.Τ (άνδρας)	Σάλακος	salakos 2	2.462
Σ.Τ (γυναίκα)	Σάλακος	salakos 2	6
Γ.Λ (άνδρας)	Σάλακος	salakos 2	226
Σ.Λ (ερευνήτρια)	Σάλακος	salakos 2	70
Σύνολο λέξεων		salakos 2	2.764
Τ.Τ (άνδρας)	Σάλακος	salakos 3	840
Σ.Λ (ερευνήτρια)	Σάλακος	salakos 3	21
Σύνολο λέξεων		salakos 3	861

⁹ Το υλικό που συλλέχθηκε για το μάθημα αυτό αποτελούνταν από 5.500 λέξεις (ομιλητές/τριες και ερευνήτρια) και προερχόταν από τα αρχεία salakos 2, salakos 3 και apollona 1 (μέχρι το 16^ο).

¹⁰ Στα αρχεία και των δύο χωριών συμπεριλαμβάνονται και ορισμένες μικρές φράσεις – σχόλια σε σημεία που υπήρχε σύγχυση – δυσκολία, τα οποία δεν συμπεριλαμβάνονται στην καταμέτρηση των λέξεων.

Σύνολο Τ.Τ (άνδρας)		salakos 1+2+3	1.551+2.468+840=4.859
Σύνολο Σ.Λ (ερευνήτριας)		salakos 1+2+3	577+70+21=668

Πίνακας III: Αντιστοιχίες αρχείων, ομιλητών/τριών και αριθμών λέξεων ανά ομιλητή/τρια για το γλωσσικό υλικό της Σαλάκου

Συμμετέχων/ουσα	Χωριό	Αρχείο	Αριθμός λέξεων (ανά αρχείο ηχογράφησης)
Μ.Π (γυναίκα)	Απόλλωνα	apollona 1	4.380
Π.Α(γυναίκα)	Απόλλωνα	apollona 1	755
Ο.Τ (γυναίκα)	Απόλλωνα	apollona 1	789
Γ.Π (άνδρας)	Απόλλωνα	apollona 1	307
Χ.Κ (άνδρας)	Απόλλωνα	apollona 1	180
Σ.Κ (άνδρας)	Απόλλωνα	apollona 1	236
Σ.Λ (ερευνήτρια)	Απολλωνα	apollona 1	152
Σύνολο λέξεων		apollona 1	6.799
Μ.Π (γυναίκα)	Απόλλωνα	apollona 2	1.898
Π.Α(γυναίκα)	Απόλλωνα	apollona 2	210
Ο.Τ (γυναίκα)	Απόλλωνα	apollona 2	494
Γ.Π (άνδρας)	Απόλλωνα	apollona 2	150
Χ.Κ (άνδρας)	Απόλλωνα	apollona 2	90
Σ.Κ (άνδρας)	Απόλλωνα	apollona 2	306
Τ.Τ (γυναίκα)	Απόλλωνα	apollona 2	62
Β.Τ (γυναίκα)	Απόλλωνα	apollona 2	27
Σ.Λ (ερευνήτρια)	Απολλωνα	apollona 2	63
Σύνολο λέξεων		apollona 2	3.301
Σύνολο Μ.Π (γυναίκα)		apollona 1+2	4.380+1.891=6.278
Σύνολο Π.Α (γυναίκα)		apollona 1+2	755+210=965
Σύνολο Ο.Τ (γυναίκα)		apollona 1+2	789+494=1.283
Σύνολο Γ.Π (άνδρας)		apollona 1+2	307+150=457
Σύνολο Χ.Κ (άνδρας)		apollona 1+2	180+90=270
Σύνολο Σ.Κ (άνδρας)		apollona 1+2	236+306=542
Σύνολο Σ.Λ (ερευνήτρια)		apollona 1+2	63+152=215

Πίνακας IV: Αντιστοιχίες αρχείων, ομιλητών/τριών και αριθμών λέξεων ανά ομιλητή/τρια για το γλωσσικό υλικό των Απολλώνων

2.2 Προβλήματα κατά τη συλλογή και απομαγνητοφώνηση του γλωσσικού υλικού

Κατά τη διαδικασία συλλογής και απομαγνητοφώνησης του διαλεκτικού υλικού, παρουσιάστηκαν ορισμένα προβλήματα που ήταν αρκετά ώστε να δυσκολέψουν την επίτευξη της παρούσας εργασίας.

Πρώτο και βασικό πρόβλημα, το οποίο όμως στη δική μας περίπτωση φαίνεται πως δεν άσκησε μεγάλη επιρροή λόγω της υπάρχουσας οικειότητας, ήταν η προσέγγιση των ομιλητών/τριών. Όπως ειπώθηκε και παραπάνω, είναι αρκετά δύσκολο, αρχικά, να βρεθούν πρόθυμοι/ες ομιλητές/τριες οι οποίοι/ες διατηρούν τα διαλεκτικά τους χαρακτηριστικά πόσο μάλλον όταν ο λογος τους βρίσκεται στο επίκεντρο τόσο του/της ερευνητή/τριας όσο και της ηλεκτρονικής συσκευής που καταγράφει κάθε του/της λέξη. Στην αρχή, καθώς ήταν ενημερωμένοι/ες και σύμφωνοι/ες για την καταγραφή της συζήτησης με ή χωρίς την αποκάλυψη των προσωπικών τους στοιχείων (αναλόγως αν το επιθυμούσαν ή όχι), παρά την οικειότητα, πάντα υπήρχε μια σχετική αμηχανία μεταξύ ομιλητών/τριών και ερευνητριας, και αυτό φαίνεται στο γεγονός ότι οι συνεντευξιαζόμενοι/ες χρησιμοποιούσαν σε πολύ αρχικά στάδια της συζήτησης την KNE.

Ένα ακόμα πρόβλημα κατά τη συλλογή του διαλεκτικού υλικού ήταν ο χώρος διεξαγωγής των ηχογραφήσεων. Στις περιπτώσεις που οι επιτόπιες ηχογραφήσεις έγιναν μέσα στα σπίτια των συνεντευξιαζόμενων, το υλικό που συλλέχθηκε ήταν αρκετά καθαρό, κατανοητό και χωρίς εξωτερικές παρεμβολές. Αντιθέτως, το υλικό από τις ηχογραφήσεις σε δημόσιους ή και ανοικτούς χώρους όπως π.χ. στην πλατεία, στην αυλή, παρουσίασε προβλήματα στην απομαγνητοφώνηση. Εξωτερικοί παράγοντες, όπως ο δρόμος με τα αυτοκίνητα και τα μηχανάκια, η μουσική, οι συζητήσεις άλλων ατόμων στον ίδιο χώρο, τα διάφορα έντομα και πουλιά, ακόμα και ο ήχος από τα μαχαιροπίρουνα και τα ποτήρια επηρέασαν την καθαρότητα και την κατανόηση του λόγου των ομιλητών/τριών (πολλές επικαλύψεις από θορύβους, φωνές και φασαρία).

Ένα επιπλέον πρόβλημα που αφορά στην απομαγνητοφώνηση του υλικού ήταν η ταυτόχρονη συνύπαρξη πολλών ομιλητών/τριών στο χώρο των συνεντεύξεων. Και στα δύο χωριά, όταν στην ίδια συζήτηση συμμετείχαν παραπάνω από δύο ομιλητές/τριες, ήταν πολύ δύσκολο κατά την απομαγνητοφώνηση να σημειωθεί με ακρίβεια πότε και ποιος/α μιλάει. Υπήρχαν, δηλαδή, στιγμές που επικρατούσε ένα «χάος» εφ'όσον μιλούσαν ταυτόχρονα όλοι/ες οι ομιλητές/τριες κάνοντας συνεχόμενες επικαλύψεις, αλλαγές στα θέματα συζήτησης, γελώντας κλπ.

Ένα τελευταίο πρόβλημα που εμφανίστηκε κατά την απομαγνητοφώνηση του διαλεκτικού λόγου ήταν οι χαρακτήρες που χρησιμοποιήθηκαν κατά την διαδικασία αυτή για τη φωνητική αναπαράσταση του υλικού. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, χρησιμοποιήθηκε τόσο το ελληνικό όσο και το λατινικό αλφάβητο για την αναπαράσταση των φθόγγων κατά την απομαγνητοφώνηση. Και αυτό, όμως παρουσίασε δυσκολίες, καθώς μέσα στις συζητήσεις προέκυπταν νέοι φθόγγοι για τους οποίους χρειάζονταν νέα σύμβολα-χαρακτήρες. Παρ'όλα αυτά, η καθαρότητα

του πρωτογενούς υλικού έπαιξε σημαντικότατο ρόλο στην κατανόηση των φθόγγων και των διαφοροποιητικών στοιχείων των δύο ιδιωμάτων, ώστε να αποφευχθούν τυχόν λάθη κατά την απομαγνητοφώνηση του διαλεκτικού λόγου.

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι στο πλαίσιο της εργασίας αυτής, το γλωσσικό υλικό δεν θεωρείται πλήρως αντιπροσωπευτικό (Γούτσος & Φραγκάκη 2015) για τα ιδιώματα των χωριών που μελετώνται. Ωστόσο, αυτή η προσπάθεια καταγραφής των δύο αυτών χωριών μπορεί να αποτελέσει μια βάση για τη δημιουργία ενός σώματος κειμένων για τα χωριά της Σαλάκου και των Απολλώνων. Όλο το απομαγνητοφωνημένο διαλεκτικό γλωσσικό υλικό δίνεται στα Παραρτήματα IV και V.

3 Παρατηρήσεις στη Φωνητική – Φωνολογία και Μορφοφωνολογία

Στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάζεται το φωνηεντικό και το συμφωνικό σύστημα των δύο ιδιωμάτων, ορισμένα βασικά φωνολογικά καθώς και μορφοφωνολογικά φαινόμενα (με τη χρήση αποσπασματικών φράσεων-παραδειγμάτων από το απομαγνητοφωνημένο υλικό) που συναντώνται στα δύο μελετώμενα χωριά.

Πριν, όμως, από την παρουσίαση όλων των παραπάνω, είναι σημαντικό να παραθέσουμε τον πίνακα αντιστοιχιών μεταξύ των χρησιμοποιούμενων χαρακτήρων κατά την απομαγνητοφώνηση των ηχογραφήσεων και της φωνητικής τους αξίας (Παράρτημα I), βάσει του διεθνούς φωνητικού αλφαβήτου (International Phonetic Alphabet, IPA), ώστε να είναι σαφή τα όσα αναφερθούν παρακάτω.

Σύμβολο απομαγνητοφώνησης	Σύμβολο IPA	Σύμβολο απομαγνητοφώνησης	Σύμβολο IPA
B/β, Βι/βι(+φωνήεν)	v, vj	Νντ/νντ	nd/ ⁿ d
Γ/γ(+α,ο,ου), Γ/γ(+ε,ι)	ɣ, j	Ξ/ξ	ks
γγ/γκ (ή Γγ/Γκ)	g/ɣ	Π/π, Πι/πι(+φωνήεν)	p, pɣ
Δ/δ, Δι/δι(+φωνήεν)	ð, ðj	pph	pp ^h
ζ	z	ρ	r/ɾ
τΖ	dz/dʒ	Σ/σ/ς	s
τζ	dʒ	S	ɕ, ʃ
Θ/θ, Θι/θι(+φωνήεν)	θ, θx/θɕ	TS, TSh	tɕ/ tʃ, tʃ ^h
K/κ(+α,ο,ου), K/κ(+ι,ε)	k, c	τS	tʃ
kkh	kk ^h	τsh	ts ^h
λντ	l ^d	T/τ, Τι/τι(+φωνήεν)	t, tɕ
Λ/λ, Λλ/λλ, λλι(+φωνήεν)	l, ll, ɮ	τth/	tt ^h /
λτΖι(+φωνήεν)	ɮ ^{dʒ} /ɮ ^{dʒ}	t	t (Απόλλωνα)
M/μ, Μι/μι(+φωνήεν)	m, mɲ	TTh	tʃh (Απόλλωνα)
Μπ/μπ	b	Φ/φ, Φι/φι(+φωνήεν)	f, fɕ
μμπ	mb	Χ/χ, Χι/χι(+φωνήεν)	x/ɕ, ɕ
N/ν, Νι/νι(+φωνήεν)	n/ ⁿ , ɲ	Ψ/ψ, Ψι/ψι(+φωνήεν)	ps, psɕ
Ντ/ντ	d, ^d	h	h
Νι/νι	ɖ (Απόλλωνα)		

Πίνακας V: πίνακας με τις αντιστοιχίες των συμφώνων¹¹

¹¹ Στο απομαγνητοφωνημένο υλικό σημειώνονται, επίσης, οι χαρακτήρες ‘ΛΛ’ και ‘Ρ’ οι οποίοι εμφανίζονται ελάχιστα και αναπαριστούν πραγματώσεις διαφορετικές από εκείνες των ‘λ’ και ‘ρ’. Είναι δύσκολο να ανιχνεύσουμε και να προσδιορίσουμε ακριβώς την φωνητική τους αξία με βάση το IPA, εφ’όσον τα δείγματα των φθόγγων αυτών που συναντώνται στο γλωσσικό υλικό, όπως είπαμε, είναι λίγα.

Σύμβολο απομαγνητοφώνησης	Σύμβολο IPA	Σύμβολο απομαγνητοφώνησης	Σύμβολο IPA
α	a	ο/ω	o
ε, αι	e	ου	u
η/ι/υ/ει/οι/ϊ/ϋ	i	-i- (ημίφωνο)	j

Πίνακας VI: πίνακας με τις αντιστοιχίες των φωνηέντων

Σημειώνονται, όπως βλέπουμε, ομοιότητες στους φθόγγους που συναντώνται στα δύο αυτά ιδιώματα σε σχέση με την ΚΝΕ. Ωστόσο, υφίστανται και φθογγικά τεμάχια αλλά και φαινόμενα (όπως θα δούμε παρακάτω), τα οποία μαρκάρουν την απόκλιση των ιδιωμάτων αυτών από την ΚΝΕ, επιβεβαιώνοντας, έτσι, τα δωδεκανησιακά αλλά κυρίως ροδιακά βασικά διαλεκτικά χαρακτηριστικά τους.

3.1 Το φωνηεντικό και το συμφωνικό σύστημα των δύο ιδιωμάτων

Ξεκινώντας από το σύστημα των φωνηέντων, και τα δύο ιδιώματα διαθέτουν πέντε φωνήεντα α, ε/αι, ι/η/υ/ει/οι, ο/ω, ου [a, e, i, o, u]¹² (Παντελίδης, 1929: 2) κοινά με αυτά της ΚΝΕ.

Π.χ. Σάλακος

‘εδιωχνουσι’ – ‘διώχνουν’ ‘μοναχά’ – ‘μόνο’

Π.χ. Απόλλωνα

‘πασχαλερό’ – ‘πασχαλινό’ ‘κουλλουράτσιν’ – ‘κουλουράκι’.

Σχετικά με το σύστημα των συμφώνων, εμφανίζονται και στα δύο ιδιώματα όλα τα σύμφωνα που διαθέτει η ΚΝΕ. Ταυτόχρονα, όμως, σημειώνονται ορισμένες προσθήκες όπως θα δείξουμε στη συνέχεια. Πιο συγκεκριμένα, τα κοινά σύμφωνα με την ΚΝΕ που παρατηρούνται είναι τα εξής:

- Χειλικά: [p, f, v, b, m, η]
- Κορωνιδικά: μεσοδοντικά: [θ, δ]
φατνιακά: [t, d, n, l, s, z, r/ɾ, ts, dz]
ουρανικά: [ç, ʃ, ʝ, ç, j, λ]
- Ραχιαία: υπερωικά: [k, g, x, η, γ]

Τα επιπρόσθετα σύμφωνα που παρατηρούνται και τα οποία καθιστούν αυτά τα δύο ιδιώματα ξεχωριστά είναι τα παρακάτω:

- i. dz/dz¹³ π.χ. Σάλακος ‘δουλλτΖές’/ ‘τΖια’ – Απόλλωνα ‘τΖοιμάται’/
‘αρχαντΖελίτες’
- ii. kk^h/pp^h/tt^h/ts^h π.χ. Σάλακος ‘μακκηρουνάδα’/ ‘ρηφετει’/ ‘πίτης’/
‘γαζοτενετσhές’ – Απόλλωνα ‘ντενεκκhέ’/ ‘πάρηφουζ’/ τυρόπιττηα’

¹² Σύμβολα βάσει Διεθνούς Φωνητικού Αλφαβήτου (International Phonetic Alphabet – IPA)

¹³ Δυσκολία κατανόησης στις ηχογραφήσεις στη μικρή διαφορά μεταξύ των δύο φθόγγων.

- iii. $\lambda^{dz}/\lambda^{d3}$ π.χ. Σάλακος ‘γκουταλτζιά’/ ‘δουλτζές’ – Απόλλωνα ‘βανίλτζια’/ ‘τζαι’
- iv. $t\epsilon/c/tf/j^{14}$ π.χ. Σάλακος ‘ΝτεβέΤΣης’/ ‘Σαιρετήσουμε’ – Απόλλωνα ‘ψωμάΤΣι’/ ‘άρΣισε’/ ‘ΠαραΣτΣευή’
- v. $t/[t\theta/d]$ π.χ. ‘βούτυρον’/ ‘σησαμωτό’ – ‘αποκρέβαΤΤhos’/ ‘κρεβάΤΤhi’ – ‘ήτον ντο κρεβάΤΤhi ντου’, ‘το Μεγάλο Σάββατον ντην αυγούλλα’ (μόνο στα Απόλλωνα – υπό εξέταση)

Ωστόσο, η εμφάνιση των περισσότερων συμφώνων από τα τελευταία, δεν είναι συστηματική, καθώς τις περισσότερες φορές μεταβάλλονται λόγω: α) φωνολογικών και μορφοφωολογικών διαδικασιών – φαινομένων (βλ. παρακάτω) που επιτυγχάνονται στα κατάλληλα περιβάλλοντα ή/και β) γλωσσικών επιλογών του/της ομιλητή/τριας.

3.2 Φωνολογικά φαινόμενα

Σε αυτήν την ενότητα, θα αναφερθούν ορισμένα φωνολογικά φαινόμενα τα οποία άλλοτε συναντώνται κι άλλοτε όχι στα δύο ιδιώματα.

Τα περισσότερα από τα παρακάτω φαινόμενα έχουν αναφερθεί και ως «παθήσεις» (φυσιολογικές, φυσιολογικές, ψυχολογικές) φωνηέντων και συμφώνων από τον Παντελίδη (1929), «vocalisme» ‘φωνηεντισμοί’ και «consonantisme» ‘συμφωνισμοί’ από τον Tsorpanakis (1940), «φωνητικές παρατηρήσεις» από τον Παπαχριστοδούλου (1959,1960) ή «πάθη και αλλοιώσεις» από τον Κοντοσόπουλο (2008). Στην παρούσα έρευνα έχουν επιλεγεί να εξεταστούν, για τα δύο μελετώμενα ιδιώματα, ορισμένα φαινόμενα – χαρακτηριστικά της ροδιακής ποικιλίας επιβεβαιώνοντας τα όσα έχουν αναφέρει οι: Παντελίδης (1929), Tsorpanakis (1940), Παπαχριστοδούλου (1958), Παπαχριστοδούλου (1959,1960), Τσοπανάκης (1992), Κοντοσόπουλος (2008), εισάγοντας ταυτόχρονα και κάποια νέα στοιχεία.

3.2.1 Τσιτακισμός (προσθίωση των υπερωικών και προστριβοποίηση)

$$k \rightarrow t\epsilon \text{ ή } tf / _ i, e$$

Το φαινόμενο του τσιτακισμού αποτελεί ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό το οποίο εμφανίζεται όχι μόνο στο νησί της Ρόδου αλλά και γενικότερα στην περιοχή των Δωδεκανήσων, της Κύπρου (Παντελίδης, 1929:34· Tsorpanakis, 1940:XLVII· Βαγιακάκος 1994· Μηνάς 2002· Τσάκωνα, 2007· Κοντοσόπουλος, 2008:44), της Κρήτης (Παπαχριστοδούλου, 1959,1960:259, Κοντοσόπουλος, 2008:44) κ.ά. Σύμφωνα με τον Tsorpanakis (1940) το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται στην κεντρική περιοχή της βόρειας ζώνης, και συγκεκριμένα στην έκτη ομάδα που αναφέρει,

¹⁴ Δυσκολία κατανόησης στις ηχογραφήσεις στη μικρή διαφορά μεταξύ των φθόγγων.

περιλαμβάνοντας, δηλαδή, τα χωριά: Διμυλιά, Πλατάνια, Αρχίπολη, Ψίνθος, Δαματριά, Παστίδα, Μαριτσά, Αφάντου αλλά και το χωριό του Θεολόγου (Θολός).

Ωστόσο, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε τα διάφορα ζητήματα σχετικά με τους όρους: «τσιτακισμός», «προσθίωση», «ουρανικοποίηση». Σύμφωνα με τους Manolessou & Pantelidis (2012:274-5), υφίστανται τέσσερα είδη προσθίωσης, όταν δηλαδή:

1. τα υπερωικά κλειστά τρέπονται στα αντίστοιχά τους ουρανικά:

[k, g, x, γ] → [c, ʃ, ç, j],

2. τα υπερωικά κλειστά τρέπονται στα αντίστοιχά τους ουρανοφατνιακά:

[k, g, x, γ] → [tʃ, dʒ, ʃ, ʒ],

3α. τα υπερωικά κλειστά πραγματώνονται σε μια πιο πρόσθια θέση 'προ-ουρανική' δηλαδή ενδιάμεσα του ουρανίσκου και των φατνίων (προσθίωση 'κρητικού τύπου'), με ορισμένη δασύτητα:

[k, g, x, γ] → [ç(h), ʃ, ç(h), j],

3β. τα υπερωικά κλειστά τρέπονται στα αντίστοιχά τους φατνο-ουρανικά :

[k, g, x, γ] → [tɛ, dz, ɛ, z],

4. τα υπερωικά κλειστά τρέπονται στα αντίστοιχά τους φατνιακά (πιο σπάνιο είδος προσθίωσης):

[k, g, x, γ] → [ts, dz, s, z].

Ειδικότερα, στα δύο μελετώμενα ιδιώματα, εμφανίζονται οι προσθιώσεις 2 και 3β, δείχνοντας έτσι ότι το άηχο ουρανικό κλειστό κ ([c]) όταν προηγείται των πρόσθιων φωνηέντων ε/αι [e], ι/η/υ/ει/οι [i] τρέπεται σε άηχο προστριβόμενο ουρανοφατνιακό τσ [tʃ]/ άηχο προστριβόμενο φατνοουρανικό τσ [tɛ] (δηλαδή **k** → **tɛ** ή **tʃ** / **i**, **e**). Ωστόσο, βάσει ηχογραφήσεων, δεν είναι εύκολο να διακρίνουμε με ακρίβεια αν χρησιμοποιείται ο ουρανοφατνιακός ή φατνοουρανικός φθόγγος, καθώς το φαινόμενο εμφανίζεται και στα δύο ιδιώματα που μελετώνται. Όπως αναφέρει ο Tsoranakis (1940), η πραγμάτωση του φθόγγου στο συγκεκριμένο περιβάλλον είναι πιο «μαλακή» σε σχέση με αυτή του κοινού τσ. Αντίθετα, ο Παπαχριστοδούλου (1959,1960), σημειώνει μια πιο έντονη προφορά του φθόγγου, παρομοιάζοντάς τον με το ιταλικό [tʃ] και αυτόν του κρητικού ιδιώματος (Παπαχριστοδούλου, 1959-1960:259).

Σχετικά με τα δύο μελετώμενα χωριά της εργασίας, με βάση τα παρακάτω παραδείγματα, φαίνεται ότι εμφανίζουν το φαινόμενο αυτό, κι έτσι σημειώνεται το πρώτο τους κοινό διαλεκτικό γνώρισμα, το οποίο κατατάσσεται στα γνωρίσματα της βόρειας ζώνης, π.χ.:

‘...**TSi** ήτονε **εTSείνη** η γυναίκα του του Κατσαρέλντα **εTSείνος TSαι** κάτι άλντοι ανθρώποι δίπλα...’ (Σάλακος)

‘...**TSαι** γι’αυτόν **εμύριζεμ** μπιο η **σάλτσα** **πέρα** απο **TSεί** **εμύριζε...**’ – ‘και γι’αυτό **μύριζε** πια η **σάλτσα** **πέρα** από εκεί **μύριζε**’ (Σάλακος)

‘...να πάω να της γεμίσω <TS>αι τες TSυρ-ι-αTSές πιομ μπου δεν είχα σκολειόν να κάθομαι TSει δα...’ – ‘να πάω να της γεμίσω και τις Κυριακές πια που δεν είχα σχολείο να κάθομαι εκεί δα’ (Απόλλωνα)

‘...Αη Γιώργη μου κάμε με TS’ εμένα να νιTSήσω μιαφ φορά TSαι γω θα σου κάνω σφονγγάτο TSαι θα σου φέρω...’ – ‘Αη Γιώργη μου κάνε με κι εμένα να νικήσω μια φορά και εγώ θα σου κάνω σφονγγάτο’ (Απόλλωνα).

3.2.2 Τροπή του υπερωικού /x/

$x \rightarrow \text{ç ή ʃ / _ e, i}$

Όπως το παραπάνω φαινόμενο, έτσι και αυτό συγκαταλέγεται στα είδη της προσθίωσης (Manolessou & Pantelidis, 2012:274, 275). Πιο συγκεκριμένα, εμφανίζεται στις περιοχές της Δωδεκανήσου (Παντελίδης 1929· Tsorapanakis 1940· Βαγιακάκος 1994· Καπελλά 2000· Κοντοσόπουλος 2008:44), της Κύπρου (Παντελίδης 1929· Κοντοσόπουλος 2008:22) και της Κρήτης (Κοντοσόπουλος, 2008:30). Ωστόσο για το νησί της Ρόδου, σύμφωνα με τον Tsorapanakis (1940) το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται και πάλι στην κεντρική περιοχή της βόρειας ζώνης η οποία περιλαμβάνει τα χωριά: Διμυλιά, Πλατάνια, Αρχίπολη, Ψίνθος, Δαματριά, Παστίδα, Μαριτσά, Αφάντου αλλά και το χωριό του Θεολόγου (Θολός).

Βάσει αυτού του φαινομένου, το άηχο υπερωικό τριβόμενο /x/ τρέπεται σε άηχο μεταφατνιακό (ουρανοφατνιακό) τριβόμενο σ [ʃ]/άηχο φατνουρανικό τριβόμενο σ [ç] όταν έπονται τα πρόσθια φωνήεντα ε/αι [e], ι/η/υ/ει/οι [i]. Συγκεκριμένα για τη Ρόδο, ο Tsorapanakis (1940), αναφέρει ότι ο φθόγγος αυτός παρ’όλο που θεωρείται όμοιος με αυτόν του κοινού σ, εμφανίζει μια «ελαφρή» ‘ουρανικότητα’ – ‘φατνιακότητα’. Αντίθετα, ο Παπαχριστοδούλου (1959,1960), σημειώνει μια πιο έντονη προφορά του φθόγγου, παρομοιάζοντάς τον με το γαλλικό σ [ʃ]. Και σε αυτή την περίπτωση, η κατανόηση της μικρής αυτής διαφοράς μεταξύ των δύο φθόγγων, δηλαδή, του άηχου ουρανοφατνιακού τριβόμενου σ [ʃ] και του άηχου φατνουρανικού τριβόμενου σ [ç], βάσει ηχογραφήσεων, παρουσιάζει δυσκολίες, εφ’όσον και τα δύο χωριά χρησιμοποιούν τους φθόγγους αυτούς στα ίδια περιβάλλοντα εμφάνισης. Και αυτό, λοιπόν, το φαινόμενο, όπως επιβεβαιώνεται στα παρακάτω παραδείγματα, αποτελεί ένα ακόμα διαλεκτικό γνώρισμα, το οποίο εντάσσεται στα χαρακτηριστικά της βόρειας ζώνης, π.χ.:

‘...είSεν ντρεϊς τρεϊς φούρνους είSεν η παράγκα μέσα κόμα στέκονται που κάτω υπάρSει...’ – ‘είχε τρεϊς φούρνους είχε η παράγκα μέσα ακόμα στέκονται από κάτω υπάρχει’ (Σάλακος)

‘...εν ντο κοβγες με το μαSαίρι το φτο είSεν ειδικόμ μαSαίρι...’ – ‘δεν το έκοβες με το μαχαίρι το αυτό είχε ειδικό μαχαίρι’ (Σάλακος)

‘...αυτή είSεν ντο στο το’Sει το τηγάρι το’Sει από χρόννια αυτό...’ – ‘αυτή το είχε στο το’χει στο τηγάρισμα το’χει από χρόνια αυτό’ (Απόλλωνα)

‘...OSι, ο πάνγκος πού’Sει...’ – ‘όχι ο πάγκος που έχει’ (Απόλλωνα).

3.2.3 Μακρά (διπλά) σύμφωνα

Η μακρότητα των συμφώνων αποτελεί ένα φαινόμενο το οποίο εμφανίζεται σε πολλές διαλεκτικές ελλαδικές περιοχές. Οι Μανωλέσσου & Μπασέα-Μπεζαντάκου (2012), στην μελέτη τους για τα διπλά σύμφωνα στις νεοελληνικές διαλέκτους, αναφέρουν ότι το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται στις περιοχές (με ορισμένες εξαιρέσεις): Κάτω Ιταλία, Κυκλάδες, Κύμη Ευβοίας, Χίος, Ικαρία, Δωδεκάνησα¹⁵, Αλικαρνασός, Λιβύσσι και Κύπρος. Συγκεκριμένα για τη Ρόδο (Παντελίδης 1929· Tsoranakis 1940· Παπαχριστοδούλου 1959,1960· Henrich 1994· Κοντοσόπουλος 2008) σημειώνεται μια ευρεία κατανομή στη χρήση των μακρών ή αλλιώς διπλών συμφώνων. Αυτό συμβαίνει είτε εντός λέξεων είτε σε περιβάλλοντα στα οποία «γειτονικά» σύμφωνα μεταβάλλονται και αφομοιώνονται με αυτά που έπονται (βλ. μορφοφωнологικά φαινόμενα-διαδικασίες). Το χαρακτηριστικό αυτό παρατηρείται σε άηχα αλλά και σε ηχηρά σύμφωνα και εμφανίζεται και στα δύο μελετώμενα ιδιώματα, όπως π.χ.:

‘...ο σορωννιάτης σήμμερα έβαλε μπρος...’ – ‘ο σορωνιάτης (κάτοικος Σορωνής) σήμερα έβαλε μπρος’ (Σάλακος)

‘...είχαμε τριάνντα σαράντα TSυψέλλες ευρωπαϊτσές TSαι δεκαπένντε ντόπιες παλλιές...’ – ‘είχαμε τριάντα σαράντα κυψέλες ευρωπαϊκές και δεκαπένντε ντόπιες παλιές’ (Σάλακος)

‘...εγών νίτσησα να μημ με κοροιδέββουν ντ’άλλα τα παιδιά...’ – ‘εγώ νίκησα να μημ με κοροιδευουν τα άλλα παιδιά’ (Απόλλωνα)

‘...συμπεθέρα περνώ α μας κάμεις το σφονγγάτο...’ – ‘συμπεθέρα περνώ να μας κάμεις το σφογγάτο’ (Απόλλωνα)

‘...έβαζεξ νερόν μέχριν έναν οριζέμενοσ σημείον γκαυτόν νερό ντζι από πάνω ζέσταινες το τηζ μέλισσας το τσεράτσι...’ – ‘έβαζεξ νερό μέχρι ένα οριζέμενο σημείο καυτό νερό κι από πάνω ζέσταινες το τηζ μέλισσας το κεράκι’ (Απόλλωνα).

Με βάση τα παραπάνω παραδείγματα, δεν υπάρχουν σύμφωνα που να εξαιρούνται από αυτό το φαινόμενο σε οποιαδήποτε θέση μέσα στη λέξη. Ορισμένα, όμως, όπως τα άηχα κλειστά κ, π, τ, (Παπαχριστοδούλου, 1959,1960:259-260· Κοντοσόπουλος, 2008:43) και ενίοτε τσ (βλ. παραδείγματα) πέρα από τη μακρότητα (για τα κ, π, τ), παρουσιάζουν ταυτόχρονα και μια έντονη δασύτητα, δηλαδή τα /**p**, **k**, **t**, **ts**/ εμφανίζονται αντιστοίχως ως /**pp**^h, **kk**^h, **tt**^h, **ts**^h/. Ο Seiler (1978:214) σημειώνει ότι το φαινόμενο αυτό με τους παραπάνω φθόγγους (εκτός του [ts^h]) εμφανίζεται σε τέσσερις (4) περιπτώσεις:

α) όταν αμέσως μετά από αυτούς έπεται το φωνήεν το οποίο κατέχει το βασικό τόνο της λέξης,

β) όταν βρίσκονται πριν από το φωνήεν το οποίο κατέχει το βασικό τόνο της λέξης,

¹⁵ Παντελίδης 1929· Seiler 1978· Μαμαλίγκα-Ζαχαρίου 1994 για Σύμη· Μηνάς 2000 για Κάρπαθο.

γ) όταν αποτελούν την έμβαση της συλλαβής η οποία βρίσκεται πριν από την τονιζόμενη συλλαβή της λέξης, και

δ) σε λέξεις που αποτελούν στίχους τραγουδιών κλπ.

Βέβαια, όπως αναφέρουν οι Μανωλέσσου & Μπασέα-Μπεζαντάκου (2012), είναι αρκετά δύσκολο να βασιστούμε στις υπάρχουσες φωνητικές έρευνες του προηγούμενου αιώνα (με εξαίρεση αυτή του Καρδιόλακα για την Κάλυμνο (1984-1985, 1992) και τα διαγράμματα του Pernot για τη Χίο (1907)), καθώς δεν υπήρχαν τα απαραίτητα όργανα για την μέτρηση της μακρότητας ή μακρότητας και δασύτητας των συμφώνων (954). Ωστόσο, στην παρούσα μελέτη των δύο ροδιακών ιδιωμάτων, όπως διακρίνεται στα παραδείγματα που ακολουθούν, υφίσταται ένα είδος μακρότητας και δασύτητας, χωρίς όμως να υπάρχει ακριβής και κατάλληλη μέτρηση αυτών. Π.χ.:

‘...ppρέφτουν οι α<v>θθοφορίες...’ – ‘πέφτουν οι ανθοφορίες’ (Σάλακος)

‘...είppεν ο πάppρους κάτι στροντppυλά TSυppρηάρισια που το βουνό...’ – ‘είχε ο παππούς κάτι στρογγυλά κυπαρίσια απότο βουνό’ (Σάλακος)

‘...Το ttθόzzι πρέπει να’ναι τzzαι φτη τούρTSiTSη λέξη...’ – ‘το τόzzι (σκόνη) πρέπει να είναι και αυτή τούρκικη λέξη’ (Σάλακος)

‘...Ποttθέ εν ετσηmmπά η βαssίλισσα...’ – ‘ποτέ δεν τσιmmπάει η βαssίλισσα’ (Σάλακος)

‘...TSαι με TSείνον ντο απ’ τα κόkkχαλα α πιάσει το νερό α ψήσει τα μαkkχαρούνια...’ – ‘και με εκείνο το απ’τα κόκαλα να πιάσει να ψήσει τα μακαρόνια’ (Σάλακος)

‘...TSι ήτονε εTSείνη η γυναίκα του του Καttσαppρέλντα...’ – ‘κι ήταν εκείνη η γυναίκα του του Κατσαρέλα’ (Σάλακος)

‘...με ppως το κανες...’ – ‘μα πως το έκανες’ (Απόλλωνα)

‘...τον γκαppραμά που λέμεν ντο ρίφιν ντο λέαμεν γκαppραμά...’ – ‘τον καppαμά που λέμε το ρίφι (κατσίκι) το λέγαμε καppαμά’ (Απόλλωνα)

‘...Τότες ttθοmmύ που κάμνασιν ντη γιορτή ή μπου ηppήασιν οι γυναίκες που κάνουν νώρα τα ψωmmιά έστρεψεν η ttθούllα η συμmmπεttθέρα μου...’ – ‘τότε Τοmmύ (Χρυσόστομος) που κάνανε τη γιορτή ή που πήγαν οι γυναίκες που κάνουν τώρα τα ψωmmιά γύρισε η Τούllα η συμmmπεttθέρα μου’ (Απόλλωνα)

‘...: Εν εκάνναν ντέτοια πράματα αγάπη μου, τώρα βγήκασι οι μονttτέρνες π-ι-ον η τυρόppιttθα...’ – ‘Δεν έκαναν τέτοια πράματα αγάπη μου, τώρα βγήκαν οσι μονttτέρνες πια η τυρόppιttθα’ (Απόλλωνα)

‘...TSαι τα λέα σισαmmομαkkχάρωνα , μαkkχαρόνια με σισάmmι’ – ‘και τα λέγανε σισαmmομαkkχάρωνα, μακαρόνια με σουmmσάmmι’ (Απόλλωνα)

‘...πεttσωttωttής πεttσωttωttής ξέρεις ο ttσαppανkkάρης...’ – ‘πεttσωttωttής πεttσωttωttής ξέρεις ο τσαppκάρης’ (Απόλλωνα)

‘...έbaζzzε(ς) ζzzαppαppρίttσα, έppηppνες έbaζzzεppς εppς το πιάτον ντην γκαppνεllνttίttσα σου...’ – ‘έbaζzzεppς ζαppαppρίttσα, έppηppνες έbaζzzεppς στο πιάτο την κανελίttσα σου’ (Απόλλωνα).

Όπως αναφέρεται στο 3.1, παρατηρείται ακόμα μια πραγμάτωση του άηχου κλειστού φθόγγου τ και ηχηρού κλειστού φθόγγου ντ, αντίστοιχα ως άηχο κλειστό ανακεκαμμένο [t̥] (voiceless retroflex stop) και ηχηρό κλειστό ανακεκαμμένο [d̥] (voiced retroflex stop). Ειδικότερα, το άηχο ανακεκαμμένο συμπεριφέρεται όπως το άηχο κλειστό τ [t] κι εμφανίζεται είτε ως απλό [t̥] είτε ως μακρό και δασύ [[t̥^h]] (βάσει ηχογραφήσεων). Οι φθόγγοι αυτοί, δεν παρατηρούνται στο χωριό της Σαλάκου αλλά στα Απόλλωνα, πράγμα που αποτελεί ένα πρώτο σημείο απόκλισης των δύο ιδιωμάτων. Δεν εμφανίζονται συστηματικά ούτε αποτελούν αλλόφωνα των φθόγγων τ [t] και ντ [d] ώστε να βρίσκονται σε συμπληρωματική κατανομή¹⁶, όπως διακρίνεται στα παραδείγματα (t: άηχο ανακεκαμμένο κλειστό, ντ: ηχηρό ανακεκαμμένο κλειστό):

‘...το τυρί ό,τι τυρίν ντΖαι να’ναι...’ – ‘το τυρί ό,τι τυρί και να είναι’

‘...τ̥’αυγουδένα, εντάξει στη σειράμ μου τ̥α είχαμεμ μπ-ι-ον όλλα τ̥’αυγουδένα υπήρχαν αυτά πια τότες...’ – ‘τ’αυγουδένια, εντάξει στη σειρά μου τα είχαμε πια όλα τ’αυγουδένια υπήρχαν αυτό πια τότε’

‘...το έναν είναι αποκρέβατThος που μπαίνναν ντα λάδια...’ – ‘το ένα είναι αποκρέβατος που έμπαιναν τα λάδια’

‘...εν τΖοιμάται σε νγκανναπέ ντΖαι στο φτο πάνω βγαίνει Tσειά ήτον ντο κρεβάτThι ντου...’ – ‘δεν κοιμάται σεε καναπέ και στο αυτό πάνω βγαίνε εκεί ήταν το κρεβάτι του’

‘...γιατί Tσοιμούνντο που πάνω...’ – ‘γιατί κοιμόταν από πάνω’

‘...γλυκό ήτομ μπάντα...’ – ‘γλυκό ήταν πάντα’

3.2.4 Διατήρηση του ληκτικού –ν

Η διατήρηση του ληκτικού –ν αποτελεί ένα φαινόμενο το οποίο εμφανίζεται κατά κύριο λόγο στις ανατολικές νησιωτικές περιοχές, όπως π.χ. στην Κύπρο, τα νησιά του βορείου Αιγαίου, τη Χίο, την Ικαρία, τη Νάξο, τη Μικρά Ασία και τα Δωδεκάνησα (Παντελίδης 1929· Τριανταφυλλίδης 1993· Tsorpanakis 1940· Παπαχριστοδούλου 1958· Κατσουλέας 1994· Μαμαλίγκα-Ζαχαρίου 1994· Μηνάς 2002), όπως αναφέρεται στο πρώτο κεφάλαιο. Αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα για τα ροδιακά ιδιώματα και εμφανίζεται κυρίως (Tsorpanakis, 1940:126· Παπαχριστοδούλου, 1958:95 κ.ε):

- α) στην αιτιατική ενικού αριθμού των ουσιαστικών (ανεξαρτήτου γένους),
- β) στην ονομαστική ενικού αριθμού των ουδετέρων,
- γ) στο τέλος των ρηματικών καταλήξεων α’ και γ’ ενικού και πληθυντικού προσώπου
- δ) σε διάφορα παραγωγικά επιθήματα (π.χ. -ακιν, -ιδιν κλπ), και
- ε) σε αρκετά επιρρήματα, προθέσεις και συνδέσμους.

¹⁶ Η ανάλυση του φαινομένου αυτού χρήζει περαιτέρω εμβάθυνσης και αναζήτησης με περισσότερο καταγεγραμμένο γλωσσικό υλικό.

Όπως φαίνεται και από τα ακόλουθα παραδείγματα, παρατηρείται ακόμα ένα κοινό χαρακτηριστικό δύο ιδιωμάτων, καθώς το ληκτικό -v εμφανίζεται έντονα και στο ιδίωμα της Σαλάκου και των Απολλώνων:

‘...Ερχότα(μ) μπια το βράδυν αυτοί...’ – ‘έρχονταν πια το βράδυ αυτοί’ (Σάλακος)

‘...εφέρναν ντο στρατόν εδώ...’ – ‘έφερναν τον στρατό εδώ’ (Σάλακος)

‘...τους εκαλούσεν ο πατέραζ μου...’ – ‘τους καλούσε ο πατέρας μου’ (Σάλακος)

‘...εβάζζαν αλεύριν αλλά...’ – ‘έβαζαν αλεύρι’ (Απόλλωνα)

‘...εν είσεν ευκολίες...’ – ‘δεν είχε ευκολίες’ (Απόλλωνα)

‘...εγώ το μέλιν ειδικά...’ – ‘εγώ το μέλι ειδικά’ (Απόλλωνα).

Παρ’όλα αυτά, το φαινόμενο εντός καταλλήλων περιβαλλόντων δημιουργεί περαιτέρω αλλαγές οι οποίες σημειώνονται και αναλύονται καλύτερα στην επόμενη ενότητα των μορφοφωολογικών φαινομένων.

3.3 Μορφοφωολογικά φαινόμενα – διαδικασίες

Στην ενότητα αυτή της παρούσας έρευνας, θα σημειωθούν ορισμένα φαινόμενα – διαδικασίες, οι οποίες αφορούν ταυτόχρονα την φωνολογία και τη μορφολογία, επιτυγχάνονται στα κατάλληλα περιβάλλοντα και συναντώνται στα ιδιώματα της Σαλάκου και των Απολλώνων.

3.3.1 Αφομοιωτικές διαδικασίες που εμπλέκουν το ληκτικό -v

Το φαινόμενο της διατήρησης (βλ.φωολογία) αλλά και της αφομοίωσης του ληκτικού -v είναι αρκετά σύνηθες στην περιοχή των Δωδεκανήσων και ειδικότερα της Ρόδου, αλλά και στην Κύπρο, την Ικαρία και τη Χίο (Παντελίδης 1929· Tsopanakis 1940· Τσάκωνα 2006· Κοντοσόπουλος 2008). Στην παρούσα εργασία σημειώνονται δύο αφομοιωτικές διαδικασίες που εμπλέκουν το ληκτικό -v: α) ολική (υποχωρητική) αφομοίωση του ληκτικού -v με τον επόμενο φθόγγο, και β) προχωρητική αφομοίωση ηχηρότητας των άηχων κλειστών κ [k], π [p], τ [t] που προκαλείται από τη γειννιάσή τους με το ληκτικό -v.

A) Ολική (υποχωρητική) αφομοίωση του ληκτικού -v με τον επόμενο φθόγγο

Το φαινόμενο της ολικής υποχωρητικής αφομοίωσης αποτελεί μια διαδικασία, κατά την οποία ο φθόγγος – στόχος αφομοιώνεται πλήρως με το φθόγγο που προκαλεί την αφομοίωση. Για το συγκεκριμένο φαινόμενο της αφομοίωσης του ληκτικού -v, όταν το -v βρίσκεται στο τέλος μιας λέξης τρέπεται στο αντίστοιχο αρκτικό σύμφωνο της λέξης που ακολουθεί, δημιουργώντας έτσι νέα συμφωνικά συμπλέγματα ή και διπλά σύμφωνα (Παντελίδης, 1929:48, 49· Tsopanakis, 1940:126-130· Παπαχριστοδούλου, 1958:92· Παπαχριστοδούλου, 1959,1960:259· Τσάκωνα, 2007· Κοντοσόπουλος,

2008:43· Μανωλέσσου & Μπασέα-Μπεζαντάκου 2012). Ειδικότερα, για τα σύμφωνα: β, γ, δ, ζ, θ, λ, μ, ν, ρ, σ, φ, χ ([v, γ, ð, z, θ, l, m, n, r, s, f, x]) το ληκτικό –ν που προηγείται αυτών αφομοιώνεται πλήρως δημιουργώντας έτσι τα διπλά σύμφωνα, όπως φαίνεται στα παρακάτω παραδείγματα:

▪ **n → v/ n# _ #v**

‘...Άραες πιο εν εδιαβάζζουββιβλία...’ – ‘άραγε πια δεν διαβάζζουν βιβλία’ (Σάλακος)

‘...πάνω στηβ βασίλισσα...’ – ‘πάνω στη βασίλισσα’ (Σάλακος)

‘...αβ βάλλειζ δυο φλυντζάννια τυρί...’ – ‘αν βάλεις δυο φλυντζάνια τυρί’ (Απόλλωνα)

‘...TSi αν έχειβ βόλομ μέσα...’ – ‘κι αν έχει βόλο μέσα’ (Απόλλωνα)

▪ **n → γ/ n# _ #γ**

‘...πολλύς κόζμος επαράτησε τηγ γεωργία...’ – ‘πολύς κόσμος παράτησε τη γεωργία’ (Σάλακος)

‘...ακούαμεν ντημ μπότα τηγ γερμανiTSή...’ – ‘ακούγαμε τη μπότα τη γερμανική’ (Σάλακος)

‘...TSi α στηγ γιορτήμ μπ-ι-ομ μπου κάννασi...’ – ‘εκεί δα στη γιορτή πια που έκαναν’ (Απόλλωνα)

‘...το πρώτο ζουμί που ήταγ γλυκόν...’ – ‘το πρώτο ζουμί που ήταν γλυκό’ (Απόλλωνα)

▪ **n → ð/ n# _ #ð**

‘...Το άλλο είχαð ðεύτερομ...’ – ‘το άλλο είχαν ðεύτερο’ (Σάλακος)

‘...είχαð ðουλλειτζές πολλές κάναð ðρόμουσ...’ – ‘είχαν ðουλειές πολλές έκαναν ðρόμουσ’ (Σάλακος)

‘...μια μέρα επεριμέναν ντοð ðάσκαλο...’ – ‘μια μέρα επεριμέναν τον ðάσκαλο’ (Απόλλωνα)

‘...TSai πάλε τηð ðευτέραν να’ρτουμε...’ – ‘και πάλι τη ðευτέρα να έρθουμε’ (Απόλλωνα)

▪ **n → z/ n# _ #z**

‘...είχαz ζώα οι γονείζ μας...’ – ‘είχαν ζώα οι γονείζ μας’ (Σάλακος)

‘...είπαμεν είσεz ζωή...’ – ‘είπαμε είχε ζωή’ (Σάλακος)

‘...μια z ζωή ðηλαðή σπουðές...’ – ‘μια ζωή ðηλαðή σπουðές’ (Απόλλωνα)

‘...ρίχνεις τηz zαχαρίτσα...’ – ‘ρίχνεις τη zαχαρίτσα’ (Απόλλωνα)

▪ **n → θ/ n# _ #θ**

‘...ðεθ θυμάμαι τώρα τι ήτο...’ – ‘ðε θυμάμαι τι ήταν’ (Σάλακος)

‘...κάθε πέτρα στηθ θέσην ντης...’ – ‘κάθε πέτρα στη θέση της’ (Σάλακος)

‘...χρυσό φλουρίθ θα σου φέρουμε...’ – ‘χρυσό φλουρί θα σου φέρουμε’ (Απόλλωνα)

‘...ένα γλυκόθ θα το κάνεις...’ – ‘ένα γλυκό θα το κάνεις’ (Απόλλωνα)

▪ **n → l/ n# _ #l**

- ‘...ΤΣει που καθόμαστολλοιπόν...’ – ‘εκεί που καθόμασταν λοιπόν’ (Σάλακος)
‘...να του κόψουν ντολλαιμό...’ – ‘να του κόψουν τον λαιμό’ (Σάλακος)
‘...τηλλαμπάδαν ντους...’ – ‘την λαμπάδα τους’ (Απόλλωνα)
‘...Μιαλλεμονόφλουδα θα βάλω...’ – ‘μια λεμονόφλουδα θα βάλω’ (Απόλλωνα)

▪ **n → m/ n# _ #m**

- ‘...η Ιταλία που λες ήμουμμικρός...’ – ‘η Ιταλία που λες ήμουν μικρός’ (Σάλακος)
‘...ΤΣι εφονάζαμμας...’ – ‘και μας φώναζαν’ (Σάλακος)
‘...ήταμ με τημμητέραμμας ξαδέρφια...’ – ‘ήταν με τη μητέρα μας ξαδέρφια’ (Απόλλωνα)
‘...είχαμμέλισσες αγάπη μου...’ – ‘είχαν μέλισσες αγάπη μου’ (Απόλλωνα)

▪ **n → n/ n# _ #n**

- ‘...πάρα πολλννερό...’ – ‘πάρα πολύ νερό’ (Σάλακος)
‘...περιμέναμεννα’ρθει...’ – ‘περιμέναμε να έρθει’ (Σάλακος)
‘...όσοννά’ναι λτΖιώννει...’ – ‘όσο να’ναι λιώνει’ (Απόλλωνα)
‘...αυτόζδενννικούσε...’ – ‘αυτός δε νικούσε’ (Απόλλωνα)

▪ **n → r/ n# _ #r**

- ‘...ούλ’αυτά παίζζουρρόλο...’ – ‘όλ’αυτά παίζζουν ρόλο’ (Σάλακος)
‘...είναιμ μπρώμιο σαρροζζέ...’ – ‘είναι πρώιο σαν ροζέ’ (Απόλλωνα)
‘...βάζζουρρενγκάτο...’ – ‘βάζζουν ρενγκάτο’ (Απόλλωνα)

▪ **n → s/ n# _ #s**

- ‘...εΤΣείνοι εκάννασ συμπεθέρια...’ – ‘εκείνοι έκαναν συμπεθέρια’ (Σάλακος)
‘...για τησ σάλακομ μιλάμε...’ – ‘για τη Σάλακο μιλάμε’ (Σάλακος)
‘...μέχριν έναν οριζέμενοσ σημείο...’ – ‘μέχρι ένα ορισέμενο σημείο’ (Απόλλωνα)
‘...Εβάζασ σκέτο αλέυρι...’ – ‘έβαζαν σκέτο αλέυρι’ (Απόλλωνα)

▪ **n → f/ n# _ #f**

- ‘...δεν έδιννεφ φαί...’ – ‘δεν έδινε φαί’ (Σάλακος)
‘...από ΤΣει καμιάφ φορά...’ – ‘από εκεί καμιά φορά’ (Σάλακος)
‘...α βάλουμε τον γκαρρημά στοφ φούρνο...’ – ‘να βάλουμε τον καπαμά στον φούρνο’ (Απόλλωνα)
‘...όμως εβάζζαφ φαητά στοφ φούρνο...’ – ‘όμως έβαζαν φαγητά στο φούρνο’ (Απόλλωνα)

▪ α) **n → x/ n# _ #x** β) **n → j ή ç/ n# _ #j ή ç**

- α) ‘...είχαμεχ χαρά βέβαια...’ – ‘είχαμε χαρά βέβαια’ (Σάλακος)

‘...αυτό ήταν ντηχ χρονιά...’ – ‘αυτό ήταν τη χρονιά’ (Σάλακος)

‘...εκάμασιχ χορό εδώ...’ – ‘έκαναν χορό εδώ’ (Απόλλωνα)

‘...είχαμεχ χωράφια...’ – ‘είχαμε χωράφια’ (Απόλλωνα)

β) ‘...βράδυ στο σπίτι τοS Σειμόνα...’ – ‘βράδυ στο σπίτι το χειμόνα’ (Σάλακος)

‘...πρώτα πήγε στηS Σελώνα...’ – ‘πρώτα πήγε στη χελώνα’ (Απόλλωνα)

‘...να ταΐσω TSαι τοS Soίρο...’ – ‘να ταΐσω το χοίρο’ (Απόλλωνα)

B) Προχωρητική αφομοίωση ηχηρότητας

Σχετικά με τη δεύτερη αφομοιωτική διαδικασία, την προχωρητική ως προς την ηχηρότητα, σημειώνεται ότι, η διαδικασία αυτή παρουσιάζεται όταν, ένας φθόγγος αφομοιώνεται με τον φθόγγο – στόχο ως προς κάποια χαρακτηριστικά, όπως π.χ. την ηχηρότητα. Στις περιπτώσεις που μελετάμε παρατηρείται ότι, ορισμένα σύμφωνα όπως για παράδειγμα τα άηχα κλειστά κ, π, τ ([k, p, t/ʃ]), το ληκτικό –ν δεν αφομοιώνεται πλήρως με αυτά. Αντιθέτως, άηχα κλειστά αφομοιώνουν από το –ν το διακριτικό χαρακτηριστικό της ηχηρότητας, κι έτσι τρέποντα στα αντίστοιχα ηχηρά κλειστά γγ/γκ, μπ, ντ ([g, b, d/ʃ]) (Παντελίδης, 1929:40, 41· Tsorpanakis, 1940:128, 129· Παπαχριστοδούλου, 1959,1960:259), διατηρώντας, αναφορικά με τα δύο μελετώμενά μας ιδιώματα, μια προ-έρρινη χροιά σε καθέναν από τους φθόγγους αυτούς (ⁿ, ^m). Π.χ.:

▪ α) $n \rightarrow {}^n d / n\# _ \#t$ β) $n \rightarrow {}^n \partial / n\# _ \#t$

α) ‘...Εδώ είSeν ντο στρατό...’ – ‘εδώ είχε το στρατό’ (Σάλακος)

‘...en ντα καταλαβαίνω...’ – ‘δεν τα καταλαβαίνω’ (Σάλακος)

‘...TSαι έμεινεντης κουλουρούς...’ – ‘και έμεινε «της κουλουρούς»’ (Απόλλωνα)

‘...δεν αγοράζζαν ντο TSeράTSi...’ – ‘δεν αγόραζαν το κεράκι’ (Απόλλωνα)

β) (μόνο για το χωριό των Απολλώνων)

‘... να κρατήσουν ντο Πάσχα τηλ λαμπάδαν ντους...’ – ‘να κρατήσουν το Πάσχα την λαμπάδα τους’

‘...Γιατ’είχαν ντην γκατάραν ντηζ μάνας...’ – ‘γιατί είχαν την κατάρα της μάνας’

‘...ο καρφαμάς π-ι-ο ήταν ντο επιστημονικόν ντου...’ – ‘ο καπαμάς (γεμιστό κατσίκι) πια ήταν το επιστημονικό του’

▪ $n \rightarrow {}^m b / n\# _ \#p$

‘...δευτέρα τάξη μας πήραμ μπέρα δω...’ – ‘δευτέρα τάξη μας πήραν πέρα εδώ’ (Σάλακος)

‘...τα μεγάλα χτήρια μέσα στημ μπόλη...’ – ‘τα μεγάλα χτήρια μέσα στην πόλη’ (Σάλακος)

‘...τ’όνομαμ μπαλιά το λέανε...’ – ‘το όνομα παλιά το λέγανε’ (Απόλλωνα)

‘...έπ-ι-αννα εγώ τομ μπάνγκο...’ – ‘έπιανα εγώ τον πάγκο’ (Απόλλωνα)

- α) $n \rightarrow {}^n g/ n\# _ \#k$ β) $n \rightarrow {}^n j/ n\# _ \#c$

α) ‘...ά’μπουνε στη γραμμή με την γκαβέτθαν ντους...’ – ‘να μπόυνε στη γραμμή με την καβέτα τους’ (Σάλακος)

‘...αλλά άμαν γκούσω πιο...’ – ‘αλλά άμα ακούσω πια’ (Σάλακος)

‘...ντου Πάσχα το ψωμί, με την γκαννέλλαν ντου...’ – ‘του Πάσχα το ψωμί, με την κανελίτσα του’ (Απόλλωνα)

‘...Εδίναν ντο στον γκόζμο...’ – ‘το έδιναν στον κόσμο’ (Απόλλωνα)

β) ‘...Μετά είσεν γκαι το φτο...’ – ‘μετά είχε και το αυτό’ (Σάλακος)

‘...εφτά του Μάρτη ήτον γκι ήτον ευτοζδά ο Αντωνάς...’ – ‘επτά του Μάρτη ήταν κι ήταν αυτός δα ο Αντωνάς’ (Απόλλωνα).

3.3.2 Το φαινόμενο του ‘τσιτακισμού’ στα όρια λέξεων

Οι παραπάνω αφομοιωτικές διαδικασίες που εμπλέκουν το ληκτικό -ν και συγκεκριμένα της προχωρητικής αφομοίωσης (ως προς την ηχηρότητα), η οποία τρέπει τα άηχα κλειστά κ, π, τ ([k, p, t/]) σε ηχηρά γγ/γκ, μπ, ντ ([g, b,d/d]) φαίνεται ότι εφαρμόζεται και στην περίπτωση που ακολουθεί ο φθόγγος τσ ([ts]) και πιο συγκεκριμένα αλληλεπιδρά με το φαινόμενο του ‘τσιτακισμού’ (βλ. φωνολογικά φαινόμενα) στα όρια των λέξεων.

Ειδικότερα, στο γλωσσικό υλικό των δύο μελετώμενων ιδιωμάτων, παρατηρούμε ότι, όταν προηγείται λέξη η οποία λήγει σε -ν και έπεται άλλη με αρκτικό σύμφωνο το άηχο προστριβόμενο ουρανοφατνιακό τσ [tʃ]/ άηχο προστριβόμενο φατνοουρανικό τσ [tɕ] – το οποίο προκύπτει από την τροπή του ουρανικού κ [c] όταν έπονται αυτού τα πρόσθια φωνήεντα ε/αι [e], ι/η/υ/ει/οι [i] –, αυτό (το άηχο προστριβόμενο) τρέπεται σε:

A) ηχηρό προστριβόμενο ουρανοφατνιακό τζ [dʒ]/ ηχηρό προστριβόμενο φατνοουρανικό τζ [dʒ]¹⁷, όταν έπεται αυτού: i) το φωνήεν ε/αι [e], ii) το φωνήεν ι/η/υ/ει/οι [i], iii) όταν ακολουθείται από τη φωνηεντική ακολουθία i+a,o,e (ι/η/υ/ει/οι + α,ο,ε/αι) διατηρώντας ταυτόχρονα μια προ-έρρινη χροιά (^α), ή/ και

B) ηχηρό ουρανικό κλειστό γγ/γκ [ʃ], όταν έπεται αυτού: i) το φωνήεν ε/αι [e], ii) το φωνήεν ι/η/υ/ει/οι [i], iii) όταν ακολουθείται από τη φωνηεντική ακολουθία i+a (ι/η/υ/ει/οι + α) διατηρώντας ταυτόχρονα μια προ-έρρινη χροιά (^α). Αξίζει να σημειώσουμε ότι η τελευταία (B) πραγμάτωση απαντά λιγότερο συχνά στα διαλεκτικά δεδομένα σε σχέση με την πρώτη. Τα παραδείγματα που ακολουθούν είναι ενδεικτικά των δύο πραγματώσεων.

A.

- i) $tɕ \rightarrow {}^n dʒ/ n\# _ e$ $tʃ \rightarrow {}^n dʒ/ n\# _ e$

¹⁷ Δυσκολίες στην κατανόηση των φθόγγων (βλ. Φωνολογικά φαινόμενα)

‘...τσα που κουβεντιάζουν τΖαι άμα μιλού σιγά...’ – ‘έτσι που κουβεντιάζουν και άμα μιλούν σιγά’ (Σάλακος)

‘...έκοβγεν τΖαι που τη μια μεριάν τΖαι που την άλντη...’ – ‘έκοβε και από τη μια μεριά και από την άλλη’ (Σάλακος)

‘...μ’αθθόνερον ντΖαι με ζαχαρίτσηαν...’ – ‘με ανθόνερο και με ζαχαρίτσα’ (Απόλλωνα)

‘...βάζζω ΤΣαι λίγο μπέΤΣιν ντΖαι φουσκώννει...’ – ‘βάζω και λίγο μπέικιν και φουσκώννει’ (Απόλλωνα)

ii) $t\zeta \rightarrow {}^n d\zeta / n\# _ i$ $tj \rightarrow {}^n d\zeta / n\# _ i$

‘...ήρθαν τΖι ύστερα...’ – ‘ήρθαν κι ύστερα’ (Σάλακος)

‘...ήρτεμ μπ-ι-ον τΖι η μίνα...’ – ‘ήρθε πια και η Μίνα’ (Απόλλωνα)

iii) $t\zeta \rightarrow {}^n d\zeta / n\# _ ie$ $tj \rightarrow {}^n d\zeta / n\# _ ie$

‘...του δίννανεν τΖι έπιννεγ γάλα...’ – ‘του έδιναν κι έπινε γάλα’ (Σάλακος)

‘...να βγούμεν ντΖι έξω που το σπί(τ)ι...’ – ‘να βγούμε κι έξω από το σπίτι’ (Σάλακος)

‘...μέχρι την ντεάρτην ντΖι εμείζ να πάμε...’ – ‘μέχρι την Τετάρτη κι εμείς να πάμε’ (Απόλλωνα)

‘...πηγαίναν ντΖι έρχουντον έτση...’ – ‘πήγαιναν κι έρχονταν έτσι’ (Απόλλωνα)

$t\zeta \rightarrow {}^n d\zeta / n\# _ io$ $tj \rightarrow {}^n d\zeta / n\# _ io$

‘...αλλντά φεύγουν τΖιόλα...’ – ‘αλλά φεύγουν κιόλας’ (Σάλακος)

‘...φαίνεται πυχτόν ντΖι όταν...’ – ‘φαίνεται πυχτό κι όταν’ (Απόλλωνα)

$t\zeta \rightarrow {}^n d\zeta / n\# _ ia$ $tj \rightarrow {}^n d\zeta / n\# _ ia$

‘...τα πούμεν τΖι αυτά...’ – ‘να τα πούμε κι αυτά’ (Σάλακος)

‘...εΤΣυκλοφορήσαν ντΖι αμάξια...’ – ‘κυκλοφόρησαν κι αμάξια’ (Σάλακος)

‘...αλλντά πήε έβαλεν τΖι α ένα δυο...’ < ‘αλλά πήγε έβαλε κι α ένα δυο’ < ‘αλλά πήγε έβαλε εκεί δα ένα δυο’ (Σάλακος)

‘...έγινεν έναν ντΖι απ’όλλα έναν...’ – ‘έγινε ένα κι απ’όλα ένα’ (Απόλλωνα)

‘...με ζαχαρίτσηαν τΖι άλλες το τυράΤΣιν...’ – ‘με ζαχαρίτσα κι άλλες το τυράκι’ (Απόλλωνα)

‘...να το βρέξουν ντΖι α φουσκώσει λί<γ>ο...’ < ‘να το βρέξουν κι α φουσκώσει λίγο’ < ‘να το βρέξουν και να φουσκώσει λίγο’ (Απόλλωνα)

B.

i) $t\zeta \rightarrow {}^n \text{ʒ} / n\# _ e$ $tj \rightarrow {}^n \text{ʒ} / n\# _ e$

‘...τα κλαδεύγαν γκαι τα ψηλώνναμ μπάνω...’ – ‘τα κλάδευαν και τα ψηλώναν πάνω’ (Σάλακος)

‘...αυτό το κάμνουν γκαι τώρα’ – ‘αυτό το κάνουν και τώρα’ (Σάλακος)

‘...καλό ειν’ γκαι το κριθαρένο...’ – ‘καλό είναι και το κριθαρένιο’ (Απόλλωνα)

‘...ήβραν γκαι τομ μπαπά...’ – ‘βρήκαν και τον παπά’ (Απόλλωνα)

ii) $t\zeta \rightarrow {}^n\zeta/n\#_i$ $tj \rightarrow {}^n\zeta/n\#_i$

‘...εφτά του Μάρτη ήτον γκι ήτον...’ – ‘ (Απόλλωνα)

iii) $t\zeta \rightarrow {}^n\zeta/n\#_ia$ $tj \rightarrow {}^n\zeta/n\#_ia$

‘...σαν γκαταχτητέ που ήταν γκι αυτοί...’ – ‘σαν κατακτητές που ήταν κι αυτοί’ (Σάλακος)

‘...Μ’είδεν νερό η παροσή εν ειν γκι α...’ < ‘μα είχε νερό η παροχή δεν είν’ κι α’ < ‘μα είχε νερό η παροχή δεν είναι εκεί δα’ (Σάλακος)

‘...Καταρίστην γκι αυτή...’ – ‘καταρίστηκε κι αυτήν’ (Απόλλωνα).

3.3.3 Επένθεση του -ε-

Οι Παντελίδης (1929:20, 21), Tsorpanakis (1940:25, 79-81), Παπαχριστοδούλου (1958:91-2), Παπαχριστοδούλου (1959,1960:259) και Τσοπανάκης (1992:30) παρατηρούν ότι αναπτύσσεται ένα επενθετικό -ε- (‘ευφωνικό’) όταν μια λέξη (ουσιαστικό, μόριο, αντωνυμία κλπ) λήγει σε -ν ή -ς και ακολουθεί ρήμα το θέμα του οποίου ξεκινά από σύμφωνο -μακρό ή απλό- ή συμφωνικό σύμπλεγμα, ή το αντίστροφο, δηλαδή όταν το ρήμα λήγει σε -ν ή -ς και ακολουθεί λέξη (ουσιαστικό, μόριο, αντωνυμία κλπ), η οποία ξεκινά από σύμφωνο -μακρό ή απλό- ή συμφωνικό σύμπλεγμα. Εξαιρέση, ωστόσο, αποτελούν τόσο τα άηχα κλειστά σύμφωνα κ [k], π [p], τ [t/], όσο και οι συμφωνικοί συνδυασμοί - συμπλέγματα αυτών με τα ρ [r], λ [l], ν [n], τα οποία, όπως σημειώνουν οι Tsorpanakis (1940) και Παπαχριστοδούλου (1958), δεν ακολουθούν τον παραπάνω κανόνα της επένθεσης του -ε-. Η χρήση, λοιπόν, του ευφωνικού -ε-, όπως φαίνεται στα παρακάτω παραδείγματα από τα δύο χωριά, αποτελεί ακόμα ένα κοινό σημείο των δύο αυτών ιδιωμάτων:

‘...Άραες πιο εν εδιαβάζζουβ βιβλία..’ – ‘άραγε πια δεν διαβάζουν βιβλία’ (Σάλακος)

‘...εν νον εξερείς τον γκρητικό...’ – ‘δεν τον ξερείς τον κρητικό’ (Σάλακος)

‘...εν εθυμούμαι TSαι γω...’ – ‘δεν θυμάμαι κι εγώ’ (Απόλλωνα)

‘...όταν είσαι μικρός που δεν εξεχάννεις κάτι...’ – ‘όταν είσαι μικρός που δεν εξεχνάς κάτι’ (Απόλλωνα).

3.3.4 Οι πραγματώσεις των μορίων της άρνησης, του μέλλοντα και της υποτακτικής

Ένα αρκετά σύνηθες φαινόμενο που παρατηρείται σε πολλά ιδιώματα της Δωδεκανήσου, όπως και στην κυπριακή διάλεκτο (Παντελίδης 1929· Tsorpanakis 1940· Καπελλά 2000· Μηνάς 2004· Κοντοσόπουλος 2008) είναι αυτό της αποβολής

των αρκτικών συμφώνων των μορίων: α) της άρνησης, β) του μέλλοντα και γ) της υποτακτικής.

α) Αποβολή του ‘δ’ από το μόριο της άρνησης

Το φαινόμενο της αποβολής του αρκτικού συμφώνου δ [ð] από το μόριο ‘δεν’ [ðen] της άρνησης της οριστικής εμφανίζεται σε μεγάλο βαθμό στα ροδιακά ιδιώματα και συγκεκριμένα στα δύο μελετώμενα ιδιώματα της εργασίας αυτής (Παντελίδης, 1929:32· Tsorpanakis, 1940:90· Παπαχριστοδούλου, 195:63). Αυτό (φαινόμενο), εμφανίζεται συστηματικά χωρίς, βέβαια, αυτό να σημαίνει ότι ο γλωσσικός τύπος ‘δεν’ [ðen] εκλείπει, καθώς οι γλωσσικές επιλογές των ομιλητών/τριών διαφέρουν μεταξύ τους.

Μετά, λοιπόν, από την παραπάνω αποβολή, προκύπτει ο τύπος εν [en] (παραδείγματα 1-4), ο οποίος λόγω του ληκτικού –ν παρουσιάζει διαφορετικές εμφανίσεις (παραδείγματα 5-16) όταν έπεται σύμφωνο ή συμφωνικό σύμπλεγμα (όπως είδαμε παραπάνω στις πραγματώσεις του ληκτικού –ν), π.χ.:

1. ‘...τα χριστούγεννα εν είSen γκαμιάν...’ – ‘τα Χριστούγεννα δεν είχε καμιά’ (Σάλακος)
2. ‘...εν είSen ευκολίες...’ – ‘δεν είχε ευκολίες’ (Απόλλωνα)
3. ‘...εγώ εν έκαμα πολλά...’ – ‘εγώ δεν έκανα πολλά’ (Σάλακος)
4. ‘...εσηκώστην ντΖι εν έφαε...’ – ‘σηκώθηκε και δεν έφαγε’ (Απόλλωνα)
5. ‘...αφού εβ βάζζεις μέσα έσσημα...’ – ‘αφού δεν βάζεις μέσα ένσημα’ (Σάλακος)
6. ‘...η μάνα μου εβ βάλλ<ντ>ει...’ – ‘η μάνα μου δεν βάζει’ (Απόλλωνα)
7. ‘...εθ θυμάμαι καλά...’ – ‘δεν θυμάμαι καλά’ (Σάλακος)
8. ‘...εθ θα του το δώσεις...’ – ‘δεν θα του το δώσεις’ (Απόλλωνα)
9. ‘...εν γκάννει τίποτα...’ – ‘δεν κάνει τίποτα’ (Σάλακος)
10. ‘...εν γκαταδέχονται...’ – ‘δεν καταδέχονται’ (Απόλλωνα)
11. ‘...εμ μπιστεύω...’ – ‘δεν πιστεύω’ (Σάλακος)
12. ‘...εμ μπρολαβένναμ μπρώτα...’ – ‘δεν προλάβαιναν πρώτα’ (Απόλλωνα)
13. ‘...εν ντον εξέρεις τον γκρητικό...’ – ‘δεν το ξέρεις τον κρητικό’ (Σάλακος)
14. ‘...εν ντην επληρώνναν...’ – ‘δεν την πλήρωναν’ (Απόλλωνα)
15. ‘...η βασίλισσα εχ χωρά...’ – ‘η βασίλισσα δεν χωράει’ (Σάλακος)
16. ‘...εχ χαλά το λεμόνι...’ – ‘δεν χαλάει το λεμόνι’ (Απόλλωνα).

β) Αποβολή του ‘θ’ από το μόριο του μέλλοντα

Ένα ακόμα φαινόμενο αποβολής συμφώνου παρατηρείται στο μόριο του μέλλοντα. Ειδικότερα, για τον σχηματισμό της οριστικής του μέλλοντα αποβάλλεται το αρκτικό σύμφωνο θ [θ] από το μόριο ‘θα’ [θa] (Παντελίδης, 1929:33· Tsorpanakis, 1940:90· Παπαχριστοδούλου, 1958:63). Παρ’όλο που παρατηρούμε μια συστηματικότητα στη χρήση, αυτό δεν σημαίνει ότι ο τύπος ‘θα’ [θa] δεν εμφανίζεται, καθώς οι γλωσσικές επιλογές των ομιλητών/τριών διαφέρουν μεταξύ τους.

Μετά την αποβολή αυτή, προκύπτει ο γλωσσικός τύπος α [a] όπως βλέπουμε στα παρακάτω παραδείγματα από τα δύο μελετώμενα χωριά:

‘...α βάλεις έναν όροφομ μπου πάνω...’ – ‘τόρα θα βάλεις έναν όροφο από πάνω’ (Σάλακος)

‘...α το βάλω TSια πάνω το λάστιχο...’ – ‘θα το βάλω εκεί πάνω το λάστιχο’ (Σάλακος)

‘...TSι α βάλεις...’ – ‘και θα βάλεις’ (Απόλλωνα)

‘...α βάλω τηβ βανίλτζιαμ μου...’ – ‘θα βάλω τη βανίλια μου’ (Απόλλωνα).

γ) Αποβολή του ‘ν’ από το μόριο της υποτακτικής

Τελευταίο φαινόμενο αποβολής συμφώνου παρατηρείται στο μόριο ‘να’ για τον σχηματισμό της υποτακτικής (Tsoranakis 1940:102). Θα περιμέναμε, ίσως, να μην αποβάλλεται αλλά αντίθετα να μεταβάλλεται ανάλογα με τους περικείμενους φθόγγους, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του ληκτικού –ν, λίγο παραπάνω, με τους φθόγγους που έπονται.

Παρ’ όλα αυτά, στα ιδιώματα της Ρόδου και ειδικότερα σε αυτά που μελετώνται στην παρούσα εργασία, σημειώνεται η αποβολή του αρκτικού συμφώνου του μορίου της υποτακτικής ‘να’ [na], κι έτσι προκύπτει ο γλωσσικός τύπος ‘α’ [a] (χωρίς να αποκλείεται η χρήση του μορίου ‘να’ καθώς σημαντικό ρόλο παίζουν οι γλωσσικές επιλογές των ομιλητών/τριών), όπως φαίνεται στα παρακάτω παραδείγματα :

‘...σε οριζμένες λέξειζ δε μπορώ α τους απαντήσω...’ – ‘σε ορισμένες λέξεις δε μπορώ να τους απαντήσω’ (Σάλακος)

‘...α πάει α του βάλει το φαϊ...’ – ‘να πάει να τουβάλει φαϊ’ (Σάλακος)

‘...α μας φτιάξει τα κουλλούρια...’ – ‘να μας φτιάξει κουλούρια’ (Απόλλωνα)

‘...α βουτθήξω το βιβλίο TSια α φσώ...’ – ‘να βουτήξω το βιβλίο και να φύγω’ (Απόλλωνα).

Ωστόσο, ο Παπαχριστοδούλου (1958) σημειώνει ένα φαινόμενο σχετικά με το μόριο του μέλλοντα και αυτό της υποτακτικής σε συνδυασμό με την αύξηση ε-. Ειδικότερα, παρατηρεί ότι στον συνδυασμό μορίων όπως: ‘θα’, ‘θεννα’, ‘να’, (όπως και ‘που’, ‘απού’, ‘οπού’) και χρονικής αύξησης ε-, δεν αποβάλλεται ούτε το αρκτικό σύμφωνο αυτών ‘θ’, ‘ν’, ούτε το φωνήεν που τα ακολουθεί ‘α’, αλλά αποβάλλεται η χρονική αύξηση ε- (63). Όπως και τα παραπάνω, έτσι και αυτό το φαινόμενο συναντάται στα ιδιώματα της Σαλάκου και των Απολλώνων, π.χ.:

α) θα + ε- > θα

‘...θα φτάννασι...’ (κι όχι ‘θα εφτάννασι’) – ‘θα έφταναν’ (Σάλακος)

‘...εσένα θα ‘ψάχναν...’ (κι όχι ‘εσένα θα εψάχναν’) – ‘εσένα θα έψαχναν’ (Απόλλωνα)

β) να + ε- > να

‘...εκόντεψε να σκάσει...’ (κι όχι ‘εκόντεψε να εσκάσει’) – ‘κόντεψε να σκάσει’
(Σάλακος)

‘...λαχταρούσες να’ρτει το Πάσχα...’ (κι όχι ‘λαχταρούσες να έρτει το Πάσχα’) –
‘λαχταρούσες να έρθει το Πάσχα’ (Απόλλωνα).

4 Παρατηρήσεις στη Μορφολογία

Όπως στο επίπεδο της φωνολογίας, έτσι και στη μορφολογία παρατηρούνται φαινόμενα, τα οποία αποκλίνουν από την ΚΝΕ και σημειώνονται και σε άλλες διαλέκτους και ιδιώματα σε πολλές ελληνόφωνες περιοχές. Στο παρόν τμήμα της εργασίας, παρουσιάζονται ορισμένα μορφολογικά φαινόμενα τα οποία συναντάμε στα περισσότερα ροδιακά ιδιώματα, και συγκεκριμένα σε αυτά της Σαλάκου και των Απολλώνων.

4.1 Καταλήξεις γ' πληθυντικού προσώπου ενεργητικής φωνής παροντικού χρόνου σε -ουσι(ν), -ου(ν)(ε) και παρελθοντικών σε -ασι(ν), -α(ν)(ε)

Αποτελεί ένα από τα πιο διαδεδομένα μορφολογικά φαινόμενα που συναντάται σε πολλές ελληνόφωνες περιοχές, όπως π.χ. στα Δωδεκάνησα (με ορισμένες εξαιρέσεις) (Καπελλά 2000· Κοντοσόπουλος, 2008:46, 48), στην Κρήτη (Σφακιά), στην Κύπρο (Παντελίδης 1929· Tsoranakis, 1940:XXXIII· Παπαχριστοδούλου 1958· Τσάκωνα 2007· Κοντοσόπουλος 2008). Στα ροδιακά ιδιώματα εμφανίζεται σε μεγάλο βαθμό, δείχνοντας έτσι την ύπαρξη του αρχαϊκού στοιχείου στις σύγχρονες διαλέκτους. Ωστόσο, οι αντίστοιχοι τύποι σε -ου(ν)(ε) και -α(ν)(ε) εμφανίζονται επίσης χωρίς κάποια αλλαγή (Παπαχριστοδούλου 1958:65), όπως φαίνεται και πιο συγκεκριμένα για τα μελετώμενα χωριά στα παρακάτω παραδείγματα:

α) για το γ' πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παροντικού χρόνου (ενεστώτα) με καταλήξεις -ουσι(ν) αλλά και -ου(ν)(ε)¹⁸:

‘...ρημάσσου ΤSi αυτά ρρηέφτου, ρημάσσουσι...’ – ‘ρημάζουν κι αυτά πέφτου, ρημάζουν’ (Σάλακος)

‘...την αφήννουσι τέσσερις πένντε ώρες...’ – ‘την αφήνουν τέσσερις πέντε ώρες’ (Σάλακος)

‘...μετά τηνε την εδιώχουσι...’ – ‘μετά την την διώχουν’ (Σάλακος)

‘...Εε τηβ βασίλισσα τι κάμνου...’ – ‘εε τη βασίλισσα τι κάνουν’ (Σάλακος)

‘...α τα βάλει στο καζζάνι α βράζου...’ – ‘να τα βάλει στο καζάνι να βράζουν’ (Σάλακος)

‘...να μαζ βράζουν οι γονεις μας ΤSiει πέρα...’ – ‘να μας βάζουν οι γονεις μας εκεί πέρα’ (Σάλακος)

‘...χορέββουνε δηλαδή αυτοι ακόμα...’ – ‘χορεύουμε δηλαδή αυτοι ακόμα’ (Σάλακος)

¹⁸ Στη μελέτη αυτού του φαινομένου εξετάζεται μόνο η οριστική και υποτακτική έγκλιση παροντικού χρόνου (ενεστώτα). Επίσης, στις εμφανίσεις των ρηματικών καταλήξεων που λήγουν σε -ν, εφαρμόζονται οι διαδικασίες – φαινόμενα αφομοίωσης του φθόγγου αυτού όπως αναφέρονται στην ενότητα της μορφοφωολογίας.

‘...το Πασκαλερό ήταμ μπ-ι-ον ντο μεγάλο Σάββατο για να το’χουσιν ντην Ανάσταση...’ – ‘το Πασχαλινό ήταν πια το Μεγάλο Σάββατο για να το’χουν την Ανάσταση’ (Απόλλωνα)

‘...δεν είχαν ντΖαι μέρη να τα κρύββουσι...’ – ‘δεν είχαν και μέρη να τα κρύβουν’ (Απόλλωνα)

‘...έτσι δεν ντο κάννου για τον εαυτόν ντος...’ – ‘έτσι δεν τοκάνουν για τον εαυτό τους’ (Απόλλωνα)

‘...εμάθαν όλες ΤΣαι κάννου σφονγγάτα...’ – ‘εμάθαν όλες και κάνουν σφονγγάτα’ (Απόλλωνα)

‘...γράφουνε για τους ανθρώπους ας πούμε...’ – ‘γράφουν για τους ανθρώπους ας πούμε’ (Απόλλωνα).

β) για το γ’πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παρελθοντικών χρόνων με κατάληξη -ασι(ν) αλλά και -α(ν)(ε)¹⁹:

‘...το βουνό εκαθαρίζασι...’ – ‘το βουνό καθάριζαν’ (Σάλακος)

‘...ντο μέτρημα που κάμνασι κάθε πέτρα στηθ θέσην ντης ΤΣι ήρτεν ήρτεν έρκουντον οι καμάρες ΤΣι εκλείασι...’ – ‘το μέτρημα που έκαναν κάθε πέτρα στη θέση της κι ήρθε ήρθε έρχονταν οι καμάρες και κλείνανε’ (Σάλακος)

‘...ενγκατελήψαν επαρατήσαν ντιζ δουλλειές...’ – ‘εγκατέλειψαν παράτησαν τις δουλειές’ (Σάλακος)

‘...και δουλέββαν όλλοι...’ – ‘και δούλευαν όλοι’ (Σάλακος)

‘...μας επαίζζανε θέατρον ντΖει πέρα...’ – ‘μας έπαιζαν θέατρο εκεί πέρα’ (Σάλακος)

‘...του Λαζζάρου εκάννασιμ μπάλε το σησαμάΤΣι με μέλι, με καρύδια ξέρω γω έτσι τ’ανακατέββασιν...’ – ‘του Λαζάρου έκαναν πάλι το σημακάκι με μέλι, με καρύδια ξέρω εγώ έτσι τ’ανακατεύανε’ (Απόλλωνα)

‘...Επήγασι λε δυό έτσι σαν εμποροι ξέρω τι εγυρίζζασι...’ – ‘πήγανε λέει δυο έτσι σαν έμποροι ξέρω τι γυρίζανε’ (Απόλλωνα)

‘...οι προτεινές εβάζζαν αλεύριν...’ – ‘οι προηγούμενες έβαζαν αλεύρι’ (Απόλλωνα)

‘...Επιάσαμ μπιον τΖαι τάσσανε στον Αηγ Γιώργη...’ – ‘έπιασαν πια και έταζαν στον Άη Γιώργη’ (Απόλλωνα).

Οι πίνακες²⁰ που ακολουθούν, αποτυπώνουν την εμφάνιση των ρηματικών καταλήξεων για το γ’πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παροντικού χρόνου σε -ουσι(ν) και -ου(ν)(ε) και για τους παρελθοντικούς χρόνους σε -ασι(ν) και -α(ν)(ε) όπως αυτές (καταλήξεις) εμφανίζονται στα δύο μελετώμενα χωριά:

¹⁹ Στη μελέτη αυτού του φαινομένου εξετάζεται μόνο η οριστική και υποτακτική έγκλιση παρελθοντικών χρόνων (παρατατικού και αορίστου). Επίσης, στις εμφανίσεις των ρηματικών καταλήξεων που λήγουν σε -ν, εφαρμόζονται οι διαδικασίες – φαινόμενα αφομοίωσης του φθόγγου αυτού όπως αναφέρονται στην ενότητα της μορφοφωнологίας.

²⁰ Για την επεξεργασία και παρουσίαση των παρακάτω αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα MonoConc (MonoConc Pro, έκδοση αρχείου: 2.0.229.0).

Αρχείο	Συχνότητα εμφάνισης ρηματικής κατάληξης για τον παροντικό χρόνο σε –ουσι(ν)	Συχνότητα εμφάνισης ρηματικής κατάληξης για τον παροντικό χρόνο σε –ου(ν)(ε)
salakos 1	1 (14,28%)	6 (85,72%)
salakos 2	1 (3,12%)	31 (96,88%)
salakos 3	4 (10,81%)	33 (89,19%)
apollona 1	4 (10%)	36 (90%)
apollona 2	1 (4,35%)	22 (95,65%)

Πίνακας VII: συχνότητες εμφάνισης και ποσοστά των ρηματικών καταλήξεων –ουσι(ν) και –ου(ν)(ε) για το γ' πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παροντικού (ενεστώτα)

Αρχείο	Συχνότητα εμφάνισης ρηματικής κατάληξης για τον παρελθοντικό χρόνο σε –ασι(ν)	Συχνότητα εμφάνισης ρηματικής κατάληξης για τον παρελθοντικό χρόνο σε –αν(ε)
salakos 1	7 (2,25%)	303 (97,75%)
salakos 2	7 (23,34%)	23 (76,66%)
salakos 3	1 (50%)	1 (50%)
apollona 1	26 (18,18%)	117 (81,82%)
apollona 2	14 (25,92%)	40 (74,08%)

Πίνακας VIII: Συχνότητες εμφάνισης και ποσοστά των ρηματικών καταλήξεων –ασι(ν) και –α(ν)(ε) για το γ' πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παρελθοντικών χρόνων

Αρχεία salakos 1,2,3	ρηματική κατάληξη για τον παροντικό χρόνο σε –ουσι(ν)	ρηματική κατάληξη για τον παροντικό χρόνο σε –ου(ν)(ε)	Σύνολο
Συχνότητα εμφάνισης	6	70	76
%	7,89%	92,1%	100

Πίνακας IX: Συνολικές συχνότητες εμφάνισης και ποσοστά των ρηματικών καταλήξεων –ουσι(ν) και –ου(ν)(ε) για το γ' πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παροντικού (ενεστώτα) για τα αρχεία της Σαλάκου

Αρχεία salakos 1,2,3	ρηματική κατάληξη για τον παρελθοντικό χρόνο σε –ασι(ν)	ρηματική κατάληξη για τον παρελθοντικό χρόνο σε –α(ν)(ε)	Σύνολο
Συχνότητα εμφάνισης	15	333	348
%	4,31	95,69	100

Πίνακας X: Συνολικές συχνότητες εμφάνισης και ποσοστά των ρηματικών καταλήξεων –ασι(ν) και –α(ν)(ε) για το γ' πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παρελθοντικών χρόνων για τα αρχεία της Σαλάκου

Αρχείο apollona 1,2	ρηματική κατάληξη για τον παροντικό χρόνο σε –ουσι(ν)	ρηματική κατάληξη για τον παροντικό χρόνο σε –ου(ν)(ε)	Σύνολο
Συχνότητα εμφάνισης	14	88	102
%	13,72	86,28	100

Πίνακας XI: Συνολικές συχνότητες εμφάνισης και ποσοστά των ρηματικών καταλήξεων –ουσι(ν) και –ου(ν)(ε) για το γ'πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παροντικού (ενεστώτα) για τα αρχεία των Απολλώνων

Αρχείο apollona 1,2	ρηματική κατάληξη για τον παρελθοντικό χρόνο σε –ασι(ν)	ρηματική κατάληξη για τον παρελθοντικό χρόνο σε –α(ν)(ε)	Σύνολο
Συχνότητα εμφάνισης	40	157	197
%	20,3	79,7	100

Πίνακας XII: Συνολικές συχνότητες εμφάνισης και ποσοστά των ρηματικών καταλήξεων –ασι(ν) και –α(ν)(ε) για το γ'πληθυντικό πρόσωπο ενεργητικής φωνής παρελθοντικών χρόνων για τα αρχεία των Απολλώνων

Παρατηρώντας τους παραπάνω πίνακες, διαπιστώνουμε ότι οι νεωτερικές καταλήξεις για το σχηματισμό του γ' πληθυντικού τόσο στο παρόν όσο και στο παρελθόν, καταλαμβάνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά εμφάνισης και στα δύο χωριά, χωρίς, βέβαια, αυτό να σημαίνει ότι οι αρχαιοπρεπείς τύποι σε –ουσι(ν) και –ασι(ν) εκλείπουν. Ειδικότερα για το ιδίωμα της Σαλάκου, φαίνεται ότι οι καταλήξεις σε –ου(ν)ε και –α(ν)(ε) κατέχουν την συντριπτική πλειοψηφία με ποσοστά 92,1% και 95,69% αντίστοιχα, αφήνοντας πίσω σιγά σιγά τις αρχεοπρεπείς καταλήξεις –ουσι(ν) και –ασι(ν) με ποσοστά 7,89% και 4,31% αντίστοιχα. Αντίθετα, για το ιδίωμα των Απολλώνων, παρατηρούμε ότι παρά την ευρεία παρουσία των νεωτερικών τύπων, οι αρχεοπρεπείς φαίνεται να διατηρούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό από εκείνο του ιδιώματος της Σαλάκου. Πιο συγκεκριμένα, η ρηματική κατάληξη –ουσι(ν) για τον σχηματισμό του γ' πληθυντικού στο παρόν εμφανίζεται με ποσοστό 13,72% έναντι της κατάληξης –ου(ν)(ε) με ποσοστό εμφάνισης 86,28%. Βέβαια, ο τύπος για τον σχηματισμό του γ' πληθυντικού στους παρελθοντικούς χρόνους σε –ασι(ν) εμφανίζεται με ποσοστό 20,3% –μεγαλύτερο από εκείνο του παροντικού χρόνου– δείχνοντας, έτσι, μια πιο ενεργή παρουσία αρχεοπρεπών καταλοίπων – έναντι του τύπου –α(ν)(ε) με ποσοστό 79,7%.

4.2 Διατήρηση της χρονικής/ συλλαβικής αύξησης

Ένα ακόμα σύνθητες μορφολογικό φαινόμενο που συναντάται σε πολλές νεοελληνικές διαλέκτους και ιδιώματα είναι αυτό της χρονικής και συλλαβικής αύξησης (Τσάκωνα 2007· Κοντοσόπουλος 2008:44). Όπως αναφέρεται στο πρώτο κεφάλαιο, βάσει της κατάταξης των ιδιωμάτων με κριτήριο την ύπαρξη ή όχι της χρονικής ή και συλλαβικής αύξησης του Τριανταφυλλίδη (1993), αρκετές είναι οι περιοχές που το διατηρούν, ανάμεσα στις οποίες και αυτή των Δωδεκανήσων και της Ρόδου.

Αναφέρεται ότι τα ροδιακά ιδιώματα χρησιμοποιούν τα προθήματα ε- ή η- για τον σχηματισμό των παρελθοντικών χρόνων. Ειδικότερα, οι Tsopanakis (1940), Παπαχριστοδούλου (1958) και Τσοπανάκης (1992) σημειώνουν τη χρήση του προθήματος ε- για τον σχηματισμό της συλλαβικής αύξησης, σε αντίθεση με τον Κοντοσόπουλο (2008), ο οποίος σημειώνει για τον ίδιο σχηματισμό μεγαλύτερη τη χρήση του προθήματος η-. Ωστόσο, ο Παπαχριστοδούλου (1958) επισημαίνει την διατήρηση της χρονικής αύξησης η-/ει- μόνο σε συγκεκριμένα ρήματα στον παρελθοντικό όπως π.χ. ‘είδα’, ‘είχα’, ‘ήρτα’, κλπ καθώς αναλογικά με αυτά σχηματίστηκαν και τα ‘ήπια’, ‘ήπα’, ‘ήβγα’, κλπ (10,63).

Ως προς τα δύο μελετώμενα ιδιώματα, η συλλαβική αύξηση εμφανίζεται με το πρόθημα ε- σε όλα τα πρόσωπα ενικού και πληθυντικού στους παρελθοντικούς χρόνους ακόμα και σε άτονη θέση²¹, π.χ.:

‘...επερνούσεν ο κόσμος καλά...’ – ‘περνούσε ο κόσμος καλά’ (Σάλακος)

‘...το βουνό εκαθαρίζασι...’ – ‘το βουνό καθάριζαν’ (Σάλακος)

‘...Εν εκατάλαβες...’ – ‘δεν κατάλαβες’ (Σάλακος)

‘...εγνώρισα και τ’αυγουδένα...’ – ‘γνώρισα και τα αυουδένια’ (Απόλλωνα)

‘...ύστερα τα κουλλούρ-ι-α εκάνναμεμ μπρώτα...’ – ‘ύστερα τα κουλούρια κάναμε πρώτα’ (Απόλλωνα)

‘...Εν ετρώαμε που τον ντηζ μάντρας...’ – ‘δεν τρώγαμε που ήταν της μάντρας’ (Απόλλωνα)

‘...εξαναπήναν ντον τΖαι παστελλώναν ντον...’ – ‘τον ξανάπηναν και τον παστέλωναν’ (Απόλλωνα).

²¹ Το φαινόμενο, ωστόσο, δεν εφαρμόζεται πάντα, εφ’όσον υπάρχουν και εμφανίσεις μέσα στο απομαγνητοφωνημένο υλικό όπου η αύξηση ε- δεν χρησιμοποιείται από τους/τις ομιλητές/τριες.

5 Παρατηρήσεις στη Σύνταξη

Στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάζονται ορισμένα συντακτικά φαινόμενα που παρατηρούνται στα ροδιακά ιδιώματα και επιβεβαιώνονται εξίσου και στα ιδιώματα της Σαλάκου και των Απολλώνων.

Προτού περάσουμε στα φαινόμενα, θα πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι, το συντακτικό επίπεδο ανάλυσης της γλώσσας γενικότερα, αλλά και ειδικότερα για τα ροδιακά ιδιώματα, δεν έχει μελετηθεί το ίδιο σε σχέση με αυτό της φωνολογίας, μορφολογίας και μορφοφωνολογίας. Όπως αναφέρει ο Τζιτζιλής (2010:3) ίσως συμβαίνει αυτό, διότι συχνά εμφανίζεται το ερώτημα για το αν υπάρχει ή δεν υπάρχει τελικά διαλεκτική σύνταξη. Παρ'όλα αυτά, στην μελέτη αυτή σημειώνονται δύο συντακτικά φαινόμενα και εμφανίζονται και στα δύο ιδιώματα.

5.1 Η εκφορά του έμμεσου αντικειμένου

Το φαινόμενο αυτό αφορά στην πραγμάτωση του έμμεσου αντικειμένου σε γενική ή αιτιατική πτώση, ως εξέλιξη της αρχαίας δοτικής. Όπως αναφέρουν οι Tsorpanakis (1940) και Παπαχριστοδούλου (1958), στη βόρεια ζώνη της Ρόδου το φαινόμενο αυτό εξελίχθηκε σε αιτιατική πτώση (Tsorpanakis, 1940:32· Παπαχριστοδούλου, 1958:16,21), δηλαδή από την πόλη της Ρόδου μέχρι περίπου τις περιοχές που καλύπτουν τα χωριά Καλαβάρδα, Διμυλιά, Αφάντου. Αντίθετα, στην νότια ζώνη της Ρόδου, δηλαδή από τις περιοχές που καλύπτουν τα χωριά Σάλακος – Μανδρικό, Απόλλωνα, Αρχάγγελο μέχρι Κατταβιά και Πρασονήσι της Ρόδου η δοτική έχει τραπεί σε γενική (Tsorpanakis, 1940:32. Παπαχριστοδούλου, 1958:16,21). Παρατηρώντας τα παρακάτω ενδεικτικά παραδείγματα από το απομαγνητοφωνημένο υλικό των δύο χωριών, φαίνεται ότι υιοθετούν τον τύπο της γενικής, δηλαδή αυτόν που πραγματοποιείται στην νότια διαλεκτική ζώνη των ροδιακών ιδιωμάτων:

‘...α πάει α του βάλει το φαϊ...’ – ‘να πάει να του βάλει το φαϊ’ (Σάλακος)

‘...λ<ε>ω του πρε εν έχουν νερό...’ – ‘του λέω βρε δεν έχουν νερό’ (Σάλακος)

‘...Εμπρεπεν να του κάμει...’ – ‘έπρεπε να του κάνει’ (Απόλλωνα).

5.2 Μεταρηματική θέση των ασθενών τύπων των αντωνυμιών (κλιτικών)

Κατά το φαινόμενο αυτό, οι ασθενείς τύποι των προσωπικών αντωνυμιών (κλιτικά) έπονται του ρήματος (Tsorpanakis 1940· Παπαχριστοδούλου 1958). Ειδικότερα, ο Παπαχριστοδούλου (1958:21) σημειώνει ότι τόσο στην περίπτωση της βόρειας ζώνης όπου η δοτική τρέπεται σε αιτιατική (έμμεσο αντικείμενο) όσο και της νότιας ζώνης όπου τρέπεται σε γενική (έμμεσο αντικείμενο), αυτές οι δύο πτώσεις εμφανίζονται σε μεταρηματική θέση. Το ίδιο φαίνεται ότι συμβαίνει παρατηρώντας τα παραδείγματα που παραθέτει ο Tsorpanakis (1940:32) για το φαινόμενο της εκφοράς του έμμεσου

αντικειμένου (1992:32). Ταυτόχρονα, από τα παραδείγματα και των δύο (Tsoranakis, 1940:32 Παπαχριστοδούλου, 1958:16,21) παρατηρείται και η εφαρμογή, όπου επιτρέπεται, άλλων φαινομένων π.χ. η ολική αφομοίωση του ληκτικού –ν (βλ. μορφοφονολογικά φαινόμενα), όπως φαίνεται από τα παραδείγματα από τα δύο μελετώμενα χωριά:

‘...ΤSi εφονάζζαμ μαs βενίτε βενίτε...’ – ‘και μας φώναζαν βενίτε βενίτε’ (Σάλακος)

‘...ΤSi εδειάζαμ μαs το μέσα...’ – ‘και μας το άδειαζαν μέσα’ (Σάλακος)

‘...έδινεμ μαs π-ι-ον ντο πετιμέζι...’ – ‘μας έδινε πια το πετιμέζι’ (Απόλλωνα)

‘...Η κουλλντουρού έκαμνεμ μαs...’ – ‘η κουλουρού μας έκανε’ (Απόλλωνα).

Ωστόσο, ο Παπαχριστοδούλου (1958:54) σημειώνει ότι τα κλιτικά είναι δυνατόν να τοποθετηθούν και σε προρηματική θέση²², όταν:

- α) πριν από το ρήμα υπάρχει το μόριο ‘δεν’ για τον σχηματισμό της άρνησης,
- β) πριν από το ρήμα υπάρχουν τα μόρια: ‘θα’, ‘σαν’, ‘απού’, ‘που’,
- γ) στις ερωτηματικές προτάσεις που σχηματίζονται με τα ερωτηματικά επιρρήματα ‘γιατί’, ‘πως’²³, και
- δ) για λόγους έμφασης.

Στα δύο μελετώμενα ιδιώματα της παρούσας εργασίας, εμφανίζονται περισσότερο οι περιπτώσεις (α) και (β), όπως φαίνεται στα παρακάτω παραδείγματα 1-4 και 4-8 αντίστοιχα για τα (α) και (β):

1. ‘...εν ντο ξεχάννω...’ – ‘δεν το ξεχνάω’ (Σάλακος)

2. ‘...εν ντην εβρήσTΣεις...’ – ‘δεν την βρίσκεις’ (Απόλλωνα)

3. ‘...εν ντα καταλαβαίνω...’ – ‘δεν τα καταλαβαίνω’ (Σάλακος)

4. ‘...Εν ντο ξερα...’ – ‘δεν το ήξερα’ (Απόλλωνα)

5. ‘...α τους απαντήσω...’ – ‘θα τους απαντήσω’ (Σάλακος)

6. ‘...πάει α του βάλει το φαί...’ – ‘πάει να του βάλει το φαί’ (Σάλακος)

7. ‘...α το κάουμε αν έχουμε...’ – ‘να το κάουμε αν έχουμε’ (Απόλλωνα)

8. ‘...γλυκόθ θα το κάνεις...’ – ‘γλυκό θα το κάνεις’ (Απόλλωνα).

²² Οι Νικολού & Φραντζή (2015:292), σημειώνουν το ίδιο φαινόμενο και για το ιδίωμα το Φανών, όταν, δηλαδή, στα αριστερά του ρήματος βρίσκεται κάποιο άλλο κλιτικό στοιχείο όπως π.χ. σύνδεσμος ή μόριο, π.χ. ‘θα σε πω’ (θα σου πω).

²³ Όπως στην ΚΝΕ.

6 Συμπεράσματα και προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Έχοντας πραγματοποιήσει τον σκοπό της παρούσας εργασίας, δηλαδή, την μελέτη συγκεκριμένων διαλεκτικών φαινομένων που εμφανίζονται στα ιδιώματα της Σαλάκου και των Απολλώνων (ροδιακών χωριών), φαίνεται ότι υφίστανται αρκετά στοιχεία τα οποία επιβεβαιώνουν τις παρατηρήσεις προηγούμενων μελετητών/τριών.

Μετά τις επιτόπιες επισκέψεις και ηχογραφήσεις που πραγματοποιήθηκαν το χρονικό διάστημα 2016-2017, για τη συλλογή πρωτογενούς γλωσσικού υλικού, παρατηρούμε ότι τα βασικά στοιχεία των ροδιακών ιδιωμάτων, τα οποία σημειώθηκαν από τον Tsoranakis (1940) επιβεβαιώνονται μέχρι σήμερα. Στοιχεία, δηλαδή, όπως: η διατήρηση του τελικού $-v$, τα διπλά/μακρά σύμφωνα, η συλλαβική/χρονική αύξηση ϵ - όπως και το ευφωνικό ϵ - εμφανίζονται και στα δύο μελετώμενα χωριά. Επίσης, τόσο στην Σάλακο όσο και στα Απόλλωνα παρατηρήθηκαν γλωσσικά φαινόμενα που επιβεβαιώνουν τις μεγάλες γλωσσικές ομοιότητες των ιδιωμάτων της Ρόδου με την Κύπρο όπως η παρουσία των διπλών/μακρών συμφώνων, η διατήρηση του τελικού $-v$, η συλλαβική/χρονική αύξηση ϵ -, καθώς και η διατήρηση των τύπων για το γ'πληθυντικό πρόσωπο παροντικού και παρελθοντικού χρόνου ενεργητικής φωνής αντίστοιχα σε $-ουσι(v)$ και $-ασι(v)$.

Επιπλέον, η αρχική υπόθεση εργασίας που υπήρχε τόσο σχετικά με την υιοθέτηση γλωσσικών στοιχείων των δύο ιδιωμάτων από το βορειοανατολικό ή το νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού, όσο και την τοποθέτησή τους στο διαλεκτικό χάρτη της Ρόδου, βάσει των φαινομένων που εξετάσαμε, επιβεβαιώθηκε εν μέρει. Αυτό διότι, όπως σημειώνεται στο πρώτο κεφάλαιο, είναι πράγματι δύσκολο να τοποθετηθούν με ακρίβεια τα δύο ιδιώματα στον ροδιακό διαλεκτικό χάρτη, καθώς εμφανίζουν στοιχεία και από τα δύο τμήματα. Για παράδειγμα, από την βορειοανατολική ζώνη έχουν υιοθετήσει το φαινόμενο του 'τσιτακισμού' ($\kappa > \tau\sigma$) όπως και αυτό της τροπής του υπερωικού $/x/$ ($\chi > \sigma$), ενώ από το νοτιοδυτικό τμήμα τις καταλήξεις (έστω και με μικρή συχνότητα εμφάνισης) $-ουσι(v)$ και $-ασι(v)$ αντίστοιχα για τον παροντικό και παρελθοντικό χρόνο ενεργητικής φωνής, όπως και την εξέλιξη της αρχαίας δοτικής (έμμεσο αντικείμενο) σε γενική αντί αιτιατικής.

Ωστόσο, δεν μπορούμε να παραλείψουμε το γεγονός ότι στο εγχείρημα αυτό παρουσιάζονται και ορισμένες νέες παρατηρήσεις και για τα δύο ιδιώματα, που ίσως να αποτελούν την εξέλιξη των ροδιακών διαλεκτικών φαινομένων μέσα στο χρόνο. Ειδικότερα, τέτοια φαινόμενα παρατηρούνται στα όρια των λέξεων – τομέας της μορφοφωнологίας –, όπως αυτό των διαφορετικών πραγματώσεων των φθόγγων όταν προηγείται αυτών ο φθόγγος v $[n]$ και οι πραγματώσεις του τσιτακισμού στα όρια των λέξεων.

Σχετικά με τα δύο ιδιώματα που μελετήθηκαν στην παρούσα εργασία, και παρατηρώντας τα παραπάνω στοιχεία φωνολογικά, μορφοφωнологικά, μορφολογικά και συντακτικά, φαίνεται πως τελικά τα δύο χωριά εμφανίζουν περισσότερες ομοιότητες παρά αποκλίσεις. Για να είμαστε πιο ακριβείς, η μοναδική διαφορά που σημειώνεται, βάσει των εξεταζόμενων φαινομένων, είναι αυτή της εμφάνισης τόσο

του άηχου κλειστού ανακεκαμμένου [t̪] (voiceless retroflex stop), είτε ως απλό [t̪] είτε ως μακρό και δασύ [t̪ʰ], όσο και του ηχηρού κλειστού ανακεκαμμένου [d̪] που εμφανίζεται μόνο στο ιδίωμα των Απολλώνων.

Περισσότερη και πιο στοχευμένη ανάλυση θα ήταν καλό να γινόταν και για τις παρατηρήσεις που επισημαίνει ο Tsorpanakis (1940) και σχετίζονται με τα φωνήεντα και τους φωνηεντικούς συνδυασμούς-συμπλέγματα. Καθώς, όμως, η έρευνα βασίστηκε όχι μόνο σε πρωτογενές υλικό αλλά και στην ήδη υπάρχουσα βιβλιογραφία, κάτι τέτοιο τόσο βάσει υλικού όσο και βιβλιογραφικών αναφορών ήταν αρκετά δύσκολο να επιτευχθεί.

Κλείνοντας την παρούσα εργασία θα θέλαμε να παραθέσουμε κάποιες κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα. Αρχικά, η σύγκριση περαιτέρω διαλεκτικών φαινομένων ανάμεσα στα δύο ιδιώματα και σε χωριά από τη βόρεια και τη νότια ζώνη, θα μπορούσε να οδηγήσει στην ακριβέστερη κατάταξη των ιδιωμάτων στον διαλεκτικό χάρτη της Ρόδου. Μια ακόμα καλή ιδέα είναι η μελέτη φωνηεντικών αλλά και λεξιλογικών παρατηρήσεων, με σκοπό να επιβεβαιωθούν ή όχι όσα έχουν σημειωθεί σε προηγούμενες μελέτες. Επίσης, ο εμπλουτισμός του πρωτογενούς γλωσσικού υλικού για τη δημιουργία ενός διαλεκτικού σώματος κειμένων τόσο των ιδιωμάτων της Σαλάκου και των Απολλώνων, όσο και άλλων ροδιακών ιδιωμάτων θα παρουσίαζε μεγάλο ενδιαφέρον. Τέλος, η συγχρονική καταγραφή και περιγραφή άλλων ροδιακών ιδιωμάτων μαζί με την αναθεώρηση του διαλεκτικού χάρτη της Ρόδου αποτελούν ενδιαφέροντα σημεία μελέτης για το προσεχές μέλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βαγιακάκος, Δ. Β. 1994. Κοινά διαλεκτικά Δωδεκανήσων και Μάνης (Μετάφραση: Μηνάς Κ.), *Πρακτικά Πρώτου Παναλλήνιου Συνεδρίου Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας*, Ρόδος 26-30 Μαρτίου 1992. 1η έκδ. Τόμος Πρώτος. Αθήνα: Εταιρεία Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας.

Γούτσος Δ. & Γ. Φραγκάκη, 2015. *Εισαγωγή στη γλωσσολογία σωμάτων κειμένων*. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Διακοσάββας, Γ. Αλ. 2005, *ΑΡΝΙΘΑ, Παραδοσιακό χωριό στη Νότια Ρόδο-Οδοιπορικό στην ιστορία και λαογραφία του*. Ρόδος: έκδοση ιδίου.

Hadzidakis, G. 1892. *Einleitung in die Neugriechische Grammatik*. Leipzig: Breitkopf & Härtel.

Henrich, G. St. 1994. Ροδίτικα φωνητικά φαινόμενα στα τρία ποιήματα του Μανόλη Λιμενίτη, *Πρακτικά Πρώτου Παναλλήνιου Συνεδρίου Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας*, Ρόδος 26-30 Μαρτίου 1992. 1η έκδ. Αθήνα: Εταιρεία Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας.

Καπελλά, Θ. 2000. Ιδιωματικές φράσεις στην Κάλυμνο. *Πρακτικά Τρίτου Διεθνούς Συνεδρίου Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας*, Κάλυμνος 20-23 Οκτωβρίου 2000. 1η έκδ. Τόμος Τρίτος. Αθήνα: Εταιρεία Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας

Κατσουλέας, Στ. Γ. 1994. Το τελικό ν και η δίπλωση των συμφώνων στο ιδίωμα του Καστελλορίζου, *Πρακτικά Πρώτου Παναλλήνιου Συνεδρίου Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας*, Ρόδος 26-30 Μαρτίου 1992. 1^η έκδ. Αθήνα: Εταιρεία Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας.

Κοντοσόπουλος, Ν. [Contossopoulos, N.] 1983-1984. La Grèce du τι et la Grèce du είντα. *Γλωσσολογία* 2-3(1983-1984): 149-162.

Κοντοσόπουλος, Ν. Γ. 2008. *Διάλεκτοι και ιδιώματα της νέας ελληνικής*. 5η έκδ. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Μαμαλίγκα-Ζαχαρίου, Ελ. 1994. Η σημερινή κατάσταση του Συμαϊκού ιδιώματος, *Πρακτικά Πρώτου Παναλλήνιου Συνεδρίου Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας*, Ρόδος 26-30 Μαρτίου 1992. 1^η έκδ. Τόμος Πρώτος. Αθήνα: Εταιρεία Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας.

Μανωλέσσου Ι. & Χρ. Μπασέα-Μπεζαντάκου, 2012. Τα διπλά σύμφωνα στις Νεοελληνικές διαλέκτους: συγχρονική και διαχρονική προσέγγιση, *Proceedings of*

the 10th International Conference of Greek Linguistics, Democritus University of Thrace, Komotini, 01-04 September 2011.

Manolessou I. & N. Pantelidis, Velar fronting in modern greek dialects, *Proceedings of the 5th International Conference on Modern Greek Dialects and Linguistic Theory*, Ghent, Belgium September 20–22, 2012.

Μηνάς, Κ. 2002. *Τα γλωσσικά ιδιώματα της Καρπάθου*. Ρόδος: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δωδεκανήσου & Παγκαρπαθιακός Σύλλογος Ρόδου, σειρά αυτοτελών εκδόσεων, αριθμός 1.

Μηνάς, Κ. 2004. *Μελέτες Νεοελληνικής Διαλεκτολογίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Νικολού Κ & Κ.Θ. Φραντζή, 2015. Φωνές της Δωδεκανήσου: μια πρώτη προσέγγιση της ροδιακής ποικιλίας των Φωνών, *Πρακτικά της 36ης Ετήσιας Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*, Τμήμα Φιλολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 24-25 Απριλίου 2015.

Παντελίδης, Χ. 1929. *Η φωνητική των ιδιωμάτων της Κύπρου, Δωδεκανήσων και Ικαρίας*. Αθήνα.

Παπαχριστοδούλου Χρ. 1957. *Οι παραγωγικές καταλήξεις στα διαλεκτικά ιδιώματα της Ρόδου*. Ανάτυπον εκ του «Δωδεκανησιακού Αρχείου», Τόμος Β΄, Αθήναι.

Παπαχριστοδούλου Χρ. 1958. *Μορφολογία των ροδίτικων ιδιωμάτων*. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ Σύγγραμμα Περιοδικόν, εκδιδόμενον υπό της εν Αθήναις Δωδεκανησιακής Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας. Τόμος Γ΄. Εν Αθήναις.

Παπαχριστοδούλου, Χ. Ι. 1959 και 1960. *Δημοτικά Τραγούδια της Ρόδου*. Ανάτυπον εκ της «Λαογραφίας», Τόμος ΙΗ΄ και ΙΘ΄.

Παπαχριστοδούλου, Χ. Ι. 1962. *Λαογραφικά σύμμεικτα Ρόδου*. Ανάτυπον εκ της «Λαογραφίας», Μέρος Πρώτο, Τόμος Κ΄, Αθήναι.

Παπαχριστοδούλου, Χρ. Ι. 1969. *Λεξικογραφικά και λαογραφικά Ρόδου*. ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ Δελτίον της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας, Αθήναι.

Παπαχριστοδούλου, Χ. Ι. 1972. *Ιστορία της Ρόδου, Από τους προϊστορικούς χρόνους εως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου (1948)*. Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου, Σειρά αυτοτελών εκδόσεων, αριθμός Ι, Αθήνα.

Παπαχριστοδούλου Χρ. Ι. 1986. *Λεξικό των ροδίτικων ιδιωμάτων*. Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου, Σειρά αυτοτελών εκδόσεων, αριθμός 17, Αθήνα.

Παπαχριστοδούλου, Χρ. Ι. 1996 [1951]. *Τοπωνυμικό της Ρόδου*. Έκδοση Γραφείου Μεσαιωνικής Πόλης Ρόδου.

Τζιτζιλής, Χ. 2000. *Νεοελληνικές διάλεκτοι και νεοελληνική διαλεκτολογία*. Στο Η ελληνική γλώσσα και οι διάλεκτοί της, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης et al., 15-22. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Seiler, H. 1978. Το πρόβλημα των λεγομένων διπλών με ιδιαίτερη αναφορά σε μερικές δωδεκανησιακές διαλέκτους (Μετάφραση: Μηνάς Κ.). *Δωδεκανησιακά Χρονικά*, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου, Ετήσια Περιοδική Έκδοσις, Τόμος Ε' – 1976, Αθήναι.

Τριανταφυλλίδης, Μ. 1993 [1938]. *Απαντα*, 3ος τόμ.: *Νεοελληνική γραμματική: ιστορική εισαγωγή*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη).

Tsopanakis, A. G. 1940. *Essai sur la phonetique des parlers de Rhodes*. Αθήνα: Verlag der Byzantinisch - Neugriechischen Jahrbücher.

Τσοπανάκης, Α. Γ. 1992. *Ροδιακά γλωσσοϊστορικά μελετήματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Δημόσιας Βιβλιοθήκης Ρόδου, αριθμός 4.

Trudgill, P. 2003. «Modern Greek dialects: A preliminary classification». *Journal of Greek Linguistics* 4:45-64.

Υπουργείο Μακεδονίας – Θράκης, 2006, *Αναζήτηση κοινών ριζών του γλωσσικού ιδιώματος, ηθών κι εθίμων Κύπρου – Νησιών Ανατολικού Αιγαίου και Θράκης*, Ξάνθη, Εκδόσεις Σπανίδη.

Χασταλής, Α. Ν. 2014. *ΧΩΡΙΟ ΑΠΟΛΛΩΝΑ ΡΟΔΟΥ, Πορεία μέσα στο χρόνο*. Αθήνα: Εκδόσεις Κάμειρος.

Διαδικτυακές πηγές

Απόλλωνα Ρόδου, *Λίγα λόγια για το χωριό μας*, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://apollonarodou.gr/> (τελευταία πρόσβαση 12/06/2017).

Δήμος Ρόδου, *Δημοτική Ενότητα Καμείρου Τοποθεσία – Κοινότητες*, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.rhodes.gr/?page_id=6794 (τελευταία πρόσβαση: 9/04/2017).

Δημοτικό σχολείο και νηπιαγωγείο Σαλάκου, *Ο τόπος μας – Σάλακος*, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://dimotikosalakou.blogspot.it/p/blog-page_25.html (τελευταία πρόσβαση 15/06/2017).

Εργαστήριο Νεοελληνικών Διαλέκτων, *Υλικό*, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://imgd.philology.upatras.gr/index.php/el/data> (τελευταία πρόσβαση: 10/05/2017).

Κατσώχης, Ν. 2008. Τσακωνική, διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/dialects/thema_b_12/index.html (τελευταία πρόσβαση: 15/05/2017).

Μυτούλα, Κ. 2008. Ιδιωματικά Λεξικά και Γλωσσάρια - Εισαγωγή, διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.greek-language.gr/greekLang/medieval_greek/bibliographies/idiomatic/intro.html (τελευταία πρόσβαση: 14/05/2017).

Πολιτιστικός σύλλογος Σαλάκου *Το σπήλαιο*, 2013, *ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΑΤΕ*, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://politistikosylogosalakoy.blogspot.it/> (τελευταία πρόσβαση: 10/05/2017).

Πύλη για την ελληνική γλώσσα, 2007. *Οι νεοελληνικές διάλεκτοι – διαλεκτικά κείμενα*, διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/dialects/thema_b_8_2/texts.html (τελευταία πρόσβαση: 10/05/2017).

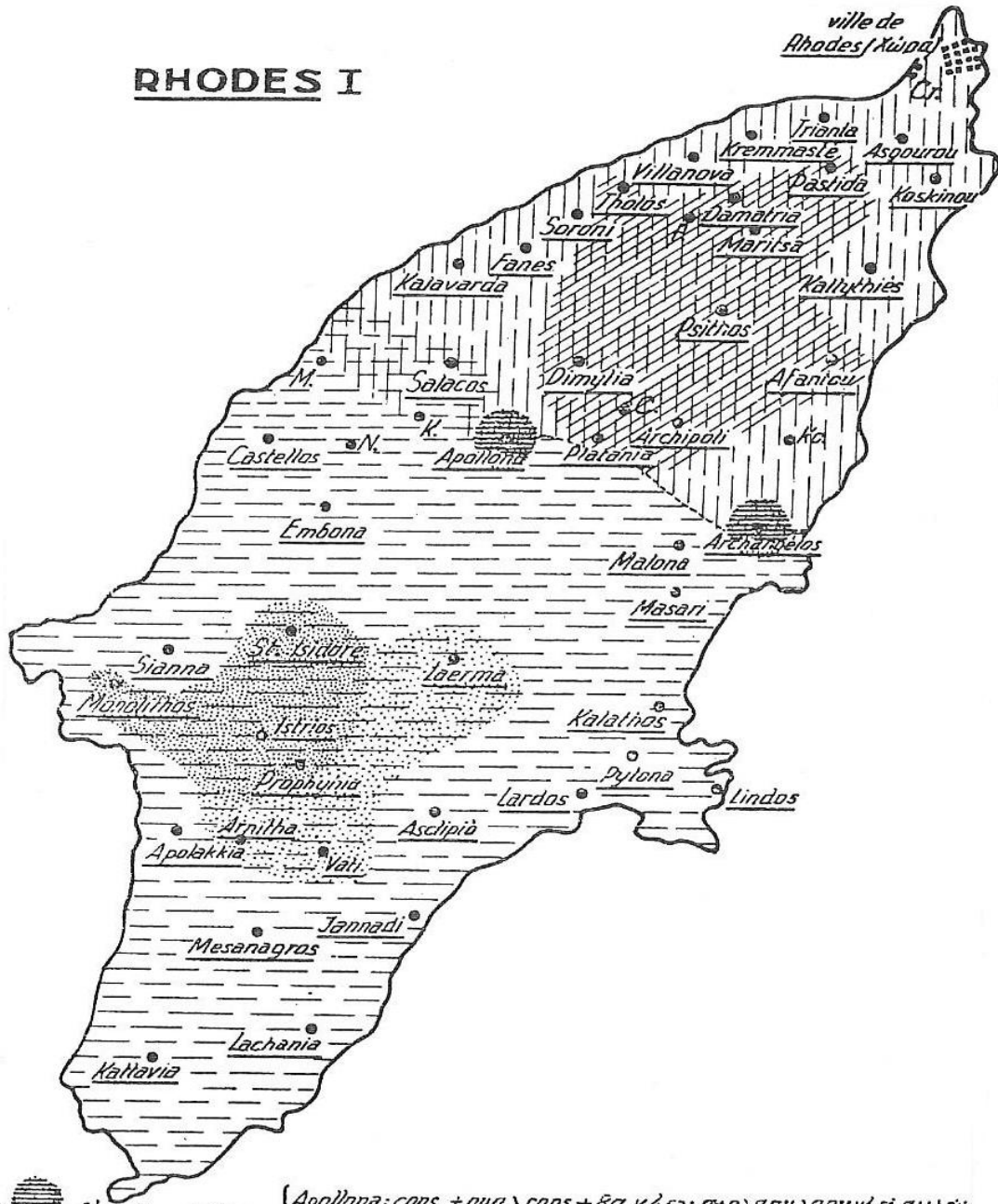
RODOSyllektis, *Απόλλωνα Ρόδος*, Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://www.rodosillektis.com/?97,%CE%91%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%BB%CF%89%CE%BD%CE%B1-%CE%A1%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CF%82> (τελευταία πρόσβαση: 9/06/2017).

Τσάκωνα, Β. 2007. Δωδεκανησιακά ιδιώματα (Σύμη, Τήλος, Νίσυρος, Κάλυμνος, Αστυπάλαια), διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/dialects/thema_b_1_1/index.html (τελευταία πρόσβαση: 20/06/2017).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

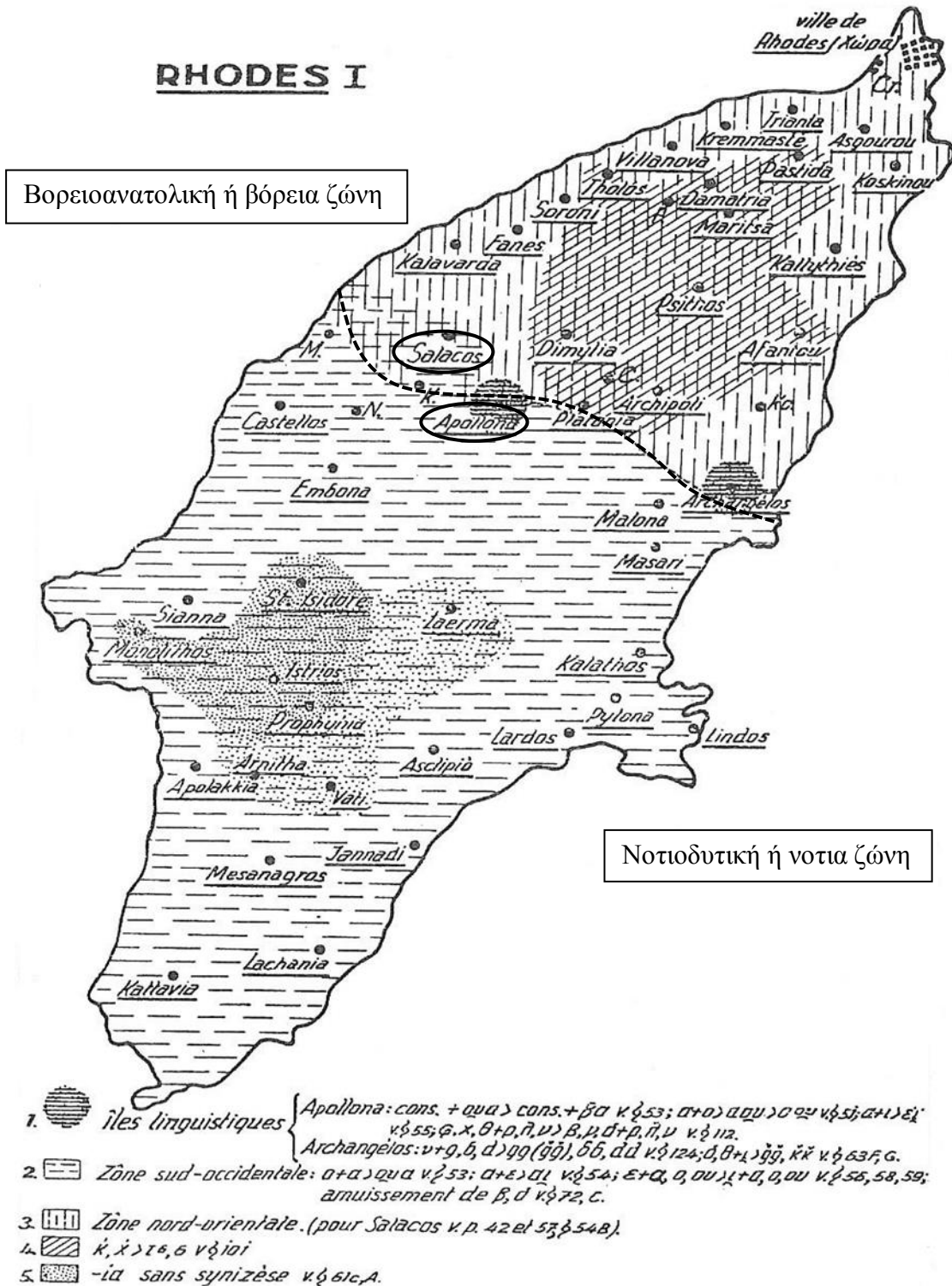
Διαλεκτικός χάρτης της Ρόδου (Tsorpanakis 1940)

RHODES I

1. îles linguistiques { Apollonia: cons. + oua > cons. + βa v. § 53; α+α > αου > ου v. § 51; α+ι > ει v. § 55; φ, χ, θ+ρ, η, υ > β, μ, δ+ρ, η, υ v. § 112.
Archangelos: υ+ρ, β, δ > ρρ (ῥῥ), δβ, δδ v. § 124; δ, θ+ι > ῥῥ, κῖ v. § 63 F, G.
2. Zone sud-occidentale: α+α > αα v. § 53; α+ε > αι v. § 54; ε+α, α, ου > ι+α, α, ου v. § 56, 58, 59; amuïssement de β, δ v. § 72, c.
3. Zone nord-orientale. (pour Salacos v. p. 42 et 53 § 54 B).
4. κ, χ > τ ε, ς v. § 101
5. -ia sans synizèse v. § 61 c. A.

Ο νοητός διαχωρισμός των δύο διαλεκτικών ζωνών (όπως διακρίνεται ήδη από τα ισόγλωσσα) και η γεωγραφική θέση των δύο μελετώμενων χωριών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πίνακες με όλα τα σύμβολα της απομαγνητοφώνησης

Πίνακας συμφώνων

Σύμβολο απομαγνητοφώνησης	Σύμβολο IPA	Σύμβολο απομαγνητοφώνησης	Σύμβολο IPA
B/β, Βι/βι(+φωνήεν)	v,vj	Νντ/νντ	nd/ ⁿ d
Γ/γ(+α,ο,ου), Γ/γ(+ε,ι)	ɣ,j	Ξ/ξ	ks
γγ/γκ (ή Γγ/Γκ)	g/ɣ	Π/π, Πι/πι(+φωνήεν)	p, pɣ
Δ/δ, Δι/δι(+φωνήεν)	ð,ðj	pph	pp ^h
ζ	z	ρ	r/ɾ
τζ	dz/dʒ	Σ/σ/ς	s
τζ	dz	S	ɕ,ʃ
Θ/θ, Θι/θι(+φωνήεν)	θ,θx/θɕ	TS,TSh	tɕ/ tʃ, tʃ ^h
K/κ(+α,ο,ου), K/κ(+ι,ε)	k,c	τS	tʃ
kkh	kk ^h	τsh	ts ^h
λντ	l ^d	T/τ, Τι/τι(+φωνήεν)	t,tɕ
Λ/λ, Λλ/λλ, λλι(+φωνήεν)	l,ll, ɮ	τth/	tt ^h /
λτZι(+φωνήεν)	ɮ ^{dz} /ɮ ^{dʒ}	t	t (Απόλλωνα)
M/μ, Μι/μι(+φωνήεν)	m,mɲ	TTh	tʃh (Απόλλωνα)
Μπ/μπ	b	Φ/φ, Φι/φι(+φωνήεν)	f,fɕ
μμ	mb	X/χ, Χι/χι(+φωνήεν)	x/ɕ,ɕ
N/ν, Νι/νι(+φωνήεν)	n/ ⁿ , ɲ	Ψ/ψ, Ψι/ψι(+φωνήεν)	ps,psɕ
Nτ/ντ	d, ^d	h	h
Nt/νt	d (Απόλλωνα)		

Στο απομαγνητοφωνημένο υλικό σημειώνονται, επίσης, οι χαρακτήρες ‘ΛΛ’ και ‘Ρ’ οι οποίοι εμφανίζονται ελάχιστα και αναπαριστούν πραγματώσεις διαφορετικές από εκείνες των ‘λ’ και ‘ρ’. Είναι δύσκολο να ανιχνεύσουμε και να προσδιορίσουμε ακριβώς την φωνητική τους αξία με βάση το IPA, εφ’όσον τα δείγματα των φθόγγων αυτών που συναντώνται στο γλωσσικό υλικό, όπως είπαμε, είναι λίγα.

Πίνακας φωνηέντων και λοιπών στοιχείων

Σύμβολο απομαγνητοφώνησης	Σύμβολο IPA	Σύμβολο απομαγνητοφώνησης	Σύμβολο IPA
α	a	-ι- (ημίφωνο)	j
ε, αι	e	FFF	μη ευκρινές σημείο απομαγνητοφώνησης
η/ι/υ/ει/οι/ι/υ	i	< >	φθόγγοι που ακούγονται ελάχιστα στις ηχογραφήσεις
ο/ω	o	()	παρατηρήσεις και λόγια άλλων – εξωτερικών ομιλητών/τριών
ου	u		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Πίνακας στοιχείων των συμμετεχόντων/ουσών στην έρευνα

όνομα ομιλητή/τριας	ηλικία	φύλο	τόπος διεξαγωγής έρευνας	ημερομηνία διεξαγωγής έρευνας	εκπαίδευση	επάγγελμα	διαμονή-μετακινήσεις
Τ.Τ	84	άνδρας	Σάλακος (σπίτι ιδίου, πλατεία του χωριού)	Απρίλιος 2016, Φεβρουάριος 2017	μαθητής δημοτικού	γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία	Σάλακος
Σ.Π	84	άνδρας	Σάλακος (πλατεία του χωριού)	Φεβρουάριος 2017	μαθητής δημοτικού	γεωργία, κτηνοτροφία	Σάλακος
Μ.Π	68	άνδρας	Σάλακος (πλατεία του χωριού)	Φεβρουάριος 2017	μαθητής λυκείου	γεωργία	Διμυλιά, Σάλακος
Μ.Σ	81	άνδρας	Σάλακος (πλατεία του χωριού)	Φεβρουάριος 2017	μαθητής λυκείου	γεωργία, κτηνοτροφία	Σάλακος
Σ.Τ	58	γυναίκα	Σάλακος (σπίτι του πατρός αυτής)	Απρίλιος 2016	απόφοιτη πανεπιστημίου	νηπιαγωγός, μάγειρας	Σάλακος, Ρόδος, Ιταλία
Σ.Χ	68	γυναίκα	Σάλακος (πλατεία του χωριού)	Φεβρουάριος 2017	απόφοιτη γυμνασίου	ιδιωτική υπάλληλος	Σάλακος, Ρόδος
Γ.Λ	64	άνδρας	Σάλακος (σπίτι του πεθερού αυτού)	Απρίλιος 2016	απόφοιτος τεχνικής σχολής	ταχυδρόμος, αγρότης	Τήλος, Ρόδος, Γερμανία
Μ.Π	71	γυναίκα	Απόλλωνα (σπίτι και αυλή ίδιας)	Απρίλιος 2016	μαθήτρια δημοτικού	ιδιωτική υπάλληλος	Απόλλωνα, Ρόδος, Γερμανία
Π.Α	75	γυναίκα	Απόλλωνα (σπίτι και αυλή αδελφής αυτής)	Απρίλιος 2016	μαθήτρια δημοτικού	γεωργία, κτηνοτροφία	Απόλλωνα, Γερμανία
Ο.Τ	45	γυναίκα	Απόλλωνα (σπίτι και αυλή θείας αυτής)	Απρίλιος 2016	μαθήτρια γυμνασίου	ιδιοκτήτρια καταστήματος	Απόλλωνα
Γ.Π	73	άνδρας	Απόλλωνα (σπίτι και αυλή ιδίου)	Απρίλιος 2016	μαθητής δημοτικού	ιδιωτικός υπάλληλος-εργάτης	Απόλλωνα, Ρόδος, Γερμανία
Χ.Κ	65	άνδρας	Απόλλωνα (σπίτι και αυλή αδελφής αυτού)	Απρίλιος 2016	απόφοιτος γυμνασίου	μάγειρας, γεωργία, κτηνοτροφία	Απόλλωνα, Καλυθιές
Σ.Κ	34	άνδρας	Απόλλωνα (σπίτι και αυλή θείας αυτού)	Απρίλιος 2016	μεταπτυχιακός	ιδιωτικός υπάλληλος	Καλυθιές
Β.Τ	27	γυναίκα	Απόλλωνα (σπίτι και αυλή θείας αυτής)	Απρίλιος 2016	απόφοιτη λυκείου	ιδιωτική υπάλληλος	Απόλλων
Τ.Τ	18	γυναίκα	Απόλλωνα (σπίτι και αυλή θείας αυτής)	Απρίλιος 2016	μαθήτρια λυκείου		Απόλλωνα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Απομαγνητοφωνημένα κείμενα Σαλάκου

Αρχείο: salakos 1

Χ.Σ: Σαμ παραμύθια;

Σ.Λ: Ό,τι θέλετε, για τα Χριστούγεννα πως τα περνούσατε το Πάσχα

Τ.Τ: Τα τωρινά ή τα παλλτζιά;

Σ.Λ: Τα τωρινά, τα παλλιά όχι τώρα

Τ.Τ: Αα χαχαχ τα παλιά

Σ.Λ: Τα παλλιά

Σ.Π: Ε τα παλλιά εμπαλεύαμεμ με τη με τιζ γεωργιΤΣές εδουλλ<γκ>ειές, με κτηνοτροφίες

Τ.Τ: Επαράγγειλες τίποτα;

Σ.Λ: Όχι τι θες;

Σ.Π: Εμάς.. Εμείς ήμαστομ μικρά παιδιά FFF τότες, μας τραβούσανε οι γονείζ μας ες στα χωράφια, στα ζζώα, ε Μανώλη;

Μ.Σ: Βέβαια

Σ.Π: Πηαίναμε στα χωράφια με τα πόδια δεν είχαμε ούτε αμάξια, ούτε ούτε δίΤΣυκλα

Σ.Λ: Ούτε τραχτέρ;

Σ.Π: Ούτε τρίΤΣυκλα είχαμε

Σ.Λ: Ααα

Σ.Π: Με τα πόδια επερπατούσαμε πέντ'έξι Σιλιόμετρα δρόμο, να πάμε στο χωράφι, να μαζ βάζζουν οι γονείζ μας ΤΣει πέρα να κάννουμεδ δουλειές ΤΣαι το βράδυμ μπάλι με τα πόδια να'ρθουμε στο χωριό

Σ.Λ: Είχατε εε εσείς του πότε είστε γεννηθής;

Σ.Π: Του τριανντατέσσηρα

Σ.Λ: Αα είστε συνομήλικοι ή κοντοσυνομήλικοι;

Σ.Π: Ναι ναι όΣι μαζζί.. Σαβάτο βράδυ είναι ο πατέρας σου ΤΣαι ΤΣυρ-ι-αΤΣήμ μπρωίν εγώ

Σ.Λ: Ο παρρηούζ μου είναι

Σ.Π: Ο παρρηός σου ΤΣι είπα ο πατέρας σου συγγνώμη

Σ.Λ: Χαχαχ

Σ.Π: Σαββάτο βράδυ ο παρρηός σου ΤΣαι ΤΣυρ-ι-αΤΣήμ πρωί εγώ

Σ.Λ: Αα ωραία. Οπότε ήσασταμ μαζζί και στο σχολείο;

Σ.Π: Νναι. ΤΣι ήμαστον τΖαι συντΖενείζ

Σ.Λ: Ναι;;

Σ.Π: Δεύτερα ξαδέρφια είμαστε

Σ.Λ: Ααα ωραία

Σ.Π: Η μάνα του πάρρηου σου ΤΣι ο πατέραςζ μου πρώτα ξαδέρφ-ι-α

T.T: Η Χρυσάφια
Σ.Π: Με τομ μπατέραμ μου μπρώτα ξαδέρφια, που τα ΠεταυράΤΣια
Σ.Λ: Χαχαχ
Σ.Π: Το μισόχ χωριό τα ΠεταυράΤΣια ΤΣαι παραπάνω, εσυναγωνίζζουντα με τα με τους ΚορΤΣίδες
T.T: Ποιος α κάμει πιο πολλντά παιδιά
Σ.Π: Νναι χαχα
T.T: Μμε τι εν είσεφ φαμίλλια κάτω που πένντε παιδιά, εφτά οχτώ πένντε δέκα
Σ.Π: ΤΣαι ήμαστον οι πρώτοι τα ΠεταυράΤΣια στομ πληθυζμό της Σαλάκου
Σ.Λ: Χαχα
Σ.Π: Μετά ερχόταν οι
Σ.Μ: Κορκίδες
Σ.Π: ΚορΤΣίδες, ΤΣαι κάνναλ λέει για να πληθάνουν ντζι εΤΣείνοι εκάννασ συμπεθερία με τους ΠεταυράΤΣη<δ>ες
Σ.Λ: Χαχα
Σ.Π: Έτσηι ε ήτα; Χαχα..Κάννασ συμπεθερία να όπως η η μα η προ-ι-α-ι-ά σου τομ μπατέραμ μου με τον αυτό αν ήταμ με το όΣι εσένα ήταμ με το Στε Στέλλιο
Σ.Λ: Οπότε εδώ είχατε δει και τους Ιταλούς κι αυτά εε;
Σ.Π: Εε τουζ μπρολάβαμε
Σ.Λ: Τι τι θυμάστε από εκείνη την έτσι..
Σ.Π: Ε θυμούμασταν ότι είχανε στρατόν εδώ τότε οι Ιταλοί
T.T: Εγώ μπορώ α συμπληρώννω;
Σ.Λ: Εε τα δικά σου τα ξέρω όποτε θες λες κι εσύ
T.T: Το στρατό αυτά της Ιταλίας ξέρεις τα;
Σ.Λ: Νναι μου τα είπες την άλλη φορά χαχα
T.T: Βλέπεις;
Σ.Λ: Τα σχολεία αυτά
Σ.Π: Εε ήμαστομ μικρά παιδιά πήγαμε στο σχολείο εε μέχρι τη τη ντελευταία χρονιά την ντρίτη χρονιά γραφήκαμε για την ντρίτη αλλά δεμ μπήγαμε<v> γκαθόλου, μεσωλάβησε ο δεύτερος πανγκόζμος πόλεμος ΤΣαι κλείσαν ντα σχολεία. Μετά ίσα ίσα μάθαμε την άλφαβήτθαν ντα ιταλικά θυμάσαι Μανώλη ΤΣει κάτω;
Μ.Σ: Βέβαια στο σχολείο
Σ.Π: Στο σχολείο<v> γκάτω, στην αίθουσαν ντώρα
T.T: FFF Δάσκαλο κουτσήος
Σ.Π: Νναι κουτσήος
T.T: Ξύλομ μπου έπαιζζε
Μ.Σ: Ο κουτσήος
Σ.Π: Αυτοί εκαθότανε στο σπίτιν ντου πατέρα μου με εννοίΤΣιο
T.T: Αα

Σ.Π: Οι δυό δασκάλιοι. Ερχότανεν ντους έπερνεμ μπολλντές φορές τους εκαλούσεν ο πατέραζ μου η μάνα μου TSαι εκρόταν γκάτω στο σπίτι αυτοί εκα<θ>ούντανε στο πάνω ήτανε δυόροφο TSαι κά<θ>ουνντα στο πάνω TSαι που κάτω ήμαστον εμείς. TSαι τους εφώναζζε όταν είχαμεν γκανέ καλόφ φαϊ ξέρω γω ο πατέραζ μου ήτα TSυνηγός TSαι έφερνεν γκάθεμ μέρα TSυνηγή λαγούς, πέρδιTSες ξέρω γω

Σ.Λ: Αα

Σ.Π: Τους εκαλούσαμελ λοιπόν ντΖαι καθίζζα στο σινί εν είSen ντραπέζια τότες

Μ.Σ: Το σινί εε

Σ.Π: Διπλό πόδι εκάθιζζαν ντΖι εTSείνοι TSι ετρώγαμε. Οι Ιταλοί καταυχαριστημένοι

Τ.Τ: Ααααα

Σ.Π: Εε TSαι δω FFF θυμούμαστε τος στρατό που ερχότανε που το που το στρατόπεδο 'π'όζω, το κάμπαμέντο που το ελέαν οι Ιταλοί εε; Ερχότα<μ> μπια το βράδυν αυτοί με άδειες οι στρατ-ι-ώτες επ-ι-άνναντο χωριό, τα καφενεία. Εε TSαι τουζ βλέπαμεν εμείς που ερχότανεμ μετά, TSαι με τα όπλα ερχό<ν>τανε. Εδώ κάθε κάθε πότε επαίζζανε εκάμναν αυτήν εδώ;

Τ.Τ: Ε κάθε κυρ-ι-αTSή

Σ.Π.: Κάθε TSυρ-ι-αTSή ήτανε

Τ.Τ: Κυριακή, Σαβατοκύριακομ μπάνντα

Σ.Π: Κάθε TSυρ-ι-αTSήν εε εφέρναν ντο στρατόν εδώ ήταν γκονντά ο στρατός εδώ

Τ.Τ: Εε όργανα μμουσική

Σ.Π: TSαι εκάμνα πως τηλ λέμε

Μ.Σ: Γγιορτή

Τ.Τ: Πωζ να πούμε σαθ θέατρο

Σ.Π: Εε πως τηλ λέαμ μωρέ; Ιταλικά; Εε μούζζικα πως το πως λέσι

Τ.Τ: Ε νναι

Μ.Σ: Μουσική ε

Σ.Π: ΜουσιTSή ε. Ερχόταν εδώ με τα κλαρίνα, με τες τρομππέττες, με τα τύμπανα

Τ.Τ: Για να διασκεδάσου

Σ.Π: Στημ μπλατεία

Τ.Τ: TSαι το στρατό TSαι ο γκόζμος

Σ.Π: TSαι μαζζεύγιουννταν ντΖι ο ο κόζμος TSαι τους επαρακολουθούσε

Σ.Λ: Αα ωραία

Σ.Π: Εε ήτα ήταν ωραία. Εκάνναδ δηλαδή TSαι μια ψυχαγωγία για το χωρ-ι-ό

Τ.Τ: Αυτό εγίνουονντο κάθε Σαβατοκύριακομ μου φαίνεται

Σ.Π: ΌSi , TSυρ-ι-αTSήθ θυμάμαι νομίζζω εγώ

Τ.Τ: TSυριαTSή

Σ.Π: κάθε TSυρ-ι-αTSή ήτανε

Μ.Σ: Μας έφεραν ντΖαι σινεμά θθυμάσαι;

Σ.Π: Νναι

Τ.Τ: Το σινεμά ήτο

Σ.Π: ΤΣαι σινεμά
Μ.Σ: Εε στο μπόλεμο
Σ.Π: Στομ μπόλεμο
Τ.Τ: Οι Ιταλοί επαίζζα σινεμά;
Μ.Σ: Βέβαια, εμ μμε
Τ.Τ: Μετά τομ μπόλεμο έρκουνντο
Σ.Π: Θθυμάσαι που μα που μας παίζζανε θέατρο πάνω στου σταυράΤΣιν ντο σπίτι;
Μ.Σ: Εν ντοθ θυμάμαι
Σ.Π: Ο δρόμος που κατηβαίνει για το στρατόπεδο
Τ.Τ: Αα αα
Σ.Π: Από πάνω πανώδρομα μας επαίζζανε θέατρον ντΖει πέρα
Τ.Τ: Θέατρο θέατρο
Σ.Π: Οι Ιταλοί,
Μ.Σ: Βέβαια
Σ.Π: Οι Ιταλοί στρατ-ι-ώτες ΤΣαι παρακολουθούσαμ μαζζέββουνταν ντο χωριό κει πάνω ΤΣαι παρακολουθούσα το θέατρο
Τ.Τ: Όπως παίζζαν ντο καραΤΣιόζζη ΤΣι επάεννάμε ούλλοι μαζζί
Σ.Π: Νναι, εε τι ήμαστομ μίτσηοι
Τ.Τ: Το καρακιόζζη εε; Χαχα
Σ.Λ: Ήταν γκαλοί ή όχι;
Σ.Π: Α, άλλοι λέγανε οι π-ι-ο μεγάλοι από μας ας πούμε οι πατεράδεζ μας ξέρω γω άλλοι λέγα μπου ήταν γκαλά, άλλοι λέγανε από λο από λόγους ας πούμε φρονημάτων ελέαν ότι δεν ντι δεν ντις εθέλαν ας πούμεν ντουζ Γερμα τους Ιταλούς ΤΣαι τόσο αλλά ο π-ι-ο πολλύς κόζμος τους έθελε γιατί περνούσαν γκαλά. Αννοίξαδ δουλλ<τΖ>ειές οι Ιταλοί όταν ήρτανε, εκαθαρίζζαμ μπάνω το βουνό τομ μΠροφήτην Ηλία, τα δάση όλλα
Μ.Σ: Τουζ δρόμους ΤΣι είχαν ντους στρατήδες
Σ.Π: εκάνναν ντουζ δρόμους ΤΣι εθέλαν εργατικό πολλύ όπωζ λέγαν οι πατεράεζ μας τα μπρολάβαμε ΤΣι εμείς αλλά όσι ΤΣαι καλά καλά ΤΣαι παρά ενγκατελήψαν επαρατήσαν ντιζ δουλλειές τος εδώ οι περισσότεροι,
Τ.Τ: Τηγ γεωργία δη<λ>αδή ΤΣαι επήανε στο μεροκάματο
Σ.Π: Γεωργία ΤΣαι πηαίνναν ντΖαι δουλεύανε ημερομίσθιο στομ μΠροφήτη Ηλία.
Τ.Τ: Με τα ζζευγάρια εε με τα ζζώα
Σ.Π: ΤΣαι με τα ζζώα τραβούσα ξύλα,
Τ.Τ: Τραβούσα ξύλα
Σ.Π: Χοντρά ξύλα που κόβαμ μπεύκα τέτοια αραιώνναν ντο δάσος ΤΣαι <γ>ια να τα τραβήξουν αυτά να τα φέρουν κάτω, τα τα βάζζανε στο βάζζανε δύο
Μ.Σ: Βόδια
Σ.Π: Βόδια ας πούμε
Τ.Τ: Δυό αγελάδες ας πούμε με τοζ ζυγό ΤΣαι το 'φέρνανε

Σ.Π: Με το TSαι δένναν ντο ξύλομ μπίσω TSαι το τραβούσανε τα ζζώα TSαι τα 'φέρνα στο χωριό TSαι τα σκίζζανεμ μετά, είχαν' εδώ

T.T: Τσιγαρία του αθθού

Σ.Π: Τσιγαρία η του αθθού

T.T: Του αθθού

Σ.Π: Κάποιος είSen ένα χτήμα εδώ στην Νύφφη TSαι που κάτω που την Νύφφη ήταμ μια κατηφόρα TSαι κατέβαινανεν ντο νερό από τον υδραύλακα τσημενντένο υδραύλακαν ντόσο τον είχαν γκάν' οι Ιταλοί κατέβαινανεμ με ταSύτητα κάτω TSι είχανε τσεγαριάν ντζει πέρα που' σκίζζεν ντα ξύλα οι Ιταλοί

T.T: Εγύριζζεμ μπου κάτω η πίεση ντου νερού TSαι

Σ.Π: Γιατί τότε η Νύφφη

T.T: Κουβένντα TSαι σκίζζαν ντα ξύλα

Σ.Π: είSe πάρα πολλύν νερό, αφού εδώ καθόμαστον ντζαι ακούαμεν ντοθ θόρυβον ντου νερού από δω που τημ μπλατεία της νύφφης το τοθ θόρυβον ντου νερού πολλύν νερό

T.T: Ήτο αυτό ήτον ντηχ χρονιά πριν να πάει το νερό στη Ρόδο

Σ.Π: Νναι

T.T: Η τσιγαρία του αθθού

Σ.Π: Νναι νναι πριν

T.T: Πριν

Σ.Π: TSαι κάνναν

T.T: Μετά το πήραν π-ι-ον ντο νερό

Σ.Π: αυτές τιζ δουλειές TSι εδούλεββεν γκόζμος πολλύς αφού πολλύς κόζμος επαράτησε τηγ γεωργία TSαι πήγαν όλλοι στο μεροκάματο στομ μπροφήτη Ηλία. Εδουλεύανεμ μέχρι το σαβάτον ντο μεσημέρι TSαι τους πληρώννανεν ντζιόλας

T.T: Κατευτεία

Σ.Π: τα μεροκάματα της εβδομάδος, σαβάτομ μεσημέρι μισή μέρα δουλέββαν ντο σαβάτο. Παίρναν ντα μεροκάματα βρισκόντουσαν ντζαι πάλι τηδ Δευτέρα. Ε ο κόζμος τα αυτά τα εχτιμούσε ας πούμεμ μπου εε είδαλ λεφτά στα Σέρ-ι-α τους ας πούμε γιατίμ με τηγ γεωργία τότε TSείνα τα χρόννια τι λεφτά

T.T: ίσα ίσα

Σ.Π: Ίσα ίσα χαρτζιλίTSι. Το φράνγκο το TSυνηγούσαν ντότες ο κόζμος πως πως. Αμ μπουλούσαν γκανένα ζώνον ξέρω γω να είχαν όλλοι πάλι. Ενώ η ταχτιTSή δουλλτζειά που ζούσαν ντις οικογένειες εε επ ήταν από των ιταλών οι δουλλτζειές TSαι πάνω

T.T: τρία

Σ.Π: Εκαθαρίζζα

T.T: θαρώ ήταν ντρία TSι εφήνντα το μεροκάματο;

Σ.Π: Εε το μεροκάματο δεν ντοθ θυμάμαιν ντζαι τόσο εγώ

T.T: τρία TSι εξήνντα ο απλός ο εργάτης και οι άλλντοι που'χανε ζζώα που'χαν αυτά επαίρναν νγκάτι παραπάνω

Σ.Π: TSαι μα TSαι είχαν νγκαι μαστόρους αυτούς που χτίζζανε οικοδόμους

T.T: εργολάβους, οικοδόμους

Σ.Π: που κάννανε που κάνναν ντουζ δρόμους για να πι-άσουν κάτι υψώματα που 'ταμ μπάνω που το που το δρόμο στο βουνό TSι είχαμ μαστόρους που εχτίζζαμ με πέτρα τοίχουζ για να κρατήουν ντα χώματα να μημ ρρηέφτουμ μέσα στο δρόμο

M.Σ: στο δρόμο

Σ.Π: κι α κάουν και δουλέββαν όλλοι δηλαδή TSαι μαστόροι TSαι TSαι σιδεράδες που'χαμεν εδώ δουλέββαφ φουλ γιατί εκάνναν εργαλεία ήταν οι περισσότεροι εργατες οι οι σιδεράδες είχαδ δουλλτζειά πολλή εδουλέββα. Tsυκλοφορούσεφ φράνγκο δηλαδή στον ντόπο. Τα τριγύρω χωριά όλλα εδουλέββανε στομ μπροφήτ'ηλία γιατί κάνναν έργα από τις η διακάδωσημ μπου πάμε προφήτ'ηλία έμπωνα από TSει αρχινήσαν ντα έργα του βουνού που κάνναν ντουζ δρόμους TSαι κλαδεύαν ντΖαι τα τα κλαριά όλα μέσα τα πεύκα τα ψηλώννανε τα κλαδεύγαν γκαι τα ψηλώνναμ μπάνω. Αφού έβλεπες πενντακάθαρα το το δάσος που τη μια μεριά στην άλλνη ενώ πριν αυτά ήτανε πη πηχχτά τα κλαδιά ας πούμεν ντΖαι δεν έβλεπες τίποτα. Επήρεμ μια ομορφιάν ντο δάσος TSι εβγάλλ<ντ>α εβγάζζαχ χώρια τα κλαδιά TSαι χώρια τα ξξύλα. είσαι δουλ δουλέββα δηλαδή φουλ ο κόζμοζ δουλεύαν η σάλακος, η έμπωνα, εε απόλλωνα εε διμυλλιά όλλα τα τριγύρω χωριά είχα δουλτζειά φουλ

T.T: TSαι οι δρόμοι

Σ.Π: TSαι οι δρόμοι κάνουνν ντουζ δρόμους τους ασφάρσους από τη ρόδον ας πούμεν για μας εδώ από τη ρόδο πήε στομ μπροφήτ' ηλία μέχρι τομ μπροφήτ'ηλία στα ξενοδοσειά ο δρόμος με άσφαλο από TSει TSαι πέρα να κατέβει κάρω ήτανε

M.Σ: χωματόδρομος

Σ.Π: εχωματόδρομος α πάει ελεούσα TSαι να κατέβει κάτω α πάει στη ρόδο ήτανε χώμα

Σ.Λ: Κι εσεις ήσαстан εδώ την ίδια περίοδο ή είστε πο μικρός;

Σ.Π: δυό δυό

T.T: δυό χρόνια τρία ήταμ μπ-ι-ο μικρός FFF

Σ.Λ: Aaa

T.T: Μαζζίν ντο μαζζίμ μας έκαμεν ο συχωρεμένο τον αδερφόν ντου ήτομ μπ-ι-ο μεγάλος, Σταμούλληδες

Σ.Π: Αυτά TSι ανεβοκατεβαίνναν ντο δρόμο οι ο κόζμοζ με τη που τηδ δουλλειά με τα πόδια με τα γαιδούρια με συχωρείς

Σ.Λ: Nναι

Σ.Π: αυτά ήταν ντα μέσα εTSείνης της εποσης . εν υπήρχαν ούτ'αμάζια ούτε μηχανάTSια ούτε τίποτα με τα ζώα εμεταφέρνοντον ντΖαι με τα πόδια δουλέββαν όλλη μέρα TSαι το βράδυ καεβαίννανγκάτω με τα πόδια. Αα αν είχα όποιος είσε γαδουρά<TS>ι α το φορτώσει TSαι ξύλα να φέρει TSαι ξύλα το βράδυ στο σπίτι τοS Sειμώνα. TSαι το φα-ι-ά που τα κάννα ήταμ μετα ξύλα δεν είσε ούτε πετρογκάζ είσε ούτε κουζζίνες είσε ούτε τίποτα. Όλλα αυτά τα φέρναμ με τα ζώα στο σπίτι

Σ.Λ: μετά που ήρθαν οι άλλοι;

Σ.Π: μετά που ήρθαν οι γερμανοί εTSείν' ήτανε

T.T: δηλητήριο

Σ.Π: άκουεζ γερμανό εμείς ήμαστομ μπαιδάΤSια ΤSι ακούαμεν ντημ μπότα τη γερμανιΤSή που έρκουνταμ μπου το στρατόπεδο για να μπουνε στο χωριόμ μέσα ΤSαι τρέχναμεν ντZαι πηαίναμεν ντZαι κρύββουμάστο μέα μέσ στα σπίτια. Φόβος ΤSαι τρόμος είχαν αυστηρότηταμ μπολλη οι γερμανοί ΤSαι ας πούμε εμείς που τους εγνωρίσαμε σαμ μπαιδιά δεν ντους εσυμπαθήσαμε ήταν'αιμμοβόροι ενώ οι ιταλοί ήταμ μαλαΤSοί οι στρατιώτες. Μας ε μας επ-ι-άννα μας ε μας εχαδεύανε μαζ δίννα γαλετθίτσηεζ μας έδιννα γλυκά οι ιταλοί άλλη αυτήν είχαμε στους ιταλούς

T.T: άλλοι φτοι

Σ.Π: παρά στουζ γερμανούς, ήτα ήτα ββάρβαροζ λα λαός οι γερμανοί πολλύ να γιούμεγ γερμανό στο δρόμο δρόμο. Ε οι γερμα οι ιταλοί είχαν ντZαι μιαν αυτήν ας πούμε είχαν ντZι εΤSείνοι μιαν αυστηρότητα ας πούμε σα αυτοί που ήτα

T.T: αν έκαμνες καλά

M.Σ: σαν γκαταχτητέ που ήταν γκι αυτοί

Σ.Π: εε σαν γκαταχτητές αλλά όSi τόσο <μ>πολλύ. Θθυμάμαι εμείς ήμαστομ μπαιδάΤSια ΤSι όταν έρχουνταν ο ο στρατιωτικός διοιΤSητής ο ον ντεβέτShης εν ήτα;

M.Σ: ον ντεβέτShης

T.T: βέβαια

Σ.Π: ον ντεβέτShης καθότα στομ μπροφήτην ηλία πάνω στα ξενοδοSεία από πάνω ήταν η έπαυλη πήετε καθόλου;

Σ.Λ: δε ξέρω αν έχω πάει στο ξενοδοχείο εννοείτε;

Σ.Π: στο ξενοδοSείον γκάτω από πάνω

T.T: που το πάνω μέρος

Σ.Π: νότια στο βουνομ μπάνω είχανε είχαν γκάνει έπαυλη αλλντά έπαυλη για ΤSείνα τα χρόννια ήτα

T.T: εκατομύρια

Σ.Π: άστα ΤSαι τα εκατομύρια ΤSαι το χτήριο η ε<μ>φφάνιση εκάμαγ για το ΤSαι πήαινε τον επαίρναν ντο πρωίμ μπάνω που τη ρόδο τον ντεβέτShη το τον εκατεβάζζαν ντ'απόγεμμα έτση; Ναι, ΤSαι οι κάτωΤSοι όσοι εβρίσκουντα στουζ δρόμους στουζ δρόμους μπου περνούσα που επαίρναν ον ντεβέτShης για τομ μπροφήτ'ηλία ή πάνω ή κάτω ήσουν υποχρεωμένος να σταματήσεις ΤSια να Sαιρητήσεις στρατιωτικά τον τον ντεβέτSh ΤSαι τα μικρά θθυμάσαι μανώλη;

M.Σ: Βέβαια

Σ.Λ: κι εσείς εδώ μένατε ή

M.Σ: εδώ

T.T: εδώ εδώ

Σ.Λ: αα εδώ μένατε νόμιζα ότι

T.T: εδώ εμεγαλώσαμε

Σ.Λ: αα

Σ.Π: εδώ ήτα. Αυτά αλλά είSεζ ζωή τότες ο στρατός που'ταν εδώ ΤSαι φέρω γω είSαιζ ζωή τότε τα χωριά όπου είχανε στρατό γιατί οι ιταλοί δεν είχα εν ήτα φτωSοί

οι στρατιώτες όπως τους έλλ<ντ>ηνες, είχανε φράνγκο ε<TS>είνοι, δουλέββα φράνγκο οι στρατιώτες κάθε βράδυ στα καφενεία φουλ ήτανε μπεκρίδες αυτοί πίνναν γκρασί βίνο

Μ.Σ: βέβαια

Σ.Π: είSen ντΖίνηση το χωριό πολλή ήταν πάρα πολλή

Μ.Σ: είSe πόσα καφενεία, γεμάτο καφενεία ήτο

Σ.Π: πο πολλά εφτά καφενεία είχαμε, κάπου εφτά καφενεία αλλά ήμαστον Σίλιοι Σίλιοι τρακόσοι κάτω TSοι τότε;

Μ.Σ: βέβαια

Σ.Π: περίπου εTS'ήμαστο ήταμ μεγάλο το χωριό. Εμ με είπαμεν είSeζ ζωή, ο κόσμος καλοπερνούσε είSeδ δουλειές δουλεύανε περνούσαν γκαλά, αλλά μετά με τους γερμανούς εκα<τ>αντήσαμε να φοβούμαστε να βγου να βγούμεν ντΖι έξω που το σπ<τ>ι πολλή αυστηρότητα δηαδή. Επηαίνναμε στα μα<γ>ειριά σαμ μπαιδάTSια μας εβλέπαν οι στρατιώτες οι οι ιταλοί μας φωνάζζανε κάτω TSαι μας μαζ βάζζανε φαητό επαίρναμε στα σπ<τ>ι-α μας. Θθυμάσαι μανώλη;

Μ.Σ: βέβαια, με τις καβέτthes

Σ.Π: μμε τις καβέτthes

Σ.Λ: αα με τι;

Σ.Π: την γκουραμα τη τη γκαραβάνα που λέμεν εμείς

Μ.Σ: τη γκατσαρολλά το κατσαρολλά<κ>ι

Σ.Π: την γκαραβάναν ντι, το λέανε καβέτtha TSαι το μικρό<ν> ντο λέαν γκαβετthίνο, θυμάσαι; Το μικρόμ μπου που τους βάζζαν γκρασί

Τ.Τ: π-ι-άτο ήτο ένα στενόμακρο αυτό

Σ.Π: γιατί η καβέτtha ήτα

Τ.Τ: αλουμίνιο

Σ.Π: ήταμ με αλουμίνιο τόσοβ βαθύ

Τ.Τ: TSαι στενόμακρο

Σ.Π: στενόμακρο TSείνο που βάζζαν ντο φαη το φαητό. Το άλλο είχαδ δεύτερομ με το Σερούλλιν από πίσω αλουμίνιο TSαι TSείνο που τους εβάζζαν γκρασί

Τ.Τ: κρασί τσηάι το πρωί

Σ.Π: τσηάι TSαι κρασί που πηγαίνα για για φαητό τους βάζζαφ φαητό TSαι

Μ.Σ: το σημερινό φλυντζάνι

Σ.Π: κρασί γιατί

Μ.Σ: όπως είναι ντο φλυντζάνι

Σ.Π: ο στρα νναι ο στρατός επίνναν γκρασίν ντότες οι ιταλοί

Τ.Τ: βινάTShio

Σ.Π: βινάTShio, βινάTShio ήτα επειδής ήταλ λαφρον ντο κρασί εν 'ναι;

Τ.Τ: λλαφρό

Σ.Π: ελαφρό ε TSαι βρίσκαν ντΖαι δουλλτζιάν οι δικοί μας οριζμένοι σαν ντομ μαρινάTShη Συλλοπνίχτες

Μ.Σ: νναι

Σ.Π: εβάζζα εβάζζαν ντος κάτω που τημ μέσην ντουμ μπουκκαλλιού κρασί TSι από τημ μέση TSαι πάνω ννερό

T.T: ννερό

Σ.Π: TSαι οι ιταλοί επίνναμ μπ-ι-ο πολλύν ντέτοιο κρασί αλλά όSiμ με νερόν ντώρα αα εTSείνος έκανε κομπίνα TSαι το λέγανε βινάTShio δηλαδή κρασί ελαφρό τ'ονομάζζανε βινάTShio ιταλικά εε έπαιξε δουλειά τότες οι καφεντζήδες άλλομ που δεν ήθελαν. Ήταν ντα καφενεία κάθε βράδυ γεμάτα στρατιώτες FFF

Σ.Λ: πόσους στρατιώτες είχε;

T.T: εδώ

Σ.Π: είχαμεν ντρεις Σιλιάες στρατό

T.T: παραπάνω

M.Σ: τρεις

T.T: παραπάνω παραπάνω ήτο

Σ.Π: εε έτσηι λέγανε

T.T: γιατί ήτο

Σ.Π: μικρά παιδιά που

T.T: αρSίπολη, ελεούσα

Σ.Π: όSi όSi στην αρSίπολη όSi

Σ.Λ: για εδώ

Σ.Π: για σάλακομ μιλάμε

T.T: εε

Σ.Π: για τησ σάλακομ μιλάμε τρεις Σιλιάες στρατό

T.T: εε το TSέντρο του στρατού ήτον εδώ

Σ.Π: μμ τρεις Σιλιάες στρατόν έμεν' εδώ

T.T: στησ σάλακο αλλά είSe εε είναι ότι θέλα σάλακος, απόλλωνα

Σ.Π: ε νναι αλλά

T.T: πλατάννια

Σ.Π: TSαι TSαι στ' απόλλωνα είχαμ μπαράντζες

T.T: διμυλλιά, αρSίπολη

Σ.Π: στ' απόλλωνα τα

T.T: καλαβάρδα

Σ.Π: είχανε στρατό, τ' απόλλωνα είχανε στρατόπεδον ντζι είχα ξεχωριστές παράντζες

T.T: νναι εε

Σ.Π: για τους στρατιώτες όπως είχαμεν εμείς εδώ ξεχωριστό

T.T: είSe στρατόμ μπολλύ

Σ.Π: εμείς εδώ ήταμ μπά άνηTSeν ντο η ελεούσα το κάμμπο TSιάρο άνηTSeν εδώ στησ σάλακο ο στρατός

T.T: είχαν ντο στρατό στημ μέσην ντου νησιού σχεδό στημ μέσην ντου νησιού σχεδό, γύρω γύρω ήτον ντα χωριά όλλντα αυτά τώρα

Σ.Π: το βράδυ

T.T: γιατί το 'καμαν

Σ.Π: το βράδυμ μπ-ι-α η ώραν του καφενείου που τρώγανε οι στρατιώτες TSαι βγαίνναν έξω με άδγιες άκουες στους δρόμους μέσα τάκκχα τούκκχου τάκκχα τούκκχου με τιζ μμποτες ερχότανε στα καφενεία, εσκέριμ μεγάλο ασκέρι εε μέσα σ'έναχ χωριό να τρεις Σιλιάες στρατός εε εχτός εμείς είSεμ μπολλύ κόζμο αλλά με τους ιταλούς επερνούσεν νγκαλά ο κόζμος εδώ πλουσιοπάραχα περνούσε είχαδ δουλλειτZές πολλές κάναδ δρόμους κάναν ντZαι τι δεν γκάννα, γιατί τα ξενοδοSεία τα χτήρια όλα κάτω τηζ ρόδου όλα αυτά ποιοι τα καναν

T.T: τα μεγάλα χτήρια όλλα είναι επι ιταλίας τα κάμανε

Σ.Π: όλλα τα χτήρια τα δημόσια κάτω δεν ήταν, το δικαστήριο το τα το ταSυδρομείο η

M.Σ: η νομαρχία

Σ.Π: η νομαρχία

T.T: νομαρχίες εκκλησιές

M.Σ: όλλο όλλο το μανντράκι ό,τι

Σ.Π: όλλο το μανντράTSι τα μεγάλα χτήρια όλλα τα παλλτZιά είναι ιταλικά εε για να γίνουν αυτά άρα ο κόζμος είSεδ δουλλειά φουλ, δουλεύα TSαι τεχνίτες TSαι εργάτες δουλεύαν

Σ.Λ: και μετά που φύγαν αυτοί; Με την απελευθέρωση;

M.Σ: μετά που φύαν εμείς φύαμε

Σ.Π: τι

M.Σ: λέειμ μετά, μετά ήρταν οι άλλοι

Σ.Π: ναι

Σ.Λ: νναι εννοώ γιορτάζζανε εδώ πέρα που

Σ.Π: είχαμεχ χαρά βέβαια που'ρθαν οι έλληνες πια ας πούμε, η φυλή μας αλλά εν ντο μεταξύ

T.T: οι εγγλέζζοι όταν εφύαν οι γερμανοί ήρταν οι εγγλέζζοι

Σ.Π: ήρταν ντZαι ναι μετά τουζ γερμανούς ήταν οι εγγλέζζοι σαν ειδικαχτιTSή δύναμη

T.T: πόσα κανά δυό χρόννια κάμα;

M.Σ: δύο χρόννια

Σ.Π: νναι δυό. Μέχρι το σαρανταοχτώ ήτα; Νομίζζω

T.T: πάνντως οι εγγλέζζοι εσώσαν γκόζμο

Σ.Π: η εσσωμάτωση έγινε

T.T: πιο ύστερα

Σ.Π: το σαραννταεπτά, σαραννταεπτά σαραννταοχτώ

M.Σ: σαρανταοχτώ έγινε η εσσωμάτωση

Σ.Π: νναι επίσημα πιομ μπροστά ήτα ντο σαραννταεπτά

T.T: επίσημα, σαραννταεφτά ήτον η

M.Σ: το σαραννταεφτά

Σ.Π: πρόSειρη. Αυτά τα θθυμούμαστε

Μ.Σ: γιορτές στη ρόδο θθυμάσαι;

Σ.Π: νναι

Τ.Τ: οι εγγλέζζοι

Μ.Σ: μμε τον ντρούκκχο που πηγαίννανε

Σ.Π: νναι

Τ.Τ: εε ήτομ μετά, μετά πιο

Σ.Π: μετά π-ι-α όταν εφύγαν οι γερμανοί τελείωσεν ο πόλεμος ΤΣαι εφύγαν

Τ.Τ: πάνντως οι

Σ.Π: εΤΣυκλοφόρησε, εΤΣυκλοφορήσαν ντΖι αμάξια εδώ τα οποία πιάσαν οι πολίτες ύστερα, τα καταλάβανε μετά το μπόλεμο ΤΣαι είχανε όλλοι είχαμ μπολλύν οι στρατιωτικά φορτηγά αμάξια ΤΣαι κάνναν ντιζ δουλλειές τους. Αλλά είπαμε με τους ιταλούς επερνούσεν γκαλά ο κόζμος είΣεδ δουλλειές πολλές ΤΣαι δουλεύανε

Τ.Τ: οι εγγλέζζοι

Σ.Π: ΤΣαι μετά εε σαν έλληνες που ήμαστα περιμέναμεν να'ρθει ΤΣαι η μητέρα η ελλντάδα ε πως α το κάνουμε λαχταρούσανε πότε αα αμαν ήρθαν τΖι ύστερα ΤΣαι ξέρω γω ΤΣαι εζζορήζζουμάστον όμως εε εφώναζζεν ο κόζμος ο πολλ<ντ>ύζ λε στους ιταλούς λε ήμαστολ λε πιο καλά ΤΣαι ξέρω γω ΤΣαι ξέρω τι καταλαβαίνεις τώρα ο κόμος τι

Σ.Λ: οπότε εσείς μετά δεμ μπήγατε ούτε σχολείο ούτε

Σ.Π: εε επί ελλάδος πήγαιννα σκολείο

Σ.Λ: α πήγατε

Σ.Π: νναι

Τ.Τ: μμετά πήαμε

Σ.Π: όταν ντελείωσε ο πόλεμος επήα

Τ.Τ: εγώ επήγα π-ι-ο πρώτην ντάξη εβάλαμ με εννιά χρονώ εβάλαμεμ με πρώτη τάξη χαχα

Σ.Π: εε το ίδιον ήμαστον όλλοι

Μ.Σ: όλλοι στην ίδια κατηγορία

Σ.Π: εκαθυστερήσαμεν να πάμε στο σκολείο

Τ.Τ: δηαδή δεκατριώ χρονώ επάνναμε σκολλειό

Σ.Π: λόγων ντου πολέμου εκαθυστερήσαμεν να πάμε στο σκολείο

Σ.Λ: αλλά μόνο δημοτικό κάννατε;

Σ.Π: νναι

Τ.Τ: ποιο;

Σ.Λ: μόνο δημοτικό;

Σ.Π: νναι εδώ

Μ.Σ: και μετά γυμνάσιο

Σ.Π: εε;

Τ.Τ: είΣεν ντΖαι γυμνάσιο στη Ρόδο

Μ.Σ: και μετά πήγαμεν γκαι γυμνάσιο, εγώ επήα δηλαδή μέεχρι τεσσά Τετάρτη γυμνασίου

Σ.Π: εδώ στης σάλακο;
Μ.Σ: όχι στη ρόδο
Σ.Π: εε για εδώ μιλάμε για δω μιλάμε
Σ.Λ: αα στη ρόδο
Σ.Π: για δω μιλάει
Μ.Σ: εδώ είχαμ μόνο δημοτικό
Σ.Π: δημοτικό, δημοτικόμ μόνο
Σ.Λ: κατάλαβα
Σ.Π: ε ΤΣαι πάλ όλλοι δεμ μπήγαμε επειδή ο κόσμος είπαμε ήταμ μεγάλες οικογένειες είχαν πολλές δουλτΖειές ξέρω γω ΤΣαι
Μ.Σ: καλώς τομ μόσχο
Μ.Π: γεια σας
Σ.Π: τα πιο πολλά
Μ.Σ: τι κάννεις μόσχο μου καλά καλά είσαι;
Σ.Λ: γειά σας καλά;
Σ.Π: τα π-ι-ο πολλά παιδιά δεν ντελείωσαν ντο δημοτικό
Μ.Π: τι έγινε πως πάμε;
Σ.Π: τα παίρναν οι γονείς εις τα στα χωράφια, στα ζζώα, όπως εγώ φερ'επειμ μπήγα Τετάρτη δημοτικού ύστερα μ'έβγαλε που το σκολείο ο πατέραζ μου ΤΣαι μ'έπαιρνε σε
Τ.Τ: γίνηΤΣε τσοπανναραίος
Σ.Π: στα χωράφια ΤΣαι σε στις κατσήΤΣες
Τ.Τ: τσοπανναραίος
Σ.Π: ΤΣαι στις κατσήΤΣες
Τ.Τ: τσοπανναραίος
Σ.Λ: γιατί καλό είναι κι αυτό
Σ.Π: εε;
Σ.Λ: καλό είναι κι αυτό
Σ.Π: εε είχαζ ζώα οι γονείζ μας ΤΣαι μας παίρνα στα ζζώα
Μ.Σ: Μόσχο;
Μ.Π: έναν γκαφέ σκέτο
Σ.Π: εε μιλήσετε ΤΣαι κανές άλλ<ντ>ος τι συνέΣεια εγώ θα μιλώ;
Μ.Σ: ε τι τα'πεζ όλλα τα παλιά τι να πούμε άλλο
Σ.Π: εε κόμα έΣει
Τ.Τ: έΣει έΣει
Σ.Λ: το πάσχα ας πούμε τι κάνναν εδώ; Τα έθιμα του πάσχα; Το πάσχα;
Σ.Π: επί ιταλών ή επί ελλάδος;
Σ.Λ: γεννικά στα σπίτια σας, οι μανάδες σας ξέρω γω οι πατεράδες
Σ.Π: εε το πάσχα
Μ.Σ: φτιάχναν ντα κουλλούρια τημ μεγάλη βδομάδα, νηστεία ο κόσμος όλλος

Σ.Π: όλλος πηγαίνναμε στην εκκλησίες
Μ.Π: είχανε κάτι κατσηουνάδες τουζ λέγαμεν εμείς κάτι ξύλα από δένντρα τα κόββανε
Σ.Π: ΤSαι κρεμμούσαν ντα κουλλούρια
Μ.Π: ΤSαι η κάθε μύττη που έβγαινεν απ'το δένντρο δηλαδή φφήνναβ βέργες έτση ΤSαι παιρνούσαμ μπου μέσα τα κουλλούρια
Σ.Π: περνούσαν ντα κουλλούρια, στο στόλλντο
Σ.Λ: νναι
Τ.Τ: πως ελεγότανε;
Σ.Π: πως είSe το σπίτιμ μέσα
Τ.Τ: πως ελεγότανε;
Σ.Π: ένα στόλλντο ξύλινο
Μ.Π: εμείς τη λέαμεν που φτο ΤSερή
Σ.Π: ΤSαι
Μ.Π: για κουλλούρια λω κρεμμάστρες τω κουλλουριώ εσείς που'στε πιο παλλιοί
Τ.Τ: αα είSen ονομασία κρεμμανταλάς
Σ.Π: κρεμμανταλάς
Τ.Τ: κρεμμανταλάς λεγότανε
(εξώτερική φωνή «καλημέρα στα παιδιά»)
Μ.Π: καλημέρα καλημέρα τι κάννουμε;
Σ.Π: καλημέρα
Τ.Τ: κρεμμανταλάς που λέεις εν ντο ξεχάννω
Μ.Π: εε νναι εσείς που'στε πιο παλλιοί εμείς είμαστο
Σ.Λ: κι εσε'ςι από δω είστε;
Μ.Π: διμυλλιά είμαι αλλά είμαι εδώ πανντρεμένος εδώ
Σ.Λ: αα ωραία
Τ.Τ: εε πες ΤSαι κάτι δυμυλλιανόμ μπου ΤSει μεριάς
Μ.Π: διμυλλιά;
Τ.Τ: γιατί δουλεύγει τώρα δουλεύγει
Μ.Π: διμυλλιά τα ίσια χωριά είναι
Τ.Τ: έκουσες; Δουλεύγει τώρα ΤSει πέρα
Μ.Π: το ξέρω το ξέρω
Τ.Τ: αα το ξέρεις
Μ.Π: εε ξανάρτεν νομίζζω ξανάρτες;
Σ.Π: ξανάρτε;
Σ.Λ: όχι όχι
Μ.Π: εδώ; μπορεί α μοιάζζεις κάποιας που 'ρτεν γκαι εδώ στο άλλομ μαγαζίν ντZαι συζζητούσαμε
Σ.Λ: εε μμπορεί
Μ.Π: εε το πάσχα πάντα ετοιμάζζουν ντολ λαμπριώτη που λέμεν εμείς

Σ.Π: σφάζζαν ντο κατσήΤSi
Μ.Π: στο φούρνο
Σ.Π: τολ λαμπριώτη λαμπριώτη τολ λέανε
Μ.Π: ανάββαν ντο φούρνο TSαι λαμπριώτης
Σ.Π: το κάννανε
Μ.Π: γεμίζζαν ντο μισό
Σ.Π: καλό ας πούμε, του δίννανεν τZι έπιννεγ γάλα για δυό κατσήTSες για να γίνει να βάλει κρέας πάνω
Μ.Π: κατσήκι το κατσήκι το σφάζζαν ε δηαδή φέρναλ λίγολ λαιμό, το κουφάρι ολόκληρον τZαι το βάζζα κάνναγ γέμιση μέσα
Σ.Π: κάμναλ λαμπριώτη το λέαμε
Τ.Τ: αυτό το κάμνουν γκαι τώρα
Σ.Π: μέχρι τώρα συνεSίζζεται
Μ.Σ: μέχρι τώρα συνεχίζζεται
Μ.Π: πSιο;
Μ.Σ: μέχρι τώρα το κάμνουν
Μ.Π: μέχρι τώρα
Τ.Τ: μέχρι τώρα TSαι τ'αυτά κάθε χρόνο πολλά σπίτια που'χαγ γουρούννια σφάζζαγ γουρούννια
Μ.Π: όλλα τα σπίτια
Μ.Σ: ό,τι είχε ο καθένας
Τ.Τ: τα χριστούγεννα
Μ.Σ: τα χριστούγεννα εσφάζζαν ντοχ χοίρο βέβαια
Μ.Π: τα χριστούγεννα είναι ο χοίρος
Τ.Τ: νναι γουρούνι
Μ.Π: γουρούνι
Σ.Π: το έθιμο ήτα εσφάζζαν ντα τα γουρούννια το τα χριστούγεννα
Μ.Σ: τα χριστούγεννα ήτον ντο γουρούνι και το πάσχα το κατσήκι
Σ.Π: το κατσήΤSi νναι
Μ.Σ: αρνί, κατσήκι
Σ.Λ: γλυκά τέτοια;
Μ.Π: γλυκά έχει πάντα υπάρχει
Τ.Τ: γλυκά; κόTShινον γκολοκύτθι χαχα
Σ.Π: τα συνηθυζμέναν ντα χωριάτικα τα γλυκά
Μ.Π: μην ντο γελάς
Τ.Τ: κάθε σαβάτο
Σ.Π: κατιμέρια
Τ.Τ: κάθε σαβάτο
Μ.Σ: τα κατιμέρια
Μ.Π: το κότσηνον γκολοκύθθι είναι ντώρα είναι δυσεύρετο

Σ.Π: τα κατιμέρια, τις τηγανίτες τις κάνναμ με το μέλι
Τ.Τ: αυτό το κατιμέρια εκάμνασι θυμάσε τα;
Σ.Π: το πάσχα εκάμναμεν ντις αυγούλλες κλωστές τη τηζ ζύμημ με το αυγό μπάνω, βαμμένα τ' αυγά άλλα κότShινα άλλα TSίτρινα άλλα
Μ.Σ: πράσινα
Σ.Π: διάφορα χρώματα για το πάσχα ε TSαι τρώ<γ>αμεμ μπ-ι-α μας τα'χαν γκρεμαζμένα οι μάνεζ μας όταν ήταν νήστεια εε νηστέββα για να TSοινωνήσου ας πούμεν ντα'χανε ψηλά κρεμμαζμένα να μημ μπορούμεν α τα φτάνουμε για να φάμε
Μ.Π: πάσχα που λες έχουμε ντηδ δευτέρα του πάσχα ένα πανηγύρι εδώ π-ι-ο κάτω στο μοναστηράκι
Μ.Σ: τ'αη γιώργη
Μ.Π: όλλος ο κόζμος ψήννει γλεντάει δηλαδή
Χ.Σ: ρώτα τομ μόσκο α σου πει ξέρει κι ο μόσκο
Σ.Λ: θεία α μου φέρεις κι εμένα έναχ χυμό;
Χ.Σ: νναι παιδίμ μου
Σ.Λ: ένα εξ ξέρω τι έχεις έχεις τέτοιο με κα πορτοκάλι καρότο
Χ.Σ: γαλανό; Σκέτο πορτοκάλι, αυτό και έχει και ανάμειχτο
Σ.Λ: φέρε μου ένα ανάμειχτο, αμ μπορείς
Χ.Σ: νναι
Σ.Λ: φχαριστώ
Τ.Τ: φέρε μιαλ λεμονάδα
Χ.Σ: λλεμονάδα, ανάμειχτο και μιαλ λεμονάδα
Μ.Π: έτσι που λες
Σ.Λ: έπρεπε να πάτε κι εκκλησσία εε; Για Χριστούγεννα
Μ.Σ: βέβαια
Μ.Π: παλλιά, δε ξέρω εδώ παλλιά εμείς στηδ διμυλιά παράδειγμα η εκκλησία γινότανε τα μεσάνυχτα
Τ.Τ: νναι
Μ.Π: αρχινούσε απ'τα μεσάνυχτα τελείωννε στις έξι
Σ.Π: TSι εδώ τα ίδια
Τ.Τ: TSαι γύριζεν ο αυτός TSαι ξύπναν ντον γκόζμο
Μ.Π: TSαι εγύριζεν ο
Σ.Π: TSαι 'δω τα ίδια
Σ.Λ: τα χριστούγεννα
Μ.Π: γύριζεν ο καννητη ο καννητηλανάφτης αυτός που λέμεν εμείς ή καννητηλανάφτισσα TSαι
Τ.Τ: πρωτοχρονιά πρωτοχρονιά
Σ.Λ: αα πρωτοχρονιά
Μ.Π: πρωτοχρονιά

Σ.Λ: αα πρωτοχρονιά

Μ.Π: πρωτοχρονιά

Τ.Τ: πρωτονιά

Μ.Π: τημ μπρωτοχρονιά ήταν αυτό

Τ.Τ: τα χριστούγεννα εν είSen γκαμιάν αυτή

Μ.Π: TSαι το πάσχα εμείς το κάνναμεν έτσηι

Τ.Τ: νναι;

Μ.Π: TSαι το πάσχα πηγαίνναμεμ μεσάνυχτα δηλαδή στην

Τ.Τ: μεσάνυχτα TSαι

Μ.Π: στην εκκλησία

Μ.Σ: ανάσταση

Τ.Τ: εγύριζεν ένας α

Μ.Π: αλλά εγύριζεν η κανντηλανάφτισσα TSαι χτυπούσεν ντα σπίτια όπως

Σ.Π: όSi εδώ είχαμεν εμείς άνντρα

Τ.Τ: εδώ ήτο ο κλητήρας εδώ είχε κλειδιάρης TSι εγύριζε τα σπίτια

Σ.Π: είχαμεν άνντρα TSι εγύριζεν ντZαι χτύπαν ντα τις πόρτες

Τ.Τ: χτύπαν ντημ μπόρτα TSι έλεε εκκλησιά

Σ.Π: ένα ένα σπίτι, σηκωθείτε λέει πάνω TSαι στην εκκλησία

Τ.Τ: έπρεπεν να πάνε όλλ<ντ>οι οι στην εκκλησία γι'αυτό εκάννουν ντα μεσάνυχτα για να'ρκουνται TSαι οι τσοπανναρέοι που'τον όξω στα χωράφια

Σ.Λ: ααα

Τ.Τ: να'ρτουν να παν στην εκκλησία

Σ.Π: βέβαια

Τ.Τ: να γίνει συνάθρωση όλλοι μαζί

Μ.Π: μόνο οτ'οι τσοπάννηδες έπρεπε να πάν ντη

Τ.Τ: έτσι εν είναι;

Μ.Π: Την ημέρα στα κστήκια τους

Σ.Π: όλλοι έπρεπε να εκκλησιαστού

Τ.Τ: γι'αυτό το κάννασιν αυτό

Μ.Π: γι'αυτό το κάνναν αυτό ντο πράμα

Τ.Τ: να παν να μαζζετουγ γιατί είSe άνθρωπο που έκαμνε έναμ μήνα ανάμισι μήνα α'ρτει στο χωριό

Μ.Π: Τρίτη του πάσχα το κάνναν εTSεί;

Τ.Τ: νναι

Μ.Π: Τρίτη του πάσχα ή της όχι της υπαπανντής ήτανε; Εθ θυμάμαι καλά, που γύριζαν η παναγιά παίρναν ντη παίρναν από την εκκλησία τημ μπαναγιά

Τ.Τ: αα αα

Μ.Π: την εικόνα TSαι τηγ γυρίζανε στα εTSι όπου είSeμ μανντρί,

Τ.Τ: α α όπου'Sεμ μάνντρες

Μ.Π: ΤΣαι τρώγαμε πίνναμε νναι ο κόσμος γλεντούσε κει δα τότεζ διαφορετικά χαχ
σταμάτησε αυτό
Χ.Σ: σεβαστούλλα σου'φερ' αυτά τα τριάν να διαλλέξεις αυτό είναι το καλύτερο
Σ.Λ: αα φχαριστώ, εε όχι θα πάρω τομ μόσιον
Χ.Σ: νντάξει
Σ.Λ: φχαριστώ πολύ
Μ.Π: έλα κράτησέ τα άστα
Τ.Τ: έλα έλα
Χ.Σ: πληρώννει ο μόσκος
Τ.Τ: εμείς εμείς ΤΣερνούμεν ντώρα
Μ.Π: έλα έλα
Τ.Τ: εμείς δουλεύουμεν ντώρα, άτε μωρέ
Χ.Σ: έλα νντάξει τ' ειν' ο καφές σου
Μ.Π: της κοπέλλας
Χ.Σ: μαζζί
Τ.Τ: όλλντα όλλντα
Σ.Λ: εε εγώ κερνάω αλλά
Μ.Π: εσύ;
Τ.Τ: τι η κόρη τι ο φφένντης χαχα, τομ μπάρρηουν να πω, βλέπεις εχάσαμεμ μπ-ι-ο
πάει αντίς πάρρηους λω φφένντης αα
Μ.Π: στην υγείασ σου λοιπό να'σαι καλά
Σ.Λ: στην υγείά σας
Τ.Τ: εις υγεία ααχ
Μ.Π: υγεία πάν' απ'όλλα
Τ.Τ: έπιασέμ μας η ζζέστη βλέπεις;
Σ.Λ: νναι
Μ.Π: αυτό θα βγάζζετε βιβλίο ή θα μπει κάπου σε
Τ.Τ: όSi εργασία είναι εργασία για το για το σχολείο
Μ.Π: αα για το σχολείο; Καλό
Σ.Λ: πανεπιστήμιο
Μ.Π: καλό μμπράβο
Τ.Τ: ξέρεις τι ξέρεις που πότε που πέρυσι για που πρόπερσι;
Σ.Λ: και πέρσι και φέτος
Τ.Τ: αα πέρσι επήε καλά χαχα ούλλ'αυτά παίζζουρ ρόλο
Μ.Π: νντάξει
Σ.Π: ΤSi ο κόσμος είχαν ντα έθιμά τους ας πούμε
Μ.Π: εε έπρεπε απόκριες
Σ.Π: εγλεντίζζανε στα σπít-ι-α
Μ.Π: παραδείγματος χάρη απόκριες έπρεπεν να βρεθούν όλλη η οικογένεια
Σ.Π: στιζ γιορτές

Μ.Π: ξαδέρφια τα έπρεπε παλλιά τώρα δεγ γίνουννται τα'χου σταματήσει αυτά, απόκριες έμπρεπεν να πάμεσ σ'ένα σπίτιμ παραδείγματος χάρη στηζ μαμάς της μπαμπά

Τ.Τ: οικογένειες όλλοι

Μ.Π: οι οικογένειες εδεννότανε

Σ.Π: νναι

Μ.Π: π-ι-ο καλύτερα απ'ότι τώρα εε τώρα χαθήκαμε

Σ.Π: συγγενείς όλλοι

Χ.Σ: θενκ ιου, τι βρήκες παιδίμ μου;

Σ.Λ: εε νντάξει γράφει το τέτοιο

Χ.Σ: ικανοποιημένη;

Σ.Λ: εε νντάξει νναι χαχα είπαμε όσο πιο παλλιός τόσο πιο καλός

Χ.Σ: νναι νναι νναι νναι να από'δώ είναι ενγκυκλοπαίδιες κι ο μανώλης κι ο μανώλης

Τ.Τ: ο μανώλης είναιμ μπ-ι-ο μικρός που μας

Σ.Λ: εε σιγά δυό χρόνια τώρα χαχα

Σ.Π: τη διαφορά

Χ.Σ: είναι το ίδιο δυό χρόνια

Σ.Π: ο κόζμοζ διασΤΣέδα που διασκεδάζζεν ντότε στα σπít-ι-α, σιζ γιορτές που όσοι γιορτάζζανε

Χ.Σ: είχαμ μιαγ γιαγιά κι ήτανε σ'αυτά εξπέρ

Σ.Π: στουζ γάμους, στους αραβώνες που κάννα

Χ.Σ: ννα άκου δω τώρα

Σ.Π: διασκεδάζζα στα σπít-ι-α μέσα

Χ.Σ: πες του του πατέρα πες στους στου πατέρα μου τογ γάμο πες της στο

Σ.Π: νναι ε όλλοι έτση ήταν γίνουννταν

Χ.Σ: εε πες ένα, γιατί το λέω; Κάτι ξέρω α συμπληρώσω που μου λένε κι εμένα

Σ.Π: νναι

Χ.Σ: του πατέρα μου ο γάμος, έγινε σ'ένα σπιτάκι

Σ.Π: νναι

Χ.Σ: τριάνντα μέτρα πες του πε που εχορεύββαν, ντι μαγειρέψγα

Σ.Π: νναι νναι νναι ε τα παράγαν όλλα στο χωριό

Χ.Σ: λέγε και τη λόντζα

Σ.Π: FFF όταν εε εκαλούσανε στογ γάμο το χωριόν όλλο έπρεπεν να πάρει κάτι το κάθε σπίτι να πάρει κάτι για τογ γάμο δώρο εε άλλοι άλλες ΖυναίΤΣες επαίρνανε εε του σπιτ-ι-ού αυτά τρόφιμα

Τ.Τ: σιτάρι αλεύρι

Σ.Π: σιτάρι αλεύρι

Μ.Π: σιτάρια αλεύρια ρύζζια

Σ.Π: ό,τι θέλα γεμίζζαν έναμ μπ-ι-άτον ας πούμε

Μ.Π: μακαρόνια

Σ.Π: αλεύρι TSαι τους το παίρνανε
Τ.Τ: άλλος που είσελ λεφτά έφερνε γκάτι το κάτι ρούχα κάτι αυτά αα ό,τι είσεν ο καθένας
Σ.Π: ό,τι είσε ο καθένας στο σπίτιν ντου ας πούμε δδικά τους
Μ.Π: τα γλέντια γινότανε μες στο σπίτι
Σ.Π: μες στα σπίτ-ι-α
Μ.Π: μες στο σπίτι δεν είχαν αίθουσες
Σ.Π: όσι, άμαν ήταν γκαλοTSαίρι οι χοροί, οι γάμοι εγίνονταν εδώ έξω στημ μπλατεία
Μ.Π: νναι εγίνονταν έξω
Σ.Π: εξεκινούσαμ μπου την άκρην ντου χωρ-ι-ού TSι όπου είσε μιαμ μπλατειούλλα εσταματούσα τα όργανα
Τ.Τ: α χορέψου TSαι πάλε παραTSεί
Σ.Π: να χορέψου δυό τρεις βόλτες χορούς TSαι να'ρθου στημ μπλατείαμ μετά παρακάτω
Μ.Π: εν ντα λες σωστά
Σ.Π: επήαινασ στομ μπλάτανο,
Μ.Π: εν ντα λες σωστά
Σ.Π: το ίδιον τZαι εTSεί
Μ.Π: α τα πιάννεις με της σειρά
Σ.Π: νναι
Μ.Π: τηδ Δευτέρα τη τρίτη
Σ.Π: εε καλά
Μ.Π: του πριν ντογ γάμο
Σ.Λ: αα νναι
Μ.Π: αυτά είναι
Σ.Π: εε νναι α τα πούμεν τZι αυτά νναι α τα πούμε
Μ.Π: η Δευτέρα η Τρίτη η Τετάρτη
Σ.Π: λέμεγ για την ημέραν ντου γάμου ντώρα
Μ.Π: τι γινούταν
Σ.Π: TSαι
Τ.Τ: πριν ντογ γάμο TSαι πριν ντογ γάμο τη στέψη
Σ.Π: TSαι εφτάννανε στην εκκλησία πριν μπουμ μέσα στην εκκλησία για τη στέψη εχορέββα δυό τρεις χορούς
Τ.Τ: πάλι ξανά χορός στην αυλή
Σ.Π: στην αυλήν ντης εκκλησίας TSαι
Μ.Π: κοίταξ'εδώ
Σ.Π: μετά μπαίναμ μέσα ξέρω γω
Μ.Π: δε ξέρω Δευτέρα Τρίτη την ντετάρτη παραδείγματος χάρη πριν ντογ γάμο
Μ.Σ: και πριν απ' αυτό κάννανεν ντα μελεκούννια τημ μπέμμπη πότε τετάρτη

Μ.Π: την ντετάρτη πριν ντογ γάμο
Σ.Π: εε μμε της σειρά π-ι-α φτα
Μ.Π: κάννανε τα μελεκούννια μαζευότανε γυναίκες
Τ.Τ: κάνναμ μελεκούννια
Σ.Π: βοηθούσα
Μ.Π: ΤΣι εφτιάχναμ μελεκούννι είναι το παραδοσιακό εδώ μας της ρόδου
Τ.Τ: ναν'τος, έλα
Σ.Π: τίνος είναι;
Τ.Τ: τι ναι; Α φύετε;
Μ.Π: είναι το παραδοσιακό μας, ε μετά την τηδ Δευ τημ Πέμπτη
Τ.Τ: εε ενντάξει;
Μ.Π: έπρεπε να κάνουν ντ'αλεύρ-ι-α
Σ.Λ: νναι
Μ.Π: να πάνε οι κοπέλεζ να κοσκινήσου να μετά από το κοσκίνιζμα να π-ι-άσουν ντο αλεύριν να
Σ.Π: ζζυμώσου
Μ.Π: να χτυπάει ο ένας τον άλλο να
Σ.Π: ΤΣαι κωλιούνταν με το μέλι που κάνναν ντο μελεκούννι ΤΣυνήγαν η μια την
Σ.Λ: πως πως καλούσανε; Πως κάννανε το προσκλητήριο;
Μ.Π: όΣι όΣι εγυρίζζανε στο σπίτι
Μ.Σ: με το μελεκούννι
Μ.Π: εγυρίζζαμ με το μελεκούννι
Σ.Π: στα σπít-ι-α εγυρίζζα δυό κορίτσηια τρία όσεσ ήτα ΤΣαι παραπάνω ΤΣαι γυρίζζα σπίτι σπítιν τΖαι δίνναν ντο μελεκούννι
Μ.Π: μελεκούννι μελεκούννι μελεκούννι καλέ
Σ.Λ: όχι ψωμάκι εε; Γιατί αλλού δίννουν ένα μικρό ψωμάκι
Μ.Π: όΣι όΣι το μελεκούννι
Σ.Π: όΣι όΣι μελεκούννιν εδίνναν εμάς ΤΣαι μετά που ετελείωννεν ο γάμος πάλι στο σπίτιν απ'έξω του γάμου είσε μπ-ι-ο τρεις ανθρώπους ΤΣαι κρατούσα <ν>το πανιέΡι με το μελεκούννι ΤΣαι δίννανε στον γκόζμο
Τ.Τ: μετά τη στέψη
Μ.Π: αυτό ήταμ μετά
Σ.Π: αυτό ήταμ μετά τη στέψη στο σπίτι
Μ.Π: που πηγαίναμ μετά
Σ.Π: που πηγαίνα για το σπίτι
Σ.Λ: εε τη βδομάδα πριν τι κάννανε;
Σ.Π: εε όλλη ντη βδομάδα εκάννα
Μ.Π: εε όλη τη μπαρασκευή παραδείγματος χάρη εκάννασι ντο
Σ.Π: μπροετοιμασίες του γάμου

Μ.Π: εε επήαιναν τζαι τραγουδούσανεν γκάποιες γυναίτςες τραγουδίστριες τις λέγαμε για τον γάμο

Σ.Π: νναι στο κανάκιζμα, όταν ενντύννανε την νύφη χωριστά την νύφη χωριστά τον γαμπρό τσαι πηαίνναν οι συντζενεείς του γαμπρού ας πούμε τσαι τσαι

Σ.Λ: στο ίδιο σπίτι ντύνουνταν;

Σ.Π: όσι όσι χωριστά

Μ.Π: όσι σε διαφορετικά σπίτ-ι-α

Σ.Π: τσαι πηαίνναν τζαι τραγουδούσανε λέγανε τραγούδια πάνω στο

Τ.Τ: του γάμου

Μ.Π: του γάμου γάμου

Σ.Π: του του γάμου τσαι στη ννύφη μάλι τα ίδια οι γυναίτςες ήταν ωραία τα έθιμα

Σ.Λ: και τι χορούς χορεύατε εδώ;

Σ.Π: τότε χορεύανε οι πρώτοι

Τ.Τ: τους παλλιούς

Σ.Π: ο καλύτερος χορός ήταν ντότες που χορεύα<v> ήταν ο η σούστα τσαι ο καλαματιανός, ο συρτός

Μ.Π: εε νναι συρτός, καλαματιανοί, κρητιτσοί

Τ.Τ: καλαματιανοί, σούστα

Σ.Π: κρητιτσοί, εε αυτοί ήτα

Μ.Π: αυτοί ήταν οι παραδοσιατσοί

Σ.Π: οι παραδοσιατσοί χοροί

Τ.Τ: οι παραδοσιατσοί χοροί ήταν αυτοί μετά ήβγε

Σ.Π: αλλά η η σούστα ήταν ο εφές,

Τ.Τ: κατάλαβες τι είπεν ντώρα;

Σ.Π: ο π-ι-ο καλός χορός του γάμου ήταν η σούστα

Μ.Π: τρίτην ντου γάμου

Σ.Π: επ-ι-άν εε τσαι επάννε μέχρι

Μ.Π: τηδ Δευτέρα ντου γάμου

Σ.Π: μέχρι την ντετάρτη

Μ.Π: επηαίνναν τζαι παραξυπνούσαν ντο το αντρόνο

Σ.Λ: αα κι εδώ το κάννανε;τα παραξυπνήματα;

Μ.Π: νναι νναι

Σ.Π: νναι αλλά τον γάμο τον εγιορτάζζανεμ μέχρι την ντετάρτη

Μ.Π: μέχρι Τετάρτη

Σ.Π: μέχρι Τετάρτη

Μ.Π: ετρώγαν στα σπίτια τους

Μ.Σ: και μετά γινόταν ο ανντίγαμος

Σ.Π: τσαι τη τζυρ-ι-ατσή μπου η άλλη που ρχότανε ήταν ο αντίγαμος γινόταν ο αντίγαμος άλλα γλέντια πάλι

T.T: τηδ Δευτέρα εν εδίννα είχαν έναν γκουτί TSι εμάβγαν φτα πετινούς, ρρηούλλ<ντ>ες που τους συγγενείς

M.Π: έπρεπε να πάσι είSe γυρίζζα δηλαδή, κρατούσαμ μιαβ βέργα

T.T: που τα συγγενικά σπít-ι-α

Σ.Π: νναι νναι

M.Π: ο ένας που τη μια μεριά ο άλλος που την άλλη

Σ.Π: αα στις κότες νναι

T.T: TSαι μαζέβγιαμ μπούλλ<ντ>ες

M.Π: TSαι γυρίζζανε το χωρ-ι-ό ό,τι έθελεν να προσφέρει

Σ.Π: τιζ ζένναμ μπου τα πόδια

T.T: οι συγγενείς οι συγγενείς

M.Π: τα κοτόπουλλα οι συγγενείς περισσότερο

Σ.Π: TSαι τις περνούσαμ μέσα στο χοντρώ ξύλον γκείνο που κρατούσα δυό άτομα

M.Π: νναι TSαι δέννα ντα κοτόπουλλα

Σ.Π: σαν γκουλλούρ-ι-α δηλαδή TSαι μετά τις τρώανε μπότε ήτα μπου τις σφάζζανε

M.Π: μετά τα σφάζζανε

T.T: τηδ Δευτέρα μαζζέβγαν ντες την ντρίτη σφάζζιμο TSαι φαϊ

Σ.Π: εε TSαι στου γάμου εγίνουντα μπάλε

T.T: συγγενικό αυτό πάλε

Σ.Π: συντZenικό

M.Π: όλλοι μαζζί όλλοι μαζζί διασκεδάζζα όλο το χωριό

Σ.Π: όλλο μαζί το χωριό γιατί δίνναν όλλοι κοτόπουλλ<ντ>α, γλέννια δηλαδή τρικούβερτα δήθεν τρεις ημέρες

T.T: πριν ντογ γάμο τρεις μέρες τέσσηρις όπως λέει τα ζζυμάρια, τα μελεκούννια τα 'φτα το σαβάτο ήτον ντο κάλεζμα α γυρίσουν να καλέσουν όλλον ντο χωρ-ι-ό. Δευτέρα μπάλε α μαζζέβγουν ντις κότες α τιζ μαιρέψνουν ντην ντρίτη εε φαϊ

M.Π: εε Τετάρτη μετά πάλι ήταν ο αντιγάμος την επόμενη βδομάδα

T.T: μετά την γκυρ-ι-ακή την άλλ<ντ>η βδομάδα την γκυρ-ι-ακή

Σ.Π: α κάτσητε; Αντίγον να πάω μέχρι το σπítι θέλω συγνώμη, η γυναίκα μου

M.Π: άλλα χρόννια τότες φυσικά

M.Σ: έτση βέβαια

T.T: και π-ι-ο παλλιά κομα π-ι-ο αυτά

Σ.Λ: κανένας όμως έτσι που να χορεύει από δω δεν έχω δει

M.Π: να χορέββει;

Σ.Λ: να χορέββει

M.Π: ντόπια; έSei το παρα παραδοσιακό αυτό το μπαλλέτθο

Σ.Λ: εννοώ όχι τομ μπαλλέτθο εννοώ να

M.Π: αθρώπους;

T.T: αα μεγάλης ηλιTSίας;

M.Π: αα έSei έSei

T.T: αα κοπήκαν αυτά
M.Π: αα έσει έσει έσει μερικούς που χορεύου
T.T: ε που;
M.Π: εε ντάξει τι ηλιTSία από εξήντα εβδομήντα χρονώ
T.T: συ τώρα πάει στο πανάυρι α χορέψεις καμιάφ φορά εσ σε 'δα
M.Π: στο πανήγυρι ενντάξει μην εβλέπεις τώρα εγώ είμαι τραυματίας εν εμπορώ να χορέψω
T.T: είδες πως τα λες;
M.Π: άλλο τραυματίας
T.T: η νεολαία; Η νεολαία τώρα είναι
Σ.Λ: για το για τους παλιούς
T.T: ντάνγκαα ντούνγκου ντάνγκαα ντούνγκου
Σ.Λ: για τους παλιούς λέω
M.Π: οι παλλιοί χορέββανε νναι νναι εγώ τους εθθυμάμαι τοσ συχωρεμένο τομ μπεθερόμ μου ήταν ογδόνντα χρονώ
T.T: αα να ο παναγιώτης
M.Π: χόρεββε σούστα
T.T: ο παναγιώτης ο χατζημανέτthας
M.Π: νναι
Σ.Λ: να πει να χορέψει μια σαλακενή σούστα
M.Π: νναι σούστα σούστα ήταν ο χορός τους το άλφα TSαι τ'ωμέγα της
T.T: ο καλαματ-ι-ανός, συρτός TSαι η σούστα
M.Π: καλαματιανοί συρτοί κρητικός
T.T: αυτά τα τρία ήτον ο εφές
M.Π: εδώ χορεύανε
T.T: στο'πα που εν να βρεθούμ μπροπανντώς το το βράδυ στα καφενεία να βρεθούν να καλή ώρα ας πούμεν ντρία τέσσηρα άτομα να'μεστε γνωστοί TSαι ξέρω γω λε έλα α π-ι-ούμε καναν γκα καραφάTSι ξέρω γω TSαι το καραφάTSι εγίνηTSe δυό τρία τέταρτομ μπέμπτο TSei δά π-ι-άνναν ντοχ χορό
M.Π: να ελέγαμ μαντινάδες
T.T: μαντινάδες ευτά τοναν ντ'άλλο
M.Π: νναι
T.T: η διασκέδαση αυτή ήτο
M.Π: αυτή ήτανε
T.T: δεν είSe
Σ.Λ: δεμ μου χεις χορέψει όμως καθόλου ποτthé να σε δω πως χορέββεις;
T.T: πως χορεύγω; Χαχα
Σ.Λ: νναι
T.T: τον γκαιρό που'μουν εγώ εν εχορέψετε τώρα αα ρε Σέβα έριξα γω χορό έριξα γω χορό δδω να αχ πουν'ντα

Σ.Λ: α μαζ δείξεις πως χορέββατε παλλιά
Τ.Τ: έπρεπεν να με δειζ να α χορεύγω βαλς
Σ.Λ: αα
Μ.Π: τώρα χάθηΤΣε αυτό ο χορός εδώ
Τ.Τ: ββαλς
Μ.Π: στα ειδικά στα χωριά
Τ.Τ: ρρούμπα, ρρούμπα, βαλς εε
Μ.Π: το ταγκκό
Τ.Τ: ρρούμπα φλος, φλος
Σ.Λ: α νναι; Χορέββανε εδώ τέτοια
Τ.Τ: νναι
Μ.Π: νναι νναι χορεύανε παλλιά
Τ.Τ: άμα ήτο αυτά τα μάθαμε τα μάθαν ο κόσμος η νεολαία βέβαια απ'τον ιταλικό στρατό γιατί αυτοί εκάμναν ντέτοια τέτοιο FFF TSαι χορεύγα αναμεταξύν ντους
Μ.Π: το ταγκκό ήτανεν να πάει
Τ.Τ: εε το ταγκκό ήτον ντο
Μ.Π: ο παραδείγματος χάρη εγώ που αγαπούσα εσε παραδείγματος χάρη
Τ.Τ: νναι
Μ.Π: να μην πως θα βρεθούμεν να μιλήσουμεν να κάνουμε αυτά δεν υπήρχανε παλιά έπρεπε σ'έναχ χορό να βρεθούμεν το παλλικάρι TSι η στο ταγκκό να πά να τηζ ζητήσω από τομ μπατέραν ντης τημ μάναν ντης α τη
Τ.Τ: TSι ασ σου λέαν όSi εν ε εν ντην
Μ.Π: εμ μπορούσε να
Τ.Τ: εν εσηκώνουνταν α χορέψεις
Μ.Π: δεμ μπορούσεζ να χορέψεις
Τ.Τ: μμε τι;
Μ.Π: αυτά ήταν ντα παραδοσιακά είν'αυτά δηλαδή
Τ.Τ: ααχ βέβαια
Μ.Π: μόνο αυτά κατερ κατεργηθήκανε άσε που το παλλιό
Τ.Τ: τησ σούστα δεν ντην επολλντυχώνευγια TSαι τόσο αλλά όλλα τ'άλλντακαλαματιανά συρτό φτα κρητικό, τ'αυροπαϊκά η ψυSή μου
Σ.Λ: κρητικό τι κρητικό;
Τ.Τ: κρητικός φτος που χορεύγουνοι κρητιTSοί
Μ.Π: κρητικός κρητικός χορός λέγεται
Τ.Τ: εν ντον εξέρεις τον γκρητικό; Πρέπει α τον εξέρεις. Ε κάμνεις εδυό βήματαμ μπροστά τρία
Μ.Π: όSi είναι
Τ.Τ: TSαι μετά γυρίζεις έναβ βήμαμ μπίσω
Μ.Σ: είναι όπως τον γκαλαματιανό περίπου
Τ.Τ: ο καλαματ-ι-ανόν αλλ<ντ>ά σηκώννεις τα πόδια πιο ψηλά

Μ.Σ: εε νναι

Μ.Π: εε χτυπάς το ένασ σου πόδι TSαι προχωράς

Τ.Τ: νναι χτυπάς έναμ μπόδιν γκάτω TSαι

Μ.Π: ένα δυό τρία βήματα μπροστά TSαι πάλι ψίσω έναμ μπίσω

Τ.Τ: ένα πίσω TSαι ξανά χτύπημα

Μ.Π: TSαι ξανά εεε χορέββουνε δηλαδή αυτοί ακόμα οι χοροί χορέββονται

Σ.Λ: αφού το ξέρετε δεν έχω καταλάβει ακόμα γιατί χορέββω κι εγώ αλλά δεν έχω καταλάβει τώρα πωζ λέτε τι

Μ.Π: λέγεται κρητικός τώρα έτσηι το λέμεν εμείς εδώ είναι χτυπάς το πόδι

Τ.Τ: είναιν ντο κρητικό, κρητικό, καλαματ-ι-άνό, συρτός, κρητικός, σούστα εε TSαι μετά έρκουνντο μ μπ-ι-ον ντα ευρωπαϊκά ευρωπαϊκά

Μ.Π: έλα ρε δείξε πωζ χορέββουν ντον γκρητικό μουσάTSη έλα δω (ορίστε)

Τ.Τ: έλα βρε δω α μας πεις τίποτα

Μ.Π: έλα α μαζ δείξεις πωζ χορεύουν ντον γκρητικό FFF

Τ.Τ: έλα πρε που θέλει να γράψει κάτι η μικρή (αυτά γίνουονται στημ μπράξη όSi)

Μ.Π: στημ μπράξη αυτόσ σε είπα κι εγώ

Τ.Τ: μμε στημ μπράξη χαχα ειν'αστείος ξέρεις ποιος είναι; Αυτός που έχουν ντ'αυγά

Σ.Λ: αα, μήπωζ λέτε αυτό που λέμε εμείς ροδίτικο πηδηχτό τώρα;

Μ.Π: πηδηχτό είνν'άλλο πηδηχτό εινν'άλλο κάτι

Τ.Τ: πηδηχτός είναιν άλλος

Μ.Π: ένα είδος τέτοιου δηλαδή κάπως έτσηι

Τ.Τ: αυτά τα καλματα-ι-ανά ο συρτός αυτό ο κρητικός όλλντα φτα είναιμ με βήματα άμαμ μάθεισ οριζμένα βήματα τελειώσε όλλ<ντ>ους τους χορούς τουζ μαθθαίννεισ αλλ<ντ>ά τα αυρωπαϊκά είSen ντZαι να κάννεισ TSαι φιγούρες πωζ είδες τι φιγούρες παίζζουονται με τα σTSεδιάTSια-FFF που κάμνουσιν γκάτι φιγούρες που'θεν να χορένω προπανντώσ ετρέχαμε στα ξυάλιτα. Το συχωρεμένο τ'αγλαγιό Έλα πρε α χορέψουμε ένβ βαλς

Μ.Π: βαλς

Τ.Τ: έλα πρε να χορέψουμε έναβ βαλς επέτα αυτή τ'αγλαγιό η μαρία του καζούλλ<ντ>η η μαρία του καζούλλ<ντ>η εχόρευγε η πο-ι-α ήτον άλλη η κατίνα της ασπασίας του κουφου η γεναίκα απα πα ε ήτοβ βέβαια που'το σε μικρή ηλιTSία εε ήμαστον έξι τσηά να κάμει το βιολλί ήμαστομ μπάνω ούλλοι

Σ.Λ: αα, μήπωζ λέτε αυτό που λέμε εμείς ροδίτικο πηδηχτό τώρα;

Τ.Τ: εε βιολλίσ σανντούρι κλαρίνον είSe

Μ.Π: αυτά τα τρία ήμ μπερισσότερο

Τ.Τ: TSιαζμπάς TSιαζμπάς

Μ.Π: ο TSιαζμπάς

Τ.Τ: TSιαζμπάς TSιαζμπάς

Μ.Π: το τούμπανο που λέμε

Τ.Τ: τούμπαני τούμπανο TSιαζμπάς ο TSιαζμπάς

Μ.Π: τα τραμς

T.T: ποιος ήτομ μπου τον έπαιζζε τον ντΖιαζμπά

M.Π: τα ντραμς

T.T: ο σπαρταλλ<ντ>ής εν ήτο;

M.Π: ο σπαρταλλής

T.T: ο σπαρταλλής ο γιώργης

M.Π: ο γιώργος

T.T: στους ιταλούς

M.Π: ένα άλλο έθιμο που είχαμε στηδ διμυλλιά ήταλ λαμπρήδ Δευτέρα πηγαίναμε πάνω σ'ένα μοναστήρι άηζ νικόλας πέρναν ντημ μπαναγιά από την ελεούσα εTΣεί στο φτο το μοναστήρι TSαι μετά την γκατεβάζζεμα από το μοναστήρι ααα εTΣεί όπου είσε ένα ρέμα παραδείγματος χάρη έν 'αυλάTΣι TSαι περνούσεν νερό εκεί για να μπορέσουμεν να α δούμεμ μπο-ι-ος αγαπάει τημ μια κοπέλλα ποιος αγαπάει την άλλη

T.T: χαχα θώργιε θώργιε α πα α κοστάρει εε;

M.Π: επηγαίννεμεν ντΖαι λέγαμε TSαι δώνναμε στην επιτροπήν ντότες μισό ευρ μισήδ δραχμή παραδείγματος χάρη να π-ι-άσει ο μόσχος με την ντάδε με την γκατίνα παραδείγματος χάρη επειδής εξέραν ότι εγώ τα'χα με την γκατίνα κατάλαβες έτση κι έτση εμάζζεββελ λεφτά η εκκλησία δηαδή ήταν ωραία. Τον επιτάφιον ντον εκάννανε τον tθυλλντίζζανε

T.T: νναι το πάσχα

M.Π: που λέμεν εμείς ποιος θα τον εβγάλει έξω με λεφτά

Σ.Λ: τον επιτάφο για την ανάσταση;

M.Π: TSαι την ανάσταση TSαι τον επιτάφιο

Σ.Λ: αα

M.Π: TSαι την ανάσταση TSαι τον επιτάφιο και τα δύο, έπεφτε πολλύ χρήμαν ντότε όποιος είχελ λεφτά φυσικά

T.T: μμε TSαι τώρα στην ντήλο κάουν γκάτι έθιμαν ντΖι εTΣεί μάνα μάνα μάνα

M.Π: όποιος είσελ λεφτά φυσικά είSεν οικογένειες που δεμ μπορούσαν να πιάσουν αλλά ήτανε άσκημο αυτόγ γιατί

T.T: παννιέρια εγιμώννασι παννιέρια εγιμώννασιν ντΖι εδειάζζαν ντα TSαι πάλε

Σ.Π: τελειώσετε για κόμα;

T.T: ξάννα καλά μημ μπάεις κάτω τώρα

Σ.Π: όSι αυτές είναι

Σ.Λ: εν ε ξύλινη

T.T: εε;

Σ.Λ: εν ε ξύλινη

Σ.Π: κρατούν αυτές κάθεσαι όπως θέλεις

M.Π: από 'δω είστε ροδίτισσα;

Σ.Λ: είμαι η εγγονή του

M.Π: αα εγγονή

Σ.Λ: παρρηούζ μου είναι

Μ.Π: αα ε πεζ μας το μωρέ τριανντάφυλλε
Τ.Τ: εν είες που ταμ μπέρδεσα λω η κόρη μου ο πάρρηους
Μ.Π: ε πες τον ντε
Σ.Λ: νναι νναι
Μ.Π: χάρηκα
Τ.Τ: είπα όταν έσει το παιδίθ θέληση
Μ.Π: εε όλα καλά είναι καλά είναι ωραία είναι
Τ.Τ: εξανάκαμέν ντο αυτό που λες TSαι αυτό αυτό'ναι εξανάκαμεν ντο φτο TSαι
Μ.Π: μμε θθυμάμαι έτση σαν
Τ.Τ: πρώτη τα πήρε τα δείχνου στους καθηγητές αυτά ούλλ<ντ>α
Μ.Π: νναι
Τ.Τ: πως, είναμ μπράματα ας πούμεμ μπου 'ναι τα πέρασεν ο κόσμος με τα Σέρια του
όλλοι
Μ.Σ: βέβαια
Μ.Π: εγώ βλέπω έτσην ντο TSιμανντέρ στην ντηλεόραση περισσότερο
Τ.Τ: νναι παλλιά τα παλλιά
Μ.Π: γιατί εμείς εδώ δεν ντο'χουμεμ μπερισσότερο οι ροδίτεζ δεν ντο'χουμεν έτση
πιάσει καλά το νόημα αα βλέπω κάτι πράγματα παραδοσιακά που παμ μεγάλοι
αθρώποι και φτιάχνουν τα παραδοσιακά
Τ.Τ: αα νναι νναι ναι ναι
Μ.Π: μμε δείχνουν ότι έχουν ντΖαι δεν έχου δηλαδή στο μέρος τους παραδείματος
χάρη TSι είναι πολύ ωραία αυτόν να φτιάξεις βίτεο παραδείματος χάρη ή βιβλίο
είναι ό,τι πρέπει ό,τι πρέπει
Σ.Λ: κάποια στιγμή
Μ.Π: νναι κάποια στιγμή είναι καλό είναι πολύ καλό αυτό όλλα τα παλαιά να τασ να
τα συντΖεντρώννεις
Σ.Λ: και πιο καλύ και πιο παλλιά ακόμα να υπάρχουνε
Μ.Π: νναι πιο παλλιοί
Σ.Λ: πιο καλά
Μ.Π: νναι οπωζδήποτε αλλ'αυτά που γνωρίσαμε ήταν αυτά δηλαδήν εμείς
Τ.Τ: πιο παλλιά ακόμα δεν υπήρχαν ντα χτήρια αυτά τα μεγάλα επειδή γίνουνντον σε
στενόν τΖύκλο TSαι γάμο TSαι βαφτήσια TSαι το'να TSαι τ'άλλο
Μ.Π: εε του χωριού μονάχα
Τ.Τ: εε σα τσηαρδέλλες ήτομ μέσα στο αυτό μέσα στο κάθε σπίτι που γίνουννταν οι
αυτές
Σ.Π: που γίνουνντον ο γάμος
Μ.Π: αλλά γινότανε πιο ωραία γλένντια πιο ωραία γλένντια δηλαδή δεν υπήρχανε
ήταμ μπιο ωραία γλένντια
Σ.Π: εδιασTSεδάζζαμ μπολλύ στα σπít-ι-α
Τ.Τ: τώρα έσει συντΖενείς που εν εγνωρίζζει ο ένας τον άλλ<ντ>ο
Μ.Σ: νναι

Μ.Π: τώρα χαθήκαμε
Τ.Τ: εε;
Μ.Π: τώρα χαθήκαμε
Τ.Τ: τώρα χαθήκαμε εε;
Σ.Π: ο κόσμος τότες
Μ.Π: αυτό ποιο φταίει; Ποιος φταίει τριανντάφυλλ<ντ>ε για πεζ μου
Σ.Π: ο κόσμος τότες ήτομ μπ-ι-ο ενωμένος
Τ.Τ: η εξέλιξη
Μ.Π: η εξέλιξη ή; (παράλληλη ομιλία ΤΤ με Μος και ΣΛ με ΣΠ)
Σ.Π: η οικογένεια η οικογένεια ήταδ δεμμένη τότες τώρα
Τ.Τ: η εξέλιξη
Μ.Π: εγώ νομίζω ότι
Σ.Λ: εσείς από δω φύγατε καθόλου;
Σ.Π: όSi
Σ.Λ: να πάτε στο εξωτερικό, να μείνετε
Σ.Π: για δουλειά
Σ.Λ: για δουλειά νναι
Σ.Π: όSi εγώ έμεινα
Σ.Λ: τα τ'αδέρφια σας πόσα ήσασταν είπατε;
Σ.Π: αδέρφια ήμαστον τρία TSαι τρία έξι
Σ.Λ: έξι
Σ.Π: τρεις κόρες TSαι τρία αγόρια
Σ.Λ: κι αυτά εδώ μείνανε ή φύγανε αυστραλία
Σ.Π: όSi αυστραλία έχω γω κόρη το πρώτομ μου παιδί γεννηθής του τριάνντα του τριανντατέσσηρα είμαστε'εμείς τα παιδιά μας είναιμ μπγια του
Σ.Λ: πενήντα
Σ.Π: σαρανντα-έξι TSαι του σαρανντα-τρία
Μ.Π: εγώ είμαι του σαραννταεννιά γεννηθείς
Σ.Λ: σαρανντατρία;
Σ.Π: σαρανντα εε;
Σ.Λ: για πενηνταέξι; Πολύ λίγο μου φαίνεται
Μ.Π: εγώ είμαι του σαραννταεννιά TSαι είμαι εξηνταοχτώ
Σ.Π: νναι για τα παιδιά μας λέμεν νώρα τους το πρώτομ μου παιδί εγίνη εξξηνντα
Μ.Σ: του πενηντατέσσηρα γεννηθής
Σ.Π: το πενηντατέσσηρα
Σ.Λ: αα πενηντατέσσηρα
Σ.Π: είν'εξξήντα εξξηντα
Μ.Σ: δύο;
Σ.Π: εξξηνντατριώμ μπήκαν νώρα
Μ.Π: εξξηνντατριώ

Σ.Π: εξήντατριώ χρονώ είν'ντο πρώτομ μου παιδί κόρη TSαι εξήνταενούς το δεύτερο παλλντικάρι δυό κόρες
Σ.Λ: και είπατε δεν είναι εδώ ή είναι έξω;
Σ.Π: οι κόρες είναι η κόρη μία είναι εδώ η άλλη είναι στην αυστραλία
Σ.Λ: αα
Σ.Π: ναι TSαι 'ει δυό παιδιά δύο αρσενικά παιδιά εδώ TSαι μιαν γκόρη η άλλη κόρη είναι στην αυστραλία
Σ.Λ: έρχεται να σαζ δει καθόλου;
Σ.Π: εε ήρθανε δυό φορές ήρθανε που την αυστραλία αλλά τώρα έχουνε αρTSετά χρόνια
Σ.Λ: αα έχετε και ενγγόννια και δισένγγονα;
Σ.Π: έχω οχτώ ενγγόννια μεγάλος αριθμός TSαι δεκαο δώδεκα είπαμεδ δώδεκα όSi οχτώ TSαι δώδεκα δώδεκα δισένγγονα
Σ.Λ: αα να σας ζήσουνε αα ωραία
Σ.Π: φχαριστώ α'σαι καλά
Μ.Π: οχτώ τι ειν'ντα οχτώ;
Σ.Π: είκοσι
Μ.Π: δισένγγονα;
Σ.Π: ενγγόννια, ειν'ενγγόννια οχτώ
Μ.Π: νναι
Σ.Π: εε TSαι δώδεκα δισέγγονα
Μ.Π: δώδεκα δισένγγονα;
Σ.Π: μπόλικο πράμα
Τ.Τ: εε επαντρεύτησα που δυό να κάμουν να'ντα
Σ.Π: μπόλικομ μπράμα μισόχ χωριό
Σ.Λ: εσείς έχετε κι εσείς πολλά παιδιά ή
Μ.Σ: όSi
Σ.Π: όSi
Σ.Λ: ωχ όχι εε; Γιατί συνήθως συνήθιζζαν παλλιά έτση να 'χουνε
Σ.Π: νναι εγώ εν έκαμα πολλά
Μ.Π: ήταμ μεγάλες οικογένειεζ με πολλά παιδιά
Σ.Π: τέσσηρα παιδιά έκαμα δύο αγόρια TSαι δυό κορίτσηια τώρα έχουμε τα παιδιά μας
Τ.Τ: μετά π-ι-ο ήτομ μπου μετά ήρταν ντα αλλντάξαν ντα πράματα
Σ.Π: αυτή η κόρη μου που είναι στην αυστραλία έκαμε τρία παιδιά TSαι εφτά ενγγόνια TSαι πέρα
Τ.Τ: τι TSαι πέρα όλλο παιδιά κάμνασι;
Σ.Π: μα τρία παιδιά είπα TSαι τα τρία πανντρεμένα η μία, οι δύο εκάμαμ μπου δύο TSαι η άλλντη έκαμεν ντρία, τέσσηρα TSαι τρία εφτά
Σ.Λ: ήρτ'η ώρα να φύγουμε

Αργείο: salakos 2

T.T: Εγώ α σου πω;

Σ.Λ: Αα μην αγχώνεσαι...δεν είναι πρόβλημα..FFF

T.T: Αυτόμ μπου λες στο καφενείο, στο καφενείο αα παίρνουμε καν' αναψυχτικό TSι ήτονε εTSείνη η γυναίκα του του Κατσηαρέλντα εTSείνος TSαι κάτι άλντοι αθρώποι δίπλα. Ε, TSει που καθόμαστολ λοιπόν δεθ θυμάμαι τώρα τι ήτο, κανέν' αυτοTSίνητον επέρασε, κανέναν αυτό, μάλλον αμάξι επέρασε TSι έβγαλλντε σκόνη. TSι εγώ εν ντην είπα σκόνη την είπα λω αυτό λω εγίμωσεν ντο δρόμονε τthόζζι. Το τthόζζι χαχα πρέπει να'ναι τZαι φτη τούρTSιTSη λέξη, τthόζζι, τthόζζι δηλαδή εεε σκόνη. Ιι, TSαι μπύει κάτι γέλλια του η γυναίκα του Γιάννη, γέλλια έσκασε, εκόνντεψε να σκάσει, έφουε επήε παραTSεί, με το τthόζζι. Λω γιατί Όλγα ας πούμε εεε εκαλοφάνει σου τι; Εε τέτοιο πρα, τέτοια λλντέξη λέει πρώτη φορά τη κούω TSαι είναι TSι έχει τη σημασία<v> ντης. Κατάλαβες; Έχει τη σημασία της, τthόζζι. Έμμπυξε κάτι γέλια, κάτι γέλια, που'<η>τολ λε στον νου σου; Έχει λω δω. ΈSει εδώ, ό,τι θέλεις έSει.

Σ.Λ: Εσύ εδώ με τους Ιταλούς τους είχες τους Ιταλούς εδώ, όταν ήτανε οι Ιταλοί εδώ.

T.T: Ναι

Σ.Λ: Στη Ρόδο

T.T: Στη Ρόδο, ναι

Σ.Λ: Ναι

T.T: Έλα

Σ.Λ: Ε και ήτανε κι εδώ δεν ήτανε;

T.T: Εε;

Σ.Λ: Κι εδώ

T.T: Εδώ είSεν ντο στρατό

Σ.Τ: Αφού πήγαινε κι έμαθε και σχολείο

T.T: Πέντε έξι Σιλιάες στρατό. Εγώ πήα επήα σχολείο το ιταλικό, επήα πρώτη τάξη, με άριστα, TSαι στη δευτέρα ντάξη <μ>πάλε, εεε δευτέρα τάξη μας πήραμ μπέρα δω στου στο σπίτι της γιαγιάς πέρα πιο πέρα ένα σ'άλλο σπίτι και εκά<μ>αμε πόσες τρεις μη ή τρεις μήνες τρισήμισι τέσσερις μήνες πιάστην ο πόλεμος, κλείσαν όλλα

Σ.Λ: Ααα

T.T: Δευτέρα τάξη δηαδή επήα μέχρι την τρις μήνες τέσσερις, γι'αυτό διαβάζω τα, γράφω τα αλλά οριζμένα ρήματα εν ντα καταλαβαίννω

Σ.Λ: Τα ιταλικά

T.T: Ναι, τα ιταλικά, τα ρήματα εμείς τσηα που κουβεντιάζουν τZαι άμα μιλού σιγά σιγά σιγά γιατί μιλού γρήγορα οι Ιταλοί, μιλού σαμ μηχανές, καταλαβαίννω τα ούλλντα αλντά σε οριζμένες λέξειζ δε μπορώ α τους απαντήσω, μόνον ντα ρήματα. Ήτον, όταν ήτον εδώ οι Ιταλοί επερνούσεν ο κόσμος καλά, πολύ καλά

Σ.Λ: Ναι εε;

T.T: Αφού ήτον, το μεροκάματο ήτο<v> τρία τρία κι εξήνντα, τρία φράνγκα ιταλικά κι εξήνντα λεπτά

Σ.Λ: Αα

Τ.Τ: Κατάλαβες; Τρία φράνγκα κι εξήντα λεπτά ιταλικά μαϊδιά, ναι αλλντά με δυο μεροκάματα έπαιρνες ένα τσηουβάλλι αλεύρι εξήντα ΤSiλά, αυστραλέζζικο

Σ.Λ: Πολλά

Τ.Τ: Εε δυο μεροκάματα, δηαδή με εφτά εφτά φράνγκα έπαιρνες ένα τσηουβάλλι αλεύρι. Τώρα παίρνεις το;

Σ.Λ.: Όχι

Τ.Τ: Τώρα παίρνεις το εν ντο παίρνεις. Μετά είSen γκαι το φτο το οι Ιταλοί εννοιάδ δουλειές, είSe δουλλτZιές ανοιμένες πολλές δουλτZιές, ή το βουνό εκαθαρίζασι, ή τις κάμμπιες του πεύκων εκαθαρίζασι, εεε είSen ντα χτισίματα τα μεγάλα χτήρια μέσα στημ μπόλη τότες εγίνησα, τα ξενοδοSeία πάνω, τα ξενοδοSeία είναι μια μια πέτρα σκαλιζμένη με το με το καλέμι μετρημένα όλλα αυτόν ντο μέτρημα που κάμνασι κάθε πέτρα στηθ θέσην ντης ΤSi ήρτεν ήρτεν έρκουντον οι καμάρες ΤSi εκλείασι δίχωζ να πάθουν ντίποτα

Σ.Λ: Εε στην πόλη μέσα

Τ.Τ: Ήτανε τα ξενοδοSeία το Έλαφος Ελαφίνα, που πάνω είναι αλ<ντ>ά ον ΝτεβέΤSης έκαμε δικόν ντου σπίτι ον ΝτεβέΤSης αλλντά αλλντά αυτά τα ήμουμ μικρός όταν επένταν ον ΝτεβέΤSης έρκουντον να πάει πάνω ν'απομένει ΤSi ήμαστο στο δρόμο έπρεπε να Σαιρετήσουμε, κατάλαβες;

Σ.Λ: Ε βέβαια

Τ.Τ: Να Σαιρετήσουμε, γιατί μοναχά να πιάσει που κάτω που τον Αη Γιώργη εσφούρα, τ'αυτοΤSίνητο εσφούρα, εβγαίνναν ο κόζμος να δει τι ήτον ΤSi ήτον το μουλάριν ον ΝτεβέΤSης, χαχα, ον ΝτεβέΤSης. Εκάμαν έργα πάνω στομ Μπορφήτ'Ηλία, αφήκαν ντα ριμάξασι, εριμάξα. Διαμμπλάσα, αα άλλντα εκλέφτουν άλλντα φτόνουν άλλντα ααα. Τώρα έμαθα επουλήσαν ντα, έχουν ντ'ακόμα, πήρεν ντα ο Δήμος Καμείρου, τ'αγόρασεν τZαι αλλντά πήε έβαλεν τZι α ένα δυο FFF χρόνια νοικιαστήμ μέσα κι έτσι ειν'γκλειστά τώρα, ρημάσσου ΤSi αυτά ρρηέφτου, ρημάσσουσι. Δηαδή η Ιταλία που λες ήμουμ μικρός, ήμουμ τεσσάρωμ μπένντε χρονώ οι το σπίτι μας ήτομ μπέρα εΤSεί ΤSiα πουν <ν>τα, επουΤSiά μοναχάν ν'ακούσουμεν ντο φτο τα καζζάνια που γιατί ο στάβλος που έχουμε ήτον ντο μαγειρείο

Σ.Λ: Ααα

Τ.Τ: Μαγειρείον ντου στρατού, κατάλαβες; ΤSαι όποτε εθέλαν να προ παντός το μεσημέρι ΤSαι το βράδυ έπαιζζε τσηαμμπούνα παπαπαπαπα, ΤSαι πάλε ο στρατός εμαύουντομ μπου τα<ε>ς παρέγκες που μέσα ά'μπουνε στηγ γραμή με την γκαβέτθαν ντους στο Σέρι α πάει α του βάλει το φαί. ΕίSeμ μερικούς που εν ντο θέλαν ντο φαϊν ας πούμε, στρατιώτες, εν ντους έρεσεν ντο φαί ή αν ήτον κάτι αυτό ΤSi εφονάζζαμ μας βενίτε βενίτε λέει βενίτε, ΤSi εδειάζαμ μας το μέσα στα είχαμεν γκαπράτσηια μεγάλα δειάζζαν ντο μέσα, αλλντά ο μάειρας δεν έδιννεφ φαί πριν να περάσει όλλοι οι στρατιώτες, περνούσαν όλντοι ΤSαι μετά πια αν είSeμ μπερίσευμα εφονάζζαν ντα μικρά παιδιά να [ο/ου]λντα τα παιδιά του χωριού ήτον τZια, κατάλαβες; Άμα ήτομ μπολλά τα παιδιά έβαλντέ σου μισήν γκουτάλα άμα ήτολ λία έβαλντέ σου ολόκληρη ΤSαι παραπάνω χαχχα άστα. Χαρά π-ι-ο εμείς! Αφού άμα εν

να κάνουμ μακκχαρουνάδα, απο'δώ πέρα που τημ μπλατεία ενιώνουνντο ενιώνουνντο

Σ.Λ: Εε Ιταλοί

Τ.Τ: Ήτο στην γκουζίνα στην γκουζίνα ΤΣαι στην αρχιτεχτονιΤΣήν αυτά σπít-ι-α και ξέρω γω ήτο άσσοι. Ή άμα ειν να κάμουμ μακκχαρουνάδα μοναχά να σηκωστεί ο μάειρας το πρωί, εε έβαλλντεν ντο τσηάι πάνω τσηάι γάλα έναν ντέτοιο εε με το πρωινό. Αλλντά με το άναμμαν ντη οο είΣεν ντρεις τρεις φούρνους είΣεν η παράνγκα μέσα κόμα στέκουνται που κάτω υπάρΣει αλλντά ο κάθε φούρνος είΣε πάνω που δυο τρία καζζάνια μέσα ΤΣαι καθίζζαμ μέσα ΤΣαι που κάτω η φωτ-ι-ά με τα ξύλα. Α βάλει πάνω ΤΣαι να βάλει το 'φτο ντα κόκκχαλα όλα τα κόκαλα που εκάνναφ φαγ-ι-ά χώρια κι α τα βάλει στο καζζάνι α βράζζου ΤΣαι με ΤΣείνον ντο απ' τα κόκκχαλα α πιάσει το νερό α ψήσει τα μακκχαρούνια με ΤΣεινο 'α το νερό, α κάμει τη σάλτσθα το πρωίμ με το τσηάι κι η σάλτσθα πάνω στηφ φωτιά μέχρι τη μια δυο η ώρα εψηήνουντον η σάλτσθα, ΤΣαι γι'αυτόν εμύριζζεμ μπιο η σάλτσθα πέρα απο ΤΣεί εμύριζζε, ΤΣαι το τυρίν ντος ήτον αυτή ηη τι'τον που να το παρμιτζάνο ρετζάνο, αλλντά κάτι μύλοι να τόσοι να τόσα πράματα, αμα 'να το κόψουμ μπιο με εν ντο κοβγες με το μαΣαίρι το φτο είΣεν ειδικόμ μαΣαίρι, έκοβγεν τΖαι που τη μια μεριά τΖαι που την άλντη κι έκαμεν ντο έτσηι σιγά σιγά α πάει τσηα τόσο δα κάτω τακ έννοιεμ μονάχο του. ΤΣαι τ'αυτά πάλ' εΤΣείνα τα σκληρά τα έξξω έξξω που εν εξύνουνντα τι έκαμνε έβαλλντέν ντα στο ζεστό νερό ΤΣαι π'όξω ΤΣείν' η μαυρίλντα εφούσκωννε λιγάΤΣι ΤΣι έξυν ντο με το μαΣαίρι ΤΣι εν ντα πετούσε τ'απ'έξω-κόλτζια από ΤΣει καμιάφ φορά ο μάειρας έδιννέμ μας. Να' ντος ήρτες ΤΣιόλα; (παύση ηχογράφησης)

Γ.Λ: τώρα αυτό;

Τ.Τ: εε;

Γ.Λ: Αφού θα'ρτει ο Παντελήζ μέσα

Τ.Τ: Θέλει τώρα α βάλεις έναν όροφομ που πάνω

Γ.Λ: Ναι , πως θα κλείσει;

Τ.Τ: Αλλντά θα βάλεις διάφραγμα

Γ.Λ: Τι τι τι διάφραγμα; Κάτω;

Τ.Τ: Α μημ μπεράσει η βασίλισσα πάνω. ΈΣει έν' ειδικόν ντετράγωνον είναι με ψιλές τρύπες, οι μέλισσες περνού η βασίλισσα εχ χωρά α περάσει

Γ.Λ: Αα

Τ.Τ: ΤΣαι γμιζξει όλλον ντο πάνω βάλλνται μέλι συνέΣεια μέλι

Γ.Λ: Αα εν ντο ξέρω αυτό

Τ.Τ: Ααα έτσηι θα πάρεις μέλι

Γ.Λ: Μα ετοιμάζεται να'ρτει μέσα να κάνει χωρίσματα λέει

Τ.Τ: Αα αν ντα κάμει αν ντα κόψει, με θέλει τώρα

Γ.Λ: Ναι, θα'ρτει, α πάω πέρα εγώ αα τη Δευτέρα Τρίτη, αν όχι Τρίτη τημ Μπέμπτη θα'ρτει μέσα, τημ Μπέμπτη α'ρτει μέσα

Τ.Τ: Άμαν ντ'αυτόνει θέλει τώρα γιατί είν'η εποσή τώρα

Γ.Λ: Τημ Μπέμπτη α'ρτει μέσα

T.T: Φτοζ δα ο μήνας, ο Απρίλλντης, ύστερα ο Μάιος πε εν έS' υγρασία, ρρηέφτουν οι α<v>θθοφορίες

Γ.Λ: Με δάνγκωσε μια έξω από το γάντι τρύπησε το (πάυση ηχογράφησης) όχι στου Στέργου εσταμάτησα έξω

T.T: Αα (πάυση ηχογράφησης), διαφημίζζουφ φάρμακα που το τσήμμημα της μέλισσα<ζ> λέει, αλλά άμαν γκούσω πιο που το τσήμμημα της βασίλισσας εε αυτόμ μπάει παραπάνω

Σ.Λ: Εεε ναι πιο καλό

T.T: Άραες πιο εν εδιαβάζζουβ βιβλία;

Γ.Λ: Να ρε δες συ Σέβα με τσίμμησε

T.T: Της μέλισσας βασίλισσας

Γ.Λ: Τι είναι;

T.T: Διαφήμιση που κάμνουγ για τα φάρμακα που βγάλαν <v>τώρα με το οο με τιζ μέλισσες το δηλητήριο <v>της μέλισσας το αυτό TSι επουTSεί λέει λέει το τσήμμημα της βασίλισσας. Ποthé εν ετσημμά η βασίλισσα. Εν δεν έSει TSεντρί πρώτα πρώτα.

Γ.Λ: Να , με τσίμμησε χωρίς ν'αφή χωρίς ν'αφήσει όμως κεντρούνι δω πάνω

T.T: Εε;

Γ.Λ: Χωρίς ν'αφήσει το κεντρί

T.T: Έρπαξές σε ξόφαλτσα, λίγο λίγο λίγο σ'έπιασεν τZαι εν εε, αααχ (πάυση ηχογράφησης). Πά νερό<v> τZια κονντά;

Γ.Λ: Γιατί εν έχει από κάτω η γούρνα νερό μέσα;

T.T: Σύρωσε εν ντον είδες; Ο λάκκχος είναι συρωμένος πήα εγώ προ προχτές. Έριξα και χαλίκιμ μέσα, τίποτα. Λέω να

Γ.Λ: Εν μου τα'πε τώρα αυτά είχα α φερνα δυο μπιτόνια και γω ακόμα α τα βάλω

T.T: Τι δυο μπιτόνια καλέ; Μ'είSεν νερό η παροSή εν ειν γκια;

Γ.Λ: Εεε α τα αυτά α τα γέμιζα

T.T: Ειν αυτό, ξέρεις τι μου'πεν ο Νίκος; Ένας σανίδι λε να'βρει τσα

Γ.Λ: Φελλό φελλό για να μη μπνίγονται

T.T: Εν εκατάλαβες. Άλλο φτο είναι, TSια που πάω γω ό,τι κούσω τυπόννω, λ<ε>ω του πρε εν έχουν νερό λω TSαι θα πά<ε>ννουμ μακριά γιατ' άμα ειμ μακριά το νερό αργίζ<ζ>ει να δουλέψει καλά η μέλισσα όσο κονντά το νερό τόσο πιο καλά, γιατί πάει πιάνει το φέρνει το μέσα πλύννει τα τις τριπίτσης TSαι πάλι ξαναπάει πλύννει άλντη TSαι πάλι. Αμ'αν'ειμ μακριά όμως; Ένας σανίδι λλέει αα καμιά εξηνταριά εβδομήντα πό<v>ντους τσα τόσο, α βάλω τημ μπαροSήμ μπάνω που ποτίζζουμε το νερό είναι στην άκρ-ι-α πάνω πάνω α το βάλω έτση κομμάτι γυρτό κομ α το βάλω TSια πάνω το λάστιχο α ννοιζω λίον νερό ίσα ίσα να στάσσει πάνω στο σανίδι, α δειζ λε πόσσο μεζεύγιουντ'εTSει πέρα. Αντίς να βάλειζ νερό TSαι ξερω γω TSαι σου 'πα μου'πες κατευτεία

Γ.Λ: Τα κλειδιά τ' αυτοκινήτου είναι εδώ αν θέλει η μαμά σου α πλύνει τ'αμάξι α το πλύνει. Πάω μια βόλτα στο καφενείο

T.T: Εδώ περιμένου σου α τους φέρεις πατάτες

Γ.Λ: Εν έχω άλλες τελειώσανε

Τ.Τ: Εμ εε

Γ.Λ: Τώρα σε δέκα μέρες θα βγάλω

Τ.Τ: Εεε;

Γ.Λ: Σε δέκα μέρες θα βγάλουμε

Τ.Τ: Δέκα μέρες;

Γ.Λ: Βέβαια

Τ.Τ: Εε εμ μπιστεώω.. Εε μπορεί να'ναι αλλντά θρεύουνται τώρα θρεύουννται.

Γ.Λ: Εε είναι πολλές, τι α τις κάμω, εν έχω και λάκκχο να τιζ βάλω

Τ.Τ: Εε βγάλα λουλλντούδια πάνω;

Γ.Λ: Τώρα αρχίζουν

Τ.Τ: Τώρα

Γ.Λ: Τώρα, γιατί μπορεί να μη βγάλει λουλούδι δεν είναι απόλυτο να βγάλει λουλούδι

Τ.Τ: Εξαρτάται

Γ.Λ: Ντάξει. Εφύτεψα χθες άλλα τριάντα κιλά για δοκιμή

Τ.Τ: Χαχα που είναι εδώ στον γκάμμπο κάτω αυτός ο σορωνιάτης σήμερα έβαλε μπρος τη

Γ.Λ: Δε ρε γαμώτο με τσίμπησε πάνω στη μύτη μου ρε

Τ.Τ: Έλα μην ντην εψιλαφάς πιο άστη. Τιν να κάμει α ξεμυτθεί θέλει. Τι εν να κάμει;

Γ.Λ: Τα κλειδιά είναι από πίσω σου εε;

Τ.Τ: Ααχχ (παύση ηχογράφησης) FFF

Σ.Λ: Λες; Τόσα πολλά;

Τ.Τ: Μμε. (παύση ηχογράφησης) Η μέλισσα βασίλισσα το δηλητήριο δηλαδή της μέλισσας βασίλισσας, άραες πιο εν διαβάσαβ βιβλίο; Η βασίλισσα ποtthέ δε ούτε δανγκώννει ούτε τσηιμπάει δηαδή ούτε φτόνει εν γκάννει τίποτα, γιατί εκεί που'ναι ντο ΤΣεντρίν ντης μέλισσας ευτηνής είναι ντο τα γεννητικά της όργανα, ΤΣαι φεύγουν ντα αυγά που μέσα περνώνοντας από ΤΣεί, γγίζονοντας πάνω στο αυτό εε είπε σου κανένας πως γονιμοποιείται η βασίλισσα;

Σ.Λ: Όχι

Τ.Τ: Εε η βασίλισσα τώρα ας πούμε που θα'βγ'η ΤΣαινούργια που το φουσκάΤΣιμ που μέσα κατευτεία, βγαίνει ΤΣαι σε τρεις τέσσερις ώρες αρΤΣινά ΤΣαι πετά, βγαίνει όξω που την τΖυψέλντη, πετά ΤΣαι βγαίνει πάνω γύρω στα Σίλια πεντακόσια με δυο Σιλιάες μέτρα ύψος, βγαίνει πάνω ΤΣι όποιος ΤΣηφήνας ποσώσει ΤΣει πάνω εΤΣείνος θα τηγ γονιμοποιήσει ένας ΤΣηφήνας ΤΣαι ποιο ξέρεις ποιος είναι ο ΤΣηφήνας αυτός που θα φτάξει κι α πάνω στηβ βασίλισσα πρέπει να'ναι εε γεννημένος ας πούμε γεννημένος βγαλμένος που την ντρυπίτσηαν ντου πριδ δυο ώρες ο πιο παλιός δεν εποσώννει ΤΣια πάνω, της πρώτης ημέραω, της δεύτερης, της παραπάνω, της παραπάνω εμ μποσώννει κανένας, έσει μέσα πολλντούς αλλντά θα πάει ο π-ι-ο νεαρός αυτός που θα βγει τελεταία που το αυτό εΤΣείνος θα βγει ΤΣια

πάνω α ποσώσει α τιν γονιμοποιήσει TSαι α πέσει κάτω τέζα όλλα του τα γεννητικά όργανα πομένουσ στης βασίλισσας μέσα, μένουμ μέσα τα σφηνιάζει TSαι όπως φεύγει τ' αυγό περνά ντζίζοντας γονιμοποιείται τακ φήνει το μέσα στην ντρυπίτσα πάει στο άλλντο πάει στο άλλντο εν είναι κάθε τόσο TSαι γονιμοποίηση, κατευτεία. TSαι γεννά τώρα αυτή η βασίλισσα είναι γκαλή ας πούμε γόνιμη μέχρι τα δυόμιση τρία χρόνια, δυόμιση με τρία χρόνια που TSει πρέπει να την ελλντάξεις στο ντρίτο χρόνο πρέπει να την ελλντάξεις γυρνά π-ι-α. Κατάλαβες; TSαι εTSεί που σου κάμνει ας πούμε το<μ> μπρώτο χρόνο είναιιδ διπλό τρίδιπλο ντο μελίσει ας πούμε με δύο αυτά γεννά τώρα την άνοιξη γύρω στις τέσσερις με πένντε Σιλιάες αυγά το εικοσιτετράωρο, τα γεννά αυτά κάθε εικοσιτέσσερις ώρες, αλλντά φεύγουν τζιόλα οι πιο παλλιές, με τηδ δουλειά τημ μπολντύ παθαίννουν αυτή πως τη υπερκόπωση TSαι TSια που πετά

Σ.Λ: Ψοφούν

Τ.Τ: ρρήφτει κάτω TSαι εν έσει κουράγιο πιο να πορπατήξει α πάει στηφ φωλιά TSαι πομένου, βλέπεις τες που δω που TSει, αυτήν είναι η ζωή της. TSαι το Σειμόνα, άμαν έρτει ο Σειμόνας TSι είναι βρέσει συνέσεια TSι εμ μπορούν να φέρουφ φαί να ταΐσου ταουζ γόνους ταη βασίλισσα TSαι ξέρω γω τι κάμνου αντίξ να την νταΐζζουβ βασιλικόμ μπολτό, γιατί πρέπει να την νταΐζζουν ντώρα βασιλικόμ μπολτό συνέσεια για να παράγει αυγά, συνέσεια το Σειμόνα που εν έσει βασιλικόμ μπορτό εν έσει λουλλντούδια πολντά τι κάμνει, βάζου λντίο βασιλικόμ μπορτό TSαι μέλι TSαι ταΐζουν ντη. Κατάλαβες; TSι έτση ρρήφτει η γονιμοποίηση τετρακόσα, τρακόσα, πενντακόσα αυγά το εικοσιτετράωρο TSι εTSεί, αλντά τε τέτοια εποσή είναι τέσσερις τρισήμισι Σιλιάες αναλόγως το κουράγιομ μπου έσει. Ααα. Κάμαμέν τζαι φτή τη δουλειά

Σ.Λ: Είναι τέχνη

Τ.Τ: Έκαμά τη, είχαμε τριάνντα σαράνντα TSυφέλλες ευρωπαϊTSές TSαι δεκαπένντε ντόπιες παλλιές, φτες που'τομ με τα ξύλα είSen ο πάρρηους κάτι στροντζυλά TSυρρηαρίσια που το βουνό που πάνω TSαι έκαμνέν ντα με το φτο με το σκαρπέλλον τζι έννοιεν ντρύπα που μέσα TSι έκαμνεν ντην ντρύπα τσηα τόσηδ δα, TSι εTSεί μέσα έβαλντεν αζμάρια TSαι γεμίζζαμ μέχρι πίσω, γεμίζζαμ μέσα. Στο αυτό πάλε στο τρυγητό έπρεπε πάνντα την ντρυγούσε από το πίσω μέρος, <ε>τρύπας, γιατί έσειμ μπροστά τρύπα TSαι πίσω, από το πίσω μέρος για να πάρει μέλι, εαν έθελεν να την αυτώνει να TSαινουργιέψουν ντα TSεριά μπροστά εν επάεννεμ μια που πίσω επάεννεν από μμπροστά, αφαιρούσεμ μπου μπροστά εκείνες τις πίτθες τέσσερις πένντε έξι πόσες ήτο, για να κάμει καινούργες, ανανέωση, TSι ύστερα πάλε που δυο τρία χρόνια που πίσω, α πάρεις το μέλι που το πίσω μέρος, αναλόγως, δυο τρεις πίτθες αναλόγως τον ό<ν>γκο μπου είχασι είSen τζαι στροντζυλά είSen τζαι τετράγωνα είSe η μάνα σου έθελε το μέλι που ταν ντόπια γιατί; Γιατί ξέρεις τι έκανε; Άμαν 'να το φέρουμε στους γαζοτενεTSήες γιατί εμ μπορούσεσ αλλιώς, ετρέχασι τα μέλλτζια α τα φέρουμε α τα βάλει μια τσηανάκαμ μεγάλημ μπου'Se έναν γκοφηνάρι πάνω με ξύλα TSι α πιάσει με τα Σέρ-ι-α της α τα λλιώννει τις πίτθες α τα λλτζιώννει με τα Σέρ-ι-α της, α τες ελλτζιώννει TSαι πόμενεν τζια πέρα φτο το λλτζιωμένο η TSερύθρα αυτή η λλτζιωμένη επόμενε δέκα δεκαπένντε είκοσι μέρες μόνον ντου το

μέλι πάντοτε το μέλι έχει το ιδίωμα να κατεβαίνει κάτω, κατάαβες; ΤΣι αμαν να κάτσει πιο κάτω όλητη η ακαθαρσία ΤΣερί, χρώματα, σκουπίδια μέσα έμπαινε στη τσηανάκαμ μέσα έβγαινε πάνω

Σ.Λ: Μερμύγκια, τα μυρμήγκια

Τ.Τ: Όλλ' η βρωμιά βγαίνει πάνω, ΤΣαι στο στομάσι που πάει αυτή τη δουλειά κάνουν ντο μέλι α πάρεις μιαν γκουταλτζιά μέλι ό,τι έσει κάτω στομ μπάτο του στομαχού τι κάμνει, τα σηκώνει πάνω, πάει ΤΣείνον γκάτω επειδής ειβ βαρύ πάει κάτω τα σηκώνει τα σκουπίδια τα σηκώνει πάνω αλέθο<υ>νται και φεύγου. Χαχα το δρόμον ντους. Γι'αυτό ειν'οφέλιμο το μέλι, εεε η γύρη εν ειν τζαι τόσο είναι στυφή, ξινίζει λιγάΤΣι. Ο πορτός όμως είναι άμαμ μπιάσεις αεε να τόσο δα ένα κομματσηουλάκι να πιάσεις α το βάεις στο στόμα σου νομίζεις ααχ παίρνεις έναν αέρα έτση δροσερό ΤΣαι πάει μέχρι κάτω αμαφ φάεις πιο ένα δυο κομματσηούλλτζια εεε ζαλίζεσαι τόση δύναμη

Σ.Λ: Τούρμπο

Τ.Τ: Έσει ναι είναι Έσει δύναμημ μπολλνή. Μια φορά γω εν εκαταφέρθηκα εΤΣί στη που το τρυγούσαμε ΤΣι είσε τα βασιλοφούσΤΣια αλλντά άμαν ήτομ μεγάλο, μεγάλο ήτολ λίομ μέσα το βασιλ FFF έπρεπε να ναι όπως είναι το βασιλοφούσΤΣι είναι τόσο α μακρύ κι άμα είναι

Σ.Λ: Τι πράμα; Αυτό το

Τ.Τ: ΒασιλοφούσΤΣι

Σ.Λ: Βασιλοφούσι

Τ.Τ: Το φουστΣίν αυτό το η θήΤΣη που κάεται η μέλισσα μέσα αυτό τι κάμνει, φήννουμ μέσα έναγ γόνο ΤΣαινούργιο της ημέρας της ημέρας που α γεννήσει η βασίλισσα φήνει ΤΣείνον ντο ένα δυο τρία αναλόγως φήνει πιάνει το και τι το κάμνει εν ντο εΤΣιά να'ναιμ μικρό το μεγαλώνει, το μακραίνει, το μακραίνει προς τα μπρος, ΤΣια άμα θέλει στημ μέση στη μέση βάζει μέσα βασιλικόμ μπορτό, είναι γκόμα το σκουλουκάΤΣι μέσα είναιμ μικρό εΤΣείνον ντο μισό το φουσκάκι άμαν ντο πιάσεις και το βγάλεις το σκουλικάΤΣι ΤΣαι το φάεις παίρνει ααεααχ εμ μπορεί α πάρεις αέρα χα μια αυτή μια ωραία μυρουδιά μια ωραία αυτή γεύση πάει κάτω όλο σου το σώμα, όλλο το σώμα γι'αυτό είναι δυνατό. Άμαν είναι αυτό κλειστό μπ-ι-α που μπροστά εΤΣείνο το πιο πολύ έσει το φαωμένο το σκουλήΤΣι, γιατί τρώοντας το το το φαίν ας πούμε ΤΣαι για να γίν' η μέλισσα η βασίλισσα τρώει βασιλικόμ μπορτό που του βάζου FFF μεγαλώνει FFF ΤΣαι τι κάμνει μόλις έβγει

Σ.Λ: Περίμενε

Αρχείο: salakos 3

Τ.Τ: Αυτά τέτοια πράματα. Έσει.. Μόλις εβγεί η μέλισσα που την ντρυπίτση την αφήννουσι τέσσερις πένντε ώρες <ΤΣ>αι μετά τηνε την εδιώχνουσι να πα να καθαρίσει κάτω τα πατώματα, ό,τι σκουπιδάΤΣιν έχουν το βγάζουν ΤΣαι το πετούν έξω ΤΣαι πάλι στρέφου, εμ μπαμ μακριά. Μετά περάσαν δυο τρεις ημέρες α την εστείλουσι να πα να φέρει νερό, α πα να φέρει νερό. Εεε μέσα πάλε εΤΣεί το φτο το

νερό που α το φέρει εν ντο χρησιμοποιεί η ίδια, α το πάρει άλλη α πλύνει τα τις τρύπες μέσα α τες πλύννει τρυπίτσες άλλες είναι κάθε.. μόλις φύει το σκουλουκάΤΣι που μέσα πρέπει να το... πλητθειεί, ειν' γκαθαρό που πα να γεννήσει άλλντο αυγό. ΈΣει την είπαμεν οσο ΤΣιφήνας είπαμεν <v>τιζ μικρές μέλισσες, είπαμεν ντη φρουρά, στημ μπόρτα μπροστά έΣει φρουρά βάζει φρουρά είκοσι τριάντα κομμάτια ΤΣαι μόλιζ δουν γκαταλάβουν ότι ξένος που μπαίνει μέσα βουτθούν ντο βουτθούν ντο ΤΣαι παν ό<v>λεζ μαζζί αν μπορούσι να του κόψουν ντολ λαιμό το ΤΣεφάλι εντάξει άμα δε μπορούν ντι κάμνουν βουτθούν άλλες μαζί πλακώνουν ντο που πάνω ΤΣαι σκα, μυαλό εε;; Σκάει χεχε, ΤΣαι τηβ βασίλισσα άμα θέλουν να την ελντάζουν ει γριά π-ι-α έτση την γκάννουν εν ντην εσκοτώνουν γιατί εε εν ντους έρκεται καλά, α σκοτώσουν ντημ μάναν ντους; Τι κάμνου..γιατί για να 'ναι παλλ<τZ>ιά η βασίλισσα όπως είναι η πίτθα μεγάλη α η πίτθα ας πούμε γεννά δα τριάντα σαράντα πενήντα αυγά φεύγει που δω πάει παραΤΣεί φεύγει που ΤΣεί πάει παραΤΣεί. Αυτό είναι σημείο ότι η βασίλισσα θέλει αλλνταγή, τημ μπιάννεις τημ μπετάς όξω, τη σκοτώνεις ας πούμε, εκείνη κάμνει τα βασιλοφούσΤΣια αυτά, αυτή ειν'η δουλ<τZ>ειά της. Εε τηβ βασίλισσα τι κάμνου, πάσι πενήντα εκατό διακόσες τρακόσες μέλισσες και πάσι δήθεν ότι την αγαπούσι τηφ φιλού <v>τηφ φιλού <v>τηφ φιλούν ΤΣαι παν ούλλντες μαζί ΤΣαι σκα εΤΣείνη μόνη της. Μόλις εσκάσι όξω, πετούν ντην όξω, εν ντην ετσημπάνε δηαδή, γιατί μόνον οι μέλισσες τσιμπάνε. Ο ΤΣιφήνας ΤΣαι η αυτή η βασίλισσα εν ετσημπάνε οι εργάτριες ειμ'μπου τσημπάνε, οι καθαρίστριες οι έΣει μέσα, η φρουρά... έΣει πο<v>λντά πράματα μέσα.

Σ.Λ: Μάλιστα

Τ.Τ: ΈΣει ταΐστρες ταΐζουν ντο τα σκουληκάΤΣια μέσα στις τρυπίτσες, α βάλει γύρη και λλίγομ μελάκι κι α το βάλει μέσα α φάει στην άλλντη στην άλλη τρυπίτση α λεγόμενες ταΐ ταΐστρες. Οι καθαρίστριες εεε εμ έΣει έΣει μέσα έΣει πάρα πολλά. Και όταν όταμ μολύΤΣει ένα ΤΣυψέλλι μολύΤΣει ζμήνος που λέσι το ζμήνος για να φύει που την τΖυψέλλη ποτθέ δεμ μπάει η καινούργια βασίλισσα πάει η παλλιιά. Μαζεύγει τομ μπληθυζμό που έΣει κοντά της που ξέρει τα χνώτα του τα οι μέλισσες ξέρου ντη βασίλισσάν ντους ΤΣαι παν ούλλεζ μαζί και φεύγουν γκαι κάμνουν ντο σπίτι... Αλντά τημ μπρώτην ημέρα πά, πριν ενα δυο μέρες πάν γκαι βρίσκουμ μέρος, παν να 'βρουν ντο μέρος ΤΣαι που 'ΤΣει μόλις εεε θέλει να φύγει πια και πάει τ'ασκέρι άλλντομ μαζί, ξέρει, μμπαίνει μπροστά εΤΣείνη που 'τον ντο μέρος ΤΣαι πάει α κάτσει σ'ένα αυτό. Γι'αυτό θέλει αυτά α'Σεις ΤΣυψέλλντες α πάει αμ μπει μέσα ΤΣαι μόνον ντουμ μπαίνει, καθίζζει σε καναν γκλαδί ΤΣια κοντά αλντά άμα φύγει που το κλαδίμ μπιο πάει ξανά πάλε ξανά α βρει άλλην ντρύπα στο βουνό σε καμιά δένντρο σε καμιάν γκουφάλλντα τρύπα<v> γκάτω στο χώμα.

Σ.Λ: Είχαμε δει στην Ντήλο ένα τέτοιο

Τ.Τ: Τι; Αζμάρι; Ζμήνο

Σ.Λ: Εε πήγαινε

Τ.Τ: Βγάλλει δυο τρία, αναλόγως το κουράγιο που έΣει

Σ.Λ: Πήγαινε σα σύνεφο

Τ.Τ: Μια χρονιά ήτον γκαλή χρονιά, κάτω στημ μπεριβόλα που τις είχαμε εννιά Μαρτίου επιάσαμε αζμάρια τωρά τον Απρίλλντη μπιο κάθημ μέρα έχει ένα δυο τρία

ένα δυο τρία κάθε μίση ώρα αλλντά εν εξέραμεν να τα ξέρεις πρώτα πρώτα εν εξέραμε
βάλουμ μπατώματα φτόνουν έσει. Η μέλισσα είναι, η μέλισσα είναι γκράτος TSi
άμα δε δουλεύει καλά ο αρσηγός, καλή ώρα σαν ντοδ δικόμ μας σαν ντοδ δικόμ μαζ
λέω, ααχ.

Σ.Α: Όταν έρκεται

Τ.Τ: Εε;

Σ.Α: Όταν έρκεται λέω είναι

Τ.Τ: Εύκολο είναι; Και πάλε TSοίταξε 'δω, σ' αυτή την ηλιTSία TSai στημ μεγάλη
όπως ήτον ο Μητσοτάης, που 'τον ογδόντα ογδοντα-οχτώ εβδομή ογδόντα ογδόντα
πέντε ενενήντα χρονώ αυτοί δεν παι το μυαλό σου είναι σαν αυτό, άλντα σκεύεσαι το
πρωί TSi άλντα σκεύεσαι το<υ> μεσ<ο>μέρι, εν είναι, παίρνω παράδειγμα απ' τον
εαυτόμ μας. Αλλ<τZ>ιώς ήμαστον πριν δέκα χρόνια, αλλ<τZ>ιώς π-ι-ο πρι αλλντά
αλλ<τZ>ιώς π-ι-ο πρι. TSi όταν ήσουν νέος ήτο διαφορετικά, να αα να α καταλάβεις.
Αυτός τώρα, δίχως δίχως να 'σει πόρους ξανίει να τα βγάλει πέρα με εν ντα βγάλεις
πρε, θέλει πρώτα πόρους, δουλειά δουλειά α δημιουργήσεις δουλ<τZ>ειά άμα δε
δημιουργήσεις δουλ<τZ>ειά τίποτα ε γίνεται, τίποτα. Παίρνει φράνγκα που παίρνει
μαζεύγει μαζεύγει φράνγκα φόρους που δω φόρους που TSει TSai τι, α πληρώσει
τους αυτούς που έσει κοννά του. Το υπόλοιπο δουλ<τZ>ειά έννοιξες; Έχουμε
ανάμισι εκατομύριο αυτούς πως ειμ μπου τους λέσι; Δίχως δουλλειά ανάμισι
εκατομύριο εε τι γίνεται; Όλλντα τα ταμιά τα συνταξιοδοτικά τα αα νοσοκομεία
τ'αυτά όλλ<ντ>α αφού εβ βάζζεις μέσα έσσημα εμ μπληρώννεις εν έσειζ δουλ<τZ>ειά
θα βάλεις έσσημα πόσα θα βάλεις; Εν ε εν έσει έσσημα όλλντα τα ταμεία είναιχ
χρεωμένα, καταχρεωμένα, λοιπόν. Ανντίς καλά πάμε ανντίς μπροστά ένα βήμαμ μισό
πάμε μπίσω δυο TSai πάλε. Τώρα α μην είSen ντο χρέος α δώννει TSai που TSει τα
μισά στο χρέος κάτι εγινότανε. Τ'αυτά που μαζεύγει τώρα που τον γκόζμο, θα
φτάννασι αλλά τώρα εν εεε φτάνου. Τέλος πάντων.

Σ.Α: Τι να κάνουμε;

Τ.Τ: Τώρα πάεις στον γκαφενέ;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Απομαγνητοφωνημένα κείμενα Απολλώνων

Αρχείο: apollona 1

FFF

Ο.Τ: Η μαΤΣέλλ<ντ>α είναι ιταλιΤΣιά πρέπει να'ναι κι αυτή.

Χ.Κ: Ιταλικά είναι. Η μαΤΣέλλ<ντ>α είναι η ιταλικιά.

Σ.Κ: Ο Κουφός το λέει Σέβα.

Σ.Λ: Ναι;

Σ.Κ: Μακκήλλα. Εν ντο'χεις ακούσει; Ο Κουφός το λέει.

Μ.Π: Αα πεσ'τε τώρα κάτι; Κουβάς. Το για ή τώραν ντο λέμεν γκουβάν ντο; Το πλαστικό

Σ.Λ: Εε εντάξει ναι. Τι κάννατε, όλα, καμιά συννταγή.

Μ.Π: το Πάσχα αγάπη μου κουλλουράΤΣια που κάνναμε

Γ.Π: Οι γλέπες, οι γλέπες

Μ.Π: Νναι, ΤΣαι το πασχαλερό ψωμί. το πασχαλερό ψωμίν ήτομ με γάλα ζυμωμένον γκαννελλίτσα, λαδάΤΣι, ΤΣι από ΤΣει εκάνναμε ΤΣαι τ<ε>ς αυγούλλες, καννέλλαμ μέσα μμπαχαρικά δηλαδή απ'όλλα ΤΣαι το πλάθαμε, το το κάνναμεν ντέσσε

Σ.Κ: Νουννά έλα που δω έλα που δω έλα που δω για να σε πιάννει

Μ.Π: Έναμ μακρύν ντόσον τΖαι το κάνναν ένα δυο τρία τέσσηρα ΤΣι αυτά τα τέσσηρα τα ξανάζμιαν τΖαι το'καννεν ένα ψωμάΤΣι

Γ.Π: Ααα όχι δύο

Μ.Π: Τέσσηρα κομμάτ-ι-α ΤΣαι κάνναν τΖαι στροντζυλά που το παίρνα στομ μπαπά ΤΣαι στην κλησιάσΤΣηνα. ΚλησιάσΤΣηνα ήτον η γυναίκα η νεοκόρος που λέμεν ντόρα.

Γ.Π: Νεοκόρος, νεοκόρος

Μ.Π: Αυτά ήτον ντου Πάσχα το ψωμί, με την γκαννέλλαν ντου, με το γάλαν ντου, με το λαδάΤΣιν ντου, τα ψήνα στο φούρνο, κάνναν τΖαι την αυγουλλίτσα τΖι όσον έμενε το κάννα ψωμάΤΣια ΤΣι αυτόν ετρώγαμ μετά τον τον γκαρρημά που λέμεν ντο ρίφιν ντο λέαμεν γκαρρημά λε α βάλουμε τον γκαρρημά στοφ φούρνο

Σ.Κ: Και λαμπριώτη το λέγανε

ΟΛΟΙ: Εεε FFF

Σ.Κ: Εεε; Επειδή ήταν η Λαμπρή λαμπριώτη

Μ.Π: Αλλντά ο καρρημάς π-ι-ο ήταν ντο επιστημονικόν ντου χαχαχαχ

Π.Α: Λαμπριώτη ελέανντο πρώτα ύστερα πιο λέει καρρημά

Μ.Π: Τα κουλλντουράΤΣια τα κάνναν ο κόσμος ενντάξει δεν είναι η πολυτελεία τώρα της πολυτελείας που είμ' μ'αυγά ΤΣαι βούτυρα ΤΣαι ξέρω γω τι, ό,τι είΣεν ο κόσμος πάντως το κουλλουράΤΣιν ντο κάννανε.

Γ.Π: FFF με λίγα πράματα αλλά π-ι-ο υγιεινά ΤΣαι π-ι-ο υγιεινά

Μ.Π: Νναι, νναι

Ο.Τ: τα λαδένα κάννανε

ΟΛΟΙ: Λαδένα

Μ.Π: ΤΣαι με βούτυρον ύστερα πουθ θυμάμαι γω, ήμαστομ μεγάλες

Ο.Τ: Εε καλά θειά γώ πιο εγνώρισα και τ'αυγουδένα, ενντάξει στη σειράμ μου τα είχαμεμ μπ-ι-ον όλλα τ'αυγουδένα υπήρχαν αυτά πια τότες

Γ.Π: Η κουλλουρού πάννω αυτό έκαμνε ε

Π.Α: Η κουλλντουρού έκαμνέμ μας έκαμνέμ μας

Μ.Π: ΕΤΣείνη μας ήταν η πρώτη που μας έκανε, μία θειά επειή είΣεν ντο γιον ες τη<ε> Ρόδο στην α μάθει πετσηωτής πετσηωτής ξέρεις ο τσηανγκάρης ΤΣαι ερκότανεμ μπιον τΖαι στες ξαδέρφες όλλες ήταμ με τημ μητέραμ μας ξαδέρφια έ<μ>πρεπε να'ρτει το Πάσχα να μαζ γυρίσει όλλνην ντη γεννιά να κάμει α μας φτιάξει τα κουλλούρια με τ'αυγά γιατί καμιά δεν ήξερεν, εεε λάδι εβάζζαμεν

ΟΛΟΙ: FFF γι'αυτό τη λέγαν κουλλουρού αααα χαχαχ FFF

Γ.Π: Αυτή πήγαινε στη Ρόδο, είχε γνωστές

Μ.Π: ΤΣαι έμεινε ντης κουλλουρούς χαχαχ FFF (ΟΛΟΙ). ΠαραΣτΣευ' ήτον ντο όνομάν ντης, τΣενγκούλλντα που'τα, αντί ΠαραΣτΣευή τΣενγκούλλντα τ'όνομαμ μπαλιά το λέανε και εΤΣείνη πιο μπρώτα πρώτα άρΣισε ΤΣαι μας έκανε τ'αυγά τα κουλλούρια με τ'αυγά..βούτυρον τΖ'αυγά ΤΣαι γάλα

Π.Α: Πρώτα γιμόνναμεν ντες άρεκλες και που τα ζυ που τα ζυμαρένα μωρέ Μαριά FFF και κάμναμεν ντον γκόζμον ολόλαο χαχαχα

Σ.Κ: Οι άρεκλες ποιες είναι; Οι τα ταψιά τα μεγάλα;

Ο.Τ: ΌΣι, ο πάνγκος πού'Σει..

Γ.Π: Τ'αντζιά τ'αντζιά που λέμε

Μ.Π: Όπως έχουμε εδώ που ΤΣει που'βαζζα τα λάδια που κάτω ΤΣαι ... αυτ'είναι ηη

Γ.Π: Ο πάνγκος, η άρεκλα που βάζζαμε το σιτάρι FFF

Μ.Π: Ήταν αποθήΤΣες, το έναν είναι αποκρέβαΤΤηος που μμπαίνναν ντα λάδια ΤΣαι τ'άλλο ήτο θήΤΣες δυο θήΤΣες ΤΣαι βάζζαν ντο κριθάριν ντο σιτάρι, η αποθήΤΣη του σιταρ-ι-ού

Π.Α: Οι πάντζοι που βάλλνταμε

Σ.Κ: Ααα ήτανε ετσή που έλεγε στο ρεπορτάζ άρεκλα στην Έμπωνα έν'ναι; Άρεκλα

Ο.Τ: Είναι δυο χρήσεις, αποθήΤΣη ΤΣαι πάνω κρεβάΤΤη FFF γιατί ΤΣοιμούνντο που πάνω

Μ.Π: ΤΣαι τα υπόλοιπα ήτα χαχα

Ο.Τ: Σημειώνει φτή ό,τι κούσει χαχαχ

Χ.Κ: Αμπαταρός το που κάτω FFF μέσα

Π.Α: Αμπαταρός ΤΣαι που πάνω κρεβάτθη

Γ.Π: Τα λάδια τ'αυτά

Χ.Κ: Η αποθήκη αυτή για τα λάδια αμπαταρός

Μ.Π: Τ'άλλον ντο χαλάσαμεν αυτόν έμεινεμ μπ-ι-ο χαχαχ

Γ.Π: Που πάνω κοιμάται ο Μανώλης, που πάνω όταν έρκετ'εδώ πάνω ΤΣοιμάται

Ο.Τ: Ο Μανώλης πάντα, πόσα χρόνια πόσο χρονώ είμαστε μόλις έρτει εν τζοιμάται σε νγκανναπέ ντζαι στο φτο πάνω βγαίννει ΤΣειά ήτον ντο κρεβάΤΤη ντου είΣεν ντους πάνγκ που'Σεν ντζαι δίπλα τομ μπάνγκο που το χαλάσαν, ήτα δυο φτο ΤΣ' έριχναν ντο σιτάρι μέσα

Γ.Π: Ήταν ο πάνγκος, η άρεκλα

Ο.Τ: ΤΣι έθεν να'μπω εε εκρύβγιαν ντα βιβλία τους μέσα τα Ποπάι τέτοια ρίχνα ντα μέσα στο σιτάρι για να μημ μπαίννω α τα π-ι-άννω, επ-ι-αννα εγώ τομ μπάνγκο, α φωνάζζ'η ι-α-ι-ά «έλα μωρή τι κάνεις;» εγώ α π-ι-άσω το α βουτθήξω το βιβλίο ΤΣια α φΣώ να πάω α το διαβάσω ρίχνα ντα μέσα ο Γιάννης με τομ Μανώλη χαχαχ

Μ.Π: ΤΣεράΤΣια που λες, είχαμ μέλισσες αγάπη μου πρώτα ΤΣαι δεν αγοράζζαν ντο ΤΣεράΤΣι, έ<μ>πρεπε να αφού κόντευαν οι μέρες του Πάσχα είχαμ μιαν έναν τόσο

Π.Α: Πείθω, σαμ μπειθω

Μ.Π: Που κάνουν οι αρχαντζελίτες τα, ο πυλόζ ναι ΤΣαι έβαζζεζ νερόν μέχριν έναν οριζμένοσ σημείον γκαυτόν νερό ντζι'από πάνω ζζέσταινες το τηζ μέλισσας το ΤΣεράΤΣι το'ριχνες ΤΣαι πρώτα τα τρίββαμε από το ι την γκλωστή την ντρίββαμε την γκάνναμελ λλ<ντ>ίο ντζαι την ντρίββαμε ΤΣ'έθεν να ξεραθθεί να στερεωθεί ΤΣαι να π-ι-άννουμεν να όσα δάχτυλα είχαμεν έτση <ζ>ζευγάρι <ζ>ζευγάρι <ζ>ζευγάρι ΤΣι α το βουτθάμεμ μέσα α πιεί ΤΣαι να κρλώσει ΤΣι α το ξαναβουτθήξεις πόσον ήθελες χοντρός όπως είναι η βέργα της θείας; Πόσην να την γκάνεις; Έθελες ψιλό; Ψιλόν ντζεράΤΣιν να το κάνεις. Δεν είΣεν ο κόζμοζ ν'αγοράσει, όλλα ήταν ό,τι έκανεν η μέλισσα, ό,τι έκανεν ο άνθρωπος (FFF γενικά γιατί μιλούν ενδιάμεσα). Εεε δηλαδή το Πάσχα ΤΣαι έμπρεπε να κάμει λαμπαδά στον άντρα, λαμπαδά στο γιο, λαμπαδά στο στην οικογένειαν όλλη να κρατήσουν ντο Πάσχα τηλ λαμπαδάδαν ντους.

Σ.Λ: Θυμάμαι μου το'χει πει η μάνα μου που έκανε η γιαγιά έτση στον ντενεκκθέ μέσα.

Μ.Π: Ήτον οι προετοιμασίες του Πάσχα ΤΣι αρΤΣίζαμ μπ-ι-ον ύστερα τα κουλλούρ-ι-α εκάνναμεμ μπρώτα το σησαμωτόν ντο κάνναμεμ μπαξιμάδι το σησαμωτό ψωμάΤΣι με σησάμι, με καννέλλες πάλε τα πάνντα αλλά δίχωζ γάλα, δίχωζ λάδι, μόνοζ ζάχαρη

ΟΛΟΙ: νηστίσιμο πιο

Μ.Π: το νηστίσιμον να τρώνε τημ Μεγαλοβδομάδα. το Πασκαλερό ήταμ μπ-ι-ον ντο μεγάλο Σάββατο για να το'χουσιν ντην Ανάσταση

Χ.Κ: Εκάνναν γκαι λαζζάρους

Μ.Π: Νναι οο του Λαζζάρου εκάννασιμ μπάλε το σησαμάΤΣιμ με μέλι, με καρύδια ξέρω γω έτση τ'ανακατέββασιν ντο κάννα σαν όπως κάννουμεν ντο μελεκούννι σχεδό σα ζυμούλλαν αα τα υλικά

Ο.Τ: γλυκό ήτομ μπάντα, θυμούμαι το γω

Μ.Π: ΤΣαι νοίγαν ντο φύλλ<ντ>ο ΤΣαι το κάννα σα φραντζολλίτσηαν ντζαι πηγαίνναν ντζι έρχουντον έτση έναλ λιανό που ήτο λε Λάζζαροζ δεμένος πιο που λέμε λε Λάζζαρος σαβανομένος εε το κάνναν νγκάτι σΤΣέδια πάνω

Ο.Τ: ΕίΣεμ μέλι μέσα θυμούμαι το

Μ.Π: ΤΣι όταν ντ'άννοιες ήτομ μέσα η ζζύμη, το σησαμάΤΣιν ντο μέλιν ντο η καννέλλα

FFF

Π.Α: Ο πάρρηυζ μου ο συχωρεμένος έμμπρεπε η ι-α-ι-ά να του κάμει, έθελέν ντα

Μ.Π: τα'τρωγεν ντέντο-ι-α πράματα

Π.Α: Έμμπρεπεν να του κάμει. Ήρτεν ο Λάζζαρος να μην ντου κάμει; Έτρωγε

Μ.Π: ΤΣαι τολ Λάζζαρο αυτά τα γλυκά, ΤΣαι μετά αρσίζα γιατί αλ εε εμ μπρολαβένναμ μπρώτα δεν είχαν ντζαι μέρη να τα κρύββουσι, τημ Μεγάλημ μπέφτη τα κουλλουράΤΣια, το Μεγάλο Σάββατον ντην αυγούλλα με το Πασκαλερό ψωμάΤΣι,ΤΣαι

Σ.Λ: Τυρόπιτthes;

Μ.Π: Εν εκάνναν ντέτοια πράματα αγάπη μου, τώρα βγήκασι οι μονντέρνες π-ι-ον η τυρόπιτtha

Ο.Τ: Θειά γιατί έδειξες εμένα; Χαχα

Μ.Π: Απλώς ες τιζ μάνντρες το γάλα όταν είΣες κατσηκούλλες ας πούμεν ντο γάλαν ντζείνην ντην ημέραν ντο κάνναν ντυράΤΣιν ντου ην Ανά <τ>ην ημέρα του Πάσχα δηλαδή που βγαίν'η Ανάσταση που πηγαίνναν, άλλες παίρναμ μικρά γκολλουράΤΣια μ'αθθόνερν ντζαι με ζαχαρίτσηαν τΖι άλλες το τυράΤΣιν ντηζ μάνντρας εΤΣείνον ντο ή έμμπρεπε να το δώσειζ γάλα στα σπít-ι-α ή έπρεπε να το κάμεις τυράΤΣι ΤΣι α το πάρεις ες την εκκλησία FFF α το λειτουργήσει ο παπάς ΤΣαι να το κόψουν νγκομματάΤΣια να πιάσει ο κόζμοσ

Σ.Λ: Εμείς τότε στην Τήλο κάννουμε ομελέτα και το πάνε στην εκκλησία

Μ.Π: Εδώ είναι ντο γάλαν ντου Πάσχα δεν ντο κάννουν ντυρίν οι

Π.Α: Εδίνναν ντο στον γκόζμο

Μ.Π: Οι μαντραδόροι να τους πούμεν έτσηι δεν ντο κάννου για τον εαυτόν ντος, θα το κάνουν ή θα δώσου στα σπít-ι-α ή θα το κάμουν ντυρί θα το πάρουν στην εκκλησία να το λειτουργήσει ο παπάς <Τ>Σαι να το δώσουσι

Σ.Λ: Τότε ήταν γκαλά, ωπ το τηλέφωνο

Μ.Π: το τηλέφωνο Γιώργη τα παιδιά θα'ναι

Σ.Λ: Ναι, γιατί θα μας το ζητάει ο κύριος και

Σ.Κ: Να το'χουμε α το'χουμε να το'χουμε στα χαρτιά μας το σφογγάτο χαχαχ

Μ.Π: Αυτόν είναι ντ'Αη Γιώργην ντα σφογγάτα, άλλες τεσ ημέρες γίνεται αλλά σαν ντ'Αη Γιωργιού νόστιμο καμιάν ημέρα δεγ γίνεται – Ουρανία δδικό σου ήτα, πάνω εσένα θα 'ψάχαν τΖαι πήραδ δω. Το σφογγάτομ μπου λες είναι ότι χτυπάμεν ντ'αυγά εεε θέλεις ετσηά τηδ δόσην να την νγκάνεις ή απλώς μόνον να πεις πωζ γίνεται

Σ.Λ: Ό,τι θέλετε..όλλα όλλα

Μ.Π: Νναι, εεε τυρί δηλαδή εμένα η συχωρεμένη η ι-α-ι-ά μου τηζ μάναζ μου μάνα ήταμ μαστόρισσα χαχααχ

Σ.Κ: Στο σφογγάτο εε;;

Μ.Π: Νναι νναι θέλει χτύπημαμ μπολλύν ντ'αυγό<ν> τΖαι βάζζεις τυράΤΣι ΤΣαι βάζζεις τώρα πιον η αλήθεια εμείς οι ΤΣαινούρ-ι-εσ εμέναν η νύφφη μου η Μαρία το τυρί δεν ντο τρώει ΤΣι όμως το σφογγάτον ντο τρώει γιατί βάζζω λίγον αλευράΤΣιμ

μέσα ΤΣι οι προτεινές εβάζζαν αλεύριν αλλά δεν εφούσκωννε ενώ τώρα βάζζω ΤΣαι λίγο μπέΤΣιν ντζαι φουσκώννει

Π.Α: Μπορεί α βάλεις φαρίνα

Μ.Π: οι μονντέρνες δηλαδή τώρα ή φαρίνα ή αβ βάλεις α δεν υπάρΣει φαρίνα ΤΣι υπάρΣει μπέΤΣιν βάζζεις λίγον αλευράΤΣι ας υποθέσουμε αβ βάλλεις δυο φλυντζάννια τυρί βάζζεις ΤΣαι δυο κουταλάΤΣι' αλεύριμ μέσα ΤΣι α βάλεις ΤΣαι το αδ δεν είναιφ φαρίνα θα βάλεις <Τ>Σαι λίγο μπέΤΣι. Εγώ κόββω λλιο μαϊτανόμ μέσα έτση ψιλό ψιλό δηαδή όπως το έκαννεν η ι-α-ι-ά μου σου λέω ΤΣύμινομ μπιπέρι αυτά πρέπει να μπουν να σπάσουν ντημ μυρωδιάν ντ'αυγουδιού

Σ.Κ: Και κύμινο και πιπέρι εε;

Μ.Π: ΤΣαι ΤΣύμινον ντζαι πιπέρι

Χ.Κ: Εν ντου 'κανω μιαν ημέραν, εεε σαν ντηζ νουννάς χαχα

Γ.Π: Ποιος το'καμε

Χ.Κ: Εγώ, το'κανα στα στα γρήγορα ήμουνα κάτω στο και γύρισα και σαν να μου φανίστει λλέ λλίγο λε το φαί ΤΣεινηδά την ημέρα εε λέω κάνε και

Μ.Π: Κομμάτι σφονγγάτο

Χ.Κ: Χαχαχ α το φάει λω με το μέλι εε υς έπιασεν γκαι εε σαν ντης νουννάς

Γ.Π: Στέφανε αυτό είναι γλύκιζμα

Μ.Π: ΤΣαι το μέλι εγώ το μέλιν ειδικά δεν ντο θέλω στο σφονγγάτο, εγώ βάζζωζ ζάχαρη αλλ<ντ>ά το κάννω σορόπιμ με βανίλτζιαμ μέσα

Σ.Κ: Ααα και

Μ.Π: Μιαλ λεμονόφλουδαθ θα βάλω, θα χογλάσει α βάλω τηβ βανίλτζιαμ μου

Σ.Κ: Νναι εγώ τη διαφορά όμως δεν ντην είδα στο μέλι την είδα στο

Χ.Κ: Ναι ρε παιδάκι μου στο σφο<υ>γγάτο ήτονε σκληρό ήτον ντο το ένα το άλλο

Σ.Κ: Τηζ νουννάς εν έχει αυγουλίλλα εν γκαταλαβαίννεις τόσο πολύ

Χ.Κ: Με εν έκουσες τι

Σ.Κ: Επειδή 'ναι μάλλον

Μ.Π: Γι'αυτό σου λέω ότι, ΤΣαι θέλει χτύπημα θέλει χτύπημα, η συχωρεμένη εκουράζζουμουν που'μουμ μικρή η ι-α-ι-ά μου γιατί έσπαμ μπάνντα τα Σέρ-ι-α της ΤΣαι έμπρεπεν να τημ μπάω που τη βρυσάκλα γιατί εν είχαμεν νερά στα σπί-ι-α έ<μ>πρεπε να πάμε στη βρυσάκλα να φέρουμεμ με τα σταμνιά νερό, να πάω να τηζ γεμίσω <ΤΣ>αι τες ΤΣυρ-ι-αΤΣές πιομ μπου δεν είχα σκολείον να κάθομαι ΤΣει δα να τους πλύννω τα π-ι-άτα να το<υ>ς κάνω ΤΣι άμα 'θελεν να π-ι-άσειν να κάμει 'χτύπα χτύπα τι χτύπημα είν'αυτόμ μπου μου το'καμες χτύπα' χαχαχ

Χ.Κ: Δηλαδή το χτύπα είναι τάρασσε

Σ.Κ: Αα θέλει για ν'αφρατέψει πολλύ δηλαδή;

Μ.Π: Γιατί τ'αυγό α δεν ντο χτυπήσειζ δεν... ύστερα που το βάζζεις αδ δεν ντο χτυπήσεις καλά να'ρτει τ'αυγόν να κάνει σου φαίνεται πυχτόν ντζι όταν ντο βάνεις αρΣίζζει ΤΣαι τρεφυριέ τρυφεριένι μες στο τηγάνι ΤΣαι σου σκορπά

Π.Α: ΤΣαι σου σκορπά θέλει νναι θέλει να'ναιν νγκανονιζμένο. Εσείς άμαν ντο κάνετε θα τηανίσειτ' έναν ντζι άμα

Μ.Π: Νναι εγώ έτσηι κάννω έχω το τηγάνι ΤSαι τηγανίζζω αν ΤSαι το ανοίγω μέσ' αφήννειζ ζύμημ μπολλ<ντ>ή, βάζζω αυγό

Ο.Τ: Άμαν ντο δεις έχει γίνει σφουγγάρι είναι έτοιμο

Σ.Κ: Είναι έτοιμο

Ο.Τ: Άμαν έχει υγρό μέσα θέλει κόμα λλίον αλευράΤSιμ μέσα

Μ.Π: Γι' αυτό το λέμεν ντZαι σφονγγάτο, εγώ βλέπω δηλαδή τώρα που κάμνει αυτός ο αρκαντZελίτης ΤSαι δείχνει τα χωρ-ι-ά ΤSαι το λω σφονγγάτο αλλ<ντ>ά το σφονγγάτον ντων Απολλ<ντ>ώνων δεν ντο δα πουθενά η αλήθ-ει-α

Χ.Κ: Αυτά είναι σαν ομελέτα

Μ.Π: Ομελέτα νναι ομελέταν νγκάννουλ λε σφονγγάτο

Π.Α: Αφούν ντο Ρηνώ πόσες φορές το φερε βα έφερνεν ντη τθούλλα ΤSι έφερνέν ντα να της τα κάμω γω να το

Ο.Τ: Θειά, εσύ βάζζεις νερόν νγκαθόλου η μάνα μου εβ βάλλ<ντ>ει, ήμπεν νερό

Μ.Π: ΌSι

Ο.Τ: ΌSι, εβ βάζζει αυγό ΤSαι τυρί

Μ.Π: Αυγόν ντZαι τυρί

Ο.Τ: Με τ' αυγό τ' αραιώννεις γι' αυτό είναι επικίνδυνο επιΤSίνδυνο στη χοληστερόλλη, μμπαίννουμ μπολλά αυγά |τις αποκριές που τους έκαμα έβαλα είκοσι αυγά|

Π.Α: Τότες τθομού που κάμνασιν ντη γιορτή ή μπου ηπήασιν οι γυναίκες που κάνουν ντώρα τα ψωμιά έστρεπεν η τθούλλα η συμπεθεθέρα μου 'συμπεθεθέρα περνώ α μας κάμεις το σφονγγάτο', 'πρε γυναίκα λείπουμε λω, όSι' λω κάμνω της Βασιλείας λω 'θα' ρτω να σας το κάμω

FFF 12.38-13.18

Ο.Τ: Εγώ πάνντως σ' αυτηδά τηδ δόση είχα βάλει είκοσι αυγά, εφτακόσα γραμμάρια οχτακόσα ήτον ντο τυρί ΤSεφαλοτύρι αλλ<ντ>ά όSι φτο της μάντρας εν ντο τρώμε FFF ρενγκάτο

Μ.Π: Το ρενγκάτο, βάζζουρ ρενγκάτο ΤSαι το ρενγκάτ' όσον νά' ναι λτZιώννει

Π.Α: Βάλλντουμεμ μπιο πολλντύφ φαρίναν εμείς

Ο.Τ: Εβάλαμεμ μιαφ φαρίνα

Μ.Π: Στέφανέ μου το τυρί ότι τυρίν ντZαι να' ναι έτσηι της μάντρας που' λεγεν εν ντο θέλει καταλαβαίννεις τίποτα παιδάΤSι μου όταν ντο τρως; Εν νγκαταλαβαίννεις τίποτα η ιδέα τος έτσηι να μηφ φαν νγκατσήικι, να μηφ φαν FFF

Ο.Τ: Έν ντο μάθαμε, μάθαμεν να μην ντα τρώμε

Σ.Λ: Η μυρωδιά που κάννει ιδιαίτερη αυτή και

Ο.Τ: Εν ντο τρώαμε από της μάναζ μου τα χέρ-ι-α εν το μαθα ΤSαι γω στα παιδιά μου ΤSι εν ντο θέλουσι

Π.Α: Εε με εκάμναμεμ μπάνντα έκαμναμ μεε

Ο.Τ: Εν ετρώαμε που τον ντηζ μάντρας

Μ.Π: Σου λέω ότι ίσως τα μυρωδικά που βάζεις μέσα ίσως τι είναι εε σπάει την αυγουδίλα TSαι το χτύπημα σπάει την αυγουδίλλαν ντου γι'αυτό η βανίλτζια ύστερα που βάζεις ες το σοροπάTSι σου λλ<ντ>ίγο μαϊτανόμ μέσα TSι οι γειτόνισσες μου στο πρώτο σπίτι αφού ετηγάνιζες ήτα ξέρεις τα σπίτ-ι-α κονντά θεν να τους πάρω αα βρε Μαρία μμε πως το κάνεις τρελλαίνουννται τα παιδιά μου μμε πως το κάνεις, εε λω να αυγόν είναι ντ<ζ>αι τι να σου πω τώρα TSαι τυρί

Σ.Λ: Ωραίο είναι, θα δοκιμάσω στο σπίτι χαχα

Ο.Τ: Δε θα βάλεις εσύ, θα βάλετε όσα αυγά είναι ας πούμε θα ρίχνεις το τυρί και θα το

Μ.Π: Νναι θα συμπληρώννεις μετά

Ο.Τ: Το τυράκι

Μ.Π: Αλλ<ντ>ά εγώ σχεδó δηλαδή στα δυο φλυντζάνια του τσαγαγιού τέτοια φλυντζάνια ας εμ' μπιο μικρό αβ βάλω δυο τυρί ένα δυο κουταλλιές αλεύριθ θα τηβ βάλω, εθέλει γιατ' είπαμεν ντόρα λέμεμ μπένντ' έξ' αυγά αλλ<ντ>ά εξαρτάται TSαι τ'αυγά έSi TS' αυγά μεγάλα έSi TS' αυγά μικρά γι'αυτόλ λέμεν ότι ύστερα αφού βάλεις πέντ' έξι αυγουλλάTSια ύστερα θα χτυπάς TSαι θα βλέπεις TSι α το χτυπήσεις όμως καλά να'ρτει να νναι TSαι βάζεις πιάννεις έναν γκουταλάκιν τZαι ρίχνεις ες το τηγάνισ σου αν ντο δεις ότι σου το σκορπίζζει θα πει ότι θέλει κόμα λλ<ντ>ιον ντυράTSι ή αν ντο δεις πάλι TSαι παραφουσκώσει θα τ'αννοίξεις TSι αν έχειβ βόλομ μέσα σπας έν'αυγουλλ<ντ>ά TSι FFF εν εμπορείς να το κρίνεις με τ'αυγά να πεις ότι στα πένντ'αυγά θα βάλω δυο φλυντζάνια, είναι αυτό που σου λέω άλλ<ντ>ον αυγόν είναι πιο μεγάλο άλλ<ντ>ο εμ' μπιο μικρό αλλ<ντ>ά νερό όSi ούτε γάλαβ βάζζουμε ετσή που βάζζουγ γάλατα TSαι τέτοια

Ο.Τ: Χαμηλλή φωτιά και θέλει υπομονή. Η θειά σου όμως είSen ντην υπομονή εγώ εν ντην έχω την υπομονή, αυτή είSen ντο στο το'Sει το τηγάνι το'Sει από χρόννια αυτό

Σ.Λ: Ειν' ωραίο όμως

Μ.Π: TSι εν ήτον αυτήν ντηφ φορά εν επετύχασιν αλλ<ντ>ά πιον εε τα'κανα να που σου λέω σαν ντ'Αη-Γιώργη τα σφονγγάτα δε δεν είναιν είναιν η μέρα γιατ'είναι ντ'Αη Γιώργη το σφονγγάτο

Ο.Τ: Είναι η ιστορία του

Μ.Π: Νναι. Έκουσες την ιστορίαν ντου; Ε να είSen έναν νεαρόν έναμ μπαιδάκι δυο τρία παιδιά λε παίζζαμ μαζίν ντZαι το ένα ντο κακόμοιροδ δεν ννικούσεμ μποτthé TSαι το κατηγορούσασι ότι αυτόζ δεν ννικούσε TSαι πηά στον Αη Γιώργη TSαι τον παρακάλεσε λε Αη Γιώργη μου κάμε με TS' εμένα ναν νιTSήσω μιαφ φορά TSαι γω θα σου κάνω σφονγγάτο TSαι θα σου φέρω χαχα εε πια έπαιξεν ντο παιδάTSι εννίTSησεν αφού έταξεν ντο σφονγγάτο επήε στο σπίτι τημ μάναν έβαλεν ντι ή τον έκανε επήρεν ντο στον Αη Γιώργη, εκάθισέν ντο μπροστά στον Αη Γιώργη λε Αη Γιώργη μου σου το φερα το σφονγγάτομ μπου σου'ταξα αφού TSι εγών νίTSησα να μημ με κοροϊδέββουν ντ'άλλα τα παιδιά. Επήγασι λε δυό έτσησιν σαν εμποροι ξέρω τι εγυρίζζασι εμμήκαμ μεσ'το φτο είδαν ντο σφονγγάτο TSαι λεν μ'ο Αη Γιώργησ τρώει σφόνγγάτα; Το πιάηα λεν αυτοί TSαι καθίσαν στο κατώφλι ντιου μοναστηριού

Ο.Τ: TSαι φαν'το

Μ.Π: Η αυτή το'πε διαφορετικά ότι είναι δικόν ντος αλλά γω που το τ'Αη Γιώργη το βιβλίο ου το διάβασα καθίσα λε στο κατώφλιν τΖι όπως εκαθίσαν τΖαι το φάγασι έρρησε φαίνεσαι μέλι εκολ<ντ>ήσα δεν εξεκολ<ντε>ούσαν να σηκωθούν να φύγουσι

Ο.Τ: Κολλήσανεν τΖια

Μ.Π: Επιάσαμ μπιον τΖαι τάσσανε στον Αη Γιώργη, να που δω να σηκωθούν να που ΤΣει λε Αη Γιώργη μου να σηκωθούμεν τΖαι μέχρι που του τάξαλ λεχ χρυσό φλουρίθ θα σου φέρουμεν ας πούμε ΤΣαι σηκώθησαλ λε, ό,τι ΤΣι αν ντου τάσσαθ θα σου φέρω αυτό θα σου φέρω ΤΣείνον ντίποτα εν εξεκολ<ντ>ούσαν να φύουν από το κατώφλιν ντ'Αη Γιώργη. Εε αφού το τάξασιν ντο φλουρίν ντο πήραμ μπγιο, ΤΣαι λέει Αη Γιώργη μου λε ακριβά τα σφονγγάτα σου, σου λέει για το σφονγγάτο χαχαχαχ Άγιε μου Γιώργη λε ακριβά τα σφονγγάτα σου χαχαχ

Χ.Κ.: Το σφονγγάτο είναι το φρούτον ντου Άη Γιώργη, θα κάτσηουν να φάνε

Μ.Π: Νναι, νναι στο πανηγύρι δηλαδή είναι απαραίτητον η κάθε οικογένεια να μην ντο κάμει να το πάρει π-ι-ον εε

Ο.Τ: Όσες ξέρουν, όσες ξέρουν να το κάνουν

Μ.Π: Νναι ε ΤΣαι που εν εξέρασι ή ζζαχαρίτσηα έτσηι θα το κάμου σαν ομελέταμ μπου λεν FFF

Π.Α: Στο δασαρΣείο είχε μια στες εφτά του Μάρτη ήτον γκι ήτον ευτοζδά ο Αντωνάς και κάμνει μωρή αύριο λε α βάλετε που πενήντα ήτον οι δραχμές α πάρουμελ λε κοτόπουλντα να ψήσουμεν να κάτσηουμε το μεροκάματον τΖι α μηδ δουλέψετε. FFF με τιν να φέρετε λεω πρε κάννω τος εγώ λεν να σας φέρω πρε σφονγγάτο λεμ μωρήν να το κάμεις έκαμνε μ'<ο> Αντωνάς γιατί να μην ντο κάμω. Έρχουμε το βράδυ είθαμ με τυρί έθελα να μαγερέψω έθελα να σιάσομεν ντα ζζα, έρκεται ο άθρωπος κουραζμένος ευτός ωω πιάσε λω ξύσε λω τυρί μπου τος ειπα π<ου> να τος κάμω σφονγγάτο τι εν να κάμει; Αφού τον έβαλα έξυσέμ μου το. Ούλη νύχτα ετηάνιζζα FFF ολόκληρην γκατσαρόλντα. FFF με ρρηως το κανες λε γιατί πως το καμες εμάθαν άλλες ΤΣαι κάνουν σφονγγάτα τώρα.

Σ.Α: Μόνο τότε το κάννετε τ'Αη Γιώργη ή

Μ.Π: ΤΣαι τις Απόκριες το κάννουμε, δηλαδή το κάννουμεν όταν έτσηι μια μέρα θέλειζ να κάμεις ένα γλυκόθ θα το κάνεις, αλλά θέλω να σου πω ότι σαν ντ'Αη Γιώργη λ'εμένα μου φαίνεται ότι όσον νόστιμογ γίνεται ΤΣείνη την ημέρα δεν μου γίνεται ντις άλλες ημέρες

Ο.Τ: Ξέρεις γιατί; Γιατί είναι ΤΣι η νηστεία π-ι-ο που 'ρκεται όλομ μαζζί, αυτό με που το τρως μετά που ΤΣαιρόν ΤΖαι

Μ.Π: Γιατί πρώτα που δουλεββα στον Ιβίσκον τΖ' ερκόταν ντα βαφτηστικά που τομ μικρά το γλυκόμ μπου τος έκαννα γιατί το τρώσαν τΖι εΤΣείνα ΤΣι εθέν να'ρτουδ δίπλα μου Στέφανέ μου ΤΣια που τηγάνιζζα ΤΣαι κάννουμ με τι βάζζεις νοννά μέσα; Λω έβαλά σας και μαϊτανό. Αα νοννά γι'αυτόν είν'ωραίον τΖαι το τρώω, ΤΣαι πάλε οι άλλουμ με τι βάζζεις νοννά; Έβαλα ΤΣαι ΤΣύμινο, Αα νοννά γι'αυτόν είν'ωραίον τΖαι το τρώω χαχαχ. ΤΣαι στο σπίτιμ μπου έθεν να πάω π-ι-ο τι 'θεν να τους πάρω τωμ μπαιδιώ επειδήξ έξερα που το τρώσαν να κάνω σφονγγάτο να τος πάρω μια μέρα επεριμέναν ντοδ δάσκαλο που την εμάθαινε η μικρή π-ι-άνο εεε αφού της είπα που

της έφερα σφονγγάτο είπεν ντεζ μάνας της να πιάσει λε όσι τώρα 'ναν' άρτει ο δάσκαλος TSι α πιάσει η μικρή τα κλάματα σου λε α με φήσεις να φάω που της νουννάς το σφονγγάτομ μπρωτα TSι ύστερα να πάω TSαι στο π-ι-άνο χαχαα. Λω βρε χριστιανή μου ασ'την ντημ μικρή λίο , να που της έφερες το σφονγγάτον τZαι..

Ο.Τ: Α φάει η μικρή TSαι μετά να παίζει TSαι με όρεξη

Σ.Λ: Αμμέ, πως

Μ.Π: Ε να που σου λέω TSι οι νύμφεζ μου που δεν ντο τρώσαμ μπου τος έκαννε έκαννεμ μαζ λε TSι η γιαγιά μου μμε. Μάλιστα πρώτα πρώτα όταν επήγαμεν εστηφ Φωτεινήν ντημ μπρώτη μέρα που πήγαμε στο σπίτιν ντης λω τι να πάρω σα γλυκό τι να πάρω σα γλυκό, θα κάμω λω σφονγγάτον να πάρω, TSαι έκαννεμ με που το 'ξερεις ότι το τρώω φτον ντο πράμα TSαι μου το'φερες; Χαχα που να το ξέρω έτσηι λω FFF

Π.Α: TSι α στηγ γιορτήμ μπ-ι-ομ μπου κάννασι είχεν ντημ Μαργιάν ντης κουτσής, αν δεν ντημ μπεις ετσήα ααα εε φαρίνα βάλντουν αλεύριμ μπρε βάλντουλ λω 'Si κριθαρένον να φέρουμεν να βάλουμε ο κόζμοζ λω έφταξε π-ι-ο στη Σελντήνη TSαι συ αλεύριν γκόμα; Φαρίνα λω βάλντουχ χριστιανή μου

Ο.Τ: Πρώτα εν είχε αυτά

Μ.Π: Εν είχε

Ο.Τ: Εβάζζασ σκέττο αλεύρι

Μ.Π: Αλεύρι βάζζανε να που σου λέω TSι η συχωρεμένη η ι-α-ι-ά

Π.Α: Ναι μωρέ αλεύρι εβάλνταμε

Μ.Π: ΑλευράTSιν αλντά φώναζζε χτύπησεν ντο

Π.Α: Α σας πω γω μιαν ιστορία

Μ.Π: Φωνάζζει κανένας;

Π.Α: Ήτομ μπου δούλευγιαμ με το ΤΤομύ, κι εν εμποργιουν να εν εμμπλέπαμεμ μπρώτα με τεζ λάμμπες ήβγια στην άρεκλαμ μπάνω να κοTSι πιάσω λε αλεύριν να κάμω τσα αυγό με το φτο και τι έπιασα; Αλεύριν γκριθαρένον τZι έβαλα μέσα

Μ.Π: ΑκοσTSίνιστο ετρώουντον;

Π.Α.: FFF στηδ δουλτZιά λω εε λω έρκουμαι λω κι α την ώρα ξέρεις τι αλεύριν έβαλα απόψε στο αυγό μου; Λε τι; Λω κριθαρένο, εε λε καλό ειν' γκαι το κριθαρένο.

Γ.Π: Καθαρίζεις TSιόλα χαχαχα

Π.Α: Κριθαρένον αλεύριν γκαι ετηάνισα το μετά

Ο.Τ: Είχανεν ντίποτα άλλο;

Π.Α: TSαι πήρα το στη δουλτZειά

Μ.Π :Τιζ μέλισσες που λες γιατ' όλλοι είχαμ μέλισσες έθεν να κάνουν ντο το μέλι τα TSεράTSια τα πλύνα. το πρώτον πρωτού κάνεις το TSερίν αυτόμ μπου λέμεμ μπου το κάνναμεμ μετά αυτό το πρώτο το κάννα πετιμέζζι έναμ μαύρο αν έσειζ δει το ψήνναν το ψήνναν το καθαρίζζασι αδ δεν είSες TSυδώνια έβαζζες του καρπουζιού το φύλλο<ν> τ'απ'έξω τρώαν ντο μαλακό TSαι τ'απ'έξω το λέαν ποντίTSια λε ποντικούζ λε μέσα TSαι το ψήννασι. Εε στα θέρος που πη<γ>αίνναμε δεν είχαμεμ παιδίμ μου τίποτα να πάρουμε, παίρναμεν αυτό βάζζαμελ λαδάTSι ελτZίTSeζ μετά το κτυπούσαμεν γκαλά καλάμ με τολ λαδάTSι βάφφαμεν ντο ψωμάTSιμ μας τρώαμε. Εε είχαμεν έναμ μπου είχαμεχ χωράSια ο θεός συχωρέσει τους π-ι-ον

εσυγχωρέθησαν που' χαμεχ χωράσια μαζί κι όταν έθελεν να φάμε π-ι-ο Στέφανέ μου να κάμνει εε φέρτε π-ι-ον τΖαι το παγωμένο νερό παγωμένο νερό το σταμνί με το το τσηουβαλλάΤSιν απ'έξω νναι, φέρτε π-ι-ο να βάλουμε να κάνουμε ΤSαι το σερεπέΤΤιμ μας έβαζζεμ μπετιμέζζι έβαζζεν τΖαι νερόμ μπ-ι-ο να το πι-εί π-ι-ον ντελευταία να' φχαριστηθεί π-ι-ον ΤSαι το να η κόκα κόλλαμ μαζ δηλαδή θέλω να πω ότι δεν είSe<μ> μπ-ι-οτά ο κόζμοζ να πι-εί

Σ.Κ: Σα χωνευτικό ας πούμε έτσι

Χ.Κ: Εμ μμε το πρωί τι ήτον; Πετιμέζζι, λαδάκι και ψωμί

Μ.Π: Πετιμέζζι, λαδάΤSι ΤSαι μαύρες ελτΖίΤSες πιο

Π.Α: Και σκόρντα χαχ

Μ.Π: Ό,τι ήταμ μπολύμ με τημ μαύρη ελτΖίΤSα με το πετιμέζζι

Ο.Τ: Η μάμμη η συχωρεμένη είSe πλάκα που ήτομ μπ-ι-ον ντο τελευταίον ντης ΤSι είSεν ντο εμείς επειής ήτογ γλυκό επηαίναμε στο ν-τουλάπι

Μ.Π: ΤS' ετρώσετέ το

Ο.Τ: το βάζζο, μωρή άστε το λντίο εγώ θα σαζ δώκω εγώ γιατ'είναιφ φάρμακο ήταφ φάρμακο όταν εβγάζζαμε σπυράΤSια όταν επονούσαμεν ντίποτα έδιννέμ μας π-ι-ον ντο πετιμέζζι ήταφ φάρμακο<μ> μπ-ι-ον εκείνο. Αλλντά πως το κάμνα<μ> μπ-ι-ο εν εθθυμούμαι ΤSαι γω εν ντο πως το κάννα

Μ.Π: Εεε του σταφυλλιού εβάζζασιν ασπρόχωμα λλε κάτι χωματάΤSιν τΖ' έβραζζε ώσπου α βράσει το α το ξεφρίσουσι αυτό μόνομ μπου που τα πλύναν ντα ΤSεριά το πρώτο ζουμί που ήταφ γλυκόν ντο βάζζαν εχόχλασσε εβγάζζαν ντο αφρό ΤSαι πολλές φορές ΤSαι τον αφρό εκάνναμ μας το σαν γκαραμέλλντα εξαναπήναν ντον τΖαι παστελλώναν ντον τΖ' εκαμνέμ μας τον γκαραμέλλνταν τΖ' εΤSείνο χαχα

Ο.Τ: Εν ντομ μπετούσαν τΖαι φτον

Μ.Π: Τα σισαμομακκκάρωνα που λέμε τώρα οι πέννες που τες αγοράζζει έτοιμες ο κόζμος πΡώτα του Σταυρού έπρεπεμ μπου νήστεββεν ο κόζμος ΤSαι δεν ετρώαμεμ μπου βραδίς τρώαμεν ντο κρέαζ μας που βάζζα στους φούρνους αλλά την άλληη ημέρα έπρεπε να πλάσουν να κάνουν ντο μάτσην ντο λέανε πλαστόν ή αν είSες υπομονή το'καννες σαμ μπέννα το' βαζζες σ'ένα ξυλαράΤSι σ'έναμ μολύβιν τΖαι το'καννες πέννα, καβούρδιζες το σισάμι, έβαζζε<ς> ζζαχαρίτσηα, έψηννες έβαζζες ες το πιάτον ντην γκαννελλντίτσηα σου τα πάνντα σου και τα ΤSαι τα λέα σισαμομακκκάρωνα , μακκκharόνια με σισάμι

Σ.Λ: Μου αρέσανε μου τα'κανε κι εμένα η μαμά

Σ.Κ: Αυτά του Σταυρού τα κάννανε;

Μ.Π: Νναι, του Σταυρού αυτά ΤSαι στον Αη-Γιάννημ μπου πηγαίνουμε αλλά εδώ περισσότερο ελ<τΖ>ίΤSες έτρωεν ο κόζμος ες τον Αη-Γιάννη αλλά του Σταυρού ήταν απαραίτητα γιατ'είχαν νγκαι μουσαφραίους ε τι 'θεν να τους ταΐσουν;

Σ.Κ: Σωστά

Σ.Λ: Αυτό μόνο εκείνη τη μέρα

Μ.Π: Ναι του Σταυρού, που βραδύς όμως εβάζζαφ φαητά στοφ φούρνο ρεβύθθια που βάζζουμε, φασόλια φτά, πατατούλλεζ με κρέας για να ταΐσουν ντους

Π.Α: Μουσαφίρ

Μ.Π: ΕπιΣΤΣέφτες που είΣεν ντους μουσαφிரάιους ο καθένας. Ωω ΤΣαι μέχρι τώρα αυτά ας πούμε ντα συνεχίζζουμε απλώς τώρα ότι κάννουμεμ μπέννες την άλλην ημέρα 'γοραστά πέννες με σισάμι ενώ πΡώτα έπρεπεν να το ννοιζουφ φύλλο, να το πλάσουν να το.

Σ.Λ: Και τη Μεγάλη Βδομάδα ήτανε πολλά πράματα

Μ.Π: Ε νναι να που σου λέω αρΣίζζαμεμ που το σισαμωτό πηαίννασι έστε που τουζ λαζζάρους σισαμωτό, μετά

Γ.Π: Οι γλέπες

Μ.Π: ΚουλλουράΤΣια ΤΣαι μετά π-ι-ον ντο Μεγάλος Σάββατο

Γ.Π: Οι γλέπες έν 'ναι;

Μ.Π: Εκάνναν ντην αυγούλλα που'χαβ βαμμένα τα αυγά ΤΣαι τα γιατί αυγούλλες π-ι-ο εκάνναμ μας πολλές

Σ.Λ: Και τον γκαρρραμά;

Μ.Π: τον νγκαρρραμάν ντον εβάζζαμεν ντην ννόχτα

Σ.Λ: Αα την ννόχτα

Μ.Π: Την ννόχτα τον εβάζζασι για να τι τον ντρως την άλλην ημέρα εμείς τον ντρώμεν όταθ θα'ρτει τελειώσ' η εκκλησία

Σ.Λ: Την Γκυριακή

Μ.Π: Νναι

Σ.Λ: Ήταν ωραία τότε; Μικρά εε

Μ.Π: Εχ..Ωραία ήταμ μπαιδίμ μου επειδή δεν ήταν όπως τώρα που'Σειν ντόση πολυτελεία να δελ λείββει τώρα τογ τογ γλυκόμ που κανέναν άνθρωπο, εν' όμως πρώτα λαχταρούσες να'ρτει το Πάσχα να σπάσεις την αυγούλλα, να φας το κουλλουράΤΣι σου, να φας το κρεατάΤΣι σου

Ο.Τ: Ήταν ννόστιμα όλλα

Μ.Π: Εμείς δεν εε εν ετρώα α σας πω ΤΣαι έναν αυτό..λοιπόν ου μας ενηστεββασι ολόκληρης σαρακοστή ούτε γάλαν ούτε τυρί ούτε τίποτα. Εε εγώ τοβ Βαγιώμ που τρων' το ψαράΤΣι εγόρασέμ μας η μαμά μας ψάρ-ι-α έψησέμ μας τα εε μικρή θα'μου αφού για να το αλλά τοθ θυμάμαι εε όπως λέμε στους Πά<v>κους είχαμεν αγελάδες εε άρμεξαν ντην αγελάδα ΤΣι έπυξε πιον τΖαι καν' α βάζζον ντοσοδάγ γιαούρτιν η μάνα μου για να το'Σει π-ι-ο το Πάσχα να'χει τημ μαγιά να α κάνει π-ι-ον ντο Πάσχα που σφάζζαν ντα ριφάΤΣια να μας κάνει π-ι-ον να'Σει π-ι-ον να μας κάνει γιαούρτι. Εε εγώ ήρταμεμ που την εκκλησίαν ντοβ Βαγιώ εε είδα το στομ μπάκο έπιασ' ένα κουταλάΤΣι έφαγα. Συχωρεμένος ο αδερφός μου κάνει : «γιατί επασκάλισες;» λέω «μ'αφού ψάρι δεν ντρώμε;» , «ψάριν ντρώμεσ σήμμερα αλλά δεν ντρώμεν τΖαι χαχα

Ο.Τ: ΤΣαι γάλα εε;

Μ.Π: Α καταλάβειζ δηλαδή ότι ΤΣαι μικροί που ήμαστον εν είΣεν όπως τώρα, ήτον νηστεία χαχα «ψάρι λε τρώμε γιατ'είναι λλε τοβ Βαγιώ αλλά δεν ντρώμεν τΖαι γάλαν τΖαι τυρί χαχα ΤΣαι λέω είδες όταν είσαι μικρός που δεν εξεχάννεις κάτι τοθ θυμάμαι π-ι-ο ας ήμουνα μικρή που μου την είπεν ντην γκουβένντα τοθ θυμάμαι ότι άρα νηστεββαμε ολόκληρης σαρακοστή δεν ετρώαμεν ντίποτα

Π.Α: Ε εν εντρώσαμεμ μπρώτα

Ο.Τ: Αφού περιμένετε βασικά πιον να σφάξετε φτον ντο ρίφιν να φάτε, κρέατα εν εε καμιάν κότα αν εσφάζζετε ΤSi αυτή ήτον

Μ.Π: Μμε που ήτον; Τις απόκριες, η κότα ήτον ντις απόκριες

Ο.Τ: Τις απόκριες ΤSi περιμέναν ντηλ Λαμπρήν να φάν τZαι το ρίφι

Μ.Π: Τις αποκρίες αν είχαλ λουκάνικα κόμα που το Πάσχα

ΟΛΟΙ: όχι που το χοίρο

Ο.Τ: Του Χριστού

Μ.Π: Νναι που τα Χριστούγεννα, εε έθεν ννα μας τ'αννοίξει να μας το κάνει σαμ μιλαφάΤSiν η μάνα μας α σφάξει ΤSi την γκότα α την γκάνει ΤSi εΤSeίνη σουρρητίσχα ΤSi α κάνει ΤSi το σφονγγάτο, αλλά φτωχά χρόνια παιδίμ μου αλλά ο κόσμος ήταχ χορτάτος. Ο συχωρεμένος ο πατέραζ μου γιατί εΤSi στο σπίτιν αυτόν εκαθότα ο σουφάς που λέμε που κάθοννται ΤSei πάνω ΤSi βάζζαν ντο σινί το σινί να τα πούμεν να τ'ακούσεις όλλα το σινί εν εε εν έθελεν να το σηκώσουμεν όταν έθεν να φάμε εν εε σήμμερα λε το σινί δδες σηκώννεται όπ-οι-ος έρτει πουν ντυννόταν ο κόσμος δεν είναι όπως τώρα λε μπρέπει α πάρω γλυκά να πάω στο σπίτι έθεν ναν ντυθεί ο κόσμος να πεί να κτυπήσει τημ μπόρταν να μπει μέσα μα Χριστούγεννα ήτομ μα απόκριες ήτον ο κόσμος γύριζζε. ΤSi έμπΡεπε έθελεν ο πατέραζ μας να'ναι ντο τραπέζζιν γκάτω το σινί<μ> μπου λέμε όπ-οι-ος έρτει μέσα να κάτσει να φάει που ΤSei δα το φτωσικόν αλλά να φάει

Ο.Τ: Έναμ μεζζέ

Π.Α: Ήτον άλλ<ντ>α χρόνια τότες

Μ.Π: Τώρα είναι που ο κόσμος λλε τι να πάω στο ξένο σπίτι δίχωζ να με καλέσει δίχωζ να με...εε αρωτήσετε και τίποτ'άλλο αν εθθυμούμεστε. Είπαμεν ότι αρΤSiΖαμ μπου τα ΤSeράΤSiα πρωτού τη

Χ.Κ: Εε άσε το Πάσχα πιάσε τα Χριστούγεννα χαχα

Ο.Τ: Είναι ΤSi που ΤSei λία

Μ.Π: Πρώτα πρώτα ας πούμε αρΤSiΖαμ μπου τα ΤSeράΤSiα να κάνουν ντα ΤSeράΤSiα τος, γιατί η κάθε βράδυ δεν είSel λεφτά ο κόσμος να ρίξει ΤSi κάθε βράδυ έπρεπεν να κρατάει το ΤSeράΤSiν ντου πήγαινε στην εκκλησία

Π.Α: Α άπει και το μανάλντι το κεράκι επαίρναμέν ντο νναι, αχ

Σ.Λ: Ε ναι εν είχαλ όλλοι μέλισσες για να'χουν ντα

Μ.Π: Εε τώρα παιδάΤSiμ μου εμείς π-ι-ομ μπου τα'χαμεν εθ εξ ξέρω στα υπόλοιπα σπίτ-ι-α αλλά εμείς που τα'χαμεν τα κάνναμε δηλαδή τα

Π.Α: Ε εδώ στο χωρ-ι-όν είχαμ μπολλοί ΤSi κάμνασι

Μ.Π: Ε νναι σχεδόν ο κόσμος γιατί εν υπήρSe, όπωζ λέμεν οι ζζάχαρες ΤSi τ'αυτά τοχ χρήμαν ν'αγοράσουν ντZι έτσι η μέλισσα είSες το γλυκόσ σου μεζ στο σπίτι

Γ.Π: Οι νεαροί θωρείς τους του τshaκχαλλιού τα παιδιά

Χ.Κ: Έχουγ γυρίσει πολλοί τώρα

Γ.Π: Του Σιρίμη ο γιος

Π.Α: Νναι

Ο.Τ: Εδώ

Γ.Π: Ο χαρΤΣίτης

Π.Α: Βασίλης ο χαρΤΣίτης

Γ.Π: ΤΣαι του Ρηννιού ο ο Βασίλης ο χαρΤΣίτης ΤΣαι φτος

Μ.Π: ΤΣαι του Παύλου μμε του Παύλου ο γιος μέλισσες εν είΣε;

Γ.Π: Του Παύλου ο γιος εε έΣει το χωριόν ντώρα οι νεαροί θέλουν να'χουμ μέλισσες

Π.Α: Ναι νναι πολλντοί πολλντοί έχουσι

Γ.Π: Αλλά είν'ευαίσθητο ζώο εφέτος φύγαν γκάμμποσα κουβάννια αυτά χαθήκα δηλαδή που εε

Χ.Κ: Ε και φέτος τώρα κόμα μ'αυτά τσηα που δεν έβρεξε

Γ.Π: Εν έβρεξε να που εν' να βγάλει λουλλούδι η γης

Μ.Π: Γιατί είναι λλέει η ευλο<γ>ημένη κόρη η η μέλισσα

Γ.Π: Την ιστορίαμ μπες

Μ.Π: Ήτομ μπένντε παιδιά ο συχωρεμένος ο πατέραζ μου μας την έλεε

Π.Α: Νναι ναι

Μ.Π: Στο θέρος πάνντα μας την έλεγε. Ήτα μια μάνα ΤΣι είΣειμ μπένντε παιδιά, ΤΣι αυτά τα πένντε παιδιά το καθένα πανντρεύτει σε ξεχωριστόμ μέρος. Αρώστησεν η μάνα έθελεν <γ>κάπ-οι-ο<μ> μπαιδίν να'ρτειν να την ντΖοιτάξει ΤΣι έστειλε τογ γείτονα να πάει στην αράχνημ μπΡώτα πΡώτα πήγε στηS Σελώνα επήαιννε λε να

Γ.Π: Στο φράχτη στο φράχτημ μπου καμε

Μ.Π: Α στο γιομ μπΡώτα έστειλε;

Γ.Π: Νναι

Μ.Π: Στο σκαντζόΣοιρο, λε α παζ λε να φωνάξεις του γιου μου που'μαι άρωστη να με ΤΣοιτάξει. Επήε επήε λλε ΤΣι ήρτεν ντΖαι λαλεί τ'αμμπέλιν ντου θα φράξει δεν έΣει ΤΣαιρό εν είΣεν ντΖαιρό γιατ'ήθελεν να φράξει τ'αμμπέλι

Γ.Π: Τ'αμμπέλιν α πάει να δει τημ μάναν ντου

Μ.Π: ΤΣαι καταρίστην ντομ μπ-ι-ον η μάνα ότι

Γ.Π: Ανγκάθθια

Μ.Π: Τ'ανγκάθθια να φυτρώσουσι σου λέει πάνω στο κορμί σου ΤΣι από τότεζ λε ο κακόζ γιος έγινεν ο σκαντζόΣοιρος ΤΣαι τρα σέρνει τ'ανγκάθθια πάνω του. Ε λλε πήαιννε στην γκόρημ μου τη τηS Σελώνα η Σελώνα ΤΣι η αράχνη ήταν ναι επήε πήαιννε λε στην γκόρημ μου τη τηS Σελώνα. Επήε επήε λλε ΤΣι ήρτεν ντΖαι λαλεί ΤΣαι λέει έΣειμ μπουγάδα έχω λε σήμμε πλήννω λε πως θα φήσω τημ μπουγάδαμ μου να'ρτω να ΤΣοιτάξω τημ μάνα.

Γ.Π: Καταρίστην γκι αυτή

Μ.Π: Ε καταρίστην ντη πάλε η μάνα λε η σκάφη να γυρίσει στημ μπλάτην ντης ΤΣι α της σέρνει σ'όλλντην ντης τηζ ζωή. Ε πήαιννε λε πήαιννε λε ΤΣαι στην ντρίτην γκόρημ μου επήε στην αράχνη λε α μμε υφαίνω πως θ'αφήσω το υφαντόμ μου ΤΣαι να τρέξω όταν ντελειώσω ας πούμε θα πάω να δω ΤΣαι τημ μάνα. ΤΣαι καταρίστην ντΖαι τημ μάνα να φαίνει λλε όλλη νύχτα να φαίνει όλλη μέρα ΤΣαι το βράδυ κάπ-οι-οζ να βρεθεί όλλη νύχτα να υφαίνει ΤΣαι την ημέραν γκάπ-οι-ος θα βρεθεί να της χαλάσει τον ιστόν ντης ΤΣι έτσην η αράχνη δεν τελείωσεμ μποτθέ την ύφανση.

Γιατ'είχαν ντην γκατάραν ντηζ μάνας. Έμεινεμ μπ-ι-ον η μέλισσα. Όταν επήαιμ μπ-ι-ον ο γείτονας TSαι είπε λλε η μάνα σου είναιν άρρωστην εξζύμωννε ζύμωννεψ ψωμί, TSαι μόλις άκουσε δηλαδή των αΛΛντωνόμ μπου μέναν οι δουλειέζ δεν ντις άφηνα γιατί εμ μπορούσαν αυτή που ζζύμωννε TSι εν εμπορούσεν ν'αφήσει το ψωμί το άφησεν ντο ψωμί TSαι όπως ήτα λλε με τ'αλεύριν ντΖαι με τιζ ζύμες επήεσ στημ μάνα. TSαι την αρώτησε λλέει γιατί στα Σέρια άλευρα στα δάχτυλα ζζυμάρι; Λε ζζύμωννα μανούλλα μου TSι είδησην έχω πάρει TSι ήρτα να σε δω. TSαι της έδωσεν ντην ευσή λλε αθθόσκονη τ'αλεύρισ σου TSι η ζζύμη να'ναιμ μέλι μέλι γλυTSερόμ μπου βρήTSεσ τον ντΖαιρό, TSι έτση η μέλισσα είναι η η ευλοημένη

Ο.Τ: Ευλογημένη

Μ.Π: Κόρη π-ι-ον που της έδωσεν ντην ευσήν η μάνα

Σ.Λ: Ωραία, ωραίο ήταν αυτό χαχ

Μ.Π: Ο συγχωρεμένος ο πατέραζ μας πάνντα θερίζζαμεν ντΖι έλεέμ μας πάνντα

Π.Α: Ιστορίες

Μ.Π: Ιστορίες, TSι έλεά τα πάνντα που 'τομ μικρά τα παιδιά η Μίκα μου καλή της ώρα ξέρω γω τι εν να κάμει έλα έλα γιαγιά πες πάλι τημ μέλισσαν ντην γκαλήν γκόρη χαχα

Π.Α: Τι έθελεμ μωρή η τthούλλντα;

Ο.Τ: Α στείλουν ντομ μπατέραν ντους κάτω κάννου

Π.Α: Άχχου Παναήα μου

Γ.Π: Κουραστήκα;

Μ.Π: Εε κάτι θα θέλου για να πάρει

Ο.Τ: Ε δε η θέλει α γράψει λε κιόλα, λω νωρίς το σΤΣέφτη, α πάω λλω μπας TSαι TSοιμήθει στον γκανναπέ φτοζ δα

Σ.Κ: Την επέτυχα στηλ Λίνντο; Στα'πε;

Ο.Τ: Ναι μου τα πε

Σ.Κ: Στην εγκδρομή, μονοήμερη εε;

Ο.Τ: Νναι

Μ.Π: Νναι έτση που πήγασι μας το 'πε λλέει ήταν ο Στέφανος εΤΣεί

Ο.Τ: Καλά περνούν αυτοί, μη στεναχωριέσαι

Μ.Π: Εε χαρτζιλίTSιμ μπόλικο ό,τι θέλου, τα χρόνια τα δικά μας ήτα

Γ.Π: Α πάσιν ντΖαι στη Ρρώμη εε;

Ο.Τ: Ε του χρόνου π-ι-ο. Ξέρω γω; Για του χρόνουμ μαζέβγιουν στην ντελι στην ντρίτη λυTSείου π-ι-οθ θα παν νναι

Γ.Π: Α έτση, νόμιζζα πως ήταφ φέτος

Ο.Τ: Τώρα που θα πάνε ξέρω τώρα αμ μου το ανήντΖειλεν γκόμα φτο εμ μου το

Σ.Λ: Εε έξω θα'ναι οι πιο πολλοί

Ο.Τ: Ε μμε έξω μμε τι μαζζέβγιου, σκοτώνουννται κάμνουλ λαΣεία κάμνου φτα γυρίζζου. Ψεσ εγυρίζζαμ μπάλε TSαι επουλούσαλ λαΣεία. Εώκίαν ντου πατέρα της έναμ μπλοκκχάκι στη Δεή επούλησεν ντης ένα. Έχουν ντο ένα ευρώ τολ λαχνό και. τιζ λέω μη εθ θα του το δώσεις τέλος τέλος του μήνα λέω που πλερώνουννται ή στη δεκαπεθθημερία

Σ.Κ: Μπράβο γιατί χαχα

Ο.Τ: Όσι αλλιώς γιατί ο κόζμος

Σ.Κ: Όχι στο ενδιάμεσο

Γ.Π: ΕΤΣείνην ντην ώρα α δώσει κάτι

Ο.Τ: Εε ένα που δω ο ένας ένα που δω ο άλλος εε να για ενίσχυσημ μπ-ι-ο <θ>α δώσου

Μ.Π: Νναι εγώ π-ι-ον επήρα πένντε λέω π-ι-ο έναν ντάληρο λέω

Π.Α: Έφερε σου ΤΣαι σένα

Μ.Π: Έφερέμ μου ΤΣαι μένα

Ο.Τ: Εκάμασιχ χορό εδώ στομ μπαραάκι κάτω

Γ.Π: Μαζζέψα

Ο.Τ: Εμαζζέψα λεφτά που την είσοδο <μ>π-ι-ο

Σ.Κ: Τσικνοπέφτη;

Μ.Π/Ο.Τ: Όσι όσι

Μ.Π: τώρα το κάμανε

Ο.Τ: Μετά τώρα της Σαρακοστή FFF μόλις ήμπε η Σαρακοστή. Εθέλαδ δεν εθέλαν ο Χρυσόστομος κουραζμένος ξεκουραζμένος επ-η-άμ με τημ Μιχαλίτσα να ενισχύσουμε. Μετά που μια ώρα ήρτασι, πηαίννεστε π-ι-ο επαίρνω ΤΣι εγώ το αυτοΤΣίνητο που μ'έφερεν ο Χρυσόστομος πάνω μονασή μου κάτω το βράδυ μπου έκλεισα λέω χάτε πάρε ΤΣαι που μένα την είσοδο έδωκά της ΤΣι εγώ πένντε ευρώ χάτε πάρ'τα πες ότι ήρτα. Ε μετά ήρτεν ντζι η Βούλλνταμ με τολ Λεωνίδα ε λω τι θέλεις κόμα καλ'είσαι χαχαχ εμε τι; Με π-ι-ο καλά α σου τα 'διννα τα φράνγκα, ε νναι με ξέρεις πόσα θα δώσεις είμ' μπολλ<ντ>ά, θέλουμεμ μπολλ<ντ>ά

Σ.Α: Άμα είναι για έξω είναι πολλά

Ο.Τ: Νναι ε τώρα έξω πάνε εμ μπάμ μπ-ι-ον εδώ στη εν γκαταδέχονται

Μ.Π: Στο σχολείομ μπου λες Σέβα μου επηαίνναμεν ντζαι τ'απογέ<β>ατα εμείς, μετά τιζ δύο

Γ.Π: ΤΣαι Σάβατο

Μ.Π: Επηαίνναμεν ντζαι το προί

Γ.Π: ΤΣαι Σάβατο

Μ.Π: ΤΣαι τα Σάβατα

Γ.Π: Μέχρι το μεσημέρι μμε τι

Μ.Π: ΤΣαι είχαμεν ντζαι δουλλειές εε εε πάνντα ο π-ι-ο μεγάλος έμπρεπε να ΤΣοιτάξει ΤΣαι τομ μπ-ι-ομ μικρό, εγώ έθελα να τηγανίσω πατάτες του πεθθερού σου ΤΣι έπρεπεν να πάω στηβ βρυσάκλαμ μπου λέμεν να φέρω νερό

Γ.Π: Νερό

Μ.Π: ΤΣαι π-ι-ο κάτω είΣεν ένα ποτάμιν ντζι είχαμ με συχωρείς ΤΣαι το γουρούνιμ μαζ να πάω να ταΐσω ΤΣαι τοS Soίρο ΤΣαι να γυρίσω να γεμίσω το σταμνί ΤΣαι να ξανάρτω. Ε πως εθέν να τα κάνω; Φωτ-ι-ά εν είΣεν ευκολίες έπρεπεν ν'ανάψω τα ξύλα, άπ-ι-ασ' άναψα τα ξύλα

Γ.Π: το μεσημέρι

Μ.Π: Βάζω το τη καθαρίζω τις πατάτες βάζω το τηγάνι μπάνω κρύον ντο λάδι
όπως ήτα ρίχνω τσαι τις πατάρτες μέσα. τσαι π-ι-άννω το σταμνί τσαι το φατόν ντου
γουρουνιού τσαι πάω τσαι αφήνω το σταμνί<μ> μπάω ταίζω τοS Soίρο έρκουμεγ
γεμίζω το τσαι έρκουμε τσαι όταν ήρτα ήτανε ίσα ίσα που θέλαγ γύριζμα οι πατάτες.
Θέλω να σου πω ότι ήταδ δύσκολα τα χρόννια τσαι έμπρεπε τσαι μικρός που ήσουν'
α στσεφτείς πως εν να φέρεις πέρα ιζ δουλειέζ για να ξαναπάς τσαι στο σχολείο.

Γ.Π: Έπρεπε να ξαναπάς πάλε, δύο η ώρα έπρεπεν να πας

Σ.Κ: Μέχρι τι ώρα μετά;

Γ.Π: Εε ένα δυό ώρες θά'ναι δυόμισι τρεις

Σ.Κ: Τέσσερις πένντε η ώρα εε;

Γ.Π: τέσσερις τσαι

Μ.Π: Αυτές τις ημέρες κάθε απόγεμα έπρεπεν να κάουμεν ντα ντα παιδιά ας πούμεν
ελέαν το άσπηλε εμείς το λέαμεν ντο πιστεύω εμείς το λέαμεν ντο πατερημό εμείς το
λέαμεν ντα ενγκόμια εμείς τα λέαμε τώρα μεγάλα παιδιά τσαι δεν εξέρουν να πούσιν
ντα ενγκόμια

Π.Α: Μμα αφού εν ντος τα μαθαίνου

Σ.Κ: Εν ντους τα μαθαίνουν ναι

Γ.Π: τσαι αν εμμπορούσειν ντZυρ-ι-ατσή μημ μπας στην εκκλησιά

Μ.Π: Ξύλο

Γ.Π: Που'σεν επιμελητήν γκι έγραφε.

Σ.Κ: Ποιοζ λείπει

Γ.Π: τσαι τηδ Δευτέρα έρρηεφτε, τσαι έβλεπεζ μιασ σειρά ήμαστον εκατό εβδομήντα
άτομα παιδιά

Π.Α: πρώτα είσεμ μπαιδιά πολλντά τώρα εν έσει πιον τZαι

Γ.Π: αρσενικά θηλυκά τώρα λε μοναχά

Μ.Π: μμε τα παιδιά πρώτα πηγαίννασι γιατ'οι μεγάλοι είχαδ δουλλειές τα παιδιά
πηγαίννα σχολείο τώρα πηγαίννουν οι γέροι τα παιδιά δεμ μπηγαίννου

Σ.Α: βαριούνται

Μ.Π: ε να είναι η τηλεόρασης τώρα που το λέει τσαι ο παπάς είναι οι τηλεόρασεσ
κάθονται τα παιδιά βάζζουν αργά έργα για τα παιδ-ι-ά τσαι κάθοννται τα παιδιά τσαι
το πρωί σου λέει τι παιδί θα σηκωθεί να'ρτει στην εκκλησία τσαι ο αεράτσης που
κήρυσσε στο α σε τι εκκλησία ήτομ μέσα στη ρόδον ντώρα λε να δε είστε λλε σεις
που'ναι λλε τα παιδιά που'ναι ντο δημοτικό που'ναι ντο γυμνάσιο που'ναι ντο
λύτσειο που'ναι λλε τα παιδιά στην εκκλησία;

Γ.Π: έτσηι είναι

Π.Α: σιγά εν έρκουννται πρωί πρωίμ μπ-ι-ο

Χ.Κ: για πες συ κκούλλα καμιά ιστορία

Π.Α: έλα;

Μ.Π: πες τσαι εσύ καμιάν ιστορία

Π.Α: αα μμε π-ι-ον ε πρώτα εξέχασά τα π-ι-ον ούλλα τThομύ εν εβάλλει τίποτα ο
νουζ μου τίποτα π-ι-ο εποβλακώθηκα π-ι-ο

Μ.Π: εε είπαμεν ντζαι την ιστορία του συγχωρεμένου του πατέρα μας που μας που μας έλεγε τα τραγουδάτσια τώρα εν εθθυμούμεστε τίποτ'άλλντο να πούμε. Χάτε δα μέτε δυο λεφτά σηκωστείτε πάνω σήκου πάνω σήκου πάνω άτε χάτε σηκώθου πάνω εε ώραν ώραν

Σ.Κ: η μικα πότε έρκεται από την αθήνα;

Μ.Π: ε ναι

Γ.Π: Τετάρτη πέμπτη μάλλο

Μ.Π: όσι τετάρτη αδύνατον

Γ.Π: όχι Τετάρτη

Μ.Π: παραστσευή θα'ναι βράδυν απόγεμαν εν εξέρω

Χ.Κ: ή Πέμπτη βράδυ ή Παρασκευή

Μ.Π: εε νναι ευτεζδά τιζ δυό βραδιές πιστέββω

Π.Α: εε θα'ρτει π-ι-ον γκαι φτη

Μ.Π: χάτε ο στέφανος είναιν να λερώσει τα παπούτσια του

Σ.Κ: κι α φύγει

Μ.Π: άμμετε σεις, βάλε παπούτσια γιώργη

Σ.Κ: κι α φύγει μετά Κυριακή του θωμά εε;

Μ.Π: ε τώρα πότε την εν εξέρουμεμ μπότε θα φύγει

Γ.Π: πότε α φύγει εν εξέρουμε

Μ.Π: αλλντά σάβατομ μπάλεθ θα φύγει

Γ.Π: το εισητήριοθ θα'ναι

Μ.Π: νναι σάβατο δηλαδή το

Γ.Π: πριν ντου θωμά

Μ.Π: νναι μπρος που του θωμά νναι, εν εκουβεντιάσαμεμ μπ-ι-ον αυτά που α το πό θα'ρτει

Γ.Π: α πω την ντετάρτημ μέσα α κάμω τηδ δήλωση τσαι θα κουβεντιάσουμε

Χ.Κ: θέλω α τομ μπάρω κι εγώ τηλέφωνο α δω πότε θα φτιάξουμε

Γ.Π: άτε α βάλω παπούτσια α

Μ.Π: χάτε βάλε παπούτσια τσαι ρίζετε τσαι τησ σκάλα γιατί τση εθ θα μπορέσετε α φέρω τσηάνντες

Γ.Π: την ντετάρτη θα είμαι στη

Μ.Π: α τσι ο κουβάς ευτοζδά είναιμ μπου μου'Σες τα που κάτω γιώργη είναιν ντου τθηομύ που μου'δωσεν ντα

Σ.Κ: κάτσητε καλέ κάτσητε κάτση νούννο κάτση έλα τι

Μ.Π: εε κάτσητε τι ήρτετε τσι α φσύτε δίχως φρούτα

Σ.Κ: να μμε κόμα έχει πορτοκάλια κάτω έχει

Π.Α: εε η τσηαμπίκα πήρεν ντες σήμμερα στομ μπανορμίτη

Χ.Κ: αα

Π.Α: νναι επειδή ήρτεν ντζαι η μίνα π-ι-ομ μπου πάνω

Χ.Κ: αα εκατέβηκ'η μίνα;

Π.Α: νναι κατέβη κείνη εν είΣεμ μπ-ι-ομ μαθήματα
Σ.Κ: οι δυό τους επήγανε θεία;
Π.Α: εε νναι πήρεν τΖαι τεζ μικρές τεζ άλλντες
Σ.Κ: πήρε και τιζ μικρές και τηζ ζωή
Π.Α: νναι νναι ειείς<επειδείς> θα πιάσει ΤΣαι η τσηαμπίκα δουλλτζειά εε ήρτε
Σ.Κ: αα οπότε
Π.Α: νναι ήρτεμ μπ-ι-ον τΖι η μίνα ΤΣαι λε α πάμελ λε όλλντεζ μαζζί
Σ.Κ: νναι καλά κάμασι
Μ.Π: ΤThομύ τα λεμόννια ΤΣαι παγάΤΣια γιέ μου γιατί να δε να ρρηέφτουσιν να κάμεις ΤΣαι κανά παγάΤΣιν να βρίσκουννται τι να κά<μ>ουμε. Αα ΤΣαι ρρηέφτουν γκάθε μέρα ό,τιμ μπορέσετε κόψετε να
Σ.Κ: να'ρτω να βοηθήσω γω;
Μ.Π: μμε να'βγεις πάνω στα δένντρα με είναιζ ζεμένα λεζ να λερωθείς
Π.Α: α μηλ λερωθείς χα
Σ.Κ: εε σιγά α τα καθαρίσουμε
Π.Α: ε θα'βγει δα πιο με τησ σκάλαν ο γιώργης
Χ.Κ: κάτσηε
Μ.Π: τι α σας φέρω γλυκόν νεράντζι που τα γλυκά σας γιατί γλυκά τσηα δεν ε δεν έχω τώρα δεγ γοράζζω
Σ.Κ: εε ένα νεραντζάκι εγώ θα το'τρωγα
Μ.Π: ένα νεραντζάΤΣι; Εσύ αγάπη μου;
Σ.Λ: εγώ εθ θέλω φχαριστώ
Μ.Π: μμε τι παιδίμ μου;
Σ.Λ: είμαστε εγώ είμαι από πριν με το σιροπιαστό
Γ.Π: ρε α πιάσω μιαν γκλούβα;
Μ.Π: μμε ειναιν ντου στέφανου τ'αμάζι γιώργη
Γ.Π: αα εν έΣει μέρος; Α τηβ βάλω όπως είναι;
Σ.Κ: εε
Χ.Κ: έΣει μέσα τα εργαλεία του
Σ.Κ: έχω τα εργαλεία τώρα
Μ.Π: σε τσηάνντες σε τσηάνντες εμ μπειράζζει
Σ.Κ: χχωρά δε χχωρά χχωρά δε χχωράει η κλούβα
Γ.Π: νντάξει α πάρούμε τσηάνντες από 'δω
Σ.Κ: ουχ θέ μου <ΠΑΥΣΗ>
Μ.Π: στον γκαφενέ δεμ μπάει
Γ.Π.: τώρα; εε επήαιννα π-ι-ον ντις άλλες
Π.Α: εε μμα λλε α δει ποδόσφαιρο έλεε <ΠΑΥΣΗ>
Π.Α: πάνω σαμοθράΤΣη ΤΣι ερχούμαστο ΤΣι είχαμεν έναγ γάδαρο ΤΣι επήρεν ντο μπάνω ΤΣι έφερνε ΤΣι έφερνε γκάτω το σουμάρι έρκεται ο φτος που κάμνει έλεχχο λλε αυτόλ λε τι 'ναιμ μέσα λλε μια τηλεόραση λλε χαχα λλε τελεόραση εε

έρκουνντομ μπου πέρα π-ι-ο χορτωμένοι δυό γαδάρους έφερνεν ντρις ήτο δεν εξέρω
ΤSi επάσαλ λέ το δρόμο ένας που δω άλλντος που ΤSiει ένα που πίσω που τον άλλντο
ΤSi έρκουνντολ λε έναν αμάξιμ μεγάλο λλε εε κύριε μου εμάζζεψε λλε του τα
γαδούρια σου λλε επή επήρα τα λε ΤSi εδώσαλ λε εξετάσεις αλλντά εν επέρασα λλε
τα κόψασι εε γυρίζζει την επόμενη λλε ο άνθρωπος χαστός αχ παναγία μου

Αργείο: apollona 2

FFF

Σ.Κ: Ευχαριστώ

Μ.Π: Α φέρουμεν ντζαι νεράΤSi

FFF

Σ.Κ: Εγώ στεναχωρέ

Μ.Π: Έλα έλα έλα έλα έλα εδω να στην γκαρέκλαν ντουμ μπαμμπάν να μμορείς..

Π.Α: ΕSαιρέτησεμ μωρή η Βούλλντα την νγκοπέλλντα;

Τ.Τ: Ναι ναι

Σ.Κ: Και την εξέρουνε

Μ.Π: Α σας φέρω ας σας ΤSiεράσω, Βούλλα μου θέλεις FFF

Σ.Κ: Η Σέβα, η Βούλα κι η Τούλα

Σ.Λ: Χάρηκα

Π.Τ: Η κοπέλλα σου;

Π.Α: Νναι

Μ.Π: Της Ουρανίας κόρες αυτές,

Σ.Λ: Αα πρέπει να 'τανε κάποια

Μ.Π: Η ι-α-ιά τους από δω

Π.Α: Οι ανγγόνεζ μου

Σ.Κ: Νναι..Με τη ιthούλλα έχεις γνωριστεί πιο παλιά ναι

Π.Τ: Εγώ η αλήθεια πρώτη φορά τη βλέπω

Σ.Κ: Εε έτυχε έτυχε

Μ.Π: Α φέρω τσήα ξηρούς καρπούς εσένα

Π.Α: Στογ γάμον ντης π-ι-ον μπου θα'ρτετε

Μ.Π: Εμ με τι να σου φέρω αγάπη μου εσένα

Σ.Λ: Εμ μπειράζει FFF

Μ.Π: Α βάλω ένα Συμόν άλλο;

Σ.Κ: Πότε με το καλό με τολ Λεωνίδα;

Β.Τ: Το Δεκέβρη , δέκα

Σ.Κ: Άτε άτε

Π.Α: Ε νναι με εθ θα'ρτετε;

Σ.Κ: Η ώρα η καλή

Π.Α: 'Αστε καλά

B.T: Σιγά σιγά μμπαίνουμε στη σειράμ μας αν γκ'έχουμ μπροτεραιότητα άλλοι

Σ.Κ: Καλά είναι καλά είναι καλά είναι

FFF

B.T: Εγώ είμαι λέει παραδοσιακός πρώτα λέει οι αδερφές FFF α το αποφύγει

Σ.Κ: Αα έτσι ε χαχαχ σου λέει εγώ θα λαμένω τώρα κάτσε πρώτα εσείς βρε εβρήκε δικιολογία τώρα χαχα

B.T: Νναι

M.Π: Σταμάτησε TSαι το μυαλόμ μπ-ι-α FFF. Ο συγχωρεμένος ο παρρηούς θα μας έλεγε ιστορίες μμε σταμάτησε το μυαλόμ μου τι έλεα TSαι στα παιδιά που καθόμασταμ μπάνντα TSαι τος έλεγα τα παραμύθια τος

O.T: TSι η TThούλλα που καθότας στηφ φωτιά παντως που TSoιμότα έλεγεν ντο με ποιος α ταθ θυμάται τώρα;

M.Π: Έλεα έλεαμ μμε δεν ντα θυμούμεστε τώρα.

O.T: Εμείζ δε

Σ.Κ: Όταθ θεζ να τημ μπείς ες σου'ρκεται

M.Π: Ε νναι σταματά το μυαλό Στέφανε,

Σ.Κ: Σταματά το μυαλό.

M.Π: Σταματά το μυαλό

O.T: Ιστορίες εν εξέρουμεν άλλντες. Εσύ; Που'σαι πιο μεγάλη κυρία;

Π.Α: Εν εθθυμούμαι τώρα μωρή τίποτα Ουρανία, τώραν ντι το μυαλόν είναι

M.Π: Τα τσηόκκαρα τα λέγαμε ξύλινα που μας εκάνναμ με το ξύλομ με τημ μπαπούτσηιαν να βάλουμε χεχεχε

Π.Α.: Ξύλινα

M.Π: Ξύλινα

Π.Α: Ξύλα εγώ εε νναι ξύλομ μπου κάτω κι έναμ μπετσηίν να βά που πάνω εγών να τοβ βαστό είναι σπασμένα

O.T: Ιστορίες έσει ντο βιβλίον ντον πολλωνιάτικον που'γραψεν ο αυτός, ο Χαστάλλης

M.Π: Αα εν έχω εγώ, εν εγόρασα

O.T: Εεε είναι στο μαγαζζίν ντου, που τα πέρσυ που το'γόρασα είναιν γκάτω στομ μαγαζί, δηλαδή να γραφ ενντάξει γράφουνε για τους ανθρώπους ας πούμε, για πρόσωπα

Π.Α: Τους πρώτους

O.T: Για πρόσωπα

Π.Α: Μμε εγράφαν ντι ήτο μωρήν ντι εκάμνα

O.T: Εν ναι για πρόσωπα, αυτό λέμε για πρόσωπα

Π.Α: Νναι

M.Π: Ε ο Μανώλης επήρεν εχτές τηλέφωνο ααχ λε τα παιδιά είναι στα που 'πε ανγγλικά γερμανικά αα <χ>α'ρτουλ λε στο στάδιο με παρέα με φίλους τα παιδιά παιδάκιμ μου αα τρεχάματα α. Οι μικροί είναι πως είναι που το λένε όταν έχουμ μπαλάTSiv ντZαι βάζζουν TZαι παίξουν ντZιόλα TSαι εε άλλο τίποτα τώρα εν εσTSέφτουννται.

Σ.Κ: Εθ θέλουν ντίποτ'άλλο

Μ.Π: Νναι εν εσΤΣέφτουννται. Ουρανία πιάστε κάτι α σαζ βάλω κάτι ένα λιΤΣέριμ μπου'στε βα παρέα να π-ι-είτε;

Ο.Τ: Αμ μπ-ι-ούμεν ντο λιΤΣέρι π-ι-ο α πάμεγ για ύπνο

Σ.Κ: Κλείσατε δηλαδή με ημερομηνία Ουρανία για τογ γάμο για;

Ο.Τ: Κλείσαμε FFF στιζ δέκα

Σ.Κ: Δέκα;

Ο.Τ: Εμ με έλεγεν ο Λεωνίδας της Βούλλας αυτό λε είναιν γκρύο, την άλλη λέει αυτό λλε ε χαχα όπως ΤΣαι να'ναι εν ντην εβρήσΤΣεις

Μ.Π: Ε Ννοέβρης

Ο.Τ: ΔεΤΣέβρης

Μ.Π: Ε που η που ήτο λέει για κρύο μωρέ ΔεΤΣέβρης εν έσει κρύο;

Ο.Τ: Ε νναι όπως ΤΣι αν ντα κάμνασι εν ε

Σ.Κ: Εμ με αφού καλοκαίρι δουλέββει

Ο.Τ: Νναι σου λέει αυτό

Σ.Κ: Εν εμπορεί

Ο.Τ: Λε πιο καλά λε πριν ντιζ γιορτέζ λε που 'σει ΤΣι ο κόζμος φράνγκα και καλά όποιος έρτει ας πούμε το δώρον ντου ΤΣαι το φτον ντου, γιατί μετά λέει

Σ.Κ: Δύσκολα

Ο.Τ: Οι π-ι-ο πολλοί και καλά ας πούμε π-ι-ον α το κάουμε αν έχουμεν ντΖαι καμιάν ελτΖιά μετά π-ι-α α τιζ μαζζέψουμε να.. μια ετσήα μια αλλιώς αποφασίσα στιζ δέκα είπαμε στιζ δέκα στιζ δέκα εμείς

Σ.Κ: Ε ενντάξει

Ο.Τ: Χορεύγιουμε χαχα Στέφανε τι να κάουμε

Σ.Κ: Εδώ εε;

Ο.Τ: Εδώ είπασι, ήβραν γκαι τομ μπαπά π-ι-ον να κλείσαν ντα όλα ΤΣαι εκκλησίες ΤΣαι αυτά όλλ<ντ>α έχουν ντα π-ι-ο

Σ.Κ: Αα εε ενντάξει

Ο.Τ: Κανονιζμένα

Σ.Κ: Η ώρα η καλή

Ο.Τ: Φχαριστούμε ΤΣαι που τα δικά σας

Π.Α: ΤΣαι που τα δικά σας γιε μου

Σ.Κ: Εε έχουμε μεις κόμα έχουμε

Μ.Π: Ένας ένας παιδάΤΣιμ μου

Π.Α: Ναι ναι

Σ.Κ: Α πε α περάσ' η κρίση

Μ.Π: Α φεύγ' η έννοια

Σ.Κ: Α περάσ' η κρίση

Μ.Π: Νναι νναι ΤΣι η έννοια οο οι γονείς πάντα έχουν ντην έννοιαν ντου παιδιού ως πα να πά στο νοικοΤΣυργιόν ντου όταν ντο παντρέψεις σαν να σου φεύγει έναβ βάρος που πάνω σου

Ο.Τ: Έρχονται τίποτα
Μ.Π: Έρχονται Ουρανία δε λέω ότι εξεκουράστηκα τώρα που τους επάντρεψα αλλά τα βράδια που'χα την αγωνία ντΖαι
Ο.Τ: Είναι στο σπίτιν ντους
Μ.Π: με τρώγαν νταμ μπαλκόννια
Ο.Τ: Αυτό είναι
Μ.Π: Πότε να'ρτου στο σπίτι αυτήν ντην αγωνία δεν ντην έχω τώρα την έχουν οι γυναίΤΣες τος
Ο.Τ: Εε νναι είναι ξεννοάζζεις πιο που τη μιαιμ μεργιά λες πιο πάει ο ένας
Π.Α: Τώρα FFF που 'φευγε ο ΤΤηομός λω μωρή α εσηκώστηκεν ντΖι εν έθελε λω α ε τι σε ννοιάζει λε σένα θα χα θέλει έχου
Ο.Τ: Εστενα εστεναχωριούνντο, εσηκώστην ντΖι εν έφαε λω α φάει αφού πάει στο κορίτση, θα'βγουνε έξω ΤΣαι στο σπίτι να μην φάει τι σε ννοιάζζει
Μ.Π: Το φαητό είναι
Ο.Τ: Είναι αυτόμ μπράμα να στεναχωριέσαι;
Μ.Π: Η μόνη εν ην' ντα χρόννια μας που δεν είσεζ ν'αγοράσεις κάτι
Ο.Τ: Αμ μπράβο!
Σ.Κ: Τώρα όμως όπου και να πάεις
Μ.Π: Ε νναι
Π.Α: Ε νναι Στέφανέ μου νναι
Σ.Κ: Α βρεις κάτι να φάς
Ο.Τ: Έχουν γκανονιζμένα που θα πάν' αυτοί, ξέρου
Σ.Κ: Εμ με τι
Ο.Τ: Έτση FFF
Μ.Π: Πονάει λέει
Ο.Τ: Εφούσκωσε δω να που πάνω, εγώ τιζ λέω ότι καφέ ήπ-ι-εν ντΖαι κήΤΣε
Π.Τ: Δεν ήτανε ο καφές σου είπα, έχω κι από κάτω τώρα
Ο.Τ: Ξεφούσκωσε
Σ.Κ: Άφτρα;
Ο.Τ: Άφτρα θα'ναι
Σ.Κ: Εε;
Ο.Τ: Αυτές τις έβγαζζα κι εγώ πολύ πολύ
Σ.Κ: Θέλει, κι εγώ βγάζω
Ο.Τ: Νναι;
Σ.Κ: Κατά καιρούς πότε πότε
Ο.Τ: Απ'το άγχος
Σ.Κ: Νναι; Άγχος
Ο.Τ: Όποτε θεν να πάω
Σ.Κ: Τι; Τι μου'χανε πει λεμόνι και εε όχι;

Ο.Τ: Ο ο τίποτα όSi όSi Στέφανε γιατί εγώ έτυSen ντZαι πήαινα όταν επήαινα στοδ
δοντίατρο λέω γαμώτο λω που τοδ δοντίατρο είναι που τα μηχανήματα που τ' αυτά που
μαζ βάζζουν γκαι ξέρεις καμιάφ φορά

Μ.Π: Το φάρμακομ που σου βάζζει το

Ο.Τ: Τα μικρόβια τα μικρόβια αυτά εε για ότα θεν να με δει μου 'γραφε αυτός κάτι σα
σαζ ζελέ ήτα γλοιώδη αλλά εν έκανε τίποτα μου λέει ό,τι και να κάμεις δε εε θα
περάσου δεκαπένντε μέρες

Σ.Κ: Δεκαπένντες μέρες

Ο.Τ: Ο TSύκλος του TSαι θα φύγει ό,τι TSι αν έβαλλ<ντ>α ό,τι TSι αμ μου 'γραφε

Σ.Κ: Νναι

Ο.Τ: Εν έκαμνε τίποτα

Σ.Κ: Η αλήθεια βα

Ο.Τ: Επερνούσαν οι μέρες

Σ.Κ: Βαστά πολύ

Ο.Τ: Νναι πολλέζ μέρες και καίει δεμ μπορείζ να φας καίει, φωτ-ι-ά

Μ.Π: Ημ μπλούζζα σου λέω τι γράφει πάνω;

Σ.Κ: Κι εγώ τα ίδια

Ο.Τ: Ωραία ε; ΔιαφημιστιTSιά

Μ.Π: Εμ με γιατί επειδήζ

Σ.Λ: Αα ξάδερφόζ μου είναι

Ο.Τ: Α εν εξέρω

Σ.Κ: Ο Ανγγουράς; Σάλακος; Αυτός είναι αυτός που ε αυτός είναι στο δημοτικό
σχολείο στης Σάλακο απένανντι που έχει τα;

Ο.Τ: ΈSει χρόνια που την εδώσαν ντου Μήτσηου κι εν ντου κάμνει τώρα είναι
πάSυνε, έβαζζα την εγώ

Σ.Λ: Εε όχι

Σ.Κ: Που κάτω πλακιάζ λε

Ο.Τ: Γιατί εν έSει εκκλησία; Κάθε βράδυ έSει εκκλησία;

Μ.Π: Εμ μεν έSει FFF

Ο.Τ: Νναι; ΈSει χρό χρόνια που τις εδώσαν ντου Μήτσηου μμε τώρα εν εμπαίννει
μέσα

Μ.Π: TSι αυτή εδώ που σου'πε λλε η κόρη μου είναι η Εύη η γονιάνα ο γιος της
είναι στης Σάλακομ <μ>πανντρεμένος

Σ.Κ: Νναι;

Μ.Π: Αυτουνού που έSει τες κότες τ' αυγά πως τολ λέμεν ντο

Σ.Λ: Ζζάσπα

Μ.Π: Ζζάσπαλ λε την νγκόρην έSει πάρει νναι FFF

Σ.Κ: Δεν ήξερα ότι ο Νικολής που έχει το σουβλαντζίδικο στηγ γωνία νναι κατάλαβα
FFF

Μ.Π: Ε να εδώ βρεθήκαν όλλοι στηγ γειτονιά να πο δω να δίπλου που 'ν 'το σπίτι

Π.Α: Με το σπίτιμ μας στην αυλήν ντης FFF βα ήτον

Μ.Π: Τώρ' άδειάσενε Ζατθί η αυτή μένει η μια η αδερφή η άλλ' είναι γκάτω το σπίτι αυτή που έσει την νγκόρην εδώ. Μια η αδερφή μένει εδώ τ'άλλο είναι <γ>κλειστό το παραπίσω κλειστό από δω κλειστό ο α Σταμάτης έρκεται δω να κάπου, η Ουρανία, εγώ δη<λ>αδή ερήμωσεν ντο χωρ-ι-ό μέσα

Σ.Κ: Ερήμωσε

Μ.Π: Ερήμωσεν

Π.Α: Νναι νναι

Σ.Κ: Ο Καραμανώλης εε εθ θα'ρχεται εν έρχεται

Π.Α: Που κάτω φτος

Σ.Κ: Που κάτω

Μ.Π: Ο παλιός ταΣυδρόμος εδώ γείτονας του κούτζου που λέμε εε ευτός έρχεται έφυεμ μπροχτές εζζεγαρίζζει και λέει α πάω γω παραμέσα ΤΣαι πάλε τηδ Δευτέραν να'ρτουμε, έχουν ντΖαι τα παιδιά τις κόρες κάπου πηγαίννει αυτή έσει τώρα τρεις φορές που δίννει που σπουδάζει έγινε πΡώτα πΡώτα τι έγινες επήε στην Γκρήτη τΖαι τελείωσε ΤΣι επήε στην Ανγγλία ΤΣαι έκανε ξέρω γω τι άλλα ΤΣαι έπιαΣεν ες στο σχολειόν ευτόμ μπου πληρώννεις ΤΣι επειήζ εν ντην επληρώνναν πάει λλε 'τωρα να γίνει ΤΣαι διΤΣηγόρος πάει στην στην ντΖύπρο ΤΣαι κα δίννει διαβάζει ε εε

Π.Α: Αφού έχουφ φράνγκα α πλερώννου

Μ.Π: Α α μιαζ ζωή δηλαδή σπουδές εε τα παιδιά π-ι-ον οι γονείς ε ΤΣαι καλά ΤΣαι υπάχουν ντΖι οι γονείς ΤΣι υπάρΣει ΤΣι ευρυχωρία ΤΣι αδ δεν υπάρΣει; Πως α τα κάνεις;

Π.Α: Γιατί α πηγαίννουνε θέλει; Σιγά

Μ.Π: ΤΣαι φεύγει π-ι-ον ο άθθρωπος τα σαβατοΤΣύριακα φαίνεσται εθ θα τα παίρνου στο σταθμό ποιος εξέρει ΤΣαι λέει α φύγω π-ι-ο κουμμπάρα ΤΣαι πάλι τηδ Δευτέρα α'ρτω

Ο.Τ: Έχει βάρδιαλ λοιπό

Μ.Π: Γιατί αρωτούσελ λε θέλετε α στείλετε στα παιδιά τίποτα; Ε λέω να λέμε λέω μέχρι την ντετάρτην ντΖι εμείζ να πάμε, ε λε ενντάζει

Σ.Κ: Μικιό πως τα πέρασες στη Λίνντο;

Μ.Π: Εε έσεις κανέναχ χαρτίμ μπου γράφεις ιστορίες

Ο.Τ: Μωρή ΤΤηούλλα

Μ.Π: Α το δώσουμεν ντιζ Σέβας;

Ο.Τ: Που'Σες κάμει ένα αυτό

Τ.Τ: Με τις παροιμίες;

Ο.Τ: Παροιμίες ήτα;

Τ.Τ: Νναι

Ο.Τ: Εν το πετάξαμ' αυτό εν 'ναι; Που είναι; Ξέρεις που είναι;

Τ.Τ: Που το 'βαλες εν γκζέρω. Γιατί θέλεις να μάθεις παροιμίες;

Ο.Τ.: Κάτσε ΤΣι α πάω στο τέτοιο FFF 10.14-11.15 (OXI)

Μ.Π: Αφού βΖήΤΣεν ο νούννος που πάει όπιστε εε τι.

Π.Α: Εν ενοχλεί

Σ.Κ: Α άλλος άλλος θα'ναι

Π.Α: Άλλντος

Σ.Κ: Άλλος θα'ναι

Μ.Π: Ήρταν νγκαλά λέει,

Σ.Κ: Σας πήραν και στα Στεγνά δηλαδή

Τ.Τ: Νναι μας πήραν ήτανε για Χαράκι αλλά δεν είχαν ειδοποιήσει και δεν ήταν FFF

Μ.Π: Εε δεν είSen ν'αγοράζζουμεψ ψωμί ζζυμώνναμεν ας πούμε κάθε Σάββατο το ψωμί εε τημ μπαρασΤSeββήμ μπαγιατεββεν ντοψ ψωμί ήτα σκληρό ΤSi έπPeπε να το κόψουφ φετθούλλες α το βράσου μέσα στο ζζεστόν νερό να το λένε γαλετσομομακκάρωνα δηλαδή το κάννα σαμ μακκχαρόννια ύστερα βάζζασιν ντυράΤSiμ μπόλικο ΤSiαι το

Π.Α: Ξερό ΤSiαι Μίλλ<ντ>α

Μ.Π: Νναι ζεσταίνασι μίλλαν ντεζ μίλλες που λέ<γ>αμεμ μπου τα γουρούννια ρίχναν από πάνω ΤSiαι τα τρώανε ή θα το τηγανίζζες το 'βρεSeς σε αλατόνερομ μέσα ΤSiι εμαλάκωννε ΤSiαι το τηγανίζζες ΤSiαι το 'τρωες πάλι

Π.Α: FFF τα φαγιά μας όλο ψψωμιά χαχα

Σ.Λ: Γιατί όλοι είχανε σιτάρι

Μ.Π: Ε νναι αυτό ήταν το λάδιν ντZαι το σιτάρι εζζούσαν οι οικογένειες παιδάΤSiι μου, τημ μιαν εκάνναν ντο κουταλόπιτθα, την άλλην ντο κάνναν πιτθούλλες, την άλλην ντο κάνναν τηγανίτες που λέμε

Π.Α: Κατιμέρια

Μ.Π: Την άλλην ντο κάννα κατιμέργια, την άλλη δηλαδή όλον οι γυναίΤSeς ννύχτα μέρα ήτα με το ματσήξυλο μπου το λέμε, το ξύλο μπου τηζ ζύμη ματσήξυλο που τις το κόβαν ντο μάτση

Χ.Κ: Τομ μπλάστην

Μ.Π: Τομ μπλάστη νναι τομ μπλάστημ ματσήξυλο

Σ.Κ: Κι αλλού ετσή το λένε ματσήξυλο

Μ.Π: Ματσήξυλο εε;

Σ.Κ: Που 'ναι όμως

Σ.Λ: Ο λεπτός

Σ.Κ: Ο λεπτός

Μ.Π: Να έτση σαν ντη

Σ.Κ: Ββέργα

Μ.Π: Μακρύ

Π.Α: Ναι νναι

Σ.Κ: Ο λεπτός ναι ματσήξυλο

Π.Α Ματσήξυλο νναι

Σ.Λ: Τα κατιμέργια κι αυτά ήτανε γλυκά;

Μ.Π: Νναι τ'αννοίεις φύλλο, τ'αλείφεις λαδάΤSiι γιατί πPώτα βούτυρα δεν είχα, τ'αλείφεις λαδάΤSiι ρίχνεις τηζ ζαχαρίτση ΤSiαι το τυράΤSiι ξυζμένομ μπάλι ΤSiαι

μετά το μαζζέββεις το τυλάεις όπως τη φλογέρα ας υποθέσουμε TSαι το κάννεις έναμ μακρύ TSι από μακρύν ντο κάννεις έτση γυρουλλ<ντ>άTSι γυρουλλ<ντ>άTSιν ντZαι το κάννεις τόσο το ξαναπλάσσεις ελίγομ με τομ μπλάστη σου να καθίσει TSαι το τηγανίζεις. Θα κάμεις πιο μικρά όσα σου βγάλει το φύλλο που θ'αννοίξεις έναμ μεγάλο φύλλο TSαι θα το λαδώσεις θα το βάλεις τυράTSιλ λάδι ζζαχαρίτσα θα το μαζζέψεις είπαμε σαν ντη φλογέρα TSαι θα το κάμεις μικρά ύστερα θα τηγανίσεις

Γ.Π: Αυτά είν'ωραία, εε;

Μ.Π: Ο Μανώλης καλή του ώρα τα 'τρωε να τση ήταδ δω να έλα Μανώλη μου να πι-άσεις που κάνναμε όSi, εε πως εγελάστη λέει μου έρκεται μέσα που ώραν έτσι το σTSέφτειμ μπ-ι-ο λλε να πιάσω ένα θεία; Λλω βρε παιδάTSιμ μου τόση ώρα σε παρακαλώ TSαι ρωτάς; Όταν έπ-ι-ασε λε α ωραία λε είναι να λέω είδες; Εθυμάσε ΤThομό μου που ήρθες TSαι εγώ έπλασσα ο πεθθερός εTSεί ετηνίζζε; Εγυμώσαμεν έναν νταψί χαχα

Σ.Κ: Κατιμέρια

Χ.Κ: FFF μακκάρωνα κάννετε στη Σάλακο;

Μ.Π: Με έλα ε που της τα'πα της τα'πα TSαι φτο λέων ντο ψωμίν ντομ μπαγιάτεββεμ μπ-ι-ον ντZι εν ντο μασούσασιν ο κόζμος το βρε το ψήννασι εις τοζ ζεστόν νερό φετθούλλες το'ριγναμ μπόλικον ντυράTSι που πάνω λαδάTSιν ή βούτυρον ό,τι είχαμ μίλλαν ντZαι τα τρώγαν ο κόζμος. Ή το τηγανίζζασιφ φεTThούλλες έτσημ μ' αλατάTSι με νερό μπάλι το νερόν ντZαι τ'αλάτιν να το βρέξουν ντZι α φουσκώσει λί<γ>ο α το τηγανίσου α αυτές είναι ωραίες εγώ TSαι μέχρι τώρα τις τρώω αλλά απλώς είμαιμ μπου βάζζεις τ'αλάτιν ντZαι είναι ντηγανιτά ειδάλλως είναι ωραίο το ψωμίν ντηγανιτό...

Μ.Π: Στο σπίτιν ντZαι μ'αυτόν ντZοιτάζζασιν να αυτοσχεδιάσουν ντι να κάμουσι

Π.Α: Να φάει ο κόζμος

Μ.Π: Να ζζήσ' η 'κογένεια

Π.Α: Είχεν άλλοφ φαϊ;

Μ.Π: Το ζζουμάTSιν αυτόμ μπου λέμεν όταν ντο πρώτομ μπου το'καννες TSαι πετιμέζζιν ντο'κάνναν ντZι αλευρ-ι-ά. Βάζζαν αλευράTSιν γκαρυδάTSιαν γκανελλίτσα ξέρω γω το 'ψήνναν το βαζζες

Σ.Κ: Μουσταλευρ-ι-ά

Μ.Π: Νναι

Γ.Π: Ωραία

Μ.Π: ΌSi η μουσταλευρ-ι-ά πι-ο είμαιμ με του σταφυλλιού, αυτό ήτον ντο μελόζζουμο γιατί

Σ.Κ: Κάτι αντίστοιχο

Μ.Π: Αλλά παρόμοιο

Σ.Κ: Παρόμοιο

Μ.Π: Νναι παρόμοιο, όσοι δεν είχασιμ μέλισσες το'κάναμ με τομ μούστο

Χ.Κ: Το βράδυ που εγειτονέββανε εκάνναχ χαλβάμ με το αλεύρι

Μ.Π: Χαλβά νναι α τοχ χαλβά να που τον εθθυμήθηΤΣε. Τοχ χαλβάν να καβουρδίσουν να βάλουν ντο λαδάΤΣιν να ζζεστάνει ΤΣι α βάλουσ σιταρένο αλεύριν ντΖι α το ννεκατέββεις, να το ννεκατέββεις, να το ννεκατέββεις

Π.Α: Α κοΤShινή

Μ.Π: ΤΣι όταν έθεν να πάρει το πηαίννει να καφεδίσει να νοστ μυρίσει ή εψηήννασιν ντο μέλι με τον νεράΤΣι το κάννα σα σορόπι ΤΣι έριχναμ μέσα αλλά βάζζαν γκαννελίτσηαμ μαστίΣι τα μυρωδικά ΤΣι αυτουνού. ΤΣι α βάζζουσι από το σοροπάΤΣιμ μπου είχαν να βάζζουμ μέσα ΤΣι α νακατέββου να βάζζουν να νεκατέββουν ντΖαι μετά α το πιάσουμ με το κουτάλι να το κάνουνν έτση χαλβάς αα

Π.Α: Χαλουβάς

Σ.Κ: Α χωρίς σιμιγδάλι

Μ.Π: ΌΣι εν είΣεμ μπου τα΄ ντα σιμιγδάλλια πΡώτα αλεύρι, αλεύρι

Π.Α: Αλεύρι

Μ.Π: ΑλευράΤΣισ σιταρένο

Π.Α: τώρα δα κάμνουμ μπ-ι-ομ με το σιμιγ<δ/ντ>άλι λέει έκανα χαλουβά με το σιμιγ<δ/ντ>άλι, α. ΕΤΣείνος ήτον ο νόστιμος που ‘τασ σιταρένο ΤΣι ήτογ γλυκό χαχα

Μ.Π: Εν είΣεσ σιμιγδάλιμ μπΡώτα παιδάΤΣιμ μου, τώρα βγήκασι

Π.Α: Κάθε βράν η ι-α-ιά χαλουβά μας έκαμνε

Σ.Κ: Νναι;

Π.Α: Με πως έθεν να μας

Μ.Π: Μμε τι γλυκό είχαμεν να φάμε; Είπαμεν ότι αυτήν ντην

Π.Α: Εν εβαργιούνντο

Μ.Π: Με του μελτζιού

Π.Α: Έκαμνέμ μας

Μ.Π: Που μας έκαννεν την αλευρ-ι-άμ μπου λέμε ήτο ο χαλβάς α κουλλουράΤΣια τηλ λαμπρήμ μας εκάννασιν εν είχαχ χρόνο να κουλλούρες εκάννεν νταχτικά τις κριθαροκουλλούρες ου ΤΣαι τις εκάννεν ντΖι ωραίες αλλά έτση κουλλούρια τέτοια ούτε ΤΣέικ είΣεν ούτε τίποτα

Σ.Λ: Ε τώρα τρώμε όλες τις πάστες

Μ.Π: Ε νναι παιδάΤΣιμ μου, κρέμες οι κρέμες τώρα όλλο δηλαδή αν ντΖαι βγαίννου διαιτολόγοι ΤΣαι λέουν δίαιτες ΤΣαι ξέρω γω τι υγιεινή διατροφή ε δεν είδα κάνα φαητόν ντΖαι να μηβ βάλουν γκρέμα έτση δεν είναι; Να μηβ βάλουβ βούτυρον να μηβ βάλουν ενώ πΡώτα εν είΣεν, ντο λαδάΤΣιν ντου θεού ήτα.

Γ.Π: Κρέας εβράζζει λε ΤΣύβα

Μ.Π: ΤΣύβο, κύβο

Σ.Κ: Κύβος Κνορ

Γ.Π: Κνορ χαχ

Μ.Π: Αφού κρέας π-ι-ον να πάει στο καλόν ντου να βάζζεις κόμα ΤΣαι τον ντΖύβον από πάνω, αλλά είπαμε εε α σου κόψων ντΖι έναν ντριαννταφυλλάΤΣι;

Σ.Λ: Όχι καλέ άστε το να μεγαλώσει

Μ.Π: Μεγάλον είναι δε το

Γ.Π: Πάνω στο φτον ντου. Ήταν δύσκολα χρόνια αλλά είχαν ντζαι τα καλά του
Μ.Π: Ε νναι, να σου πω ήταν ο κόσμος φτωχός ΤS' ήταν γκαταδεχτικός
Γ.Π: Τώρα τα βράδια επειδή δεν είχαν ντην αυτή εε ας πούμε εμε'ς, οι άλλοι πιο δω
πάνω δω στοτρίστρατο, να κάτσηοιμ' όλλοι, τι έκαμες σήμμερα, που ήσουνα, να
έτση εντό έκαμα ΤSείνο έκαμα α α πάει δέκα έντεκα η ώρα αναλόγως ας πούμε, αα ο
καθένας α ΤSοιμηθεί
Μ.Π: Α σου τ'αφήσω στο τραπέζζιν να το π-ι-ασεις, α το βγάλω αυτόν ντο
φυλλαράΤSι;
Σ.Λ: Αα είναι και ωραίο, αυτό είναι τριανντάφυλλο όχι αυτά που
Σ.Κ: Η διασκέδαση φτη δά ήτανε ε
Μ.Π: Έπ-ι-ασεν γκαμιά που πήρες του Μανώλη τέτοια;
Σ.Κ: Εποσπéριζεν ο ένας με τον άλλον
Μ.Π: Για εν έSεις τέτοια π-ι-ον <ντριαν>νταφυλλιά; Εν έSεις;
Χ.Κ: Εν έπιασε
Μ.Π: ΤSι είχαμ μιαν ντζαι πήρα ντη στο Σταυρόν να δε τώρα η μια έSειβ βλαστούς α
τηφ φήκουμε δω να στοδ δροσιόν να κάμει ρίζζα καλή γιατί να εβλέπω ΤSι επέταξεβ
βλαστούS
Γ.Π: Πέρσι εν την έβαλες;
Μ.Π: ΌSι αυτ'είναιφ φετινή τημ μπερσινή εν ντην επήραμεν ες την εκκλησιά; Εν ντο
ξερα να σου τηφ φήσωλ λοιπό
Χ.Κ: Εε σιγά επήρες τηνα στο Σταυρό
Μ.Π: Ε να έλεεμ μου πάνντα η Sαβαστή μμε αμ μπ-ι-άσουν να πάρω μια στο
Σταυρόν να πάρω εε ΤSι ευτηνής εε εε. Γιατί είπα τηζ λέω να έτση λω το'βαλα λω
ΤSι έπ-ι-ασε αα μεριΤSοί φυτέββουν ντζι εν εμπιάννουσι χαχα
Χ.Κ: Εν επιάσα
Μ.Π: Ήτομ μπου σου τες εκλέψαν ντζιόλα σένα ΤSι αν έπ-ι-ασεν γκαμιά
Χ.Κ: Μερικές επιάσασιν ντότεζ δα αλλά εκλέψαν ντες όσες επιάσα
Μ.Π: Άστην να μεγαλώσειλ λοιπόν ή ννα βγάλει λουλλούδι ΤSι ύστερα α σου τηδ
δώσω
Χ.Κ: Είχα τες μαζίμ με τη γλάστρα, είχα τες μέσα στηγ γάστρα
Π.Α: Α δε π-ι-ο
Χ.Κ: Αλλά μερικές, επειδής τες είχα έξω εε κάποια στιγμή εν επήαιννα να τες ποτίσω
κι εκεί ήταμ μπ-ι-ο που εχαλάσα
Μ.Π: Άστη δω να στημ μπορτοκαλτζιάμ μπου κάτω που'ναιν ο ίSΤSιος βλέπω ΤSι
έSει τρεις βλα επέταξεν ντρία αυτά, όταν γκάμει λουλλούλι τότεζ <δ>α θα σου τηδ
δώσω α τημ μπάρεις, αλλά πάλι στον ίSΤSιον να την έSεις για να μην ντι γιατί όσον
ντζαι να'ναι θέλει να περάσει ΤSαιρόζ να βγάλει κολορίζια να
Π.Α: Ε νναι νναι ργήζζουν να πετάξουσι
Σ.Λ: Και γαρύφαλλα έχει εδώ, απ'όλλα
Μ.Π: Νναι νναι
Γ.Π: Δυόζμος

Μ.Π: Ο άντρας μου ήρτεν ντζι έβαλεν ντζαι τα κλήματα στις τριανταφυλλιές κοντά ΤΣαι τσηακκωννούμεστε μου λέει τι τις θέλεις να τις κόβω ωω εγώ λω νντα λουλλούδια έχω αδυναμία

Γ.Π: Εγώ εκανόνισα την αυτήμ που θα'ρτει τώρα αν έρτει στην ντριανταφυλλιά τι φταίω γω; Εθ θα τηβ βάλω δω;

Μ.Π: Αφού πρῶτα ήταν οι τριανταφυλλιές

Γ.Π: Κοντά κοντά τούτα ΤΣαι τ'άλλα να'ναιμ μακριά;

Σ.Κ: Αυτό τι τι ποικιλία είναι νούννο; Αθήρι;

Μ.Π: Εε όσι άκουννο

Γ.Π: Τα τέσσερα είναι άκουννα τ'ακρινά το μεσαίο είναι

Μ.Π: Που τα πρῶ πρῶμο τσηα ένα που είναιμ μπρῶμο σαρ ροζζέ

Γ.Π: Μαύρο, νναι σα

Μ.Π: Σαν ντη ρο

Σ.Κ: Που κάννει στρο που κάννει στρονγγυλό στρονγγυλό που'ναι

Μ.Π: Νναι νναι

Γ.Π: Νναι νναι

Σ.Κ: Η ρῶγα

Μ.Π: Με κούννα όμως αυτό

Γ.Π: Πρῶμο πρῶμο

Μ.Π: Απλῶς είναιμ μπολλύμ μπρῶμον μπριν ακόμα γίνουν ντ'άλλα αυτό ωριμάζει. ΤΤηομύμ μου λεμόνια α μην γκόψουμν γκαμιά τσηάννταν να τα κάμεις παγάΤΣι μπρ' εμένα ρρηέφτουν γκάθε μέρα <δ>ε πόσα έχω στο τελλάρο; Α τα κάουμν α φέρω μια τσηάννταν να

Γ.Π: FFF για να δέσου γιατί δεν ντόσα δα έχει

Μ.Π: Κάντα παγάΤΣια, εμ με να θέλει α φύουνε έσει πολλά πάνω

Γ.Π: Όσο δεφ φεύγου

Μ.Π: Έκοψεμ μιαν ημέραν ντζαι του Μαννιού, πήρεν ντζαι της Κατερίνας καμιάν ημέραμ μπάλι ΤΣαι φτούν να τους κόψω καμιά τσηάνντα ν'αδειάσει

Γ.Π: Φέρε μια τσηάνντα

Μ.Π: Γιατί ΤΣαι μέσα δεμ μπάεις

Γ.Π: Να γεμώσωμν

Μ.Π: ΤΣαι μέσα είπαμν έσει εμ μπάεις

Γ.Π: Εχ χαλά το λεμόνι σιγά, το λεμόνι ββαστά έτσι εν ναι;

Σ.Κ: Εμ εε τις προάλλες ξεχάσαμε κανα δυό στη τσηάνντα χαλά

Γ.Π: Εχαλάσα;

Σ.Κ: Εχαλάσα

Χ.Κ: Εε ντάξει, όσο να'ναι

Σ.Κ: Κανα δυό εε

Χ.Κ: Μα και μέσα στο ψυγείο να'ναι καλά είναι, θέλει α τα στύψεις α τα βάλεις παγάκια. Έστησα έστησα δυο παγοκυψέλλες

Μ.Π: Εβάλετέ τα τα πρῶματα στ'αμάξιν ντου Στέφανου;

Γ.Π: Όσι εδώ είναι

Μ.Π: Αα

Σ.Κ: Άστα νούννο άστα άστα άστα άστε κάτση

Μ.Π: Εσύ κάτση να μην που ναι σκαμμένο κάτση' α μηλ λερώσεις τα παπούτσια σου εσύ εδώ <χ>α κόψει τώρα θα κόψει τα άλλντα θα τα βάλεις εσύ θα κόψει 'κόμα

Σ.Λ: Είπαμε πολλά και ιστορίες είπαμε

Τ.Τ: Δεν ντο βρήκαμε

Σ.Λ: Εμ μπειράζζει

Τ.Τ: Μέχρι πότε το θέλεις;

Σ.Λ: Μην..

Μ.Π: Εμέναμ που 'τον ντα παιδιά στο σχολείο οι δασκάλοι τος εβάζζαν ντην ιστορίαν ντου χωρ-ι-ού αλλά καμιαφ φορά δεμ μπροσέχουμεν να τα φυλάξουμε. Το μόνομ μπουθ θυμάμαι ήτομ μπου λέγεται Απόλλωνα είναμ μπου είναιν απ'όλλα ένα ήτασ σου λέει τρακόσα μικράΤΣια σα συνοιΤΣιζμοί να το πει κανέναζ μέχρι πέρα που ερχόσαστε στη στροφή που ερχόσαστε π-ι-ον που τον Έμπωναν ντΖαι Σάλακον εν έΣειμ μια στροφήν έτση να που'ναι σαμ μπουταμάΤΣι; Απού ΤΣει δα βρίσΤΣεις έχουμε χτήματα ΤΣει δα ΤΣαι βρίσΤΣεις αρΣαία εΤΣεί δα πέρα βρίσΤΣεις πράματα. Πήγαμε μιαφ φορά στις ελλιές ΤΣι είχασιν ένα σαμ μπηγάδι αφού 'θελες εσκάλα που το σκάψα φαίνεσαι κάτι βρήκασι ΤΣι από τα τρακόσα σου λέει έγινεν έναν ντΖι απ'όλλα έναν ντΖαι πήρεν ντ'όνομαν ΑπόΛΛωνα.

Τ.Τ: Άλλοι λένε ότι και καλά ζούσε εδώ ο θεός Απόλλωνας

Π.Α: Τώρα

Τ.Τ: Τώρα είπανε ότι αυτά τα δύο είναι αλλά πάνντα το ψάχνουνε για αυτό το όνομα

Τέλος 24.00